

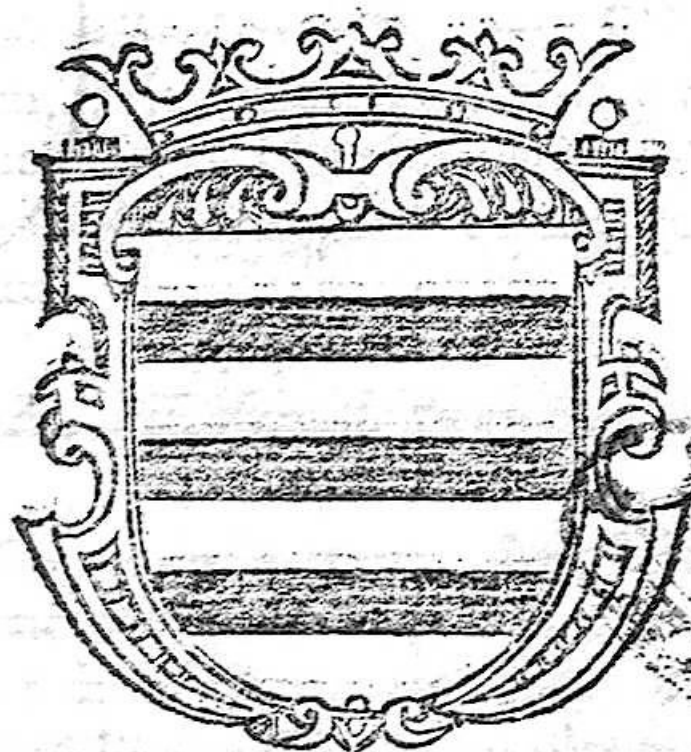
RA-85

DECISSIO CASV VM
OCCVRRRENTIVM
IN ARTICVLO MORTIS
CIRCA SACRAMENTA.

D.D. DIDACO FERNANDEZ DE
Cordoua.S.Hispal.Eccle. Decano, Villarumque
de Armuña Dño meritissimo D.D.Q.

OPERA ET INDVSTRIA LIC.
Melchioris Zambrano Clerici Hispal.
Xeritijque Nobilium orti.

Anno

1604

SVPERIORVM PERMISSV.

Hispani, Apud Franciscum Perez

RECEIVED

1861

14

1861

4 27

10

334

RECEIVED

1861

E R R A T A.

Sic corriges. fol. 11. pag. 2. lin. dicit tut. legē
tur. 232. 19. Innuit. Innuit. 63. . 21. iu. lu.
98. 2. 10. tur. tor. 100. 2. 3. eri. eti. 106. 2. 14.
onor. onere. 108. 1. . bem. dem. 5. poenia. poeni
tentia. 2. 9. mot. mor. 115. 1. 17. tru. tro. 116.
2. 18. mē. me. 156. 1. 15. tia. tiæ. 157. 2. 17. mo.
mosi. 158. 1. 9. tit. rit 181. 2. 3. ris. tis. 193. 1. 9.
tra. tan. Vallisolenti. 7. Idus. Iulij. anni. 1604.

Doct. Alph. Vacca de Santiago.

VI Este libro intitulado *Tractatus, seu De-*
cissio de quibusdam casibus, &c. El qual es-
ta bien, y fielmente impresso, y con las
emiendas que lleva para las concuerda con su ori-
ginal. En Valladolid, a 9. dias del mes de Julio,
de 1604. años.

Doct. Alf. Vaca de Santiago.

Deinde fol. 149. 2. prima hæc linea defi-
cit ¶ Præuenire mittendo priusquam ferant.
Et fol. 177. 1. Et prima quoque ista. ¶ sic
dicitur, vt singulis annis renouent oleum. Et fol.
180. 2. 4. alia Olei. alias Olci.

YO Miguel de Ondarça Zavala Escriuano de Camara del Rey nuestro Señor, de los que residen en su Consejo doy fee, q̄ auindose visto por los Señores del dicho Consejo vn libro intitulado Los casos que en el artículo de la muerte pueden contecer en la administración de los Sacramentos, con otro tratado de Testamentos para el dicho artículo. Compuesto por el Licenciado Melchior Zambrano Presbytero vezino de la Ciudad de Seuilla, que con licencia de los dichos Señores del Consejo fue impresso, le tassaron a tres maravedis i medio el pliego; y a este precio, y no mas mandarō que se venda: y que esta fee se ponga al principio de cada vn libro, de los que fueren impressos. Y para que dello conste de pedimiento de la parte del dicho Licenciado Zambrano di el presente en la Ciudad de Valladolid a treze dias del mes de Julio de 1604. años.

Miguel de Ondarça Zavala.

Censura

CENSURA OPERIS.

Librum Licenciati Melchioris Zambrano (cujus titulus est; Decisio casuum occurrentium in Articulo Mortis circa Sacramenta) vidi, de mandato Supremi Senatus; in quo nihil reperi, quod doctrinae Sanctorum, quæ est Ecclesiæ, aduersetur. Quinimò opus esse valde vtile, ac eruditum censui; & dignum quod manibus omnium, præcipue illorum, qui curam habent animarum, versetur. Vnde typis mandari potest. Vallisoleti in Collegio Sancti Ambrosij Societatis Iesu. 21. die Iunii, anno 1603.

Franciscus à San Vicente.

PRIVILEGIO.

TENE El Autor Privilegio, y licencia para imprimir y vender este libro, el o la persona que su poder huviere, y no otra alguna, solas penas en el contenidas, concedido por el Rey nuestro Señor por tiempo de diez años que corren, desde el día de su data, que fue en Valladolid a los catorce del mes de Julio de mil y seyscientos y tres años.

Esta firmada de su Magestad, y por su mandado de Juan de Amézquita.

73

D. D.

D. D. DIDACO FERNANDEZ
de Corduba Sanctæ Hispalen. Ecclesie amplif-
simo Decano & Canonico. Villarumq;
de Armuña Domino
meritissimo.

Licenciatus Melchior Zábrano. S.P.D.

MULTA Sunt, amplissime Deca-
ne, quæ me ut tua eximia ornatum
auctoritate, & clarissimo illustra-
tum nomine hoc opusculum emit-
tere in publicum coegerunt. Etenim cum tua
in me plurima extent beneficia, quibus me co-
mulaſti, ornaſtiq; maximè, nihil mihi accidere
potuit iucundiùs, nec optatiùs, quàm ſi grati ani-
mi mei aliquod & tibi, & omnibus præberem in-
dicium. Accedit, quòd ſub præclaro tuo patrocini-
o, & ſcripta laudem, & ſcriptor gloriam in per-
petuum conſequetur ſingularem. Non enim du-
bito, ſi ſub umbra tuæ ſapientiæ, & nobilitatis
uniuerſis ſatis, ſuperq; notæ, (Quis enim inde-
ſeſſa tua in celeberrima Complut. Academia ſtu-
dia, & illuſtriſſimam maiorum tuorum celſitudi-
nem ignorare poterit?) in lucem prodeant; quin
è manibus tuis lucem, & ſplendorem accipiant.
Neque illud ſilentio obuoluendum, quod cum
ſcribendi, & huius laboris ſuſcipiendi alma His-
palen.

palen. Ecclesiæ Capitulum initium, & causa fuerit; cui potius, quàm tibi ejus Præfidi, & Decano, dignissimo dicaretur? Tot igitur nominibus Amplitudini tuæ debitum opusculum do, dicoque lubens meritò; obsecroq; te, nè doni exiguitatē respicias, sed grati animi maiora offerendi voluntatem admittas; hocq; meam erga te observantiam qualicumq; munusculo testatam, & perpetuo consignatam monumento patiaris. Vale Decane Amplissime.

*D.D. DOCTORIS LUCIANI DE NE-
gron. s. Hispal. Ecclesiæ Archidiaconi & Canonici, &
pro Gaderensi Epō. Ordinari Inquisitoris, santiq; officij
Consultoris, & sanctæ Cruciatæ Apostolici Regijq;
iudicis &c. Ad Lectorem.*

Huius tractatus argumentum commendatione non indiget; ejus enim utilitas latè patet, cum promptuarium sit maiori indigentia subveniens; quo videlicet qui curam animarum gerunt, maximo in periculo, officio satisfaciant, oneriq; injuncto sufficient. Quàm sit autem probabili doctrina, quàmq; diligenter præfata, quæ titulus promittit, cognoscat qui ejus lectioni operam impendat: & experimento discet quantum adjumenti attulerit, cum in animarum salutem suo munere fungi possit. Simulq; pietas Autoris, qui religionis studio permotus, & caritate fraterna incensus hūc subiit laborē patefiet. Ut nō solū doctior, sed etiā melior evadas. Vale.

D. DOCTORIS. D. EMMANV
elis Sarmiento à Mendoza. S. Hispal.
Ecclesiæ Canonici Magistralis,
in laudem operis, En-
comium.

A Nimorum saluti, eo precipuè tempore, quo
periculosius in eorum medella erratur, con-
sulit hoc opus. Cum enim dolorum corporis sti-
muli, egritudinum accerbitas, mentem satis attē-
tam esse non patiantur, consilia tumultuari, ra-
tiones impediri est necesse: Ut quid factò opus
sit, plenè deliberare non possit infirmus: & nisi
medicus prudens, cautus, expertusq; sit, simul
anima cū corpore ruat in præceps. Habent igitur
Parochi (quorum spectatur, & desideratur cu-
ra) brevi volumine, stilo pateti, apto ordine, ante
oculos proposita omnia, quæ in difficili illo, et vlti-
mo agone dubia esse solent, diligenti Autoris stu-
dio explicata, zelo pietatis exhibita, caritatis in
proximos ardore omnibus largè communicata.
Legenti vera esse quæ dicimus patefiet. Et iure
optimè typis mandari ejus labores, quibus si vi-
deamur, fruemur vultter.

PRÆFA-

PRAEFATIO AD

Lectorem.

SCRIBENDI Siquaras
 causam, Lector humanissi-
 me, hac me praesertim adduc-
 tum fuisse, ut prouintiam tantam
 susceperem, paucis accipe. Amplis-
 simus Hispalensis Ecclesia, Sena-
 tus ante annos ferme viginti, Cu-
 ratu ejusdem Ecclesia, quem ad
 sanctiorem normam censorina no-
 ta tum astringerat, me ut illius
 obsequio, & officijs deditum Capel-
 lanum cohonestare, & augere de-
 crevit. Cui suae oneri, siue honori,
 cum me imparem ducerem: prop-
 ter graue rei pondus, innumeras
 molestias, & me aris tantillarum

virium imbecillitatem: quàm po-
tui, maximè grato, & civili pre-
textu me subtraxi. Iam ex illius
muneris periculo, quasi ex procello
so mari in securũ quietis portum
invectus eram: cum capitulo qua-
si ex loco difficultates perpẽdere,
& pericula Parochis, alijsque ani-
marum curam gerentibus immi-
nentia contemplari: simulque pro
virili nodos diversos, & aliquibus
inextricabiles, quibus hæc officia
nonnunquam irretiuntur enodare,
& ad unguem decidere difficulta-
tates non contemnendas. Id equi-
dem libentiùs feci: ut peccatorum
agritudinibus laborantes animæ,
remedijs scienter, ac tempestivè ad-
hibitis allevaretur: Eo præsertim
tempore,

tempore, quo vita periclitantur
mortales: quo si mederi negligat,
aut nesciat Confessarius, (cum
ultra mortis articulum, nihil opis
peti possit ad gratiam, Deique a-
micitiam deperditam consequen-
dam) aeterna vita iactura timea-
tur. Huc accessit meum erga ip-
sos animarum Rectores Studium,
quorum aliquibus gratum me fac-
turum speravi, si viam his diffi-
cultatibus ordine, ac ratione ape-
rirem. Quod ut magis prestarem,
non paucos evolvi liberos, pecurri
ethica disciplina compendia, sine
casum summas, Ius ipsum Pon-
tificium, Conciliaque adiui, ac tan-
dem viros eximios doctrina, &
pietate insignes consului: Ex hisq;
emergen

emergentium certè difficultatum
in hoc mortis discrimine farragi-
nem, & justum acervum congesi.
Suspectus erat mihi labor hic: tū
quod mea mihi non admodum pro-
bantur: tum quod opere illuc con-
tingere quo mente diffidebam. Sed
meorum rerum studiosi viri, &
imprimis. R. P. Didacus Al-
varez Societatis Jesu Theologie,
quam vocant Scolasticae, & quae
de Moribus est per plures annos
professor, labentem confirmarunt,
excitaverunt torpētem: quorum
adhortatione, & praedicti patris
potissimum auxilio vires redinte-
gro, & in lucem prodire audeo, ne-
minemq; metuo, qui dictorum ele-
vet fidem, qui labori detrahat, cū

me securum reddat, partim juben-
tium virorum autoritas, partim
operis ipsius non solum utilitas,
sed necessitas. Quae quanta sit bre-
vi sermone concludam. Morbo
pressos, & dolorum vi, atq; quas-
satione vexatos non mediocri ope
indigere, tum maxime, cum in
Mortis Articulo non modo corpo-
re, sed animo affecti non sibi satis
constant, proculdubio est. Idq;
Sancti Patres frequentibus testi-
monijs confirmant, D. praesertim
August. tom. 9. de Visitat. infr.
D. Greg. humil. 39. in Euangel.
& alibi. Et D. Bern. cujus ver-
ba ut pote memoratu digna subte-
xenda decrevi. ¶ O homo (inquit)
in vita ingressu, miserabilis: &

intotius vita progressu peccator:
Et tandē in ipsius egressu, Et mor-
talis, Et condemnabilis. Tunc e-
nim hostes fortius impugnat: quia
modicum tempus habere se vident:
Et ipse homo nunquam est ineptior
ad resistendum ob dolorum mag-
nitudinem. Si enim corpus, quod
corrūpitur aggravat animam,
etiam dum optimè valet, certè in
ipso actu corruptionis maximè ag-
gravabit. Id ipsum sed multò ex-
pressius Concil. Trid. Sess. 14. in
proemio de Extrema Unct. decla-
rat. Sancta igitur Mater Eccle-
sia extremum vite limen attingen-
tibus officium prestat quàm maxi-
mè potest præsentaneum. Quo tē-
pore pro fidelium animarū salute
sedulā

sedulam Parochis sollicitamq; com-
mendat in Sacramentorum admi-
nistratione diligentiam. Quorum
singulis precipitur Luc. 10 ¶ Curā
illius habe. Et per Proph. ¶ Cus-
todi virum istum, qui si lapsus fue-
rit, anima tua erit pro anima il-
lius. Et per Ezech. ¶ Sanguinem
eius de manu tua requiram. Et tā-
dem Judith. 8. ¶ Quoniam vos
estis presbyteri in populo Dei, & ex
vobis pendet anima illorum. Ideo
Parochi, Confessariiq; omnes pru-
denter curent, diligenterq; provi-
deant de omnibus pro morietium
securitate. Alioquin ¶ Cæcus si
cæco ducatum præstet, ambo in fo-
veam cadunt. Hoc igitur brevissi-
mo compendio quadam veluti
remedia

remedia salutaria continentur,
quorum ope, & auxilio anima
Christi fidelium penè deposita ad vi-
tam spiritalem revocentur, sibiq;
sperent optatam justitiæ coronam
deferendam. Qua parte, Deo im-
mortali, cujus auspicio, & numi-
ne per Jesum Christum filium vi-
ctores extiterunt, sempiter-
nam gloriam gratissima
voce decan-
tabunt.

(?)

INDEX

INDEX CAPI-
tum, & Dubiorum to-
tius operis.

¶ *Preludium. I. Fol. I. ¶*

Dub. Vnicum, àn Periculum, & Arti-
culus mortis sint idem. n. 7. fol. 2.

¶ *Preludium. II. Fol. 4. ¶*

Regula servanda pro examine rei du-
biæ, in art. mort. contingentis. n.
1. f. 4.

¶ *Cap. I. de Baptismo. fol. 5. ¶*

Dub. I. V. Repetendus sit semper
Baptismus, de quo non constat
certò àn validè fuerit factus. fol. 6.

Dub. II V. Sit necessarium còcurrere
¶ *simul*

INDEX.

Simul verba formæ & ablutionem.
fol. 11.

Dub. 3. In qua parte corporis necessariò fieri debeat Baptismus. fol. 14.

Dub. 4. Quæ quantitas aquæ requiratur, ut valeat Baptismus. fol. 17.

Dub. 5. Quâdo expositi infantes sint baptizandi. fol. 19.

Dub. 6. V. Valeat Baptismus, ejus qui vi, vel metu fuit baptizatus. fol. 21.

Dub. 7. Quando Nigri censcantur baptizati. fol. 23.

Dub. 8. De Baptismo amentium, & furiosorum. fol. 24.

Dub. 9. De modo rebaptizandi in casibus positis. fol. 26.

Dub. 10. V. In casibus prædictis rebaptizationis incurratur irregularitas. fol. 26.

Dub

INDEX.

Dub. 11. V. Filij infidelium possint
licite baptizari invitis parentibus
in art. mort. fol. 27.

Dub. 12. V. Licitè possit ministrari
Baptismus, qui sit causa mortis bap-
tizato. fol. 29.

Dub. 13. V. Baptismus sine privilegio
licite possit ministrari tempore in-
terdicti. fol. 37.

Dub. 14. V. Præmittenda sit instruc-
tio baptizandi, ante Baptismū. f. 37

Dub. 15. Quis sit minister Baptismi in
articulo mortis. fol. 38.

Dub. 16. V. Obstetrix teneatur scire
formam Baptismi, & modum bap-
tizandi. fol. 40.

Dub. 17. V. Sint faciendi ritus Baptis-
mi, qui fuerunt omisi in necessita-
te. fol. 41.

Dub. 18. V. Parens baptizans, vel tenēs
2 filium

I N D E X.

filiū in Baptismo post legitimū Ma-
trimoniū, impediatur à petitione
debiti. fol. 42.

Cap. 2. De Confirmat. fol. 54.

Dub. 1. V. Vnctio, in hoc Sacramen-
to debeat fieri immediatè manu
Episcopi. fol. 55.

Dub. 2. V. Episcopus proprius sit mi-
nister hujus Sacramenti. fol. 55.

Dub. 3. V. Character Confirmationis
prærequiratur ad Characterem Or-
dinis. fol. 56.

Dub. 4. V. Sit præceptum recipiendi
Confirmationem. fol. 58.

Dub. 5. V. Sacramētū hoc sit dādum
pueris, & amentibus. fol. 59.

Dub. 6. De patrino Confirmationis.
fol. 60.

Dub. 7. De ritibus hujus Sacramenti.
fol. 61.

I N D E X.

¶ Cap. 3. De Eucharistia. fol. 62. ¶

Dub. 1. V. Tenetur cōmunicare in
art. mort. qui paulo ante commu-
nicaverat. fol. 62.

Dub. 2. V. Pueri possint, & debeāt cō-
municare, maximè in periculo mor-
tis. fol. 67.

Dub. 3. V. Communio sacra danda sit
Neophytis descendētibz ex Ma u-
ris: vulgò Moriscos. fol. 72.

Dub. 4. V. Amentibus, & furiosis, sit
danda Eucharistia. fol. 74.

Dub. 5. V. Infirmus non jejunus possit
communicare, etiam sæpius in eā-
dem infirmitate. fol. 78.

Dub. 6. V. Sacerdos nō jejunus possit
celebrare, ut comunice morien-
tem, qui expectare non valet. f. 82.

Dub. 7. A quo possit Eucharistia mi-
nistrari in art. mort. fol. 86.

INDEX.

¶ Cap. 4. De Pœnitentiâ. fol. 91. ¶

Dub. 1. Quid teneatur Cōfessarius præstare circa contritionem pœnitētis maximè in art. mort. fol. 94.

Dub. 2. V. Peccatū in genere tātū declaratū sit materia sufficiens Sacramēti Pœnitētiæ in artic. mort. quādo aliud nō potest fieri: latissimè tractatur. fol. 100.

Dub. 3. Quādo pueri sunt capaces Sacramenti Pœnitentiæ. fol. 126.

Dub. 4. Qui minister possit absolvere in artic. mortis. fol. 132.

Dub. 5. V. possit simplex Sacerdos perficere cōfessionē cæptā, etiā si superueniat legitimus cōfessarius. f. 142.

Dub. 6. V. Sit necessè servare integritatē cōfessionis in art. mort. f. 145.

D. 7. Quæ teneatur cōfessarius interrogare pœnitentem. fol. 153.

Dub.

INDEX.

Dub. 8. Pro satisfactione. V. cōfessarius teneatur imponere pænitentiam in articulo mortis. fol. 159.

¶ Cap. V. De Extrema Vnct. fol. 161. ¶

Dub. 1. V. Extrema Vnctio possit dari pueris ineptis ad Eucharistiam. f. 165.

Dub. 2. V. Extre. Vnct. sit dāda furiosis, vel carētibz vsu rationis. f. 169.

Dub. 3. De alijs, quibus dāda sit Extrema Vnctio. fol. 173.

Dub. 4. V. Possit fieri Extrema Vnctio cū Oleo vetere cōsecrato ab Episcopo anno præcedenti. fol. 175.

Dub. 5. V. Oleū nō benedictū possit misceri benedicto; ita ut totū maneat benedictum. fol. 182.

Dub. 6. V. In eādē infirmitate possit repeti Vnctio. fol. 184.

Dub. 7. V. Tēpore interdicti possit licet ministrari Extre. Vnct. fol. 186.

Dub

I N D E X.

Dub. 8. Quis sit minister Extremæ Vn-
ctionis. fol. 190.

¶ Cap. VI. De Ordine. fol. 192. ¶

Du. Vnicū. V. Tactus instrumētōrū,
inquorū traditione cōfertur Ordo,
sit de essētia hujus Sacramenti. f. 193.

¶ Cap. De Matrimonio. fol. 196. ¶

Dub. 1. V. Curæ possint alijs clericis da-
re licentiam, ut assistant Matrimo-
nio, loco ipsorum. fol. 197.

Du. 2. V. Sit necesse assistere Parochū,
& testes Matrimonio denuò ratifica-
to, quod prius contractū in facie Ec-
clesiæ, fuit nullum. fol. 201.

Du. 3. V. Sit necesse adesse Paroch. &
testes quādo cōtrahitur Matrim. in
ar. m. ex aliqua causa necessaria. f. 203.

Dub. 4. V. Qui scit aliquos esse in Ma-
trim. invalido, ex ignorantia invin-
cibili, teneatur, illos monere. f. 205.

DECISSIO CA-
SVVM OCCVRRENTIVM
in Articulo Mortis, circa
Sacramenta.

EXPRÆLVDIO. I.

VID SIT PERICVLVM,
seu Articulus mortis. n. 1.

Proxima partui, quando sit in
periculo mortis. n. 2.

Est periculum mortis, naufra-
gium; vel Ingressus maris tem-

pestuosi. ibi.

Item Ingressus itineris periculosi, vel conflictus
belli. n. 3.

Item Morbus gravis. n. 4.

Medici, & parochi tenentur monere infirmos de
periculo mortis, in quo sunt. n. 5. & 6.

Non differunt in iure communiter Articulus, &
Periculum mortis. n. 7. & 8.

Et pro Sacramentis, pro absolutione à cēsuris, &
concessione indulgentiarum. n. 9.

Idem est esse periculum mortis, & esse periculū
amentie. n. 10.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

PRÆLVDIVM. I.

Quis sit Articulus Mortis.

ESIT OPVS POSTEA

sæpius repetere, quid sit Periculum mortis; id in principio præmitti necesse est. Est autem Periculum mortis casus,

in quo frequenter, & vt in plurimū mors solet accidere. Ita Ioan. de. Medi. Codi. de Pœnia. tract. 2. de conf. q. de tempore, quo confiteri oportet, casu. 1. Couarr. ca. Alma. m. 1. p. §. 1. n. 7. Gab. in. 4. d. 17. q. 1. a. 3. dub. 1. casu. 1. Armil. ver. Confess. n. 6. Viêt. in sūm. q. 113. Angel. Conf. 1. n. 30. D. Ant. 3. p. tit. 14. c. 19. §. 2. Enrr. lib. 6. sū. ca. 9. n. 1. Sil. Cōf. 1. q. 2. & Nau. ca. 3. n. 8.

Huiusmodi Periculū est, cū mulier est proxima partui; & ex speciali circumstantia, eius mors meritò timeri potest. Vel ex dispositione parientis; vel quia aliās experta est, tali tempore periclitari; vel quòd eo anno pariētes solēt communiter morti appropinquare. Et maximè

hoc

hoc verum est, quando mulier est primò
pariens. Sil. Interd. 5. q. 7. excep. 4. Naua.
suprà. Alco. in sūm. cap. 9. fol. 30. Itē nau-
fragium, vel ingressus maris tempestuosi.
Ioan. de Medi. Gab. Arm. & Nau. suprà.

Item ingressus itineris prædonibus ex
positi, qui solent iterficere; vel quādo pa-
rata sunt ab inimico insidia; vel conflic-
tus belli. ita omnes.

Item morbus grauis, ex quo maiore
ex parte mori solent, qui illo afficiuntur.
Gab. D. Ant. Sil. Ang. Arm. Nau. Ioa. d.
Medi. & Alco. suprà: Et ponit exemplum
in peste, dolore laterum, læthargo, squi-
nantia, & puncticulari morbo; aut simili.
ita vt iudicio Medicorū vita desperetur;
vel mors credatur citò futura.

Debentq; Medici monere de tali peri-
culo: & alij quibus cura est infirmus, cu-
rare, vt quo ad fieri possit suauius, id cōf-
tet infirmo; quò opportunè recipiat Sa-
cramēta, condāt testamentū, ac debitis,
& obligationibus, quib⁹ tenetur satisfa-
ciat; ne vel postea nequeat, vel non sit

Decisio Casuum Arti. Mortis.

tempus sufficiens, ad hæc ritè præstanda.

6 Parochi etiam debent curare, nosse qui sint infirmi in sua Parochia; & quo morbo laborent: vt illos moneant de obligatione, quam habent: Solet enim sæpissimè contingere, vt multi sine Sacramentis, & testamento moriatur: eo quòd non moneantur diligenter de mortis periculo: vel quòd non animentur, vt recipiant Sacramenta; & explicent suas obligationes, & debita. Quod præstandum est, etiam si morbus primo aspectu non videatur periculosus, ne, vt sæpè solet, mētiatur spes salutis: & in fine appareat periculum, quod in principio latebat. Nec alicui videri debet hæc diligentia nimia: cū agatur de re summi momenti, hoc est, de æterna animarum salute, vel damnatione.

7 Nota tamen, non differre in jure communiter, Periculum, & Articulus Mortis, ad omnes effectus: licèt in rigore Articulus Mortis, dici soleat, quando quis ita est proxim⁹ morti, vt proximè, & sine
vlla

vlla spe credatur futura. Ita glossa. ca. Pastoralis de officio ordinarij. verb. Præter. Nau. supra; & cap. 27. n. 271. D. Ant. supra cap. 18. §. 2. propè finem. Angl. 1. p. in. 4. q. 3. de confess. art. 3. diff. 1. con. 3. fine. Paul. in. 4. d. 20. q. 1. art. 2. con. 3. Couar. cap. Alm. mat. 1. p. §. 11. n. 8. Sil. Interd. 5. q. 7. excepti. 4. & Confess. 1. q. 6. dicto. 7. Ange. Interd. 6. n. 24. Cordub. li. 5. de Indulg. q. 39. punct. 1. dict. 1. pag. 475. Enrr. lib. 6. sum. cap. 11. n. 3. & Geminia. in. cap. Eos, qui. de senten. excôm. li. 6. Suar. 3. p. to. 4. disp. 26. sec. 4. n. 3. Probatum quia quod dicitur. *Mortis urgente periculo*, in cap. Si quis suadente. 17. q. 4. dicitur. *Mortis articulo*, in cap. Non dubium. cap. Ea noscitur. cap. Quod de his. & cap. Quâvis, de sententia excômu. & cap. Eos, qui. citato. cum præmississet Sum. Pont. posse absolui quem cūq; in articulo mortis; utitur postea verbo, periculo *Si cessante* (inquit) *periculo*. Itē quia eadem est ratio in utroq; scilicet, nequis discedat sine Sacramentis, maxime confessionis.

Decissio Causarum Art. Mort.

8 Dixi. Communiter: quia differrent, quādo periculum mortis esset ita longū; vt certò, vel ferè certò crederetur, nō ita citò futurum Articulū mortis; & fore, vt tali articulo periclitans habiturus sit cōmoditatem recipiendi Sacramenta: tūc enim nō est faciēda in tali periculo mortis ea ampla concessio, quam doctores faciunt pro articulo mortis: & sic intelligi possunt Soto in.4.d.18. q.4. art.4. col.4. vers. Quæris autem, & alij, qui asserunt differre periculum, & Articulum mortis; quantum ad effectus permisso jure, & à doctoribus, in articulo mortis.

9 Deniq; quod dictum est de absolutione sacramentali, & à censuris, & de reliquis Sacramentis, in periculo, vel Articulo mortis: habet etiam locum in concessione indulgentiarum per Bullam; vt possint indulgentiæ concedi per Bullam in omnibus casibus, in quibus secundum supra dicta, est periculum mortis pro Sacramentis. Cord. supra. Nau. cap.26.n.31 & colligitur ex alijs. Probatur, quia Bulla eodem

eodem modo loquitur de absolutione, ac de concessione indulgentiarum: præsertim cum ea indulgentia semper reseruetur vero mortis articulo.

Quod dictum est de periculo mortis; dicendum est etiam de periculo amētiae, ut benè Ioan. d. Medi. supra, quia melius est cum integro iudicio recipere Sacramentum; etiam si in necessitate articuli mortis posset recipi sine illo. Ut infra videbitur, idem Sot. in 4. d. 12. art. 8.

EXPRÆLVDIO. II.

Quod examen tenetur quis in dubio facere, ut cognoscat Veritatem; maximè in casibus articuli mortis. n. 1. & 2.

PRÆLVDIVM. II.

AD uertere oportet, nec omnes res, nec omnia tēpora permittere posse rem examinari in casu dubij eadem diligētia: Et ideo summo pere attendatis, cui offertur dubium circa aliquam rem, quam teneatur facere, vel prætermittere; regulam sequentem.

A

4

Vt

Decisio Casuum Art. Mortis.

Ut si per tēpus liceat inquirere, id pro rei grauitate faciat, studendo perse, si sit vir doctus, vel consulendo alios doctos: & sequatur, quod certum inuenerit licere, vel saltem quod tutè ex opinione probabili præstari posset. Si autem per tempus non liceat facere prædictam juris inquisitionem, nec etiam facti, illud inquirendo ab hijs, qui affuerunt facto (verbi gratia, quādo qui baptizāndus est in articulo mortis; vel alius, qui receptur⁹ sit aliud Sacramētū) tūc quisq; potest perse ipsum, re Deo commendata, & cum vero desiderio cognoscendi veritatem, pro temporis breuitate casum examinare, & curare in partē practicè tutiorem, se inclinare, quando non potest in certam: nam aliter, si expectet aliorum consilium, interim morietur infirmus sine Sacramentis expositus periculo damnationis æternæ.

2 Quæ regula seruari potest in alijs casibus vrgentibus, in quibus est periculum in mora: vt in depositione conscientiaæ erroneæ; cum viri docti commode consuli

suli nequeunt, ne homo sit perplexus sæpe. notant communiter doctores: maximè Gerson. 2. p. tract. de Natura, & qualitate conscientie. Cordu. lib. 3. q. 12. pag. 200. Adria. quolib. 2. art. 1. lite. f. & D. Bona. in. 2. d. 39. art. 1. q. 3. fine. n. 24.

EX CAPITE. I.

Quid sit Baptismus. n. 1. Quæ eius forma, & materia. ibi. 1

Aqua artificialis, ut rosea non est materia Baptismi. n. 2. 2

Parochi doceant suos Parochianos, maximè obstetrices formam Baptismi, & modum Baptizandi. n. 3. 3

Quid faciendum sit, quando dubitatur, an sit vera aqua. n. 4. 4

CAP. I. DE BAPTISMO.

Baptismus est ablutio corporis exterior, facta sub forma præscripta verborum. D. Th. 3. p. q. 66. art. 1. corp. Forma autem sunt illa verba: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus
A 5 tus

Decisio Casanm Art. Mortis.

tus sancti. Materia autem proxima est ablutio, secundum communem Theologorum: quam refert Suar. 3. p. tom. 3. q. 66. art. 4. disp. 20. sec. 2. Materia verò remota, est aqua vera, & naturalis. Trid. sess. 7. can. 2. de Baptismo, & Florent. §. de Baptismo, & addit non referre, an sit calida, vel frigida.

2 Vnde patet, aquam artificialem, qualis est rosacea, vel similis, nec vinum, nec aliquid aliud, quod non sit vera aqua, & naturalis, non sufficere ad Baptismum.

3 Oportet autem, ut Parochi, habita cōmoda occasione, instruant suos parochianos; maximè. Obstetrices, quomodo debeant baptizare, & doceāt illos materiā, & formā necessariam, & modū baptizandi. De Obstetricibus dicit Synod. Hispal. anni 1586. lib. 1. de Officio Rectoris. §. 17 quia sepe contingit, ut infantes baptizari nequeāt à Sacerdotibus; quòd in ipso partu periclitentur. Cath. Pij. 5. de Baptismo. vers. Sed duarum.

4 Si autem dubitaretur, an aliqua esset
vera

vera aqua, vel non; & baptizandus esset aliquis in periculo mortis, nec alia certior aqua haberi posset, sine periculo baptizandi; tunc debet baptizari cum tali aqua dubia sub conditione tamen; scilicet, si hæc est materia sufficiens: postea tamen: si talis superuiuat, debet rebaptizari sub cōditione, scilicet, si non es baptizatus; ego te baptizo. &c.

EX DVBIO. I.

Baptism⁹, de quo meritò dubitatur, an valuerit, repetendus est sub conditione. n. 1. Sive Dubium sit juris, siue facti. n. 7. 1 7

Similiter est repetendus, quādo est opinio docens, q̄ non valuerit; licet alia doceat valuisse. n. 2. 2

In rebus necessarijs ad salutē, tutior pars est semper sequenda. n. 3. 3

Non licet sequi opinionem probabilem, omissa probabiliore in susceptione Presbyteratus, nec quādo sequitur grane scandalum, aut damnum. ibi.

De se malo certiori occurrendum est. n. 4. 4

Dubium

Decisio Casuum Art. Mortis.

- 5 Dubium aliquando in jure sumitur pro opinione. n. 5.
Baptismus est repetendus sub conditione, quando non est certitudo, quod fuerit validus primus. ibi.
 - 8 Non est repetendus Baptismus, quando non est probabilis, & discreta ratio dubitandi. n. 8.
 - 6 Opinio non facit aliquid certum, sed requiritur certitudo Baptismi valide dati. n. 6.
 - 7 Regula generalis est, posse, & deberi repeti Baptismum sub conditione; de quo merito dubitatur probabiliter, siue juris. siue facti. n. 7.
 - 9 Possunt esse conjecturae dubitandi probabiliter de Baptismo; etiam adulti. & quae sint. n. 9.
 - 10 Parochi inquirent factum, quando puer baptizatus est ab alio; maxime ab obstetrice. n. 10.
- Indubio inclinandum est in favorem animae baptizandi. ibi. in fine.

¶ DVBIVM. I. ¶

V. REPETENDVS SIT
semper Baptismus, de quo non constat
certo, an validè fuerit factus.

IN

IN Hac re constat; esse repetendum sub conditione (scilicet si nō es baptizat⁹) Baptismū illius, de quo est dubiū probabile, an sit baptizat⁹; ita vt pro vtraq; parte, scilicet, & quòd Baptismus valuerit, & quòd non valuerit, sint æquæ rationes dubitandi. Ita dicitur expresse. cap. 2. de Baptismo.

Addo amplius, esse repetendum sub conditione, saltem in articulo mortis, maximè circā carentes usu rationis, quotiescumq; est probabilis opinio, quæ doceat, in tali casu esse nullum: licet alia opinio probabilis sit in oppositum, quæ doceat talem Baptismum esse validum. Ita Angl. 1. p. in. 4. q. 1. de Baptismo. art. 5. diff. 1. Ange. Baptismus. 4. n. 8. Arm. n. 45. P. Sot. lec. 1. de Baptismate. §. De suscipiente: & colligitur planè ex D. Th. 3. p. q. 68. art. 11. ad. 4. expresse. Suar. 3. p. to. 3. q. 66. art. 9. diff. 22. col. vltima. & q. 71. ar. 4. disputatione. 31. sec. 6. col. 2. P. de Ledes. 1. p. sūm. de Bapt. ca. 5. cō. 2. dub. 1. dicto. 2. Bacon. in. 4. d. 6. q. 2. art. 1. Rodr. 1. p. sūm.

Decisio Casuum Art. Mortis.

cap. 25. fine. Valēti. 3. p. disp. 4. q. 1. pūc. 4.
col. antep. vers. Rectius.

- 3 Probatur quia licet admittamus, posse quemlibet tutē sequi opinionem practice probabilem; nec teneri sequi probabiliorem; maximē si parvus sit excessus in probabilitate, etiam circa Sacramenta, præterquàm in susceptione Presbyteratus; eo quòd ex eo dependeant multa Sacramenta; & dummodo non sequatur probabile, & graue scandalum, vel damnum ex opinione minus probabili, quando securē posset probabiliorem sequi; & nulla esset grauis causa, qua quis excusaretur à permissione talis damni; vt in materia de conscientia defendūt doctores: Id tamen non habet verum in rebus necessarijs ad salutem; quando, scilicet, si erretur in re, quāuis bona fide procedatur, periclitatur salus æterna alicuius. Vt in nostro casu Baptismi, qui secundū Tride. c. 6. de Baptismo. can. 5. est necessari⁹ ad salutē. Nam licet in reb⁹ dubijs tutiorem partem sequi, sit sæpe consiliū tātū; &

& non præceptū. Nau. cap. Si quis, de Pœnitentia. d. 7. n. 30: & 42. Id tamē est omnino necessariū in dubijs pertinentib⁹ ad salutē æternā, vt mediū & finis. vt docet. Nau. proximē. Sil. Verbo. Dubium. q. 2. n. 4. Panor. in cap. Iuuenis, de spons. n. 2. D. Aug. to. 7. lib. 1. de Baptismo cōtra Donat. cap. 3. fine. & cōmunit̄ doctores.

Confirmatur, quia de se malo certiori 4
occurrendum est. cap. Iuuenis, de spons, & cap. Si quis autem, de Pœnitentia. d. 7. infine. sed quādo vtrinq; sunt opiniones, an valuerit, vel non, Baptismus, certius malum est, non rebaptizare sub conditio-
ne: quia concurrit periculum damnationis æternæ animæ baptizādi; quā sit irreuerētix rebaptizationis; quia irreuerētia contra Sacramenta excusatur & opinio-
ne probabili, & conditione apposita. ergo facienda est talis rebaptizatio.

Confirmatur. 2. quia in iure, dubium non semper sumitur contra opinionem: sed etiam pro opinione; licet sit etiā alia opinio in cōtrariū: quod potest colligi

Decissio Casuum Art. Mortis.

ex subiecta materia. vt cap. Dominus, de
secundis nuptijs, & cap. Inquisitioni, de
sententia ex communis. Vnde omnes fe-
rè regulæ juris loquentes de dubio, ha-
bent locum in opinionibus: vt fauendū
esse libertati. leg. Quoties. ff. de reg. jur.
Item benigniora esse preferenda. leg. Sē-
per in dubijs. ibi. Meliorem esse cōditio-
nem possidentis; cap. Ex literis. §. Quod
si de probatio, & regul. in pari, de reg. ju-
ris. in. 6. Fauendum esse potius reo, quàm
actori, reg. cum sunt. ibi. In pœnis, benigni-
orem interpretationem sequēdā esse.
Leg. in pœnis. ibi, maximè in nostro casu,
in quo requiritur certitudo, vt excusetur
repetitio Baptismi. Patet ex Grati. cap.
Presbyteri, quos. §. Quod ergo. d. 68. Vbi
dicit, Ordinem, ac Baptismum esse repe-
tendos sub conditione, si fuerit dubium,
& appellat dubium, vt patet ex contex-
tu, quando non est certitudo, maximè
Concil. Carthag. 5. can. 6. & refertur
cap. Placuit, de conse. d. 4. asserit, esse re-
baptizandos pueros, *Nisi ipsi, aut certissimi*
testes

testes, esse eos baptizatos sine dubitatione testentur, & redditur ratio. Ne ista trepidatio, eos faciat Sacramentorum purgatione privari. Sicut etiam iterum consecranda est Ecclesia, de qua dubitatur, an sit consecrata, ita ut nec certa scriptura, nec testes (scilicet, certi) existant, à quibus consecratio sciatur, ca. Solemnitates dedicationum. t. d. 1: & de rationem, quæ etiam habet locum in Baptismo. Quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur esse factum. Et maxime, ut de Baptismo dicitur c. Si nulla. de conf. d. 4. Quia non intervenit temeritas præsumptionis. Vbi est diligentia pietatis.

Conf. ultimo, quia opinio non facit aliquid certum; sed requiritur certitudo Baptismi valide dati, ut non repetatur, ut proxime probatum est: ergo non obstante opinione aliqua, repetendus est Baptismus sub conditione; quando est aliqua opinio, quæ doceat in valide fuisse datum.

Hinc colligitur regula generalis, posse, & debere Parochum repetere Baptis-

mum sub conditione, de quo meritò dubitat probabiliter, (sive dubium sit juris, sive facti.) faciendo diligentiam pro temporis opportunitate; ut dixi præludio. 2. num. 2.

8 Nec tamen propterea repetendus est facile Baptismus, quando non est discreta, & probabilis ratio dubitandi; aliter oporteret, nos omnes rebaptizari; quia nescimus, an ritè nobis fuerit ministratus Baptismus. Vnde rebaptizari non debet natus, & educatus inter fideles, licet non constet fuisse Baptizatum; nisi sit aliqua conjectura probabilis dubitandi. Ita Pal. in. 4. d. 6. q. 4. a. 1. c. 1. Soto. d. 3. q. vni. col. 11. vers. Fit Angel. q. 1. de Baptismo. a. 7. in principio. appendice. 1. Nau. cap. 27. n. 246. D. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 13. §. 12. vers. De illo. Sil. Baptismus. 4. q. 9. num. 7. Suar. 3. p. q. 66. a. 9. disp. 22. sec. 2. col. ultima: & habetur. capit. ultimo de Presbytero non Baptizato, in fine.

9 Possent tamen esse conjecturæ, ob quas meritò dubitari posset de Baptismo; etiam

Cap. I. de Baptis. Dub. I. 10

etiam iam adulti, scilicet, quando baptizans fateretur, se sapissimè solitum fuisse Baptizare juxta aliquam opinionem probabilem, quæ docet in aliquo casu valere Baptismum, contra aliam opinionem id negantem: vel omisisse aliqua verba substantialia formæ, vel quia testis qui testificatur aliquem fuisse Baptizatum, est ex aliqua ratione speciali suspectus, & minus fidedignus, vel quia non testificatur certò, vel licet certò testificetur: factum adhuc remanet dubium; vel remanet opinio de nullitate Baptismi.

Et ideo tenetur Parochus inquirere factum. cap. Cum itaq;. de cons. d. 4. & maxime examinare Obstetrices specialiter rogando eas de modo, quo Baptizarunt, & in qua parte corporis, & quibus verbis Synod. Hisp. anni. 1586. lib. 1. tit. de officio Rectoris. capitul. 1. §. 17. Cath. Pij. V. de Baptismo. versiculo. Sed quoniam. Nec contra hæc est Sot. in. 4. distin. 3. quæst. vnica. articul. 9. in. 4. argumento.

Decissio Casuum Arti Mortis.

vers. Circà: tantum enim ibi vult tollere
abusus repetendi Baptismū sine necessi-
tate; quod suo tempore frequens erat: Et
ideò non est mirum si declinare videatur
in oppositum extremum, scrupulosius lo-
quens de rebaptizatione: ut excessus ex-
tremorum, ad mediocritatem reduceret.
Itaq; ut vno verbo dicam, in dubio sem-
per inclinandum est in fauorem animæ
Baptizandi, ut bene Suar. proximè, & pla-
nè docent capita citata.

EX DVBIO. II.

1. Quidam requirunt ad Valorem Baptismi pun-
ctualē omnimodam simultatem. n. 1.
2. Alii credunt sufficere moralem, nec sufficere
vllam simultatem physicam. n. 2.
3. Curandum est in omnibus Sacramentis; ma-
ximè Baptismi, & Ordinis, ut omninò cōcurrant
simul forma & materia; & quomodo hoc presta-
bitur securè in Baptismo. n. 3.
4. Sufficit, & requiritur, ut concurrat in Sacra-
mentis, etiam Baptismi aliqua pars formæ cum
5. materia simul. n. 4. & 5.

Si non sit aliqua saltem simultas physica materie cum forma, repetendus est Baptismus sub conditione. n. 6.

D V B I V M. II.

V. SIT NECESSARIUM concurrere simul verba formæ & abluitionem.

Quidam, quos sine nomine refert glossa, cap. Detrahe, l. q. 1. in verb. Detrahe, asserunt debere punctualiter concurrere simul materiam, & formam: ita ut non sit Baptismus si puero extracto ab aqua, dicatur, Spiritus Sancti.

2 Sententia docet sufficere, ut ante verba, vel post illa iam dicta, fiat ablutio, dummodo fiat proximè, ita victoria in summ. de Baptismo. n. 38. ledès. l. 4. q. 7. a. 8. dubio 9. pag. 101. Sot. in. 4. d. 3. q. vn, a. 8. col. . Enrr. lib. 1. sum. cap. 9. num. 10. Suar. 3. to. 3. q. 60. a. 8. disp. 2. sec. 2. col. 5. vers.

B 3 Sed

Decisio Casuum Arti. Mortis.

Sed quæres. Idem Valent. 3. p. disp. 4. q. 1. punct. 4. col. 4. vers. Obseruandum, quando forma præcederet, & ablutio statim illico sequeretur; non verò, si ablutio præcedat. Probatut, quia modo dicto verificantur verba formæ morali, & humane modo; sicut verè dicitur, quis bibere; si proximè post hæc verba, ille bibat; & verè affirmat quis, se lauari; quando proximè lauetur. 2. Probatut quia non est credendum, Christum Dominum reliquisse re adeo necessariam expositam tanto periculo simultatis, vt docet prima sententia.

3 Dico tamen. 1. curandum est summo perè, vt in omnibus Sacramentis concurrant simul omnino forma, & materia, maxime in Baptismo, & Ordine: quia nisi quis sit Baptizatus, non est capax aliorum Sacramentorum: & nisi vere sit ordinatus, non confert absolutionem sacramentalem; nec conficiet Eucharistiam, nec Extremam Vnctionem, nec Confirmationem, nec Ordinem. Ledes. Sot. & Enrr. supra. Vnde tutius est, vt Baptizans prius
inci-

incipiat abluere, & dicendo formam, prosequatur ablutionem; à qua nō defistat, nisi dicta omnino forma; Itavt ablutio sit ante, & post formam. Ricard. in. 4. d. 3. a. 3. q. 2. fin corp.

Dico. 2. si aliqua pars formæ sit simul saltē cum aliqua parte materiæ, scilicet, ablutionis, non est repetendus Baptismus. (& idē de alijs Sacramentis) ita Doctores 2. sententiæ; & Suar. dicit certū. Præterea Galet. tom. 1. Opusculorum. tractatu. 26. de Ordine. ad. 1. Scot. in. 4. d. 6. q. 3. Gab. ibidē. q. 1. a. 2. con. 8. Ricar. d. 3. a. 4. q. 2. corp. ibidē Maior. d. 2. q. 2. arg. 4. Bassol. d. 5. q. 1. a. 2. fine. Perez. 3. p. q. 66. a. 8. n. 3. Plob. de Baptis. §. 2. col. 4. Nau. ca. 22. n. 7. cum Card. Item Angel. Baptismus. 4. n. 4. cū Landulf. Sil. Baptismus. 5. q. 2. n. 3. Armil. ibidē. n. 37. Toled. lib. 2. sūm. cap. 29. pag. 1. Cath. Pij. V. §. de Baptismo versic. Haftenus, & cōmunis nostri tēporis. Probatur rationibus. 1. sententiæ; & præterea vix est possibilis, vel saltem nimis periculosa pūctualis simultas, quā ponit. 1. sent.

B 4 ergo

Decisio Casuum Arti Mortis.

ergo indubitanter credendum est, dictā punctualem simultatem nō esse institutā à Christo Domino, tanquam necessariā; ne vel multi relinquātur sine Baptismo, vel sæpius repetatur, donec prædicta similtas habeatur. Deniq, quia nō est credibile, Apostolos obseruasse predictam punctualem simultatem, cum Baptizarūt vna die, tria hominum millia. Actuum, 2. num. 41.

5 Dico. 3. verius esse requiri, vt saltim aliqua pars formæ sit simul cū aliqua parte materiæ. id est. ablutionis. Ita omnes Doctores citati pro dicto. 2. præter Doctores. 2. sententiæ; & præterea Manual Hisp. de Baptismo. pag. 37. Immo Enrr. lib, 2. cap. 8. num. 1. dicit, posse tunc iterari, licet falsò addat, non teneri. Probatur, quia oportet esse aliquā coniunctionem materiæ & formæ: sed nulla est vera conjunctio, si non se attingant, saltem aliqua ex parte: ergo ea saltem similtas requiritur. Confirmatur, quia, cū Sacramenta efficiant, quod significāt, debent verba
ba

ba verificari, in aliqua parte temporis, quo dicuntur: at non verificantur, si ablutio præcesserit; tunc enim non abluuit de præfenti; sed lauit de præterito; vel si sequatur, quia tunc, non abluuit, sed abluturus est: ergo requiritur conjunctio de præfenti cum aliqua parte verborum. Denique, quia si admittitur verificatio illarum propositionum. 2. sententiæ ratione brevitatis temporis præmissi, vel subsequenti verba, posset etiam maius assignari, eum iam illud tempus non pertineat ad verba dictarum propositionum, quæ tunc iam non sunt. Nec obstant rationes in oppositum; quia licet aliquando ex circumstantiis illæ propositiones admittantur; non tamen sunt veræ in rigore, & proprietate: at debemus verificare propriè verba Sacramentorum, quando ad aliud non compellimur ex Sacra scriptura, vel decisione Ecclesiæ, vel communi Sanctorum, vel Theologorum sententiæ: ea autem constructio verborum cum aliqua parte abluitionis potest sine periculo fieri modica diligentia.

6 Dico. 4. & ultimò si ablutio non sit si-
mulcum aliqua parte formæ, est repeten-
dus Baptismus sub conditione. Ita om-
nes Doctores citati pro dicto. 3. quia di-
cunt ferè omnes, Baptismum aliter non
valere. Tenet expressè Nau supra; & cre-
do sine dubio esse faciendum, si Baptiza-
tus tali modo sit puer, vel alius carens
usu rationis. Probat, quia nostra senten-
tia est communior, & verior; ergo ei de-
bemus conformari in casu necessarij Sa-
cramenti: ut patet ex latè tractatis dub.
1. & dicendis infra. cap. 4. dub. 2. sec. 3. à
num. 37.

7 Ad huius comprobationem adducam
quod mihi quidam Pater. D. F. de Pa-
dua religiosus, & valde doctus retulit, se
à viro quodam illustri. D. Iacobi Com-
mendatario accepisse, se grādcua in æta-
te iterum sub conditione baptizatum
fuisse, & alios multos, qui per decem an-
nos baptizati fuerant in Populo Ruthi,
Cordubæ diocessano; eo quod dicti po-
puli Parochus eos primum baptizasset,
non

non conjungendo formam cum ablutione: idq; ex Cordubensis Episcopi decreto factum fuisse; post exactam de eo cum viris doctis consultationem.

EX DVBIO. III. 29

Baptismus fieri debet in capite. num. 1.

1

Et non est repetendus factus, etiam in solo capite. num. 2.

2

Baptizari debet puer in minima parte, etiam digito, si sine periculo expectari nequeat maior pars, sub conditione; sub qua etiam debet repeti in capite, quando in capite fieri possit postea.

3

num. 3.

Valet Baptismus in pectore, vel scapulis, vel humeris; secundum aliquos. num. 4.

4

Baptismus non factus in capite repetendus est sub conditione. n. 5.

5

Puer baptizari posset in utero, si ibi ablui posset, & eius natiuitas non possit expectari. num. 6.

6

& sequenti.

Baptismus in capillis, non valere, est multo

7

verius;

Decissio Casuum Art. Mortis.

Verius; deberet tamen in illis Baptizari, quando non posset in aliqua parte; sub conditione tamen. & sub eadem in alia postea est rebaptizandus; num. 7.

8 In pelle Secundina non potest fieri Baptismus nisi sub conditione in necessitate; & sub eadem conditione repetendus; sublata tali pelle, num. 8.

DVBIUM. III.

IN QUA PARTE CORP. ris necessario fieri debeat Baptismus.

1 **P**rimò. constat secundum omnes, Baptismum fieri debere ad minus in capite. Ita ut hæc pars necessario semper ablui debeat, si possit: etiam, si reliquum corpus ablueretur: nam aliter esset peccatum.

2 Constat secundum omnes, non posse repeti Baptismum, etiam sub cōditione: quando fieret in capite: quia ea est præcipua pars hominis: in qua vigent omnes sen-

sensus; & hoc etiam si fieret in necessitate antea quam omnino Infans nasceretur, quæstio ergo est, an licet male fieret Baptismus; saltem teneret factus extra caput.

Constat, debere Baptizari puerum (cuius perfecta natiuitas expectari non posset sine periculo) in quacumq; corporis parte; quæ posset abluï; etiam si esset minima; vt pes, manus, vel digitus, ita tamē vt fiat sub cōditione (scilicet, si hæc pars sufficit) quo casu ferè omnes cōsentiunt repeti debere sub conditione (si non est Baptizatus) quando puer omnino nasceretur, vel quando posset fieri in capite non dum natus.

Extra predictos casus, aliqui putant, certò dari Baptismum, quando fieret in toto pectore, aut scapulis; ita vt non sit repetendus. Ita Sot. in. 4. d. 3. q. vni. a. 7. in 3. arg. idem Suar. 3. p. to. 3. q. 66. a. 4. disp. 20. sec. 2. col. 5. & addit etiam valide fieri in humeris; immo licitè fieri posse aliquādo in his partibus extra caput, quando

Decisio Casuum Arti. Mortis.

ex ablutione in capite esset periculum salutis corporalis Infantis, raro tamen posset contingere tale periculum.

Nihilominus dicendum est posse, & debere sub conditione repeti Baptismum factum in quacumq; corporis parte, præterquam in capite. (quamquam tolerari posset factus in toto pectore, & scapulis simul.) Ita D. Th. 3. p. q. 68. art. 10. ad. 4. D. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 13. §. 1. col. 2. P. Sor. lectione. 1. de Baptismo. §. de suscipiente Holcoth. in. 4. q. 1. a. 4. Marsil. q. 4. art. 4. dub. 6. Durand. d. 6. q. 1. a. 1. fine. Idem Palu. q. 1. a. 1. con. 2. Sil. Baptismus. 4. q. 1. n. 2. fine. ibidem Arm. nu. 38. Vict. sum. de Baptismo. q. 31. Probatur ex dictis supra dub. 1. quia hæc sunt duæ opiniones contrariæ circa valorem Baptismi in hoc casu; & opinio negans non valere, est plurimum, & grauiorum doctorum: ergo repeti debet talis Baptismus sub conditione.

6 Quod habet etiam locum, quando Infans non esset omnino natus: quia ratio

D.

D. Th. & aliorum non fundantur in hoc; quod sit natus vel non: sed in hoc, quod debet abluī praecepta pars. Immo Gabri. in 4. dist. 4. quæst. 2. articul. 3. dub. 2. ver. Et dicitur. Ledesm. 1. 4. quæst. 9. articul. 1. pag. 158. col. 1. & Suar. supr. quæst. 68. art. 1. benedicunt, posse puerum baptizari in vtero matris, si posset aqua lauari in aliqua sui parte, modo explicato. & D. Th. in 4. dist. 6. quæst. 1. articul. 1. quæstiūcula. 1. corpore. & D. Bona. ibidem. pat. 2. articul. 1. quæst. 1. num. 46. rejiciunt rationem, quam aliqui dant; ideo non posse baptizari Infantem in vtero, quia oportet prius nasci corporaliter, quam renasci spiritualiter. & Patet quia potest extrahi Infans ab vtero matris iam mortuę scindendo illam: quo casu Infans non nasceretur naturaliter; immo tunc etiam in vtero matris sic apertę posset baptizari in aliqua sui parte sub conditione, vel sine illa; modo supra explicato, si timeretur periculum ab egressu ex vtero. At aperiri matrem tunc mortuam

660m mo-

monent Manual. Hisp. de Baptismo. cān. 15. & Suar. 3. p. t. 3. q. 68. a, n.

7 Ex dictis sequitur, non sufficere, ut capilli abluantur, si pars nulla aquæ attingat carnem; Quia tamen aliqui dicunt valere talem Baptismum probabiliter; aut saltem esse dubium, ut Told. libr. 2. sum. cap. 28. fine. & partim Sot. 4. d. 3. q. vni. a. 7. col. antepenultima, vers. Atq; idem Enrr. libr. 2. sum. ca. 7. n. 2. litteta. r. Ideo Baptizari posset quis in capillis sub conditione, quando in nulla alia parte posset, sed postea esset talis rebaptizandus sub conditione, ut bene docet Angl. 1. p. in. 4. q. de Baptismo. a. 5. diff. 1. appendi. 1. & tandem concedunt Sot. & Enrr. supra. Probat, quia capilli sunt minus partes hominis, quam manus, vel pes, in quibus, ut dictum est supra, in certissime fit Baptismus: ergo, &c.

8 Similiter posset valide ministrari Baptismus, saltem sub conditione. sub pelle secundina, quando non posset Infans ea exui, quod curandum esset; si fieri commodè

mode posset. Ita Sil. Baptismus. 4. q. 1. n. 2. Ibidem Arm. n. 38. Ang. Baptismus. 6. n. 4. cum Aureol. Probat, quia talis pellis pro tunc pertinet ad Infan-tem quodam modo ut pars eius non tamen reputarem inconueniens, sublata postea tali pelle illum rebaptizari sub conditione. Immo ita faciendum existimo; quia talis pellis non videtur esse propriè pars pueri sed se habet quodam modo ut vestes; in quibus non valet Baptismus; nisi aqua corpus ipsum tangat secundum Scot. & Enrr. sup. Scot. in. 4. d. 4. q. 3. col. 2. Gab. q. 2. a. 3. dub. 2. & omnes.

EX DVBIO. III.

Non sufficit ad Baptismum quaecumq; aqua; sed sufficit in ea quantitate; in qua dicatur quis ablui. n. 1. & 2.

An Apostoli baptizauerint eisdem diebus; & quo modo omnes, qui dicuntur credidisse, Actuum. 2. & 4. n. 3. & 4.

2° D V B I V M. IIII.

QVÆ QVANTITAS AQUÆ

requiratur, ut valeat Bap-

tismus.

I

Q

Vidam docent, valere Baptis-

um in quacunq; minima a-

qua, dummodo sit sensibilis.

Ita Enrr. lib. 2. sum. capit. 21. numer. 4. &

Ledes. 1. 4. quæst. 7. articulus 8. dub. 1. pa-

gini 110. qui refert prose Gab. in. 4. d. 4.

quæstion. 2. articulus 3. dub. 3. sed sanè

Gab. tantum dicit parum referre ad effe-

ctum Baptismi, an aqua in parua, vel in

magna fundatur quantitate; non tamè

negat, requiri in aliqua quantitate. Et

ideo dicendum est, requiri aquam in ea

quantitate, in qua Baptizatus verè dici

possit fuisse ablutus; & aliter non valet

Baptismus. Ita Sot. in. 4. d. 3. q. vni. a. 7. co-

lun. 5. vers. Atq; Graffis. 2. p. Decessionum

lib. 1. c. 4. nu. 19, Petrus de Ledes. 1. p. sum.

de

de Baptismo. c. 3. con. 3. dub. 1. & Suar. 3. p. to. 3. quæst. 66. articul. 4. disput. 20. sec. 2. colun. antepenul. versicul. Quare: & dicit oppositum esse improbable. Item Valentia. 3. part. disputat. 4. quæst. 1. punct. 2. colun. 3. versicul. Itaq; & planè Alexand. 4. part. quæst. 8. articul. 2. §. 2. Probatur quia aqua requiritur in ea quantitate, ut verè, & propriè verificetur forma: at non dicitur quis propriè lotus ex eo, quòd eum guttulæ aquæ attigerint. Ergo requiritur certa quantitas aquæ, ut verè & propriè verificetur forma Baptismi.

Nec valet ratio Enriq. quia in minima parte potest esse panis; atq; adeo & post consecrationē Corpus Christi Domini. quòd quantum ad hoc sequitur conditionem panis. at ablutio non fit quacumq; aqua, sed in tanta quantitate, quā quis verè dicatur lotus.

Nec potest objici illud, quod aliqui Doctores adducunt, ex libro. Actuum Apostolorum, capite. 2. numero. 41.

vbi dicitur, vna die baptizatos esse fere tria millia. & cap. 4. n. 4. credidisse quinque millia, nam in hoc secundo loco non est certum, illa quinque millia pertinere ad illam diem: est enim inter Doctores controuersia; an ille numerus compleatur etiam ex numero dicto in cap. 2. Ita vt duo tantum millia conuersa sint hac secunda vice. Præterea non dicitur ibi. cap. 4. baptizatos fuisse omnes illa die; forsitan; quia qui illa die crediderunt baptizati sunt etiam diebus seq̃entib⁹; vt dicit D. Carth. illo loco. Et licet qui conuersi sunt die Pentecostes, baptizati sint omnes illa die; vt planè docet D. Leo. cap. Proprie. de cons. d. 4. sine; nihilominus non est credibile, Apostolos baptizasse per leuem aquæ asperisionem. 1. Quia Iudæi assueti erant varijs Baptismatibus, vt dicit Paul. ad Hebræos. 9. & ideò opus erat, vti cum illis assueto Baptismate, hoc est, pleniore, videlicet in capite, & in bona parte corporis. 2. Quia proximè præcesserat Baptismus Ioannis, quo baptizabantur in Iordane,

vt

ut dicitur Ioan. i. & cap. 4. dicitur discipu-
los Christi Baptizasse plures, quam Ioan-
nes, etiam ante passionem. Ergo post re-
surrectionem Christi Apostoli non muta-
uerunt modum ablutionis respectu lu-
dæorū, ne scandalizarentur. Deniq; quia
credendum est, Apostolos vfos fuisse Bap-
tismo optimo, & certissimo, ut esset nor-
ma, & exemplar sibi successuris: sed in-
certissimè datur Baptismus in alia parte
corporis, quam in capite; & esset contin-
gens, ut non attingerentur capita; si Apo-
stoli baptizassent per confusam aquæ as-
persionem respectu plurium: ergo non
est credendum eo modo baptizasse.

Dicendum est ergo, tria millia homi-
num non difficilè baptizari potuisse vna
die; immo minore tempore, non solum à
duo decim, sed etiam ab vno; cum quoti-
die videamus ordinari magnam multitu-
dinem ab vno Episcopo, & paucis horis:
& ab vno confirmari innumeros cum
multo pluribus ceremonijs, quam essent
illa die in baptismo. Maximè quia po-

Decisio Casuum Art. Mort.

tuerunt Baptizari, non solum ab Apostolis; sed forsam & alijs discipulis, vt dicit Cartus. supra, & Salmeron tracta. 15. in Act. Apost. col. 5.

EX DVBIO. V.

1 Non est baptizandus expositus, qui affert schedu-
2 lam Baptismi, vel quando testis quicumq;
non suspectus in fide cerio asserit fuisse bapti-
zatum. n. 1. & 2.

3 Si predictum hac, vel alia sufficiente via, non
constat fuisse baptizatum; baptizandus est
sub condiaione in quacumq; etate. num. 3.

4 Puer expositus à Demone, baptizandus est sub
conditione. n. 4.

DVBIVM. V.

QUANDO EXPOSITI IN-
fantes baptizandi sint.

1 Quidam, vt Enrr. libr. 2. sum. capite.

3 1. numer. 1. dicit non esse baptizandos
etiam

etiam sub conditione, si fuerint ætatis viginti dierum, nisi ex aliqua speciali circumstantia dubitetur, an sint baptizati.

Respondetur tamen, primò; non debere, nec posse baptizari; si afferant secum schedulam Baptismi; vel si aliquis testis afferat fuisse baptizatos, sufficereq; testimonium saltem vnius vetulæ benè examine, certòq; testificantis, dummodo sit Catholica, & non suspecta in fide, & religione. vt benè Palud. in. 4. d. 6. quæst. 4. art. 1. con. 1. Sor. d. 3. quæst. vni. a 9. vers. Fit. col. 11. 11. Nau. capit. 27. numer. 246. D. Anton. 3. part. titul. 14. capit. 13. §. 12. versicul. De illo. Sil. Baptism. 4. quæst. 9. numer. 7. glos. capitis. Cum itaq; de conse. d. 4. in verbo. Qui testimonio: & Enrr. supra; quia non est credendum velle mentiri in re tanti momenti.

2. Res. Baptizandus est expositus cuiuscumq; ætatis sit sub conditione, nisi sit certitudo de eius Baptismo, modo dicto, vel per aliam certam

Decisio Casuum Art. Mortis.

probationem tenet Panor. cap. 2. de Baptismo. n. 3. Palac. Nau. D. Anto. Sil. supra, cum Ricard. item Armil. verb. Baptismus n. 43. Angelus. Baptismus. 4. n. 8. Scot. in. 4. d. 4. q. 8. ibidem Gab. q. 2. art. 3. dub. 4. Holcoth. q. 1. a. 7. dub. 1. a. 7. Marsilius. q. 4. ar. 4. dub. 7. Item probatur, quia hoc expresse decernitur cap. Paruulos; capit. Cum itaq; & cap. Si nulla, ubi requiritur, saltē affirmatio ipsius baptizati, l. aliorū; & c. Cum itaq; & c. Si nulla citatis fit mētio de adultis. Deniq; quia potest contingere, ut parentes pueri expositi, potius curauerint eum exponere, quā baptizare credentes eum baptizandum facile, nō ferentem secum schedulam sui Baptismi: deinde alij, quibus exponitur, curare solent, sibi expositum alijs exponere, tantaq; diligentia, ut vix eum possint baptizare; alij postremo nō audent puerum baptizare, eo quod videant, eum iam aliquorum dierum, præsumentes, eum iam esse baptizatum; & sic miser remanet sine baptismo. Est ergo sub conditione Baptizandus

zandus quicūque expositus cuiusqumq;
ætatis; de quo non constat esse baptiza-
tum: quia saltem dubitatur probabiliter
de eius Baptismo; juxta probata. dubio. 1.

Et idem est dicendum quandò à Dæ-
mone supponeretur vnus puer loco alte-
rius; quia de illo constare non posset esse
Baptizatum. Ita Holcōth. 4. q. 1. a. 7. dub.
15. & Marf. q. 4. a. 4. dub. 17.

EX DVBIO. VI.

Quocumq; metu, quo consentit quis mente, in
Baptismum, valet Baptismus. n. 1.

Si mente posituè non consentiat; sed repugnet,
non valet Baptismus; licet in foro exteriori
præsumatur. n. 2.

Et ita si postea verè consentiat, est repetendus.
ibidem.

Est repetendus Baptismus receptus cum volunta-
te neutra, id est, nec consentiendo, nec resiste-
ndo. n. 3.

DVBIVM. VI.

V. VALEAT BAPTIS-

mus eius, qui vi, vel metu fuit

Baptizatus.

Et idem est dicendum de his qui

Dico. 1. Si consentiat in Baptis-

num mente, tenet Baptismus,

& compellendus est seruire re-

ligionem Catholicam, quamvis me-

tu gravissimo sit inductus ad Baptismum

Ita omnes Doctores, & habetur capite.

De Iudæis. 45. d. ex Concilio Tolet. 4.

can. 55. & capite. Maiores, § Item qua-

ritur de Baptismo: quia metus non tollit

rationem voluntarij simpliciter; in quo

differt à vi præcissa, quæ tollit omnino

rationem voluntarij; atq; adeo valo-

rem Baptismi: ergo qui consentit in Bap-

tismum mente est verè baptizatus, & te-

net eius Baptismus: quamvis metu gravis-

simo sit inductus ad illius suceptionem:

ut dicitur in dictis capitibus.

Dico .12. Qui exterius tantum
con-

consentit in Baptismum, repugnans tamen mente, ita ut possit in eum dicat, se non consentire, & tantum fingat consensum in foro exteriori; compelletur seruare Religionem Catholicam, ut dicitur in dictis capitibus: in re tamen tunc non valet ille Baptismus, & ideo repetendus erit, si postea mente consentiat. Ita Ledes. i. 4. quæstion. 9. articul. 7. finel. pagin. 144. Adrianus in. 4. de Baptismo quæstion. 1. articul. 7. §. Contra istud. Scot. in in. 4. distinction. 4. quæstion. 4. §. Et tertio membro. & quæstion. 5. §. Respondeo. Diu. Bona. ibidem. i. part. articul. 2. quæstion. 1. numer. 22. Paludan. ibidem quæstion. 2. articul. 1. & articul. 3. prope finem. Sot. dist. 5. quæstion. vnic. articul. 7. propositione. 1. Armil. verbo. Baptismus numer. 7. Angelus. Baptismus. 6. numer. 6. Toled. libr. 2. summæ capite. 21. §. 3. & communis. Probatur quia Baptismus nullum habet effectum, nec imprimi characterem, si inueniat voluntatem renitentem; ut habetur expresse.

cap. Maiores, de Baptismo in fine, sed qui
 mente contradicit; licet ore significet se
 non contradicere; verè contradicit, & ha-
 bet voluntatem renitentem, licet secun-
 dum apparentiam tantum consentien-
 tem: ergo non recipit caracterem Baptis-
 mi. 2. Probatum, non valet secundum om-
 nes Matrimonium, in quo tantum est cõ-
 sensus exterior sine interiore: ergo nec
 Baptismus. Eadem enim utrobique est ra-
 tio, scilicet, requiri in adultis proprium
 consensum ad contrahendum Matrimo-
 nium: & ad profitendam religionẽ Chri-
 stianam; & subjiendum se jurisdictioni
 Ecclesię, cui subicitur omnis, qui recipit
 validè Baptismum: ut dicitur. cap. Maio-
 res, §. Item quæritur, de Baptismo.

3. Et eisdem rationibus probatur esse
 baptizandum eum, qui cum voluntate
 negatiua, seu neutra, baptizatus est. r.
 nec consentiens, nec dissentiens. si id ali-
 quando contingeret: ut contra Galet. 3.
 p. q. 68. a. 7. tenent Sor. supra, con. 3. Led.
 supra Adri. §. Sed de adultis. Gab. in. 4. d.

4. q. 2. arti. 2. con. 2. ibidem Scot. q. 4. fine
corporis. Duran. q. 7. & Entr. libr. 2. sum.
cap. 24. n. 3. Colligitur ex cap. Maiores. S
citato, qui dicit minimè consentientem,
etiam si non dissentiat; non recipere Bap
tismum. Deniq; quia ille non magis con
sentit in Baptismum, quàm si nullo mo
do nosset Baptismum; nec haberet volun
tatem, cum nullam eliciat circa Baptismi
illius electionem.

EX DVBLIO. VII.

Non valet Baptismus nigrorum quando omninò
ignorantes, illum recipiunt. n. 1.

Sufficit tamen, vt aliqualem Baptismi notitiam
habeant. n. 2.

Indubio tamen ex speciali causa, Baptismus in
illis est repetendus, sub conditione. n. 3.

DVBIVM: VII.

QUANDO NIGRI SEV

Ethiopes censeantur Bap-

tizari.

RES.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Rp. Respondetur. 1. esse Baptizandos
Nigros, qui adducuntur ab Ethio-
pia, non solum quando inuiti bap-
tizantur; secundum supra dicta, dubio
6. sed etiam quando omnino ignorantes
Baptismum, ad illum se habuerunt, vel
ut ad balneum aquae. Ita l. des. i. 4. q. 9. a.
7. dubio. 1. ratione ultima. Sot. in 4. d. 5.
q. 1. a. 7. col. ante penult. & Acosta lib.
6. de procuranda Indorum salute cap. 3.
circa finem. probatur quia ignorancia fa-
cit in voluntariam.

Responderetur. 2. valeret tamen Baptis-
mus; si Nigri haberent aliquam notitiam
Baptismi; ita ut saltem sciret, illum ad cul-
tum Dei vel ad eius reli-

extra tale periculum, si non expectetur, eos reducendos ad pristinum usum rationis, nec constet certo esse eos in mortali, & carere sufficiente dispositione, ut remittatur illis per Baptismum: quia complacentia talis peccati perseveravit usque ad eorum amentiam (quæ complacentia vix potest cognosci.) Enrr lib. 2. sum. cap. 24. n. 4. Angl. q. 2. de Baptismo: articulo ultimo. c. 3. Scot. in. 4. d. 4. q. 4. §. Hic distingo. versicul. 2. ibidem Gab. q. 2. art. 2: con. 3. Sor. d. 5. q. vni. art. 12, con. 3. Holcoth. q. 1. a. 4. Suar. 3. p. to. 3. q. 68. a. 4. disputa. 24. sec. 1. dict. 2. Sil. Baptismus: 4. q. 2. n. 3. ibidem. Arm. n. 69. & D. Th. 3. p. q. 68. a. 12. cop. Ego tamen intelligo, non esse baptizandos in amentia, quando breui expectaretur usus rationis: nam si spes usus rationis esset parva, vel in longum tempus; non esset expectandus usus rationis ad baptismum, in eo, qui habuit sufficientem voluntatem ad illum: quia homo, maximè amentis, vel furiosus est expostus multis periculis mortis. cap. Quod-
E D

DE MODO REBAPTIZANDI in casibus positis.

Respondetur, vitandum est pro viribus scandalum in rebaptizatione necessaria. Et ideo Parochus vocet secretò cum, cui, ille est cura, & alium virum cordatum, qui sit Patrius, & reddita ratione, cur talis rebaptizatio fieri debeat, illam secretò faciat, & clausis Ecclesiæ januis; aliquādo tamen posset contingere, vt esset necessarium, rebaptizationem fieri publicè ad tollendum scandalum, quod sequeretur, nisi ita fieret, eo quòd causa nullitatis prioris Baptismi esset publica, & notoria.

EX DUBIO. X.

Rebaptizans in casibus necessarijs, non incurrit irregularitatem. n. 1.

Rebaptizans sine necessitate, cū conditione tamē non incurrit irregularitatē, licet gravissimè peccet: incurrere tamē in tali casu est probabile. n.

Rebaptizans sine necessitate & sine conditione,
D 2 peccat

feccAt^rdm fsm r.j ^ ^l: numeri^4

'..r^r. 'r

;£ D V B T V M

Vwh

„

v / i n c j s I S F s r X j É 'iTi^'

Sih rebapti^at£0}ijs ;ucuriMuf^^-^ ■

nre^ii/antas, - ■ - •

%

Ico. I .in caiibus 3in quibus fe-
cundum fupradicia diibijspra:-
cedentibus fieri debet ^aut po-
tePerebaptizatio, nullam irregularitate^
auc aliam pmnam incarrit, qurrebapei- ■
zatiub conditione.Iraomncs'D'óctores..
Probatur quia non haberculpam, prop-
ter quam imponatur talis irregularitas.- ^

Dico, la Probabilius effe- non incurri
irregularitatem, etiam ab eo, qui mala fi- "
de rebaptizat, cum ¿ondicióné^tamen, (
maximaexteriorejetia in. fi tunC'mortali C
ter, & :grauifsim epcccec Ita. Nau c. tj,
n.i4^.3zSuar.3.p.ro.3,q.rr.a 4. difp.yf.
fec. 6'.dub. 5.P.Ledes.t.p.fum.de Baptif-
mo.cap.5.con.2,dijb.x:£ n rr-iib >x-ium.
cap.j i.n. iJiiera.d. cum-,p-alat-igPenñi

'

~

¿re-

^ ScTCGécio.nbus'.ítem V alenr, 5.p,difp* 4-

^ q.i*píaaG 't.4.coL anrep cn.r^í:.2>.dnb.i I.

ñ.5.Pro-ba-tar Guia taÜs nó ii.inrenclit bis

^ ; ^M b-aprizarevísd-tannitri- fcm c lX [v,ia-co-n'di-

t o U n { c c ; ndüm Baptlítir^ m , fi. pritnus

' í'uitvalidiiS:oc ic-ano ap,prí3fc's;t.'ncG appro

-baiT\ydd 'Ctut:-hsreíim rebaprizar^ tium:

-fed potnls-G-am-éxcluclíCjCpndi4 one:qu a

iipGoriit. Oppoíipixu tatnentener com-

rnunior Sententia,que lans c Í L prooaoi-

lis: Quándo-autern quis-rébaptizarc" fi-

ne nccGÍ2Í?íití>píilbc cbdiciPne, fine.da

bio

Aooíbatis: & cap. .Quibis 3 ^ cap.Eos,

quos decónfc.d.q/ ■ ^

Llv'/' 'tíniTlo : ::-r.rr '■%

;¿í:: ■ - ^ E;X D ^ * B I

■ 7ñjid'elium 'Jil; íis iÜick€ b/ipii^^^^ k r inulto ' ^tro-

fi f' ^ pitrente ifiih curnscara ^ (juando cAvet

'- -yjuY0ioéÍs.'nXí'- ■ '■ '

if?oX

-a'páré^iíhHsm

J

T>eápQCáfnnmjhjyxQYÜ^{^^^}

- 4 *Tuenferm bAPTi[^]ripojfp.m c% confenfú domino
rum.etixm inuitisfxrsntihusjertiis j dum Ta-
men aconforÚQparentpmfubtrahantur.n-[^]d
eumjineTn licet Domino ~yendere,parentem [^];
lon[^]inqtium[^]TPTfeparatus apUo nequeat cM~/
illo commanicaredhidem, " [^]*
- í ■ *In articulo irreparabili mortis licet bapti[^]i[^]yepúe
Yumin “Pitisparentibus[^]dummodo ñonJit ora
[^]efcanddumcontrafidém,n,[^] \ “*

[^] D V B I V M . X I . [^]

V. V I L \ I m F l D B L W M

*dicariçrmñtsp a r **

iibus[^]inarticuh monis. [^]

- f OnftatSecundam omnes valere
HumfrnodiBaptifnvj ,v tií ii illi-
---- “i[^]=fierj:cjvtian-e illicite fic, qua {
do extra articuiu mortis Baptizatur ilíe, r
qui earetvili rationis inaito vtroq, parete
liib cujus cura eft fccúdií fcntentiá.D /f.
3 -[^]q .í8 .a .11 .qu[^] eft yera, & cdmunior.
Ufixi. Q [^]i p r e t vfu rationiqnS habens
€ qui,cum haeret,deiiderauit Bap;
tif-
w _ ^

r - non coftat mutafo propciitii;
 talis licite poteft, & debet baptizari, etia
 -inuicis.parentibus.

>* D i x i v t r o Q j piirentc j quiavel folania-
 A tre fideli volcti, vt filius ei" baptizetm-^li-
 *^ ^ r^ acer ei^ infidelis noit; fili^ et bapci-
 »^ 2: adus. Sot. in..4*d.5»cj.vni. a. lo .co .i. ver,
 ^- .argnicur. En. di. i. ium *c. i- .n. • .Sua. V. p,

i. Nau. li. j. co Crit. d. couerfione infidcliu.
 c6f.4. n. 15. & dicit effe omniu^ & habetur
 m C5 cib ToL4. can. ^i. 6; .cJudxi. 2..8. q. i,
 Immodicetvterq; parens fit infidelis, 6^
 ^icer rcnitatutifialrer cofcnciatbapcizaii
 , pocefl; habetur in C6 cil. Tol. cic. can. 58,
 .li. c. Iud. tS. q. i. tu Cautecuradum eft* vc
 ,p ri^ fubtrahatur fili^ á curaj6c cofoxtio pa
 'fēcis infidelis. Ita Suar. proxítnc. Il' iXi^ iúb
 ^ eui"* curacft; propccr-fcruos, qui Tapyizari
 pofsut ex folo eoiefu dominotüjeciájnul
 tis paretib^ puerorubaptizadorUj qum o
 do abftrahantur a conuidu parenturp, ^
 curetur n. c. propterea a paretib in ncteli"
 interfii: iantur Talu. 4. d. 4 dif. 5. cpn. 3.

4

Eíirr.iüp.n. í * dícit eí&s'cDmmiirrcmi
 AEag[^].z.q.íO.art. í 2.COí:-5.CON.i.& 2kd
 pamhaem liceí'e Domino vendere pa[^]-.J
 rencem feraum in longinquam. **6** ira fe-
 parari diiam[^]vt non mansatin eadem di- /
 uieace,vei locOjvbipQfsidcivm patenfríi?
 in•.xdehbtscomm,[^] nicareíde-quibus vi-^l
 ac ja aus in-Doc[^]oril>'us-ciírái.i5[^][^].

5 Addubíura ergd refpondetúc m.peri-
 culDiífef[^] rabdi mórEis,eíiam inuitis;pa
 rencibüs,ii perfuadcfi neq-uéant, vrcod--
 dfnñanC:oaptizari.poteftj3uercarensvfüt
 ratiom sjvel aduim's aaieñ-s d nariuitatí
 fe„pr*ter& otam ,& íb qaaoes,xenetex
 ilomims Sotan.4.a;5.q.tni.a...io.«no. ñ
 Aiag.iupracol.penak-im a.Eijrr.fupra.-n,
 2.A2or.Eora.i dumm dib.gic'áp-.2.5. düte.
 lo.Acoibdíb .^g. deln-'doru.mfaíte .cSí-
 pite.-3 dícititá decretrum faifle-in C
 Concilio Lim-enfi.-caad.iy.Suarez.[^]vp.
 to_3.q 68.a ro,difp.2:[^].fe.c.j[^] corol.i.col.

r ■fOaEarqwa-in- ffx'rféffiínecefsítace,
 axime fpirituali q&ecürréndqm - cftdFi
 digcnn, etianj per-tedíripicnd& éuní:[^]
[^] tali"

J taliindigentia. DictaintclHgunttí'r- ítio-
 áódo a fit gran<%and-aiv.íñ contra 11U1
 ^-^quod nó eric^íi récieco'iaat-j&C üne vi;ccia
 ‘/frfcrant'parent€S.S'úa;r; tati-icn íu-prafert -
 • t aie ic an d a 117ms qcí. an d o. p b i r í a n i
 féftam-vim-ptrerá'^arecibüs eriperetur^
 ^"Jquod fignideaneSot. & ckati, Id taraca
~~lexamina~~ ándurn relin'quitur pru dér 12; b'ab
 tizátrar-kperíbeáis om-n-ibirs circ-íi-nítan-
 tijs-dc faciliíis baptizari poíiecdl püércD
 fet in iocpjvbifacil'e pdáca,íi forteviué-
 rec, fubtrahi poíTet á parerinbus,8c edu-
 cari interfi-deles. Quia minus-mcoñuc-
 nienstimeretuntegrediédiadindée-lira;-
 tem.

E X D V B I O . X

i^letB aptifm u íe i u s i q ü i c m o f e i t u r e f f e f i i ^ ^ c ' i i j ^
 ^ **aufvnfut€um,^(ex^ndupt '(tliquos,^**
 *, *pon potest licite dítriBapnfmtís, fu i j i t i d p d ^-*
Vtó catéfdrnd^myícclkratw q
*ro 2 -.-^ . • ;-'“»í: denr.u uu . • iii ...;**
ÑoHíicetfeindeiie mdt'rein^i'uam],lúp'tsr^iér ^i
inf d n ^ q u i e j l ^ i n ' é h ü l i U r ^ ^ ^ ^
 J *HAtAadmúYt^mr,[ecund%my^ioYfr¿[^^*
D % ÚAm

^t < i Vectfio Caufmm ^rt.iferth

tuni^numero

Scdatbtt icindi dti^sime fofi em mortem^

€Un effeciumJ[}i:_

Exeeutio mortis pra^tt djtis danjdtJC dijfe*

renda ejl yfque. ad etm partum, nume, ^,

E^erpoteji torqueri, aut puniri poena corporali
numero, ibi.

5 ^ ^ptl^ns eo modo y^tdefe ^0 ' certifsimein^
feratur mors.p.M. ejl irregularis.nume-^
ro,^.

AVe frf/iV BaptifmM, ibi. Eojfetabjlrahi
aqua cnbroyyelfuneyytbapti:; ^tUYpuer. nu^
(mero.^.

7 efl differendus ^.qmndo pnepericulo
, anim.c poteji:& potefi effe nocium corpori^,
num.j., . , ; V ■

8 _ durandumejl debitis'dili^entijsyitare damnu
corporis3 quod poffetprouenirc eX Baptifmo i
. numerCB. i / .. . ^ . - r

9 morspueripne3 jiptifmoyeü hapn:^
dm in dubio an nocebit corpori, n.s ~

10 bapti:^ndu6 quando fcitur certoy alias mrr-
turm fine Baptifmo iich Baptijmus fitcaufá
i^ccelerationü parHsc.mørtu£tieri.n,lOK% \

- i Im o

\

c

; cnaordinacur exinccntione miiíftírátis^
 ' ' : Sentcana atfenrrion paíldiiciccj
 :/ 'licet p-offctvdidejConicrri.Bap.Dirnuiii,
 : ^ejuandoeíTeccernam, abiutione ta-cdrarii'
 xiTc caüíárn ma^nx accclerarioTiis mo;-
 tiiBaDtizadi.ItaLedef. r.4.q .7.a.S.dub^
 I ? *P'^g- G.ScrSot.irr.4.d1Ít.5!q.Vni,arc*S.
 fxnc.Et ponit exemplum , quando aqua
 ' eiréi nimiiieparaca apueio Baptizando^
 & non poffet atFerri ad locumpln c\uo cít
 piiCr;qui tamen ccrndmorietuTj-ri i-nmcr
 gatur in diçl;o pureo^Vei ilumine . Et pu-
 tant ita fentir£ Gab.diit.4.q. i. art.; .dub',
 4.SCQC.d.5,jq.-3.May or.d.4. q.2 aii crtn-
 .tes non deberebaptizari puerum , cii;u>
 BapcirmuseSet caula mortis ipTrus.
 -s Probatur, i .quia rriagis cencnar homo
 -N"vitate in fe eulp amiqUam querere raliite
 .lípircuaie akeriusired (ic bapriz'an:-s pec-
 caret mortalitcr^cumeilet homicida^cr-
 go non poceft ric baptizare. ‘

Probaturi2.quia ti o Euñt facicnda -ma-
 la,vtveniamt boria-.crgo neque hofnici-
 ^diamyvt&lúecurpüCrç^--^^:- dua ur-b
 ^ Con-

sub conditione, si fortè euaderet puer. Quia ibi non est ablutio, sed suffocatio: non enim talis actio ordinatur de se ad abluitionem Baptismalem; sed ad suffocationem: at requiritur vt actio Baptismalis sit ablutio, & non ordinetur ex sua natura ad suffocationem, & mortē: quidquid per accidens ex malitia baptizantis, vel aliquo ex accidēti contingat. Nam mors per accidens non tollit veram rationem Baptismi; secundum omnes. Denique, quia nullus Doctorum, quem ego viderim, affirmat id licere. Negant autem omnes proximè citati & Suar. supra & .q. 71. a. 4. disput. 31, sec. 3. col. 3. corol. 2. ergo fieri nō debet. Vndē. i. sententia ad summū est probabilis, ad effectum solum sepeliēdi in loco sacro sic baptizatum, quia ad hoc minor probabilitas sufficit.

6 In hoc tamen casu, & in alio, in quo secundum omnes constat esse baptizatū; scilicet, quando puer in cribo, vel calatho cum fune submergeretur in aquā putei, vel fluminis, & eleuaretur. Curandū est,

^ v t p e r f u n e t f e r m i f r á t ü r i n a q u a n i a l i q u a
 ^ V c f t i s , v é H l l q u á e i u s p a r s (q u a i e t i a m *iciC*
 ^^ f á i n v a r i a s p a r c e s p o i i e t d c í ' e r ü i i ' c p r c f u
 ' i i e ^ q u a i l d o f i i n i s n o n c i l c c) v e l c r i b r u s ,
 t a q u a e x t r a c t a c p u -
 ^ í i ^ a l i q t i ó d i c r b r u m , p o í T e t ' b a p t i z a r i
 . p u e r f i e p e n c l i t a s ; q i i í a r h o d m ^
 ^ m c i t . I t a n d t a t P á l u d . G a b . S ó r . A r L . f u p ,
 & M a r f i í u p f v d u B i g . '

Dico . i . S i n u H d i i i P i t p e r i c u l u m i r i d i f - 7
 f é r e n d o ' B k p t H m ó v & d i r J i t u n c m i n i a r e -
 t ü t *i* q u i a p b t e i b t u r i c ' n o t a b d i t e r n b c c r e
 f a l u c i c ó r p d r í S j ^ ó n t á m e i i ' , f i d i & r a t u r ;
 e u r n c a m e ' r t a f i ' u m i b ' n d n t i r n ' e a t ü r m o r s

á i ' f f i e r e n d u s ; e f t B a p t i r -
 m u s v f q i i e a d t e m p u s f e c u r u . P a r e t q n i a
 ^ o t e f t h a b e v t p q a e a v t i l i r a s B a p c i r r ó i v f i -

>

ñ d i i a r i c c á ^
 - i S i ' é S o r X ü p r ^ b l a i p e x i b l t i . S u a r . í i p r . c o h -
 ' l . f i n d ; - ' • ■ '

^ D í c b ; 3 . ' - q u a ñ d ó n o p o t e f t c o m m o d e S
 d i f t C T r í B a p t i í m i A s ' í q u í a i n d i l a r i c í ñ e c f t .
 p e n c u l u n i ; i l l í c q ñ d u t r e n d u m e i l p e r i c i i :

. f q - m g c f t Y í j r c ó f l t t e n í e f t t i W : r c í i í ¿ c f { -
 » E v n a

Decidió Cafuum ^ . Mortis ^

vnacarum immerfione, licet cíTetin
trina. Im mó fine immerrioucjablutis tan
riim capite; &: facie per infüfipncm mo^ ^
dica: aqua:, quce tamen fufíici^ pad ablp-^"
tionerri:5¿: vtendo aqua calidaj-fi timcaj^^'
tat damnum aliquod ex frigida: male%t^
faccrct, quia iicerfacer. et. advertcter

D. Thom. 5. p. q. (í(í. a, 7.; Corp. &: ad. - . D .
Ántdnp. §. t. col. 2., Vi&tdnfum. dcBap; C. n^^^

i8. Sil. Bapc. 5, q. im. z. Gab. ipp^du^^^ Sua,
fup. col. 3., (S¿ addit íi-h^co'brerw¿ntur pft
poíTe-accidcre moralitetlpquedq., vt ptq-

^ pterpcriculu mortis, omittcdps íitBaptif
m^,), IteSQ t. fup. co!. 5. ^ei-. Solec¿P, alu. 4. d^
5-. g%3, fin; Pacct, qi3Íá:ti-pc& fev^a. cofue /?
ta dó, quxiit caufa mortis^quadp-alias-pq
teíl ha. b-erifubftatia-^ . clTenii^Eaptiimii;- ■

9 Dico. 4.. quando prediffi^.. 5Íiligenti|^^^
vitarinon potcíf pericuÍatpqFír?. R? P#B^
tifmo^fí íicdubiuman féqueretiir, yel no;^
ex caiiBaptifmo mors puerbb. a. pti-zari: de
bet. (ín quonon fubtiliterj^fcrnpulG Íe
procedéqum eftjcum. raró Bapt-i:írauS; fiCr
caufa morris) quandQ:aUa3timcreturm»;
ritu-

ccrsG fciacfibi inde pro;vcijjcuranxgi:^e
 nocamccurii,yel in íaliKfí>y<5Ílin ipfá m ct
 vita:ergQ ficut hoc lie.ec.adyijíÁndu-pec
 ca-tmnjquia tollit vltifaüm6nem'.icaii]e:e /
 bitvcijnedioneceffatiqaddakiteni.fpiri.. j
 tualem aniiiaíe; quamvis inde.provcnur ,
 mors corporis. . j.

14 Conlirmatur. i , tcnctnr:quis.3 etiañi á
 non íic Pi^^latus,cumip.etiííillo .viesexoi>
 rigerc proximu in.extrema'rieersitare
 fpiritualijquando contiñgetet{qüod vis
 potcPc.).yt dócet.B.de Medíndib. r.fum.
 c.i_ .§. ' .pag.ri .Sot.rcleftione de tege
 dorecretp.mem b.i.q.a.corv.y.fin.Banez
 ^ ?**q*.53>^*Í^d^b.4.conc.3.Arag,ibid.q^
 2xonc,;2>&: aiiij eommunicervi .: •

Vndq inferunt Suar.3,p;q,5?j,a.4.difp. ‘

1.iec, 3,col.pen.& alij, tejicri quelibecd*
 cu p-nctilo.mortis.bap.tizatépuerúiam,. n
 iam. niprientejqina .eflm extrema; necef ^
 íitaLe(aÍíos cafas vide detemporepeñiSj
 pro Paro^y Qbligatióne ad;dandn Bap-
 tifm u pueíi-sjj^^nRo dr.to a ,fuin.^
 Pío slij sSaeram etis imSiiar,j;p.-to.4.dif. •

44. sec. 3.) Ergo multò magis licebit dare Baptismum extremè indigenti, etiam cū mortis periculo ipsius Baptizandi.

Cōfirmatur. 2. quia licet facere aliquid, 15
ex quo sequatur amissio vitæ, quando est causa justificans talē mortem: vt cū multis docet, & probat Nauarr. lib. 2. restitu. cap. 3. n. 73. & ipse, & Victoria ponūt exēplum. sup. n. 26. de relinquēte tabulam in naufragio, vt saluetur in ea Rex, vel pater. Confirmatur. 3. quia, vt benēdicit Nauarr. sup. n. 26. sine dubio secundū omniū sentētiā, licet Sacerdoti exponere vitā certissimæ morti pro audiēda confessione alicuius, quem aliter sciret in mortali moriturū. Nec potest dici puerū non cedere suo juri conseruādæ vitæ; cui cedūt adulti in casibus prædictis: quia licitum est in pueris, id facere, quod ipsi adulti facere possent, aut saltē facere tenerētur.

Ex dictis sequitur, nostrā sententiā esse 16
non tantū tutiorem, & magis piam, sed etiā in rigore veriore: & ideo necessariò sequēdam, juxta probata. sup. dub. 1.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Et baptizantē in tali casu necessario, nō esse irregularē, etiamsi malā fide processerit, credens erroneē, se malē facere; ut bene notant. Sot. supr. prope finem, & Gab. supr. Dub. 4. quia tunc in re non est homicida; sed tantum ex conscientia erronea. Irregularitas autē imponitur delicto in re; non autem in conscientia erronea.

Ad. 1. & 2. argumentum; in oppositū patet ex dictis, ibi nec esse culpam, nec fieri malum.

Ad confirmationē. Respōdeò, esse disparē rationem; quia directē occiditur innocens; quod nunquam est licitum. At in nostro casu occiditur tantū indirectē, & permissiue; quod est licitum sæpē ex causa iusta.

❧ EX DVBIO. XIII. ❧

- 1 *Licet parvulis, & adultis ministrare Baptismum*
2 *tempore Interdicti, vel Cessationis. n. 1. & 2.*

❧ DVBIUM. XIII. ❧

V. Bap-

V. BAPTISMVS SINE PRI-
uilegio licitè possit ministrari tempo-
re Interdicti.

Respōdetur, posse sine dubio. Ita
omnes Doctores: & habetur.
cap. Nō est, de spōs. &. cap. Res-
ponso, de sentētia ex cōmunicationis; in
quibus id dicitur expressè de Baptismo
parvulorum. Et de Baptismo adultorum
dicitur expressè. cap. Quoniā de sētētia
ex cōmunicationis. lib. 6.

Idem etiam dicendum tempore Ces-
sationis à diuinis. Couarr cum commu-
ni. cap. Alm. 2. p. §. 2. n. 3. Enr. to. 2. lib. 13.
sum. c. 53. n. 4. Manual. Hispan. de Baptis-
mo. Can. 11.

EX DV B I O. XIII.

*Extra necessitatem instruendus est baptizandus
per aliquos menses; in illa tamen, vt articulo
mortis, vt poterit breuiter. nu. 1.*

Decisio Casuum Art. Mortis.

❧ D V B I V M. XIII. ❧

V. P R A E M I T T E N D A S I T
instructio baptizandi ante Baptismū.

1 **R** Espondetur, debere instrui, & probari per aliquot menses ante Baptismum. vt dicitur de conf. d. 4. cap. Ante Baptismum. & sequentib. Si tamē vrgeat necessitas obsidionis, vel naufragij, vel similis periculi mortis: tūc exposita fide vtcunque, si petens Baptismum assentiat; est baptizandus. Toled. lib. 2. sum. cap. 20.

❧ E X D V B I O. XV. ❧

1 *Baptismus valet datus à quocunque haeretico, modo præstet necessaria. n. 1.*

2 *In articulo mortis licitè datur à quocunque, ex defectu Parochi, & commodioris ministri. nu. 2. & 3.*

3 *Parochus proprius omnibus est præferendus, deinde Sacerdos, non Sacerdoti; Diaconus, inferiori Clerico; Clericus laico; Vir foemina, & Catholicus infideli. n. 3.*

Esset. M. etiam Sacerdotem ministrare sine licentia

tiæ proprij Parochi; qui securè posset expectari;
aut sine eius licentia. Item & hereticum præ-
ferri in hoc, Catholico, ibi. Non est. P. M. præ-
ferri foeminam viro, nec laicū Clerico non Sa-
cerdoti. ibi. Obstetrix aliquādo præferenda est
Clerico, immò & Sacerdoti, ob decentiam ho-
nestatis. ibi.

In necessitate parens debet baptizare propriū fi- 4
lium: extra illā esset. P. M. vel baptizare, vel
suscipere in Baptismo, aut Confirmatione: &
est puniendus. n. 4.

In dubio an sit, vel non articulus mortis, vel an 5
veniet, vel non opportunè idoneus minister,
baptizet quicumque, à quo petitur in necessita-
te Baptismus. n. 5. Parochus doceat omnes mo-
dum baptizandi. ibi.

Clericus deponitur ob negligentiam baptizandi 6
in articulo mortis. n. 6.

liota baptizet proprio idiomate, ita tamē ut sem- 7
per retineat verbum. Baptizo. n. 7.

❧ DUBIUM. XV. ❧
QUIS SIT MINISTER BA-
ptismi in articulo mortis.

Dice.

tholicus, infideli. Ita omnes. Et quidem
 esset. M. præferri proprio Sacerdoti præ-
 senti, vel qui commodè haberi posset, al-
 terum etiam Sacerdotem, sine eius licen-
 tia, vel Superioris. Item si hæreticus præ-
 ferretur Catholico. Ita Suar. 3. p. to. 3. q.
 71. art. 4. disp. 31. sec. 4. Non tamen esset
 M. si foemina præferretur viro; etiam Cle-
 rico, etiã Diacono. Ita Toled. lib. 2. sum.
 cap. 20. Sot. in. 4. d. 4. q. 1. a. 2. col. penult.
 circa. 3. conc. Suar. proximè quia solus
 Sacerdos propriè baptizat ex officio; &
 ideo soli illi fieret injuria; & irreverentia
 Sacramento, quæ esset M. Immo aliquã
 dō Obstetrix præferretur licitè viro; im-
 mò & Clerico nō Sacerdoti; vel ob maio-
 rem peritiam baptizandi; vel ob evitan-
 dam indecentiam; videlicet, quando in-
 fans esset baptizandus ante totalem sui
 nativitatem: quō vltimō casu etiam præ-
 ferenda esset ipsi Sacerdoti proprio; vt
 usus, & decencia declarant.

ni Dico. 3. in necessitate prædicta potest 4
 licitè, & debet ipse parens baptizare
 filium,

paer nondum integre est natus: ergo ratione sui officij cenetur succurrere necessitati firati exre-m[^]. quae annexa est factissime suo officio. Alio non icastris precipere
 ■-■[^] recur Parochis, -vci nfruant didas Obfct de modo baptizandi; ficut precipi-
 4.; pftur in Synodo. Hiip. anni, i s \$ 6 A i h . u
 tic. de offic. Redorjsm. i 7. 6 2 . Ub. 3, cic. de Baptismo. cap. 7.

Confirmatur quia Medicus tenetur monere infirmum de probabili mortis proximo periculo, vel demetise: quia vix porro infirmus alia via in multis casibus providere iuteconscientia, nisi ex dicto
 y - *£to* Medicorum illi confitet periculum mortis quod non solum est obligatorium ratione capitis. Gura infirmitas, de penitentia, s, & m Extravag. Pij. V. super gregi;
 \ * ictiarn ranon® charitaris ivt docet Sjl. ve A. Confessor. i. q. i. casu. i. Angel. Confessio. t. n. 5 op. Ant. 3-P-Cit. i 4. cap. i 9. §
 i. casu i Pam d. 4. d. i 7. q. i. arc. 5, -casu. i'. Cab. ibidem. q. i. a. ^ . dab. i. casu. i. Viao-
 na m . Marg. Conf. fol 5 ; . fis.

Decisio Casuum Art. Mortis.

reddere debitum; secundum communem sententiam. n. 8.

Baptizare, vel suscipere in Baptismo, vel in Confirmatione; etiam ex malitia; & extra necessitatem proprium filium ex uxore legitima habitum; nunquam impedit à petitione debiti. n. 9. & sequent.

16 Pœna in dubio juris non est asserenda. n. 10. Pœna non excedunt proprium casum. ibi.

12 Absurdus intellectus vitandus est, etiam si opus sit recedere à proprietate verborum. n. 12.

17 In capite. Si vir de cognatione spirituali; non agitur de separatione Matrimonij; nisi tantum quoad Usus. n. 17.

18 Episcopus potest dispensare cum legitimis conjugibus in petitione debiti. ex cognatione spirituali, quæ advenit Matrimonio legitime contracto. n. 18.

19 Quando sunt variae opiniones, humanior est sequenda. n. 19. Opinio singularis sustinens Matrimonium, est præferenda communi illud separati; etiam quoad Usus: nisi communis sit clarè vera. ibi.

20 Communis sententia relinqui aliquando potest: quando

Decisio Casuum Art. Mortis.

extrema necessitate; etiā in Baptismo privato, contrahere impedimentum cognationis spiritualis, non solum impediens; sed etiam dirimens Matrimonium futurum. Quod etiam docent Coua. in. 4. de sep. 2. p. 6. c. 6. §. 4. n. 4. D. Ant. & omnes sup. citati. & colligitur ex. cap. Ad Limin. 30. q. 1. fine. cum dicit. *Id circo sue uxori sibi iam legitime, &c.*

- 4 Hanc tamen sententiam meritò impugnant. Enrr. lib. 2. sum. cap. 18. n. 3. & planè Nau. cap. 22. n. 40. in principio. Probatur esse falsam, ex dicto. cap. Ad Limina; ubi cum agatur de Baptismo privato; dicitur. *Baptizavit, eumq; ipse proprijs manibus retinendo suscepit.* Ecce duplex causa contractæ cognationis spiritualis adducitur; & baptizasse proprium filium; & eum suscepisse. & cap. De eo. 30. q. 1. de alio laico baptizante propriū filiū Baptismo privato, dicitur: *Qui filium suum baptizavit, & uxore eius, eum de fonte suscepit.* Ergo susceptio etiam in Baptismo privato causat impedimentum impediens, & dirimens

Sncns Marrimonium fumrum*

* '■Secunda íncencia admittit quidem S

■\ coñcrahi affinicacem fpiriaiaiem fi quis-

Patrinus in Baptismo privaco-.addit ta:

■ ^mcn fine peccaco poffc pr<^termitti Pa?

K--trinum m tali Baptismo privaro. Et ideo

^ ^parétem íufcíp.ientcm^eriaim necefsi-

■ ^TaceBapnrmidn periculo' mortis,cx defe

{ku alterius proprium hliurU ex legitima

1-/ vxoredncurrereprsdiclum impcdimen

tum*,exigendi debitum a propria vxorc;

lea Enrr.fup.Etprimum quódnonfic no

ceífarius Patrinus in dido Baptismo pri

vatOjtcnenr etiam.Sot.Suar.& Rodr.-lu

A.ptaprobantq-, fic,quia Patrinus pertinet

^ d folcmnitacem.

Sententia Enrr.quarum ad hoc quód é

fufeipites in necefsitate contrahat im=

^pedirríentum exigendi.debitum á prod

priavxorC3impugnat Suar.fup.coL4. vét

fic.Sedhuic.Etquidem faifa eíf fentcn-

m'Enrr.quia nemo in necefsitate erit P-a

trinus proprij filijínifi bona fide;&:ex ig-

norancia 5credens id requiri 3vei falcem

E j fíbi

J)cdfm Cdfuum JrtrlM drtis.

ctism Prolati iti fuis Synodis di&am Il-
cenciam concedere pro-mone-ncibiis in 'j-
defeftü prppnj cui libcc Sacerdoti j-qui^
cavere debet,ne' dum ÍGrupuli2-at,ánpof^
fitjvel non venire propriüs^Parochús, ir^-^|
tcrim moriatur infimius fine comunio-^-
ne.Dé Viiiiftlonednfra.eap.j. dub.vltim i^i
dido.5. ■ ■ vlt

' & X C A D I T E . IIII.

J *Q^idftSacrdmentum fcenitemié.n* x^*

rUremotafujñypeccatíi

'i *mum-. Proxima y ero contritio^y el attritio^*
confejiüs^t^ f:ítisfac:Ío,qH^proptereapartes ^,

5 *integrantes P^nitentiae dicuntur,*

■*posi BaptifmUm nondum legitime ahfolutay*

J *^nimAtéYiA'nécejfaria, \At mortalidahfolu**
ta i& yenialia etiam non ahfolutafunt mate-
riitdntumfufpciensVoerdtetide-) etiamfimtl-

4 *lies repetdntur.n* Quaeaütemfitforma,n,*

9 *debet necejfarioferifemperryo-*
ce.tbijMalefdceret^qm tantum ¿icirft,

te ahfotm^ ydleret tamen Sácrdménmm tbtí

5 *Pr^mit-ktÚYahfolutio ab excóWuniéñe^ubfólutio-*
siapeccutisZnJj.. ■

In

In necessitate tamen urgente, vno verbo: te absoluo; posset vtraque absolutio fieri. raro tamen id continget. ibi.

Cautio etiam iuratoria, omitti posset aliquando ob urgentem necessitatem articuli mortis. num. 6.

Satisfactio quomodo præmittenda absolutioni ab excommunicatione. etiam in articulo mortis. n. 7.

Cautio iuratoria sufficit pro conscientia, quando re ipsa fieri non potest satisfactio. ibi.

Confessarius concedat morienti Indulgentias Bullæ; nec tamen tenetur servare tenorem verborum ibi assignatum ad absolvendum. nu. 8.

Qua forma utetur. n. 9. in fine.

Minister Pœnitentiæ est Sacerdos habens jurisdictionem ordinariam, vel delegatam, & præterea pro secularibus pœnitentibus absolvendis requiritur approbatio Ordinarij. n. 10.

Confessio obligat in articulo mortis. n. 11. Medici deberent observare decretum. cap. Cum infirmitas, de Pœnitentijs, aut saltem tenentur, etiam si excusarentur ab hoc decreto, monere infirmos de periculo mortis; quantum hoc tunc referat, explicatur ibi.

12 *Tenentur omnes confiteri peste nimis grassantis
saltem si postea non erit confessarius commo-
dus; vel quando plures subito moriuntur. n. 12.*

CAPVT. III. DE Pœnitentia.

1 **E**st autem Sacramentum Pœnitentię, Sacramentũ remissionis peccatorũ cõmissorum post Baptismũ. Ita Sot. d. 14. in litera. Vel brevius, Est Sacramentum remittens peccata Sacerdotali absolutione. Vtraq; definitio colligitur ex Trid. sess. 14. de Pœnitent. cap. 2.

2 *Materia remota huius Sacramenti, sunt omnia, & sola peccata commissa post Baptismum. ex. Trid. sup. cap. 1 & can. 1. & 3. & communis Theologorum. Materia autem proxima sunt contritio (sub qua etiam includitur attritio, quæ sufficit cũ Sacramento Pœnitentię ad gratiam) cõfessio, & satisfactio. Est cõmunis ominiũ sententia; & definita in Concil. Florent.*

de

de Pœnitentia, & Trid. sup. cap. 3. can. 4. quæ propterea partes integrantes Pœnitentiæ dicuntur, in Concilijs. cita. sup.

Peccata mortalia post Baptismum cōmissa, quæ non sunt legitimè absoluta, sunt materia necessaria hujus Sacramenti, quæ tenetur pœnitens confiteri, ut ab illis absolvatur. Trid. sup. cap. 5. Peccata autem mortalia iam legitimè absoluta, & venialia sive iam absoluta, sive non, sunt materia sufficiens Sacramenti Pœnitentiæ; nō tamē necessaria, id est, potest quicunq; ea dicere in confessione, quamvis ad id non teneatur. Quòd autem peccata venialia non sint materia necessaria; dicit Trid. proximè. Communis autem Theologorum, & certa sententia tenet, tam mortalia iam legitimè absoluta; quàm etiam venialia, millies posse repeti in Confessione: & colligitur ex Extravag. i. de privilegijs. §. Certum. Quando autem talis repetitio, & quoties expediat fieri, non est hujus loci.

Forma hujus Sacramēti sunt illa verba 4

Decissio Casuum Art. Mort.

(nec enim vnquam sufficit absolutionē fieri in scripto) *Ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.* Si tamen dicantur tantum illa verba, absolvo te, valeret vtiq, Sacramentum, secundum communem Theologorum; quæ colligitur ex Florentin. & Trid. sup. malè tamen faceret Sacerdos, qui reliqua non diceret, saltem; *Ab omnibus peccatis tuis.*

- 5 Præmitti debet communiter absolutio ab excommunicatione, etiam si crederetur pœnitentem non esse excommunicatum, dicēdo: *Absoluo te in primis ab omni vinculo excommunicationis: deindè absoluo te ab omnibus peccatis tuis:* separando vtramq; absolutionem. Posset tamen ita vrgere necessitas articuli mortis, vel absolventis, vel Pœnitentis, vt sufficeret vnico verbo dicere; *Absoluo te:* intendendo absolvere & à cēsuris, & à peccatis. Ita tamē, vt prius feratur intentio ad censuras; quā ad peccata. Ita Nava. cap. 1. in princip. de Pœnitentia, dist. 6. n. 27. Covar. cap. Alma. 1. p.

§. 11. nu. 12. in fine. Gerf. 2. p. fol. 183. col. 1. ad. 3. Alcocer. summ. cap. 11. casu. 2. fol. 38. & alij. Hic tamen casus rarissimè cōtinget.

Quæ autem præmittenda sint ad ab- 6
solutionem ab excōmunicatione, remitto videnda in Doctoribus; maximè de satisfactione partis. Vide Angl. 2. p. in. 4. q. de excōmunica. art. 4. difficul. 9. conc. 1. Cord. de casibus. q. 18. Cova. proximè. §. 9. n. 8. Nau. cap. 27. n. 37. & Enrr. lib. 7. sū. cap. 13. n. 2. B. de Medin. lib. 2. sum. cap. 12. Tantūm nota ita posse vrgere articulum mortis, vt prætermittenda sit etiam cautio juratoria in excommunicato, ante quam absolvatur; & nihilominus sic absolutus tenetur, si convaluerit, se præsentare; vt notat Palatius. in. 4. di. 17. disput. 7. column. 4. versiculo. Etenim. hic tamen casus etiam rarissimè cōtinget.

In illo tamen articulo, si satisfactio statim fieri possit re ipsa; fiat ante absolutio 7
nem; quia tamen sæpissimè timeri potest

Decissio Casuum Arti Mortis.

mors, si satisfactio præmissa expectetur, vel quando commode fieri tunc non posset: contentus sit confessarius, quod infirmus juret, se quam primum possit, satisfacturam. Cautio enim juratoria (quando re ipsa præmitti non potest satisfactio) sufficit pro foro conscientiae. Vt docent Nava. cap. 27. nu. 279. & Enrr. lib. 7. sum. cap. 13. n. 2. liter. Y. & cap. 28. n. 3. lite. A.

8 Aduertat confessarius, ut morienti, concedat indulgentias Bullæ Cruciatæ, vel alterius similis privilegij; quia nisi illas concedat, pœnitens eas non obtinebit; quia debent applicari medio confessario: Nec est necessarium servare tenorem absolutionis, quem Bulla assignat: quia illud factum fuit pro ignorantibus. Nava. cap. 26. n. 30. B. de Med. lib. 2. sum. cap. 12. Cord. lib. 5. q. 39. opinione. 3. dict. 2. pag. 480. Rodr. in Bulla. §. 9. n. 39. & 40.

9 Forma absolutionis potest fieri sic. *Domine noster Iesus Christus te absoluat, & ego auctoritate ipsius mihi licet indigno concessa, absolvo te in primis ab omni vinculo Excommunicationis,*

nionis, Suspensionis. & Interdicti, in quantum
possum, & indiges (facto signo crucis mo-
tione manus dextere) Ego te absoluo ab om-
nibus peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, &
Spiritus sancti. Amen. Deinde congruit di-
cere. Passio Domini nostri Iesu Christi, & me-
rita beatæ Mariæ, & omnium sanctorum, quid-
quid boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in
remissionem peccatorum, in augmentum gratiæ,
& premium vitæ æternæ. Amen. Vel saltem
incipiat, ab illis verbis: Quidquid boni, &c.
Si autem concedat indulgentias, dicat
sic. Auctoritate, qua fungor, concedo tibi omnem
illam indulgentiam peccatorum tuorum, quam
tibi possum concedere, Virtute Bullæ Cruciatæ
(Vel si velit magis universaliter, dicat.)
Virtute cujuscunq; gratiæ tuæ, vel meæ, in nomi-
ne Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Et
reservet indulgentiâ vero articulo mor-
tis, quæ pro illo articulo conceditur.

Minister hujus Sacramenti est Sacer-
dos habēs jurisdictionem ordinariam, vel
delegatam. Florent. supr. & Trid. sess. 14.
de Pœnitentia. cap. 7. & can. 11. & sess.

23. de reform. cap. 15. addit requiri præterea approbationem Ordinarij, vt seculares absoluantur validè in cōfessione.

¶ Constat secundum omnes, confessione obligare in articulo, vel periculo probabili mortis. Est omnium Doctorum, & certum. Vnde commendandum esset maximopere Medicis, vt observent decretum capituli. Cum infirmitas, de Pœnitentijs, quod innovavit Pius. V. in extravag. Supra gregem, & jubet observari Synodus Hispal. lib. 5. tit. de Pœnitentijs, cap. 1. scilicet, vt ante omnia Medici moncant ægros, vt confiteantur. Et saltem ipsi Medici tenentur (etiam si excusarentur consuetudine à jure humano) monere ægros de proximo periculo mortis, siue per se, siue per alium; vt se ipsos per Sacramenta disponant ad mortem; quando ea monitio profutura esset. Ne cōtingat, quod sæpe accidit, vt infirmi ex hujus monitionis defectu moriantur sine Sacramento, & testamento; non tantum in præjudicium suarum animarum, sed etiam in dānum

num tertij, maximè cùm infirmi alijs in hac parte non credant, nisi Medicis. Nec Medici debent timere periculum potius corporis, quàm animæ infirmorum: præsertim cum experientia doceat, infirmos nuntio mortis dato, non solum non examinari, sed etiam animari quàm plurimū ad diligentius quærendum, & salutem animæ, & corporis.

Hinc deducit. Pet. de Ledes. l. p. sum. 12 de Pœnitent. cap. 9. conc. 4. dub. i. tene-ri confiteri omnes, qui sunt in civitate aliqua affecta peste nimis grassanti, ita ut multi subitò moriantur: vel saltem quando non erit postea confessorius, qui illos tactos peste audiat in cōfessione. Et hæc præmisisse sufficiat; nam non est animus de hoc Sacramento tractare, nisi solum de his, quæ ad mortis articulū expectāt: reliqua enim immensum tractatū requirunt.

EX DVBIO. I.

Confessorius debet semper pœnitentē mouere ad verā contritionem. n. 1. Et quæ sit. ibi. Proponat motus

Decissio Casuum Art. Mortis.

- motiva ad eum finem, & quæ sint illa. nu. 2.
3 Quo ordine procedet. n. 3.
4 Pœnitens tenetur conari ad veram contritionem in articulo mortis. Et confessarius ad eam illū excitare. n. 4. Bona fides excusat à nouo peccato in necessarijs necessitate finis; non tamen ponit medium necessarium. ibi.
5 Extra articulum mortis non peccat recipiens absolutionem cum attritione cognita. n. 5. Quæ attritio sufficiat cum Sacramento Pœnitentiæ. ibid.
6 Confessio facta bona fide cum attritione cognita, etiam in articulo mortis non est repetenda: est verò repetenda, quando nullus fuit dolor in articulo mortis, vel extra illum. n. 6.

¶ DVBIVM. I. ¶

QVID TENEATUR CONFESSARIUS præstare circa contritionem, Pœnitentis; maximè in articulo mortis.

I **O** Missis opinionibus. Dico. i. cōfessarius debet semper finita confessione peccatorū, curare quam

quam plurimum tanquã rem summi momenti, vt pœnitens habeat veram, & perfectam contritionem, de se sufficientem ad gratiam sine Sacramento in re, scilicet, quòd nollit pro vlla re, nec vllò modo, offendisse Dum in aliquo; doleatq;, & pœniteat summopere de peccatis tunc dictis, & de alijs omnibus, in tota vita cõmissis; eo quòd sint offensa Dei; & quia illũ diligit super omnia; & proponat firmiter pro nulla re deinceps Deũ offendere.

Et ad hunc finem proponat motiva convenientia, quibus ostendantur Dei summa bonitas, & beneficia, quæ in nos contulit, & confert, specialiter beneficiũ redẽptionis, & fidei Christianæ; & quòd nos ad Pœnitentiã expectaverit, cum iustissimè antea in infernũ detrudere posset. De quibus vide Nava. cap. i. nũ. 42. & cap. 10. n. 4. D. Anto. 3. p. tit. 14. cap. 18. §. 5. B. de Medina. lib. i. sum. cap. 10. fol. 292. D. Bernar. sermo. 15. in Canti. & D. Greg. lib. 8. Moral. cap. 16.

Et primo potest incipere à motivis
natu-

Decisio Casuum Arti. Mortis.

naturalibus; ut à damnis rei familiaris, infamiae, molestiae, & inquietudinis, quæ solent ex peccato procedere. Et è contra consolatione, gaudio, summa pace, & honore; quæ sequuntur virtutem, & bonam conscientiam. Ut semel avulsa voluntate à peccato, cui propter commoditatem temporalem in herere solet firmiter miserim⁹ peccator; Dei adiutorio, propositisq; altioribus motivis supernaturalibus, tam de & altissimis amoris Dei, ad veram, & perfectam contritionem excitetur.

4 Dico. 2. in articulo mortis curare debet confessarius summopere excitare morientem, non tantum ad attritionem; sed etiam ad veram, & perfectam contritionem superpositam. Tenetur enim infirmus in illo articulo sub. P. M. conari ad dictam veram contritionem. Ita Suar. 3. p. tom. 3. q. 65. art. 4. disput. 16. sec. 3. col. 8. versic. Sed obijcies; & tom. 4. q. 90. sec. 4. nu. 19. & alij viri docti. Probatur, quia aliter exponit se periculo damnationis æternæ; si in re esset vera sententia, quæ docet requiri, etiam

etiam cum Sacramento Pœnitentiæ, & Baptismi, adminis attritionem reputatam contritionem: nam in necessarijs ad salutem, qualis est contritio, pro eo, qui mortaliter peccavit, nō sufficit bona fides, sed quēdo opinionē probabilē: nec enim excusset tantū à novo peccato; nō tamē ponit in re mediū necessarium ad salutem.

Dico. 3. extra articulū mortis non est. P.M. absolvere pœnitentē cum sola attritione, etiā cognita; scilicet, propter meritū gehēnæ, vel amissionis gloriæ, vel gratiæ. Hoc enim sonat in Trid. sess. 14. de Pœnit. cap. 4. *Turpitudō peccati*, id est, macula, quæ est privatio gratiæ. Probatur, quia iam cōmunis sentētia nři tēporis existimat ferē certū, eā dispositionē sufficere cū Sacramento Baptismi, & Pœnitentiæ, quæ per se ordinatur ad dandā vitā, & primā gratiā. Immo aliqui existimāt certū. Vide Enrr. lib. 4. sum. cap. 26. n. 5. & colligitur ex Tri. sup. dicēti, attritionē sufficere cū Sacramento Pœnit. Et ita intelligūt cōmuniter Doctor. ergo Cōcilio vim infert, qui ipsū intelli-

Decisio Casuum Art. Mortis.

intelligit de attritione reputata contritione. Si quidem ad veritatem propositionis positæ absolute à Concilio, dicit esse necessario addendum aliquid, scilicet, reputata contritione.

- 6 Ex quo patet, non esse repetendam confessionem, etiam in articulo mortis, factam cum dicta attritione, si intervenierit bona fides: esse tamen repetendam, si nulla attritio & nullus dolor formalis fuerit in quacumque confessione facta in dicto articulo vel extra illū; quia dolor est pars essentialis Sacramēti Pœnitentiæ, secundū Trid. sup. & Florent. de Sacramento Pœnitentiæ. quæ latius suis disputatur locis.

EX DVBIO. II.

- 1 Prima sententia negativa Refertur. nu. 1. Eiusque fundamenta ponuntur. n. 2. 3. 4. 5. 6.
- 6 Secunda sententia etiam negat, quando pœnitens non meminit Confessionis. n. 6.
- 7 Tertia sententia negat, quando signa contritionis, vel confessionis; sunt in absentia confessarii. nu. 7.

Conandum est pro viribus, ut Pœnitens explicet
voce, vel nutu peccatum in specie. n. 8. 8

Confessio peccatorum facta Sacerdoti est semper
necessaria ad absolutionem sacramentalem.
num. 9. 9

Dans signa Contritionis; potest recipere Eucha-
ristiam, & Extremam Vnctionem. n. 10. 10

Proponuntur tres præcipue difficultates. n. 11. 11

Dans signa contritionis, etiam sine mentione ex-
pressa confessionis; debet in articulo mortis ab-
soluti sub conditione, quando non potest in spe-
cie explicare aliquod peccatum. n. 12. Proba-
tur. 1. in numeris Doctõribus ibi. 2. ex D. Au-
gustino. n. 13. Item ex Concilijs. n. 14. & 15. 12

Per Pœnitentiam intelligitur absolutio sacramen-
talis priuata. n. 15. 13

Verus intellectus. cap. Qui recedunt. 26. q. 6. 14

num. 16. 15

Erat olim absolutio priuata de peccatis secretis, &
ordinarijs, quæ appellatur in jure Pœnitentia.
Et publica pro publicis, & gravibus post imple-
tam Pœnitentiam positam: & tunc admitte-
batur ad Eucharistiam; & hæc Ultima dici-
tur reconciliatio. n. 17. 16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

Decissio Casuum Art. Mortis.

Olim aliquando Pœnitentia publica imponebatur etiam in confessione secreta. ibi.

Quare nunc appellatur reconciliatio, ea Confessio, quæ fit proximè communioni. ibi. in fine.

18 In Concilijs, & Capb⁹. juris hîc citatis non agitur de absolute ab excommunicatione; idque efficaciter probatur. num. 18. maxime ex D. Leone Papa.

In jure nunquam Pœnitentia sumitur pro absolute ab excommunicatione. ibi. in fine.

19 Contendunt Cano, & Ledesm. in dictis testimonijs agi tantum de pœnitentibus solemniter. n.

20. 19. Sed id efficaciter rejicitur. nu. 20. Manus impositio in Pœnitentia erat sollemnis Pœnitentia. ibi. Clericis non imponebatur sollemnis Pœnitentia. ibi.

21 In dictis capitibus agitur de casibus contingentibus in articulo mortis circa Sacramenta. n. 21.

22 Dictis capitibus non tantum agitur de ijs, qui iam petierant reconciliationem, sed etiam de ijs, qui de novo petebant, cum antea non petisset. n. 22. & 23

23 Canones pœnitentiales, etiam ad secretam confessionem pertinebant. ibi.

24 In signis contritionis reperitur confessio sacramentalis

Cap. III. de Pœnitent. Dub. II. 96

metallica facta Sacerdoti ad absolutionē. n. 24.

Quid sit contritio, & quid confessio. ibi.

Idem est facere signa contritionis, & petere ab 25
solutionem à Sacerdote, qui occurrerit, & vo-
luerit absolvere. n. 25.

Confessio peccati in genere, quando in specie fieri 26
non potest, sufficit in articulo mortis. n. 26.

Peccata oblita dicta in genere post sufficiens exa-
men, sunt materia Sacramenti Pœnitentiæ. ibi.

Peccatum. M. in genere cognitum, est materia ne- 27
cessaria Sacramenti Pœnitentiæ. n. 27. P. ve-
niale in genere dictum, est materia sufficiens
huius Sacramenti. ibi.

Peccatum in genere, est objectum Virtutis Pœni- 28
tentiæ. n. 28. Ad eadem peccata cōmissa post
Baptismum, extenditur Sacramentum Pœniti-
æ, ad quæ extenditur Pœnitentiæ Virtus. ibi.

Nostri Sententia saluat institutionem Sacramē- 29
ti Pœnitentiæ respectu signorum contritionis
in articulo mortis satis pie, & consonè Conci-
liis. Absolutio sacramentalis sub conditione
danda est etiam, quando quis refert Sacerdoti
superuenienti infirmū existentiam sine sen-
su, dedisse signa contritionis. n. 29.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Idque probabiliter ex Doctoribus, & Concilijs.
num. 30.

31 In articulo mortis, si aliud non potest, confessio
potest fieri in absentia: quando absolutio datur
in praesentia. n. 31.

Absolutio nunquam potest fieri in absentia. ibi.

32 Praecipua ratio contra confessionem, & absolu-
tionem in absentia est, quia est damnata à San-
ctissimo Domino nostro Clemente Papa VIII.
33 & deinde est, non fuisse in Usu Ecclesiae, quae
tamen cessat in nostro casu; in quo est absolutio
in praesentia. ibi. Immo consonat Concilijs, &
Usui antiquo Ecclesiae. n. 32. & 33.

34 Extra necessitatem articuli mortis non sufficiunt
ad absolutionem signa contritionis. n. 34. Vbi
probatum praedictum non esse contra Trid. sed illi
consonare. n. 34.

In praedicta absolutione, reperitur vera materia,
& forma Sacramenti Poenitentiae. ibi.

Non est credendum, testem referentem confessario signa
contritionis infirmi, mentiri. n. 34. Confes-
sio per interpretem licet, quando Poenitentis
lingua ignorat confessarius. ibi.

Non

Non præsumitur moriens mutasse voluntatē pœnitendi. n. 35.

35

Matrimonium contractum per procuratorem est in usu Ecclesiæ, & verum Sacramentum. ibi.

In quo differat Pœnitentia à reliquis Sacramentis in ratione iudicij. nu. 36. Sacerdos debet in omnibus Sacramentis examinare dispositionē recipientis. ibi.

36

In praxi in casibus supra dictis danda est absolutio sub conditione, quid quid sit speculatiuè. num. 27.

37

Hoc esse Tutius probatur. n. 38. Certiori periculo. magis communiter occurrendum est. ibi. In opinione probabili, ommissa probabiliore de se, dari debet in articulo mortis Sacramentum remissionum peccati, & necessarium necessitate finis. n. 39. Quia in dubijs tutius est eligendū in necessarijs necessitate finis, & in dubijs sequenda est opinio, quæ fauet animæ. ibi.

38

39

Necessitas, & periculum damni gravis faciunt opinionem practicè probabilem, vel probabiliorem, quæ alias vix esset talis. nu. 40. Ecclesia summè commendat administrationem

40

Decisio Casuum Art. Mortis.

sacramentorum in articulo mortis. ibi.

- 41 Sacerdos absolute ab oluat eum, quem inuenit sine sensu, cuius tamen antea peccata audierat. dilata absolutione. n. 41.
- 42 Absolutio, etiam sub conditione, dari non debet extra articulum mortis, non confitenti peccatum in specie; licet sit mutus, qui confitetur. num. 42.
- 43 Ad primū argumentū, primæ Sententiæ. R. n. 43. Et explicatur Trid. ses. 14. de Pœnitētia. cap. 5.
- 44 Etiam sanctissimus potest confiteri venialia, quæ habet, quo. R. 2. argumento. n. 44.
- 45 In articulo mortis extremo non differunt velle confiteri, & actu confiteri; idque explicatur. n. 45. quo. R. ad. 3. argum. Sicut nec incipere confessionem, & perficere. ibi.
- 46 Signa exteriora contritionis sunt confessio, & manifestatio peccati, & contritionis interioris. num. 46. quo. R. ad argumenta, secundæ Sententiæ.
- 47 Potius potest esse scrupulus in non absoluēdo signa contritionis dantem, quàm in absoluendo. n. vlt. 47.

¶ DVBIUM. II. ¶

V. P. E. C.

V. PECCATVM IN GENERE
tantum declaratum sit materia sufficiens
Sacramenti Pœnitentiæ.

Verb. G. an possit absolvi, qui tundit pectus, vel doler de peccato, vel petit cōfessionē, vel quid simile facit, ex quo probabiliter colligatur eū sētire in se aliquod peccatū, saltī veniale, cujus remediū per Pœnitētiā quærit.

SECTIO. I. REFERVNTVR
Sententiæ.

Prima Sētētia negat, id sufficere, et etiā in articulo mortis, nisi in speciali declaret aliquod peccatū, saltē veniale. Ita. B. de Med. lib. 2. sū. cap. 8. p. 286. & Ledes. 2. 4. q. 9. a. 5. dub. 2. fo. 74. col. 4. Angl. 1. p. in. 4. q. de Confess. a. 2. difficul. 9. Pedra. in sū. cap. 7. in fin. Cano. relect. de Pœn. 5. p. ver. Et in herēdo. Ludo. Lopez. 1. p. sū. cap. 18. cōditio. 10. fin. Abulen. to. 2. in Matth. 16. q. 79. col. penul. ad 3. Grafs. 1. p. decissionum. lib. 1. cap. 36.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

n. 25. Nau. cap. 26. n. 28. & cap. 27. n. 279.
& Soc. in. 4. d. 8. q. 2. art. 5. col. 5. versicu.
In aliud extremum; & hi duo ultimi di-
cunt, esse certum.

2 Probat. r. ex Triden. sess. 14. de Pœ-
nitentia. cap. 5. asserente, non sufficere
confiteri peccata in genere, sed necessa-
riò esse confitenda in specie, & sigilla-
tim: ergo.

3 Secundo argumentur, quia deest ibi
materia proxima Sacramenti Pœniten-
tiæ, scilicet, confessio peccatorum: illa enim
signa doloris non magis manifestant pec-
catum; quàm si non fierent; cum etiam
sanctissimus vir possit talia signa doloris
ostendere.

4 Tertio argumētatur, quia non sufficit ad
absolutionem sacramentalem, velle quē
confiteri; nisi actu confiteatur, & se spon-
te subjiciat judicandum Sacerdoti: sed
illa signa generalia ad summū ostendunt
eum, qui illa dat, velle confiteri: ergo nō
potest sacramentaliter absolvi.

5 Confirmatur, quia non sufficit velle
con-

confiteri Sacerdoti ut sic; sed opus est, ut confessio fiat Sacerdoti designato in particulari, scilicet, Petro, vel Paulo; & electo per ipsum pœnitentem; sed talis pœnitens ad summum designat Sacerdotem in genere; & nullum in particulari: ergo non potest absolvi à Sacerdote particulari superveniente: maximè quando signa contritionis sunt facta in absentia Sacerdotis.

Secunda Sententia admittit primam, quando tantum pœnitens dedit signa contritionis, & non dixit, se velle confiteri; nec petijt Sacerdotem. Ita Sua. 3. p. tom. 4. disp. 23. sec. 1 n. 13. & 14. & quidem Iuniores. Probatur quia contritio non est confessio: ergo ultra contritionem requiritur confessio.

Tertia Sententia admittit primam, quando pœnitens in absentia Sacerdotis dedit signa contritionis, vel petijt confessionem: tamen non vidit confessarius illa signa; etiam si ipsi supervenienti referantur. Ita Pet. de Ledes. in sum. de Pœnitentia.

Decissio Casuum Art. Mort.

ria. cap. 2. cō. 2. dub. 3. Probatur quia cōfessio nūquā sufficit in absentia: vt patet ex vsu Ecclesiæ.

SECTION. II. PONVNTVR quædam fundamenta.

8 **P**Resolutione nota. 1. certum esse, conandum esse pro viribus, vt existens in articulo mortis explicet voce, vel nutu aliquod peccatum in specie. M. vel saltem. V. si non possit, vel nō habeat. M. vt dicens illi confessarius: si iurasti sine necessitate; vel es mentitus, vel fuisti impatiēs, aut alicui detraxisti; annue capite, vel comprime manū meā. Et si ita faciat; vt constet confiteri peccatum aliquod in specie, debet absolvi sine conditione.

9 Nota. 2. certū omnino esse, & de fide, requiri semper confessionem peccati factam Sacerdoti, vt possit quis absolvi sacramentaliter: quia cōfessio est pars essentialis Sacramēti Pœnitentiæ, vt patet ex Tri. sess. 14. de Pœn. can. 7. & maximè. 9.

Constat

Constat etiam ex supra dictis capitulis præcedentibus; eum, qui dedit signa contritionis, posse recipere Eucharistiā; & Extremam Vnctionem; modo explicato. cap. 3. dub. vltim. dict. 1. in fine. 10

Est ergo tota difficultas in tribus. Primo, an in signis contritionis sit vera confessio peccati facta Sacerdoti. Secundo, an ea confessio sufficiat in articulo mortis; si alia in specie nō possit fieri. Tertio, an requiratur, vt Sacerdos sit præsens tempore, quo fiunt dicta signa; vel an sufficiat, ea referri Sacerdoti, quando venit, & est in præsentia morientis per aliquē, qui ea vidit, aut audivit, vt possit morientē absolvere, licet quādo venit inueniat eum amisisse sensum; non tamen vitam. 11

SECTIO. III. RESPONDETUR ad secundam quæstionem, ex tribus positis, & probatur ex Doctoribus, & Concilijs.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

12 **D**ico ergo. i. qui petijt confessio-
nem, vel dat signa contritionis,
etiam si non meminerit expref-
se confessionis, nec possit aliquod pecca-
tum in specie explicare; potest, & debet
absolvi, sub conditione tamen (scilicet, si
hæc explicatio est sufficiens materia Sa-
cramenti Pœnitentiæ) in articulo mor-
tis, quando facta diligentia non potest in
specie explicare. Ita tenent expresse Al-
cocer in sum. cap. 11. fol. 37. Cord. lib. 5.
de Indulgen. q. 27. opinione. 3. proposit.
7. pag. 457. & q. 39. punto. 2. in dubio, opi-
nionem. 3. pag. 477. Ioann. de Medin. tract.
2. de Cōfess. q. 43. de absolutione ab obli-
tis, fol. 98. col. 4. in. 1. solutione. & Essein-
grein, in confessional. cap. 3. q. 46. Epy-
thome Sacramentorum Capituli Con-
chensis. cap. 29. Rodr. in expositione Bul-
læ. §. 9. n. 41. & dicit, idem decerni in Ma-
nuali Burgenfi, Item in sum. tom. 1. cap.
59. n. 8. D. Anto. in sum. Defecerunt. 3. p.
cap. 17. Toled. lib. 3. sum. cap. 8. §. 2. & di-
cit ita tenere Sacerd. ale Romanum.

Valen.

Cap. III. de Pœnitent. Dub. II. 101

Valentia. 3. p. disp. 7. q. 11. punt. 1. col. 11.
casu 1. Sa. verb. Absolut. n. 11. Entr. lib. 4.
sum. cap. 9. fine: & ait ita habere praxim
sapientium: & lib. 6. cap. 10. n. 7. & 8. Pet.
de Ledes. 1. p. sum. de Pœnitent. cap. 21.
conc. 2. dub. 3. dicit, hoc esse probabile,
& tutum, & magis pium. Taper. to. 1. art.
3. §. Cōplectitur; dicit, ita tenere Docto-
res Catholicos, & illis favere vsum Eccle-
siæ, & solvit argumenta contra hoc; licet
tandem maneat dubius. Item B. de Me-
dina supra non omninò rejicit. Anglesu
pra refert tanquam opinionem, licet op-
positam sequatur. Cano supra, sicut non
ausus fuit approbare: ita nec reprobare.
Ledes. vt oppositum sequatur, subiicit se
correctioni Ecclesiæ, eo quòd videret no-
stram sententiam conformem esse. Con-
cilijs. Tenent etiam expressè innumeri
Doctores nostri temporis, quorū aliquos
refert Entr. supra, scilicet, Mancio, Peña,
Sotomayor, Laynez, Salmeron, Ambro-
sius de Salazar. D. D. Francis. Sarmiento
Episcopus Giennensis, Sanctius etiā Epif-
copus.

107 Decissio Casuum Art. Mort.

copus, & ut mihi retulit quidam Vir gra-
vis, & doctus. D. D. Christoforus de Ro-
jas, Episcopus. i. Cordubēsis, de inde Ar-
chiepiscopus Hispal. ex Concilio super
hoc habito Cordubæ cum viris doctis,
quos convenire, & disputare de hoc fe-
cit; iussit nostram Sententiā in sua dice-
cesi praticari: Item Episcopus Placenti-
nus in Synodo. anni. 1556. monet suos Pa-
rochos, ut nostram Sententiā sequan-
tur. Item Angelus. Confess. 4. nu. 8. que-
rit. *Quid si æger petat Presbyterum, & antea
quā adueniat, perdat loquelā, vel efficiatur fu-
riosus? Et respōdet. Quòd ad nutum infirmi,
vel testimonio eorum, qui ipsum audierunt pete-
re Pœnitentiā, vel Presbyterum; debet ei quid-
quid potest humanitatis impēdere, absolviendo,
vel reconciliando.* Hæc ibi. Item D. Thom.
Opusculo. 65. §. de Extrema Vnctione, in
fine dicit. *Si autem infirmus, qui petijt Vnctio-
nem, amissit notitiā, vel loquelam, antea quā
Sacerdos veniret ad eum; vngat eum Sacerdos:
quia in tali casu debet etiam baptizari, & à pecca-
tis absolui.* Id est, si non baptizatus peteret
in

in simili casu Baptismum, vel si baptizatus Pœnitentiã, debet baptizari, nō baptizar⁹; & baptizar⁹ absolvi à peccatis, atq; adeo sacramentaliter. Loquitur enī D. Tho. ibi de Sacramētis (hoc autē opusculū esse. D. Thæn. docet Tritemius de scriptoribus Ecclesiasticis) Idem tenent Lancelot. lib. 2. de inst. Can. cap. de Pœnit. & remiss. §. Siquis autē, & Vazquez. 1. 2. q. 19. disp. 62. cap. 7. n. 40.

Probatur. 1. ex D. Aug. to. 6. li. 1. de Adul. 13
terinis cōjugijs. cap. vlt. in. fin. qui cū affirmasset Baptismum in fine vitæ posse dari Catecumenis ostēdentib⁹ dolorē; addit. *Quæ autē Baptismi. eadē reconciliationis est causa, si fortē pœnitentē finitē vitæ periculum præoccupauerit. Nec ipsos enim ex hac vita sine Archa suæ pacis exire velle debet Mater Ecclesia.* Absolutionē autē vocari Recōciliationē; patet ex cap. Presbyteri; & cap. Is, qui. 26 q. 6. & cap. Multiplex de Pœnitentia. d. 1.

Probatur. 2. ex Concilio Arausi. 1. can. 14
11. & habetur, cap. Qui recedunt. 26. q. 6.
Subitò obmutescens baptizari, aut Pœnitentiam accipere

Decisio Casuum Art. Mortis.

accipere potest; si voluntatis præteritæ testimoniū aliorum verbis habet; aut præsentis in suo nutu. Item ex Concilio Cartag. 3. cap. 34. & habetur. cap. Aegrotantes, de conse. dict. 4. Aegrotantes, si pro se respondere non possunt, cū voluntas eorum testimonium sui dixerit, baptizentur; & similiter de pœnitentibus agendum est. Vide Glossam.

- 15 p Item ex Concilio Cartag. 4. can. 36. & refertur. cap. Is, qui. 26. q. 6. Si infirmus Pœnitentiam petens obmutuerit, vel in phrenesim inciderit; dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat Pœnitentiam (id est, absolutionē sacramentalem) Et, si continuo creditur moriturus, reconcilietur per manus impositionem, id est, præveniatur recōciliatio, quæ aliās fieri debebat statuto tempore. Quòd autem per Pœnitentiam absolutio sacramentalis intelligatur; docet planè Glo. verb. Pœnitentia; & cap. Qui recedunt citatū; ubi & Turrecrem, intelligentes de Pœnitentia privata, & de fructu Pœnitentiæ; & expressè Belarm. to. 2. contr. 5. de Pœnitentia. lib. 1. cap. 15. col. 3. proposition. 2.

Et probatur ex fine dicti capituli, Qui i
recedunt; quia dabatur Eucharistia acci-
pientibus dictam Pœnitentiam; dicitur
enim ibi. *Pœnitētes, qui in infirmitate viaticum
Eucharistiae accipiunt, non se credant absolutos
sine manus impositione* (Id est, reconciliato-
ria; suo tempore facienda secundum Ca-
nones) *Si supervixerint*, id est, etiam si ab-
solutionem sacramentalem acceperint;
intelligant adhuc esse solenniter recon-
ciliandos; si ab illa infirmitate incolumes
evaserint; post impletam publicam Pœ-
nitentiam, quæ sibi secundum Canones
imponebatur. Quod autem hic sit sensus
verus illorum verborum; patet ex glossa;
Turrecrem. Belarm. supr. qui ita docent;
& ex alijs verbis ejusdem capituli; & ex
cap. Qui recedunt. citato; & ex Conci-
lio Arausicano. i. can. 3. ubi dicitur. *Qui
recedunt de corpore Pœnitentia accepta, placuit
sine reconciliatoria manus impositione eis com-
municare* (id est, Eucharistiam dare, ut pa-
tet ex sequentibus) *quod morientis sufficit
reconciliationi secundum diffinitionem Patrum;*

Decisio Casuum Art. Mortis.

qui huiusmodi communionem congruenter viaticū nominauerunt. Quod si supervixerint stent, in ordine pœnitentium, ut ostēsis necessarijs Pœnitentiæ fructibus legitimam communionem cū reconciliatoria manus impositione recipiant. Et maximè. cap. Agnovimus. 26. q. 6. quod est Celestini Papæ, vbi evidenter loquitur de Pœnitentiæ Sacramento: cū dicit, Pœnitentiam illis dandam esse, quia affirmat tali Pœnitentia morientem redimi, & liberari onere peccatorum. Item dicit. *Salutem hominum adimit quisquis mortis tempore Pœnitentiam sibi denegat.*

17 Et deniq; in fine dicit. *Cui autem Pœnitentiam non negatur* (Id est, absolutio sacramentalis privata) *Nec reconciliatio sibi deneganda est* (Id est, absolutio, ut possit Eucharistiam proximè recipere) *In consulto, ergo Episcopo, Pœnitentem Presbyter reconciliare non debet; nisi Ultima necessitas cogat; Et ideo dicto. cap. Is, qui, dicitur: Etsi continuò creditur moriturus. Quando agit de reconciliacione, non autem quando agit de Pœnitentiā; quæ, ut ex dictis colligitur, nunquā nega-*

negabatur volenti: licet differretur reconciliatio, id est, publica absolutio ad recipiendam cōmunionē, quo usq; omnibus satisfaceret per impletionē Pœnitentiæ impositæ à Sacerdote in cōfessione publica, vel secreta. Olim enim aliquādo publica Pœnitētia imponebatur in confessione, etiā secreta; sive quia peccatū erat publicū, sive ex volūtate pœnitētis; etiā de occultis, quæ dicta facerent ad edificationē populi, & non ad ejus scandalū. Ut patet ex Origi. Humil. 2. in Psal. 37. pag. penu. & Sozomeno. lib. 9. histori. cap. 35. Niceph. lib. 12. histori. cap. 28. Item ex D. Tho. in. 4. d. 14. q. 1. art. 5. quæstla. 1. ad. 2, Ea autē absolutio, quæ fiebat potest impletionē Pœnitentiæ impositæ, ut admitterentur pœnitentes ad cōmunionē, appellabatur reconciliatio, ut patet ex D. Leon. epist. 91. ad Theod. & habetur. cap. Multiplex, de cōse. d. 1. Niceph. proximè D. Pasian. Paranesi ad Pœnitentiam. to. 1. Biblioth. Sanctorum. column. 327. D. Cyprian. libr. 3. Epistolarum. 14. & 15.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

& Euseb, lib. 6. histor. cap. 25. & ideo etiā nunc confessio brevis ad proximam cōmunionem, reconciliatio appellatur.

18 Dices cum aliquibus. In his Concilijs, & testimonijs agi tantū de absolutione ab excommunicatione; quia sibi tantū fit mentio de publicis pœnitentib⁹. Sed evidens est ex dictis, hanc solutionē esse falsam, quia etiam si ageretur tantū de publicis pœnitentibus, patet clarē loqui de absolutione etiam sacramentali, quæ fiebat, vt aliquis reconciliatus admitteretur ad Eucharistiam, & quæ liberaret onere peccatorum. Item patet ex D. Leon. proximē citato, qui clarē loquitur de absolutione sacramentali; quam dicit reparare vitam æternam; sicut & Baptismum. Item quia etiā dicit de moriente antequam recipiat Pœnitentiam. *Quod mānens in corpore non receperit; consequi carne exutus non poterit.* Quod tamen esse falsum, si ageretur de absolutione ab excommunicatione; ab hac enim potest etiā mortu⁹ absolui; vt habetur. cap. A nobis.

2. de sc̃etia exc̃omunicationis; addit ipse D. Leo. *Ita ergo* (quæ est conjunctio jungens futura præcedentibus) *necessitati auxiliandum est; ut nec actio illis Pœnitentiæ, nec communionis gratia denegetur* (id est Eucharistia) *Si eam, etiam amisso vocis officio perinditia integri sensus quærere comprobentur; quod paulò ante poscebant, sub præsentis significare non valeant; testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debebunt. Simul tamen, & Pœnitentiæ.* (Id est, absolutionis sacramentalis) *Et reconciliationis* (id est, ut admittatur ad receptionem Eucharistiæ, per Episcopum quidem, si commodè haberi possit, sin minus in tali casu necessitatis, per Sacerdotem, si talis æger aut esset pœnitens publicus saltem solenni Pœnitentiæ, aut saltem indigeret Pœnitentia publica, vel saltem solēni. Ut patet ex cap. ult. 26. q. 6.) *Beneficium consequantur.* Item quia in dictis testimonijs agitur de Sacramentis Baptismi, & Eucharistiæ: ergo cum fiat etiam mentio de Pœnitentia danda per Sacerdotem, intelligitur de sacramentali.

Deniq; quia inauditum est in jure, Pœnitentiam sumi, pro absolutione ab excommunicatione. Deinde hoc magis patebit ex proximè dicendis.

19 Aliter Respō. Cano, & Ledesm. suprā: fatentur enim in dictis locis agi de absolutione sacramentali; dicunt tamen dari his tantum, qui iam in specie fuissent confessi peccata; quia dicunt agi de pœnitentibus solenniter, qui die Cinerum in Quadragesima in Ecclesia fatebātur publicè peccata. Vt habetur. cap. In capite. d. 50. hos ergo pœnitentes prædicta Concilia decernunt, & D. Leo Papa reconciliari tempore mortis; etiam antè feriam quintam majoris hæbdomadæ, quo tempore semper omnes reconciliabantur, vt hoc totum decrevit expressè Innocentius Primus epistola ad Decētium Episcopum Eugubinū. cap. 7. & habetur cap. De pœnitentib. de conse. d. 3.

20 Sed nec hæc solutio satisfacit. 1. Quia fit mentio in dicto. cap. Qui recedunt, Clericorum. *Clericis quoque desiderantibus*

Pœnitentia non est neganda. Scilicet, Pœnitētia privata: vt notat ibidē Glo. verb. Pœnitētia; & ideo nō dixit reconciliatio, vel manus impositio, quæ est solēnis Pœnit. Pœnit. sed pœnia quæ est privata Vt patet ex supradictis. Clerici enim nō faciebāt Pœnitentiam solennem. Vt habetur expressè. cap. Confirmandum, & sequentibus. d. 50. Et cap. Presbyter. d. 82. Et manus impositionem non fieri Clericis decernit. D. Leo. cap. Alienum. d. 50. licet possēt detrudi in Monasterium ad faciendam Pœnitentiam. Vt probat Belarm. to. 2. controver. 5. de Pœnitentia. libr. 1. cap. 21. col. penult. & colligitur ex dicto. cap. Alienum. vbi Gloss. in verb. Successio. His ergo clericis detrusis in Monasterium posse concedi Pœnitentiam, id est, privatam absolutionem, si eam petierint; decernitur in dicto. cap. Qui recedunt.

Secundò, quia ibidē dicitur obmutescētem subitò, qui signa volūtatis Baptismi dederat, posse baptizari; & similiter

Decisio Casuum Art. Mortis.

dicitur de Pœnitentia danda baptizato, qui signa Pœnitentiæ dederat: sed ante Baptismum non erat Pœnitentia solennis, vt patet ex Belarm. proximè citato. cap. 22. & est certissimum: ergo in dictis locis non tantum agitur de pœnitentibus solenniter; sed etiam de alijs; vt de Baptismo. Immo credo agi de casibus contingentibus in articulo mortis circa Sacramenta.

22 Tertio, quia in fine ejusdem capituli dicitur. *Amentibus etiam quæcunq; pietatis sunt, conferenda sunt.* Ex quo Gloss. ibidem, & D. Thom. 3. p. q. 80. art. 9. in sed contra, & corpore, & Doctores cõmuniter, quos retuli suprâ. cap. 3. dub. 4. dict. 2. probant, ijs, qui aliquando habuerunt vsum rationis, dandam esse in articulo mortis Eucharistiam, & Extremam Vnctionem, nisi obstet obex. Vt dub. proximè citat. explicatum est. Ergo non loquitur illud cap. de Solis pœnitentibus solenniter; sed etiã de alijs, qui licet non essent pœnitentes solenniter, haberunt aliquando vsu rationis.

Quartò,

Quarto quia in dictis locis non tantum 23
 agitur de pœnitentibus solenniter, petē-
 tibus reconciliationem; sed etiā de alijs,
 qui, cum antea non petijssent Pœniten-
 tiam, denuo petebant illam; si vè privatā,
 si fortè non indigebant publica; si vè pu-
 blicam suo tempore faciendam, si super-
 viverent; recepta interim reconciliatio-
 ne, & Eucharistia: vt patet cap. citat. Qui
 recedunt, in fine, quod est sumptum ex
 Cōcilio Araus. i. can. ii. vbi dicitur: *Bap-
 tizari, aut Pœnitētiā accipere potest, scilicet,
 quia eam petijt, & cap. sequenti. Is, qui in
 infirmitate Pœnitentiam petijt, &c. Et infra;
 Si supervixerit, ad moneatur petitioni suæ satis-
 factum, & subdatur statis Pœnitentiæ legibus,
 quādiu Sacerdos, qui Pœnitentiam dederit, pro-
 bauerit. Id est, Sacerdos imponat ei Pœni-
 tentiam secundum Canones pœniten-
 tiales, qui quidem etiam ad secretam Pœ-
 nitentiam, secretò faciendam partine-
 bant. vt patet ex Silu. Confess. 4. q. 2. D.
 Ant. 3. p. tit. 17. cap. 6. in principio. Sum.
 Pisana, Pœnitentia. 2. n. 1. & D. Bona. to.*

Decissio Casuum Arti. Mortis.

2. Opusculorum, in confessionalibus. cap. 3. particula. 1. & saltem confessorius ad instar Canonum pœnitentialium debebat proponere imponere Pœnitentiam: ut admittit Nau. cap. Falsas de Pœnitentia. d. 3. n. 17. ergo antea non erat dicto infirmo petenti Pœnitentiam, statutum Pœnitentia tempus, quod non contigisset, si talis infirmus Pœnitentiam solennem egisset: iam enim statutum fuisset ei tempus Pœnitentia: ut patet ex. cap. In capite. d. 50. Item quia in fine dicti capitis. Is, qui; fit sermo de pœnitentibus, quasi de diversis ab eis, de quibus illuc usque fuerat tractatum; ut patet clarè legenti: ergo prius non egerat de pœnitentibus. Denique quia cap. Is, qui, quod est. D. Leonis Papæ; & cap. Agnovimus, quod est Celestini Papæ. 26. q. 6. & cap. Multiplex. de Pœnitentia. dict. 1. quod est etiam. D. Leon. dicitur, non esse negandam Pœnitentiam sacramentalem morienti, quòd in illo articulo eam perat. *Quia misericordiae Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire,*

finire, apud quem nullas patitur moras Vniæ conuersio. Ergo non loquuntur de pœnitentibus iam solenniter, quia hi nō erant in mora petendæ Pœnitentiæ: iam enim opportunè eam petierant, feria, scilicet, quarta Cinerum; quando admissi fuerāt ad Pœnitentiam solennem; nec poterāt reconciliari antè feriam quintam maioris hæbdomadæ, nisi essent in periculo mortis: vt dixi suprà ex Innocentio Primo: ergo loquuntur de quibuscunq; pœnitentibus petentibus Pœnitentiam in quocunq; tempore, extrà assignatum pro solenniter pœnitentibus.

SECTIO. IIII. PROBATUR ratione, & responderetur simul ad Primam difficultatem.

R Estat probandum, in signis contritionis reperiri confessionem sacramentalem factam Sacerdoti ad absolutionem; saltem generalem confessionem, id est, explicantē

in generali peccatū; licet nullum in specie declaratur. Idq; constat. i. ex D. Aug. tom. 10. serm. 48. de tempore, in principio, super, Confiteor tibi pater, dicente. *Tunditur pectus, ut arguatur quod latet in pectore, & evidenti pulsu occultum castigetur peccatum.* Vbi loquitur de confessione; reddit enim rationem, quare qui audiunt, Confiteor, &c. Tundunt pectus, scilicet, ut manifestent peccatum; & sic illud castigent. At confessio est manifestatio peccati ad eius destructionem: ergo in illis signis reperitur confessio. Secundò, signa contritionis manifestant contritionem de peccato; quia aliter non essent ejus signa: ergo manifestant peccatum, ut destruat. Contritio enim secundum omnes Doctores, & Trid. sess. 14. de Pœnitentia. cap. 4. est animi dolor; ac detestatio de peccato commisso: ergo est ibi confessio. Tertiò, quia in illo articulo signa illa fieri non solent, nisi ad manifestationem alicujus peccati, vel peccatorum, quæ pungunt conscientiam; & quorum reme-

remedium quærit media Pœnitētia. Vult enim existens in articulo mortis declarare signis illis cōtritionis, quod non potest voce, qua libenter si posset cōfessionem peteret: nam videmus vel maximos peccatores, si vel vnicum tantum verbū proferre possint, ardentissimè illo efflagitare confessionem.

Ex quo patet secundum scilicet, illam 25
talem confessionem in dictis illis signis contritionis inclusam, fieri Sacerdoti ad absolutionem; atque adeo esse sacramentalem. Probat, quia sic petens absolutionem verbis expressis, vel signis contritionis, non petijt illam à laico; sed ab Ecclesia, & ejus ministris, qui habent potestatem absolvendi, & tollendi peccata: atque adeo à Sacerdote; & ita idem est petere confessionem, vel absolutionem verbis, vel signis contritionis; ac dicere aliquis Sacerdos me absolvat à peccatis, quæ his verbis, vel signis contritionis manifesto in genere, meliori modo, quo pronunc possum. Et ita se subicit primo Sacerdoti.

Decisio Casuum Art. Mortis.

cerdori, qui occurrerit, & voluerit illum absolvere. Et licet hoc non sufficiat extra articulum prædictæ necessitatis: quia ut debita Pœnitentia imponatur, & convenienter confessarius medeatur pœniti; opus est, ut pœnitens omnia peccata, quæ meminit post diligens examen referat confessario in particulari, id est, Petro, vel Ioanni: In articulo tamen necessitatis extremæ, quando aliter fieri non potest; sicut sat est in genere tantum confiteri, ut proximè patebit; ita & in genere eligere confessarium. Si quidem contra hoc nihil est assertum à communi Theologorum, vel Sanctorum; nec in Sacra Scriptura, nec ab aliquo Concilio, vel Sum. Pontifice. Immo nostra Sententia est ita consona Doctoribus, Summis Pontificibus, & Concilijs allegatis sectione. 3. Quòd, quantum ad hoc, videntur sentire, non tantum Doctores citati pro nobis; sed etiam Cano, & Ledes. supra: non enim dicerent, esse necessariū, ut Sacerdos absolvens pœnitentē solenniter

niter in articulo mortis, ad effect, quando fuit imposita Pœnitentia solennis in principio Quadragesimę. Imponebatur autē ista Pœnitentia solennis, quando pœnitens confitebatur sua peccata.

Reliquum ergo est probare confessio-
nem peccati in genere, quando in specie fieri non potest, sufficere in articulo mortis. Quod sic Probatur. i. peccata oblita post sufficiens examen, sunt materia Sacramenti Pœnitentię: ergo peccata in genere sunt materia Sacramenti Pœnitentię. Antecedens probatur; quia esse materiam, est informari forma absolutionis, seu tolli absolutione illa sacramentali; at peccata oblita modo prædicto tolluntur forma absolutionis; quia vt docet Trident. sess. 14. de Pœnitentia, cap. 5. *Reliqua autem peccata, quę diligenter cogitanti non occurrunt, in vniversum (id est, in genere) eadem confessione inclusa esse intelliguntur.* Probatur consequentia, quia nihil aliud est dici in genere, quàm dici, & non in specie, nec sigillatim; vt patet

ex eodem Trid. ibidem in principio illius
 capituli. Si ergo peccata in genere dicta
 simul cum alijs peccatis, quę in specie di-
 cuntur, sunt materia; ergo & sola in gene-
 re dicta possunt esse materia in casu ne-
 cessitatis, quando aliud non potest. Sicut
 quia quodlibet peccatum in specie di-
 ctum est materia: ideo non tantum simul
 cum alijs est materia, quando est oppor-
 tunitas dicendi omnia peccata; sed etiam
 solum unum, quando extrema neces-
 sitas non permittit alia dicere.

27° Probat. 2. quia certum est, teneri cō-
 fiteri, qui sciret, se cōmisisse aliquod pec-
 catum mortale, & ignoraret omnino ge-
 nus, & speciem ejus, facta sufficienti diligē-
 tia. Quodcumq; enim mortale post Bap-
 tismum commissum est materia necessa-
 ria Sacramenti Pœnitentię; quod est ne-
 cessarium necessitate salutis, ut patet ex
 D. Leo. cap. Multiplex citat. & Trid. sess.
 citat. cap. 1. & cā. 1. Nec potest dici quod
 confiteatur aliqua peccata in specie iam
 legitimè confessa; quia nemo tenetur bis

bis confiteri legitimè cōfessa. Extravag.
Intercunctas. §. Sed. de privilegijs.

Item, licet non teneatur, saltem poterit confiteri qui sciret, se habere peccatum veniale, & ignoraret etiam omnino genus, & speciem illius (saltem quando nullum aliud peccatum haberet, vel non cognosceret (vt posset contingere in recenter baptizato adulto) nam peccatum veniale, & mortale non differunt in hoc, quod vtrumq, non possit esse materia Sacramenti Pœnitentiæ; vt patet ex Trident. proximè cap. 5. sed in hoc, quod peccatum mortale est materia necessaria: veniale autem sufficiens: vt in dicto Trid. ergo etiam vnum solum peccatum veniale in genere tantum declaratum potest esse materia Sacramenti Pœnitentiæ.

Probat. 3. quia peccatum in genere, est obiectum virtutis Pœnitentiæ; ergo potest esse in necessitate materia Sacramenti Pœnitentiæ, quando non potest in specie declarari in articulo mortis.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Suppono enim peccatum commissum fuisse post Baptismum; & Sacramentum Pœnitentiæ extendi ad eadem peccata post Baptismum, ad quæ extenditur Pœnitentia virtus. Denique quia sic magnificatur Christi Domini misericordia, qđ instituerit Sacramentam Pœnitentiæ, ita vt possit validè recipi à confitente tantum in genere in articulo mortis, quando non potest in specie, quæ institutio satis consona est Concilijs suprâ citat. & capitibus, maximè capit. Multiplex. D. Leonis.

SECTIO. V. RESPONDETUR ad tertiam difficultatem.

29 **D**Ico. 2. talis absolutio sacramentalis, sub conditione debet dari à confessario, non tantum quando ipse vidit signa cōtritionis; sed etiam quando aliquis refert infirmum (qui iam caret sensu, est tamen adhuc vivus quando advenit ad eum dictus cōfessarius) dedisse signa contritionis, vel petijse confessionem.

elationē. Ita expresse. D. Anto. Taper. & Efeingrin, Ange. D. Tho. cit. sec. 3. & multiviri docti nri tēporis. Et quantū ad hoc etiā Ledes. & Cano; siquidē intelligunt Cōcilia de absolutione sacramē tali. Idē Tole. lib. 3. sum. cap. 8. casu. 2. & dicit ita tenere Sacerdotale Romanū. Valent. 3. p. disp. 7. q. 11. pūcto. 1. tit. Quomodo cōfessio debeat esse secreta, & Suar. 3. p. to 4. disp. 23. sec. 1. n. 12. & 15.

Probat. 1. quia ita habetur in D. Leo. 30 & in Cōcilijs. cita. sup. sect. 3. immò certū est, ibi decerni hoc nostrū dictū. 2. quā 1. Vnde miror. Pet. de Ledes. negasse hoc 2. dictū; cū credat, Cōcillia citata intelli gi de absolutione sacramentali.

Probat. 2. quia si aliquid obstaret, ma ximē confessionem predictam fieri in 32 absentia Sacerdotis; sed hoc nō obstat, in predicta extrema necessitate; quando aliud nō potest: ergo. Probat. minor. quia ita tenēt, prāter Doctores cita. Suar. 3. p. to. 4. disp. 21. sec. vlt. n. 9. Enr. lib. 5. sū ca. 2. n. 7. lit. V. & refert, pro hoc Sotom. Cā.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Mancio, ~~scilicet~~, posse in dicto articulo fieri prædictam confessionem in absentia, quando aliud non potest, dummodo absolutio fiat in præsentia confessorij, & pœnitentis, (nunquam enim absolutio sacramentalis potest fieri in absentia) qui iam non valet confiteri, cuiusque signa cōtritionis, quæ dedit, cōfessorius examinet ex circumstantium fideiū testimonio. Quæ confessio potest dici fieri in præsentia; sicut quæ fit in præsentia per interpretē. Itē Ioan. de Medina. Codice de Pœnitentia. tract. 2. de confessione. q. de modo secreto confitendi. dict. 4. fol. 64. dicit, id esse indubitatū, quoad confessionē in absentia; licet esset apud eū, quoad absolutionem in absentia, dubiū. Item alij, qui etiam admitterebant confessionem in absentia & absolutionem in eadem absentia. Quorum Sentētia damnata meritissimē fuit à Sanctissimo Domino nostro Clemente Papa. VIII. ad minus; vt falsa, & temeraria, ac scandalosa, quia & contra vsum Ecclesiæ

ex quo colligitur institutio Christi Domini; & quia vix potest intelligi, quomodo verificari posset forma absolutionis in absentia, quæ debet esse vocalis, & Concilium Florent. & Trid. & communis Doctorum designant pro dicta forma, illa verba; *Ego te absolvo*. Quæ respectu absentis verificari non possunt; Quæ tamen rationes non habent locum in nostro casu; sicut nec verba decreti Sanctissimi Domini nostri Pontificis, quæ sunt hæc. *Sanctissimus Dominus noster, &c. Hanc propositionem, scilicet, licere per literas, seu internuntium confessori absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, &c.* Quia in hoc nostro casu cessat præcipua ratio, scilicet, quod non fuerit in usu Ecclesiæ: constat enim in nostro casu ab hinc multis annis sæpissimè fuisse in usu, hoc nostrum dictum secundum, & etiã olim; ut patet ex Concilijs citat. sectio. 3. Et præterea, forma absolutionis verificatur in præsentia pœnitentis, &

Decisio Casuum Art. Mort.

confessarij, qui in præsentia dicti pœnitē
tis morientis examinat, & confessionē,
& dispositionem dicti morientis ex testi-
monio fidelium circumstantium; sicque
eum antè se ipsum jacētem absolvit, sub
conditione tamen; vt diximus supr. lect.
3. dicto. n. 13. & 19. in fin. ex D. Leone.
Vndè ferè omnes Doctores, asserentes
hoc nostrum secundum dictum, nega-
verunt antea dictam propositionem,
quam modò damnavit Sanctissimus Do-
minus noster Pontifex; vt patet in ip-
sis Doctoribus citatis suprà pro ipso di-
cto. nu. 31.

32 Probat. 3. quia nihil est decretum
contra prædictam confessionem in ab-
sentia Sacerdotis, facta absolutione in
eius, & pœnitentis præsentia, in prædi-
cta extrema necessitate; nec in Docto-
ribus communiter, nec in Sanctis, nec in
Concilijs, nec à Summis Pontificibus,
nec in Sacra Scriptura. Immò consonat
illis: vt patet ex sectio. 3. ergo tamquam
pia, & favens animabus, practicanda est,

ut diximus; sub conditione.

Nec contra hoc facit. Idem dici posse, etiam extra articulum mortis. Non enim hoc sequitur ex dictis: quia, sicut, licet necessarium sit, ut benè probat Trident. sessio. 14. de Pœnitentia. cap. 5. dici omnia peccata mortalia post Baptismum commissa; quia Sacerdos est iudex ad absolvendum, vel retinendum omnia dicta mortalia, & ad imponendam Pœnitentiam convenientem pro illis: Nihilominus omnes Doctores sentiunt, esse certum, neque esse contra Trident. valere confessionem, & absolutionem, quando in articulo mortis dicitur unum tantum peccatum, etiam veniale; si mortis acceleratio non permittat aliud, quod significat idem Concilium, cum dixit: *Scienter aliqua retinent*, id est, cum sciant, & possint omnia confiteri. Hoc enim sonat in jure: *Scienter*. Ita omnes Doctores ex eodem fundamento optimè colligunt, esse necessariū eligere aliquem Sacerdotem in speciali

qui sit præsens tempore confessionis, & absolutionis; quia aliter non poterit benè examinare conscientiam poenitentis, & ejus dispositionem, vt eum absoluat, vel liget, & convenientem imponat satisfactionem. Hoc tamen non tollit, quin cum aliquibus, & consonè Concilijs antiquis possimus piè, & satis probabiliter defendere in articulo mortis, si aliud nō potest, sufficere confessionem in absentia modo supra dicto, & absolutionem in præsentia sub conditione, quia ibi reperitur vera materia, & forma. Vt patet ex supra dictis. sectione. 4.

34 Non obstat. 2. Testem testificantem confessio de confessione poenitentis morientis, posse fallere. 1. Quia rarissimè hoc continget, vt benè notant Doctores: cum nihil habeat dictus testis utilitatis temporalis propter tale mendacium. 2. Quia etiam potest mentiri interpretes, quando quis fatetur per interpretē, quòd ignoret linguam confessarij. Et tamen sine dubio licet tunc confessio per
inter-

pretem; secundum omnes Doctores. Deniq; quia etiam ipse pœnitens in præsentia confitens potest mentiri, & de facto aliqui mentiuntur.

Non obstat. 3. posse contingere, ut pœnitens mutaverit voluntatem, quando supervenit confessarius. 1. Quia est ferè impossibile moraliter, ut quis existens in articulo mortis, & desiderans confiteri, mutet ita citò voluntatem. Immo sæpius hoc continget, quando in salute quis in præsentia fatetur, licet id sit rarissimum. 2. Quia circumstantes, qui affuerunt, possunt testificari, an viderint signa mutationis voluntatis illius. 3. Quia idem inconveniens potest sæpius contingere in Matrimonio contracto per procuratorem; quod est in usu Ecclesiæ, & verum Sacramentum.

Item est certum, signa cōtritionis etiā cognita ex testimonio alterius sufficere, ut Sacerdos possit sic morienti dare Eucharistiam, & Extremam Vnctionem, & Baptismum; secundum omnes Doctores, & Con-

Decisio Casuum Art. Mortis.

& Concilia citat. sect. 3. & cap. Maiores, de Baptismo: ergo & sufficient eadē signa contritionis declarata confessario ex testimonio alterius, pro Sacramento Pœnitentiæ. Probatur consequentia; quia in hoc differt Sacramentum Pœnitentiæ, ab alijs Sacramentis in ratione iudicii. Quod in Pœnitentia Sacerdos habet iudicium de duplici re, scilicet, de materia cognoscendo, scilicet, peccata; vt pro illorum gravitate pœnitenti infligat Pœnitentiam; atq; adeo pœnitens subijciatur Sacerdoti, vt reus. 2. Iudicat confessarius de dispositione pœnitentis, an sit verè dispositus ad gratiam. Et hoc iudicium 2. convenit etiam Sacerdoti respectu aliorum Sacramentorū. Debet enim examinare, quinam sint digni, vt illis ministret alia Sacramenta; vel indigni, vt illos ab eorū receptione repellat. Et idcō aliqui sancti illa verba. Ioa. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, &c.* (quæ propriissimè verificatur de Sacramento Pœnitentiæ, secundum Trident. sess. 14. de Pœni-

Pœnitentia. capit. 1. canon. 3. & communem Sanctorum, & Theologorum, quia est essentialiter iudicium) intelligunt etiam de Baptismo: ut D. Hieron. tom. 3. epist. ad Hedibiam. q. 9. D. August. to. 7. lib. 3. contra Donat. cap. 18. & D. Cyrilus. lib. 12. in Ioan. cap. 56. D. Cyprian. tom. 1. lib. 1. epist. 6. ad Magnum, propè finem. Et partim Be larm. tom. 2. contro. 5. de Pœnitentia. lib. 1. cap. 10. Et Enr. lib. 5. sum. cap. 1. n. 5. Sed cum discrimine; quia, sicut in alijs Sacramentis debitus dolor de peccatis est tantum dispositio ad effectum gratiæ, & non est essentialis pars illorum Sacramentorum: ita iudiciũ de tali dolore non pertinet in illis ad essentiam. At in Pœnitentia, sicut cõtritio, vel attritio est, nõ tantũ dispositio ad effectũ gratiæ, sed etiam est pars essentialis ipsius Sacramenti Pœnitentiæ: ita iudicium de tali parte pertinet ad substantiã, & essentiã ipsius Sacramenti Pœnitentiæ. Hoc autẽ iudiciũ de dispositione tantũ in alijs Sacramentis, quã etiã in Pœnitentia exactè faciendum est; si non urgeat neces-

Decisio Casuum Arti. Mortis.

necessitas, sicut & cognitio omnium peccatorum in confessione exactè est facièda, nisi urgeat necessitas: in extrema autem necessitate articuli mortis, quando urget vera, & extrema necessitas, sufficit fieri modo suprà dicto de cognitione peccati in genere, & de illius dispositione: quando aliud fieri non potest.

SECTIO. VI. PROBATVR, nostram Sententiam esse tutiorem.

37 **D**ico. 3. tutius est in casibus Dicti primi, & secundi, absolvere, quàm non absolvere sacramentaliter sub cōditione. Vnde in praxi semper est servanda nostra Sententia, quidquid sit speculativè.

38 **P**robatur. i. quia periculum irreverentiæ Sacramenti cessat conditione appo-
sita, & autoritate Doctorum nostram Sententiam defendentium; si autem nō absolvatur remanet periculum damnationis æternæ morientis si fortè solam attritionem habet, ut frequentius præsumitur;

tur; cùm non ita facilè (maximè in subitis) vera contritio habeatur ob Dei amorem supra omnia: ergo cum hoc periculum sit certius; illi occurrere est tutius, certiori enim periculo occurrendum est

Confirmatur ex Concilio Carthag. 5. can. 6. & habetur. cap. Placuit, de confe. d. 4. afferente, esse pueros rebaptizandos (scilicet, cum conditione) Nisi ipsi aut certissimi testes; esse eos baptizatos sine dubitatione testentur. Et redditur ratio. Ne ista trepidatio faciat eos Sacramentorum purgatione privari. Itē cap. Si nulla, eādē. d. redditur alia ratio. Quia non interuenit temeritas presumptionis; Vbi est diligentia pietatis. Sicut ergo ibi decernitur esse tutiorem repetitionē Baptismi in dubio prioris, ob favorem animarum, cum aliquali periculo iterandi Baptismū: ita etiā hīc est tutius absolvere ob favorem animæ moriētis; nō obstante aliquali periculo irreverentiæ Sacramēti Pœnitentiæ scilicet absolutionis sub cōditione. Quod tamē cessat in utroq; Sacramēto appositione conditionis.

Decissio Casuum Arti. Mortis.

39 Probatur. 2. quando est aliqua opinio aliquo modo probabilis, licet opposita sit multò verior, dum tamen non sit certa; an possit, vel non, dari aliquod Sacramentum remissium de se peccati, & necessarium necessitate finis; tutior est in praxi collatio Sacramenti in articulo mortis, ex opinione probabili, quàm nō dare illud, juxta probabiliorem opinionem de se; sed ita contingit in præsenti, Ergo tutius est absolvere, quàm non absolvere. Probatur maior. 1. ex Iassone. leg. 1. cap. de Sum. Trinitat. n. 56. asserente, in dubijs esse sequendam opinionem, quæ favet animæ. Secundò quia, secundū omnes Doctores, in necessarijs necessitate salutis, & finis, tutior pars est sequenda; scilicet, qua creditur tutior salus: nam ibi est certius periculum: sed Sacramentum Pœnitentiæ, sicut & Baptismi, est necessarium necessitate finis, saltem in voto; & potest esse morienti etiam in re necessarium; supposito quòd de facto habeat solam attritionem, quæ non sufficit
fine

fine Sacramento : ergo tutior est pars, quæ dictat esse tunc dandum Sacramentum Pœnit. 3. Quia licet omnes Doctores dubitent, an valeat Baptismus factus in solo pede, vel manu; & defendant tanquam multò verius, non valere, saltem quando non est puer omnino natus; & multi Doctores, etiam si sit omninò natus: Nihilominus omnes defendunt, esse sub conditione expressa in voce in articulo mortis dandum in solo pede, vel manu; si aliud non possit, etiam si puer non sit omnino natus, quando expectari nequit integra natiuitas; dummodo repetatur postea in capite sub conditione; si sit locus. Item idem sentiunt, quoties est dubium de materia, id est, an, sit vera aqua; vt visum est suprà capite. 1. ergo idem habet locum in Sacramento Pœnitentiæ: quod est etiam necessarium, & potest aliquando dari sub conditione; maximè in articulo mortis, vt patebit infrà. dudio. 3.

Confirmatur, quia necessitas, & periculum alicujus gravis damni, maxime damnationis æternæ, faciunt aliquando aliquam Sententiam practicè probabilem, quæ aliàs vix esset probabilis: vt docent Sot. Relectione de tegendo secreto, membro. 3. q. 2. conc. 3. Nau. cap. Inter verba. corollar. 53. nu. 135. fine; & patet ex usu Ecclesiæ dantis Sacramenta in articulo mortis, minore examine, quàm daret, si talis necessitas non ita vrgeret. Vt quando datur Extrema Vnctio ei, qui confosus fuit vulnere ab aliquo, cum quo proximè contenderat. Et ideò articulo mortis maxime favet Ecclesia; & commendat diligentissimam Sacramentorum administrationem, ne Sacerdos sit reus animarum. vt cap. Si Presbyter, & cap. Agnovimus. 26. q. 6. & cap. Presbyter. de consec. d. 2. & cap. Majores, de Baptismo, & cap. Quod in te. de pœnitentijs, & libr. 6. cap. Alma mater. de sententia excommunicationis.

SECTIO. VII. INFERVN-
tur quædam corollaria.

EX dictis sequitur. 1. Teneri con-
fessarium absolvere eum, quem
antea audierat in confessione,
& non absolverat, si postea superveniens
inveniat amisse sensum; dummodo nō
constet eum voluntatem pœnitendi mu-
tasse. Ita sentiunt, nō tantum Doctores;
citati, pro nostra Sententia; sed etiā Ca-
no, & Ledes. & a nemini inveni negari. Et
planum est, saltē hunc casum esse, de quo
tractant testimonia citata supra sectio. 3.
Probat, quia ibi reperitur vera confes-
sio peccati in specie facta Sacerdoti spe-
ciali; & dispositio sufficiens præsumitur
durare. Vt patet ex sectio. 5. Quantū au-
tem oporteat fugere hujusmodi pericu-
la, dicitur. dub. 6. dict. 2.

Sequitur. 2. & vltimò, nō mihi probari
Sententiam aliquorum extendentiū no-
stram doctrinam ad muros, qui extra illū
articulum mortis non possunt explicare

Q. aliquod

Decisio Casuum Art. Mortis.

aliquod peccatum in specie: nam solum eam defendo pro articulo mortis, ratione summæ necessitatis; in quo tantum eam asseri invenio à Doctoribus, & Concilijs. Maximè cum vix possit contingere, ut mutus non intelligatur etiã de peccato in specie, si non ab vno ministro; vel interprete, saltem ab altero; & sic nutibus potest sua peccata in specie confiteri, vel Sacerdoti, qui illius nutus intelligat, vel medio interprete. Potest etiã dictus mutus juvari alijs Sacramentis, si nõ habeat obicem. In articulo autem mortis eadẽ ratio est de mutis, si dederunt signa contritionis; vel suis nutibus illa significantibus, tundendo pectus, vel quid simile; ac de alijs.

SECTIO. VIII. ET VLTIMA.

Respondetur argumentis.

43 **A**d argumenta. i. Sententiæ Respondetur. Ad. i. dicitur, Conciliũ ibi loqui extrã casum extreme necessitatis, in qua, sicut sufficit vnũ tantũ

in

in specie dicere, etiam si moriens habeat innumera, si non possit plura explicare; secundum omnes Doctores, ante, & post dictum Concilium, & est omnino certum. Ita & sufficit tunc peccata in genere declarare; si nullo modo possunt in specie. Et sicut primum dicere non est contra Concilium, asserens omnia peccata mortalia, & circumstantias mutantis speciem esse dicendas: quia loquitur extra prædictam necessitatem: Ita nec est contra idem Concilium, asserere secundum; quia non loquitur de nostro casu; eadem enim est clausula, eadem sententia, & ob eundem finem asserta; atque adeo eodem modo in utroque casu intelligenda est, extra casum prædictum extremae necessitatis; in qua, vel non possunt omnia mortalia dici; sed tantum aliqua, aut unum, vel non potest ullum in specie declarari, sed tantum in genere.

Adde Trident. in dicto cap. 5. damna re errores hæreticorum; maxime nostri temporis; ut patet ex erroribus, quos refert

Belarm. tom. 2. controver. 5. de Pœnitentia. lib. 3. cap. 1. 11. & 13. at inter illos, non est vt sufficiat confessio peccati in genere in articulo mortis; quando non potest dici in specie. Sed error fuit Calvini admittentis quidem confessionem generalem; negantis autem specialem, vnquam esse necessariam. Item Petri Oxoniensis negantis jure Divino, exigí confessionem peccatorum in specie: vt patebit in Belarm. cap. 1. Item alij Hæretici dicebant sufficere, se in genere peccatorem agnoscere, vel vnum aliquod peccatum magis grave explicare, omisis alijs; vt refert Belarm. ibidem. cap. 11. col. 3. versicu. Tertium genus.

- 44 Ad secundum negatur antecedens; nec refert etiam, Sanctissimum posse facere illa signa contritionis; quia etiam Sanctissimus habet peccatum veniale; quod est sufficiens materia confessionis. In illa præsertim hora raro fit illa doloris significatio, nisi ad manifestandum aliquod peccatum, quod pungat conscientiam, & cuius

cujus remedium quærat per absolutionem: ut patet ex sectio. 4. Nec obstat, quod posset rarissimè contingere, ut illa signa nō fiant animo pœnitendi, & quærendi absolutionem: ideo enim adhibetur conditio in illa absolutione; nec casus rarissimus tollit, quin cōmuniter sit valdè probabile medijs illis signis manifestari à moriēte peccata ad finē quærendi absolutionem. Cur autem in articulo mortis non sufficiet, ea probabilitas magna de dolore sic rudentium pectora in ordine ad manifestationem suorum peccatorū; cum in salute procedamus scēpè in confessionibus cum probabilitate circa dolorem pœnitentium, & eorum propositum? &c.

Ad tertiū Respondetur, extrā articulū 45
mortis distingui posse confiteri, & velle
confiteri; secus in extrema necessitate;
in qua voluntas confitendi (quando non
potest pœnitens melius confiteri) est ve-
ra confessio: ut patet ex sect. 4. Quia ex-
trā articulum mortis potest distingui vo-

Decisio Casuum Arti. Mortis.

voluntas efficax ab executione dilata.
At in articulo mortis, cum executio non
possit differri, voluntas efficax eo ipso
statim in executione ponitur; quia me-
dijs illis signis potest fieri vera confessio.
Vt sectione. 4. probatū est. Item extrā di-
ctam necessitatem, sanum velle confite-
ri illis signis, nihil aliud est, quā dicere,
non sum contentus hac confessione ge-
nerali peccati, quam facio medijs signis
significativis desiderij, & voluntatis ab-
solutionis; sed intendo in specie, & sigilla-
tim omnia peccata confiteri, antea quā
recipiam absolutionem. At in dicta ne-
cessitate, morientem sic manifestare sua
peccata signis contritionis, est actu con-
fiteri meliori modo, quo potest: vt media
illa cōfessione peccati quærat absolutio-
nē. Intēdit enim extremē laborās habe-
re media illa manifestatione omne remē-
diū sibi possibile Sacramentorū, & præ-
sertim Pœnitentiæ; Quod sufficit in tali
necessitate; quia cōtrā hoc nihil habetur
in Doctoribus cōmuniter, nec in Sanctis,
nec

nec in Concilijs, Sum. Pōtificibus, nec in Sacra Script. Sicut qui dicit vnū, aut alterū peccatum animo dicendi omnia, quæ tamen acceleratione periculi mortis, vel mentis alienatione, non potest cōfiteri; debet absolvi; quia talis cōfessio pro tūc sufficit; quæ tamen nō sufficeret extrā illā necessitatē; extrā quā non esset integra. Et ita, licet extrā articulū mortis, distinguatur incipere cōfessionē; & perficere eā; in illo tamen articulo ex necessitate, potest cōtingere, vt idē sit incipere, & perficere. Ita & qui vult in specie cōfiteri, & ea ratione in genere cōfitetur, debet sub cōditione absolvi in dicta necessitate, quia tunc est vera cōfessio, quæ tamen extrā illam necessitatem non sufficeret; quia, vt diximus, extrā illā, omnia peccata in specie erant Sacerdoti cōfittenda, prius quam, abolverentur.

Ad Confirmationē patet ex sectione. 46
4. & 5. Ad argumentum. 2. Sententiæ
Respondetur: Contritionem interiorē nō esse Confessionem: signa autem

Decissio Casuum Arti Mortis.

exteriora contritionis, esse confessionem peccati in genere; confessio enim non manifestatur, sed manifestat peccata, & eorum dolorem. Omnes namque Doctores dicunt per confessionem exteriorē, qua quis se accusat de suis peccatis, ut ab illis absolvatur, manifestari interiorem eorūdem contritionem.

Ad argumenta tertiæ Sententiæ patet ex sectione. 5.

47 Ex dictis constat, potius haberi posse scrupulum, si quis non sequatur nostram Sententiam; quàm si sequatur illam.

EX DVBIO. III.

- 1 Tria tempora usus rationis in hominibus distinguuntur remissive. n. 1. Quæ signa sint cognoscendi usum rationis. ibi.
- 2 Probabile est, posse pueros peccare prius venialiter, quàm mortaliter. n. 2. Ad dispensationē votū equantur in deliberatio in adulto, & aliquē esse puerum. ibi.
- 3 Nunc acceleratur usus rationis citius, quàm olim; maxime in pueris benè educatis. n. 3.

Puer de quo constat non habere usum rationis non est absolvens. n. 1. Ante septennium completum non præsumitur usus rationis, nisi constet: Et ita ante tale tempus non est absolvens quis communiter. ibi. Post septennium completum præsumitur usus rationis, nisi constet de opposito; Et ita est tunc absolvens, saltē sub conditione, maximē in articulo mortis; nisi constet non habere usum rationis. ibi.

Sponsalia contrahi possunt post septennium. ibi. Ante septennium potest aliquando accidere usus rationis. n. 5. Quidam. 5. annorum damnatus fuit. ibi.

Puer absolvens est in quacunque ætate, etiam ante septennium in qua constiterit, cum habere usum rationis. n. 6. Parentes tenentur curare, ut in articulo mortis, pueri etiam. 5. annorum examinentur à viro docto; an sint apti ad confessionem. ibi. Pueri, maximē Hispani, habent sæpē usum rationis ante septennium. ibi.

Si sit magis probabile, puerum habere usum rationis absolvens est absolute, etiam si venialia tantum fateatur. n. 7.

Decisio Casuum Art. Mortis.

- 8 In dubio usus rationis absoluendus est necessario sub conditione puer in articulo mortis confitens etiam tantum veniale. n. 8. Immo potest etiam extra articulum mortis absolui sub conditione. n. 9.

Secundum multos, adultus confitens tantum venialia dubia, absoluendus est sub conditione; sed melius est, ut dicat aliquod peccatum certum vite preterite, etiam alias absolutum; ut sine conditione absolatur. n. 9.

- 10 Puer tenetur confiteri quando est capax Sacramenti Pœnitentiæ, & habet aliquod mortale, saltem dubium. n. 10. Communiter tamen excusatur, nisi moneatur à parentibus, vel tutoribus. ibid.

- 11 Pueri non comprehenduntur censuris contra non confitentes, nisi sint. 11. & 12. annorum. n. 11.

- 12 Pueri, licet non sint apti absolutioni, audiri possunt in confessione; non ut absoluantur, sed ut instruantur. n. 12.

- 13 Quæ dicta sunt de usu rationis puerorum in dubio; habent etiam verum in adultis, de quorum usu rationis, & iudicio dubitatur. num. 13.

Aliqui habent iudicium absolute, licet, quoad ali
qua illo careant, ex causa speciali, & quomo-
do tales absolueri sint. n. 14. 14

¶ D V B I V M. III.

Q V A N D O P V E R I S V N T
capaces Sacramenti Pœnitentiae.

Suppono tria tempora usus ratio-
nis distingui in hominibus; de qui-
bus Sor. 4. d. 27. q. 2. a. 2. col. 2. & d.
35. a. 5. col. 3. & lib. 7. de iustitia. q. 3. a. 2.
conc. 4. Item esse signa, quibus cognosci
possit, puerum uti ratione: de quib^{us} Cord.
lib. de casibus. q. 60. dict. 4 fol. 162. & Na-
varr. cap. 21. nu. 33. B. de Medi. lib. 1. sum.
cap. 14. §. 41. fol. 202. & Sor. d. 18. q. 1. art.
3. in fine.

Primum signum est; quando scit dis-
cernere inter bonum, & malum; & magis;
& minus bonum. Ut rogatus, an sit malum
alium a lapa percutere, etiam si injuriam
intulerit; vel mentiri, vel furari; & an,
sit bonum obedire parentibus; audire
Sacrum,

Decisio Casuum Art Mort.

Sacrum, &c. Et Respondet affirmativè. Secundum signum, quando Respondet ordinatè ad interrogationes sibi factas; licèt prius fuerit instructus. Tertium, signum, si verecūdetur de malè factis. Quartum, ex cordato modo procedēdi in suis operationibus. Deniq; , si scit quid sit secretum, & illud servare.

- 2 Suppono. 2. esse probabile posse pueros peccare prius venialiter, quàm mortaliter: atque adeò aliquo tempore habere vsum rationis sufficientem ad peccatum veniale, & non ad mortale. Sicut cōtingit in adultis semidormientibus, & non plenè deliberantibus. Vt docet Durand. in. 4. d. 16. q. 2. ad. 2. & Cord. lib. de casibus, q. 60. dict. 4. & lib. 2. q. 5. ad. 5. verfic. Et si arguatur. pag. 39. Probatur, quia, vt asserit Arist. in Phisyonomica, ex passionibus actualibus deducuntur accidentia pro passionib⁹ habitualibus: sed adulti correpti vehementi, & subita passione, excusantur sæpè ex in deliberatione à peccato mortali, quod aliàs committerent,

rent, si plenè deliberarent: ergo similiter, idem contingit in pueris, qui habitualiter sunt quasi sonnolenti, & à completa liberatione impediti. Probatur. 2. quia natura ab imperfectioribus ad perfectiora procedit, ergo credi potest probabili- ter inesse solere prius pueris sæpè eam dispositionem, cum qua deliberare pos- sint imperfectè, quàm plenè, & perfectè, vel licet possint plenè deliberare, de fa- cto tamen communiter, aut saltem sæpè non deliberant plenè; propter difficulta- tem, quæ provenit ex in dispositione na- turæ, quæ est in pueritia. Probatur. 3. quia Doctores in materia de voto, ad dispen- sationem voti obtinendam æquant in de- liberationem in adulto, & naturam ipsam ætatis pueri, censentes, pueros parum in illa ætate deliberare. Immo cum. cap. 2. de voto loquatur de puero, asserens pue- ritiam esse causam sufficientem ad dispē- sationem voti: inde Doctores communiter colligunt, esse etiam causam ad dispē- sandum votū, fuisse emissum ab adulto, subito

Decisio Casuum Art. Mortis.

& ex passione, propter rationem dictam.

3 Suppono. 3. nunc, sicut vita est brevior, ita usus rationis accelerari; maxime in pueris bene educatis, & instructis, quales esse solent, nobiles, vel habitantes in insignibus civitatibus: ut Hispali, Granatæ, &c.

4 Dico. ergo. 1. Si constat clarè puerum non habere usum rationis, nullo modo est absolvendus. Pater quia non est capax. Unde puero ante septennium, non est communiter danda absolutio: quia ante eam ætatem completam præsumitur carere usu rationis. Sicut post ipsum septennium completum est præsumptio usus rationis in eis. Ut docent Panor. cap. Omnis, de pœnitentijs. num. 9. & cap. 1. De delictis puerorum. n. 4. Soto. in. 4. d. 18. q. 1. art. 3. in fin. D. Tho. d. 27. q. 2. a. 2. corp. Cord. de casibus. q. 60. dict. 4. Enrr. lib. 4. sum. cap. 5. nu. 2. & communis Doctores, assignans septennium ad contrahenda sponsalia; quæ sine usu rationis contrahi, non possunt. Quod etiã decernitur. cap.

Lite-

Literas, de dispensatione impuberum. Unde post septennium completum absolvendus est puer, saltem sub conditione; nisi constet non habere usum rationis, maximè in articulo mortis. Quia stat pro illo juris præsumptio de usu rationis.

Dixi, Communiter; quia aliquando ante septennium solet accidere usus rationis. Unde puer quidam, 5. annorum fuit damnatus; & ex manibus patris à Dæmonibus arreptus; eo quod esset blasphemus; ut referrunt D. Thomas. supr. ad. 2. Soto. ibidem. colun. penulti. versicul. Quod si arguas. Gloss. capit. 1. De delictis puerorum, verb. Grandiusculis. ibidem Panormit. num. 4. D. Anton. 2. p. tit. 9. cap. 8. §. 2. colun. 2. qui sumpserunt ex D. Gregor. lib. 4. Dialogorum. cap. 18. Hic tamè casus est rarus; ut prædicti Doctores dicunt. q. dub. 7. art. 7. p. 4. s. m. b.

Dico. 2. in quacumq; ætate, in qua clare cõstet, puerum habere usum rationis, est absolvendus; si fateatur aliquod peccatum, saltem veniale. Pater, quia nõ est peioris

Decissio Casuum Arti. Mortis.

peioris conditionis talis puer, quàm adultus. Immo tanto magis puer est iuvandus Sacramentis, quãtò minùs valet proprio discursu. Et ideo debet parentes curare, ut si puer (etiam ante septennium, & in minore ætate) sit nimis ingeniosus, existens in articulo mortis examinetur ab aliquo pio, & docto, an sit indoneus cõfessionì, nè ejus defectu pereat in æternum, & parentibus imputetur filij damnatio: cum experientia nostris temporibus demonstret, aliquos pueros ingeniosos, & benè educatos, habere usum rationis ante septenniũ, ut ego sæpè expertus sum, maximè Hispali.

7 Dico. 3. si confessorius magis probabile dueat, puerum habere usum rationis; tenetur absolvere eum sine conditione, etiam si veniale tantum fateatur. Ita Ledesm. 2. 4. q. 5. art. 5. dub. 9. dict. 2. fol. 37. col. 1. B. de Medi. lib. 1. sum. cap. 12. §. 2. casu. 6. & cap. 14, §. 41. fol. 202. & libr. 2. cap. 12. fol. 301. & Victor. in sum. q. 139. Probatur, quia non est cur ei tunc negetur

tur Sacramentum necessarium, & quo cōstituatur in gratia; si fortè habeat mortale saltem ignotum; & quo salvetur; si casu moriatur.

Dico. 4. si æqua sit pro vtraq; parte probabilitas, quia confessarius æquè sentit, puerum habere vsum rationis; & non habere; si tamen talis puer fateatur peccatum mortale; vel veniale, absoluedus est necessariò sub cōditione in articulo mortis. Ita. B. de Medin. supr. & multi viri docti. Probat, quia hæc pars est tutior; cū certum sit, damnandum esse puerum, si in peccato mortali discedat; in quo potest esse; licèt illud non cognoscat. Et irreverentia Sacramenti, tollatur cōditione apposita. Cōfirmatur, quia Baptismus potest, & debet dari aliquando sub cōditione; vt dictum est suprà. cap. 1. ergo & absolutio sacramentalis.

Immo potest in prædicto casu puer absolvi cum cōditione; etiam extrà articulum mortis. Ita. B. de Medin. & aliqui viri docti. Probat, quia in dubijs favendum

Decisio Casuum Art. Mortis.

est pœnitenti, qui habet jus ad Sacramentum ratione confessionis. Probatur. 2. quia secundum multos, si quis adultus fatetur aliquid, quod dubitatur, an sit peccatum veniale; est absolvendus sub conditione: quando nullum peccatum certum fatetur (quàmquàm in dicto casu melius sit dicere aliquod peccatum, saltem veniale certum vitæ præteritæ, etiã si sit confessum) ergo, & in nostro casu; eadem enim est ratio; scilicet, dubium de materia Sacramenti. Deniq; rationes proximè positæ pro articulo mortis, fere æquè probant extra illum articulum.

10. Dico. 5. pueri tenentur confiteri quando sunt capaces Sacramenti Pœnitentiæ, & habeant peccatum mortale, saltem, dubium. Est communis Doctorum, quorum tamen multi benè advertunt, excusari communiter pueros, nisi moneantur à parentibus, vel tutoribus. Probatur; quia jus Divinum obligat eos confiteri; cùm sit Sacramentum Pœnitentiæ necessarium habenti conscientiam peccati

cati mortalis: ergo & jus humanum obligat. Patet, quia limitavit tempus pro his omnibus, qui comprehendebantur jure Divino.

Verum est, dictos pueros non comprehendendi censuris impositis, non confitentibus; nisi sint. 11. vel. 12. annorũ. Soto. d. 14. q. 1. 2. 3. in fine. Cord. de casibus. q. 60. dict. 4. Enrr. lib. 4. sum. cap. 5. nu. 2. & alii: quia solet in pueris relinqui inuitum, quod in alijs adultis leges severius puniunt. Anton. Gomez. tom. 3. de delictis. cap. 1. nu. 59. & 62. & patet ex. cap. 2. de Delictis puerorum.

Dico. 6. quando non est danda absolutio pueris, quia nō sunt capaces juxta suprà dicta, non sunt omninō à confessione rejiciēdi, sed audiri possunt, nō v̄t absolvantur: sed vt instruātur, & assuescant confessioni. Ita. D. Ant. 2. p. tit. 9. cap. 8. §. 2. col. 3. Victoria. in sum. q. 139. Ledesm. supra dicto. 6. fol. 37.

Dico. 7. & vltim. omnia, quæ dicta sunt de pueris, habent verum in quocunque

Decisio Casuum Arti. Mortis.

adulto, de quo propter accidens aliquod perpetuum, vel temporale, dubitari potest, an habeat usum rationis, & judiciū, maximè in articulo mortis: quales solent esse aliqui semifuriosi, vel semiamantes, vel semimente capti; maximè in morbis acutioribus. Vt Lethargo. Ita B. de Med. suprā, & aliqui viri docti.

14 Nota, aliquos carere iudicio, quoad aliqua, respectu quorum, sunt nimis affecti passione, vel ex vehementi imaginatione, nata ex causa aliqua speciali: habere autem iudicium, quoad alia. Ita videtur docere Gerson. 1. p. de distinctione verarum revelationum, signo. 2. fol. 112. col. 1. Et ego aliquando in aliquibus expertus sum. Quo casu, absolvendi sunt ab illis peccatis, quæ creduntur commisisse in usu rationis, & quoad alia sub cōditione mentali, id est, extēdendo absolutionem ad omnem materiam capacem.

EX DVBIO. III.

1 *Quidlibet Sacerdos in articulo mortis, potest absol-*

absolvere quemlibet à quibusvis peccatis, & censuris; dummodo non sit copia legitimi confessarij, nec commodè possit haberi licentia Superioris. n. 1.

Quidam Iuniores credunt id posse, etiam si sit copia legitimi confessarij. n. 2. Id tamen tanquã omninò falsum, & improbable, rejicitur. Et impugnatur. n. 3. Etiam ex Decissione expressa Cardinal. deput. pro Concil. Trid. n. 3.

Concilium Trident. sess. 14. de Pœnitent. cap. 7. non condidit jus novum; sed promulgat antiquum, & Usus Ecclesiæ. nu. 4. Antiquum autem, tantum permittit ex defectu legitimi, & Superioris; idque probatur multis locis juris. ibid.

Ante Trident. nullus dubitavit, Simplicem non posse absolvere; nisi ex defectu legitimi. n. 5. Concilium æquè loquitur de peccatis, ac censuris, quæ tamen tantum absolvantur ex defectu Superioris. n. 6.

In aliorum Sententia non esset recurrendum ad legitimum judicem quando quis absoluitur ab excommunicatione in articulo mortis. Quod est omninò falsum. n. 7. & 15.

Decisio Casuum Art. Mort.

- 8 Optima legis interpretatio sumitur ex ratione expressa in lege. n. 8. Non expedit, ut cuicumq; Sacerdoti detur licentia absoluedi in articulo mortis; nisi ex defectu legitimi confessarij: quia tunc precipue est facienda electio docti, & pij, ne in multis erretur. ibi.
- 9 Ius novum non creditur corrigere antiquum: nisi clare constet. n. 9. Bulla requirit approbatum ab Ordinario, etiam pro articulo mortis. n. 10.
- 10 Simplex Sacerdos absolvens morientem, quando est copia confessarij legitimi peccat. M. nu. 11.
- 11 Non magis potest simplex Sacerdos absolvere, quando est copia confessarij legitimi quam potest laicus baptizare in presentia Sacerdotis. n. 12. Immo multo minus. ibi. Non scrupulizandum est simplici Sacerdoti in dubio. n. 13.
- 12 Ad quem sit recurrendum in articulo mortis pro casibus Papæ reservatis. n. 14.
- 13 Pro casibus Episcopi recurrendum est ad Episcopum, vel sumenda Bulla. n. 15. Cum Bulla, excepta hæresi, potest sine recurſu absolui ab omnibus casibus, etiam Papæ. ibi. Et in articulo mortis potest hæresis absolui à quocunq; , defectu legitimi confessari, cum recurſu ad legitimum, si su-

si super uiuat. ibi.

Simplici præferendus est necessario approbat⁹, etiã 16
quoad reseruatorum absolutionem. n. 16.

A quibus censuris concedit Trid. absolui quemli- 17
bet in articulo mortis. n. 17.

Absolutio à Censuris faciēda est, etiam si moriēs 18
absolui non possit à peccatis. n. 8.

Satisfactio, & reliqua necessaria præmitti debēt 19
absolutioni à Censuris. n. 19.

Sacerdos, etiam nominatim cēsurā impeditus, po- 20
test absolvere ex defectu legitimi, & quando

possit quis absolui etiam ab hæretico. n. 20. In
jure, in necessitate ferē equiparatur Baptism⁹

pro non baptizatis, & Pœnitentia pro bap- 21
tizatis lapsis in peccatum mortale. ibi. Recipiēs

in articulo mortis absolutionem à peccatis non
peccat, etiam si ministrantes pertinaces pec-

cent mortaliter. n. 21.

Quis ordosit seruandus in præferendo ministros 22
impeditos censuris. n. 22. Quando capti ab in- 23
fidelibus possint cuilibet Sacerdoti confiteri,

& extra articulum mortis. nn. 23. Idem est, 24
non esse legitimum confessarium, & non pos-

se, aut nolle audire confessionem. n. 24.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

25 *Absolutus legitimè à simplici in articulo mortis à reservatis, non tenetur postea pro illis recurrere ad Superiorem; nisi casus habeat annexam excommunicationem. n. 25.*

D V B I V M. III.

QUIS MINISTER POSSIT absolvere in articulo mortis.

1 **C**onstat, posse quemlibet Sacerdotem simplicem, non hæreticum, nec excommunicatum, &c. Absolvere existētem in articulo mortis; dummodò non possit haberi idoneus, & legitimus confessorius, vel licentia Superioris, propter summam necessitatem Sacramenti Pœnitentiæ. Et ita semper in Ecclesia fuit observatum; & tandem definitur in Concilio Trid. sess. 14. de Pœnitent. cap. 7. his verbis. *Verumtamen pie admodum, nè hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis; atq; ideo omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitētes, à quibus vis*
pecca-

peccatis, & censuris absolvere possunt.

Hinc aliqui Iuniores minus advertēter 2
ad prædictum decretū inferūt, posse nūc
quemlibet Sacerdotē simplicem absol-
vere in articulo mortis, etiam à casibus
reservatis; etiam si sit commodus recur-
sus ad Superiorem, pro licentia; vel habe-
ri possit idoneus confessorius.

Dico tamen. 1. hæc Sententia est om- 3
nino falsa, & improbabilis. Sed recurren-
dum est pro licentia ad Superiorem; vel
accersendus legitimus confessorius; si ta-
lis articulus mortis tutè hæc permittat.
Ita Navar. cap. 26. n. 27. Sil. Confessor. 1.
q. 6. casu. 7. Covarr. cap. Alm. mat. 1. p. §.
11. n. 8. Polan. in direct. Cōfessorum. cap.
4. fin. Cordu. lib. de casibus. q. 18. Siman.
cap. 3. n. 3. Rosel. verbo. Absolutio. 1. nu.
131. ibidem Armil. n. 13. Graf. 1. p. decis.
lib. 1. cap. 13. n. 81. Catechismus Pij. V. §.
Sed iam. de Pœnit. Suar. 3. p. to. 4. disp. 26.
sec. 4. n. 4. Gutier. lib. 2. q. Canon. cap. 19.
n. 5. Annotator in Cōsilijs Navarri. lib. 5.
tit. de Pœniten. Consil. 23. tenet ibidem

Decissio Casuum Art. Mort.

contra Navar. (cujus dicta in Concilijs, non sunt magnæ autoritatis; maximè in his, in quibus ipse sibi contradicit dictis extrâ consilia: ut patet ex Epistola ipsius met Navarri præmissa suis cōsilijs.) Et de-
indè prædictus Annotator dicit, referri Cōgregationē Cardinalium deputatorū pro Concilio Trident. censuisse. *Sacerdotem aliquem idoneum, non tamen ad audiendas confessiones approbatum, juxta Trid. sess. 23. cap. 15. non posse validè à peccatis mortalibus absol-
vere in articulo mortis; Vbi citrà moræ periculū haberi potest copia Sacerdotis approbati, & longè id minùs, si ipse met Parochus præsens id prohi-
beat, paratusq; sit infirmi confessionem audi-
re, nec vlla subsit causa Parochum ipsum recu-
sandi.*

- 4 Probatur. i. quia Trident. non condi-
dit jus novum; sed tantum promulgavit
antiquum, & usum Ecclesiæ: dicit enim:
In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit.
Sed usu Ecclesiæ, & jure antiquo tantum
concedebatur prædicta absolutio ex de-
fectu legitimi cōfessarij; nè moriens pri-
vare-

varetur Sacramento summè necessario. Ut patet ex Concilio Gartag. 3. can. 32. & habetur. cap. Presbyter. 26. q. 6. Presbyterum in consulto Episcopo non reconciliet pœnitentem; nisi absente Episcopo ultima necessitas cogat. Et Extravag. Intercunctas. §. Incendiarios, de privilegijs; dicitur loquendo de casibus reservatis, etiam sine excommunicatione. Quod si forsan antequàm ab eo, qui potestatem habet, absolui possint, mors talium confiteri volentium verisimiliter timeatur; etiã in prædictis casibus, sæpe sati fratres, eos confiteri volentes audient: ipsisq; beneficium absolutionis impendent: sed subeant iuramenta, quòd liberati, se suis Episcopis, & excommunicatoribus præsentabunt. Excommunicantiũ super his, pro quibus ab eis excommunicati erant: & Episcoporum pro peccato huiusmodi parituri mandatis. Et Extra. 1. de excõm. §. Decernim⁹, dicitur. Decernimus etiã, ut nullus hæc incurres excommunicationis sententiã, pro prædictis, vel aliquo prædictorũ, absq; speciali mādato absolutionis beneficium valeat obtinere: nisi forsam, ad nos habere accessũ non posset, in mortis articulo constitutus. Item

Decissio Casuum Art. Mortis.

5. Item quia ante Trident. nullus de hoc dubitavit: ergo, nec post illud potest dubitari. Probatur consequentia, quia sic Trident. falsum diceret; cum dicat, semper in Ecclesia Dei fuisse custoditum, quod non fuit, ergo cum sit certum, quod Trid. dicit: certum etiam erit, Concilium non dare facultatem simplici; quando potest haberi legitimus confessorius. Hoc enim non fuit semper in Ecclesia custoditum.
6. Probatur. 2. quia Trid. eodem modo loquitur de peccatis, ac de censuris: sed nemo, quem ego viderim concedit, posse quemlibet Sacerdotem absolvere ab excommunicatione, quando potest haberi facile recursus ad Superiorem, qui potest alias absolvere. Id enim esset expressum contra. cap. Qui recedunt. 26. q. 6. & Extravagantem. 1. cita. & contra. cap. Eos, qui de Sententia excommunicationis. lib. 6. ubi dicitur. Eos, qui à Sententia Canonis, vel hominis, cum ad illum, à quo alias de jure fuerant absolventi, nequeunt propter imminens mortis articulum, aut aliquod impedimentum
legi.

legitimum pro absolutionis beneficio, habere recursum; ab alio absoluuntur, &c. Ergo similiter, & à peccatis, nemo potest absolvi in articulo mortis à simplici Sacerdote; nisi ex defectu legitimi.

Confirmatur, quia non esset necessarium recurrere in censuris, ad eum, qui aliàs legitimè debebat absolvere, quando quis absolvitur ab illis in articulo mortis, ab illo, qui aliàs non poterat: quod esset cōtrà jura citata; quæ expressè id exigunt. Patet quia Trident. in dict. cap. 7. nihil dixit de tali censurarum recurso. Et si dicas, non dixisse, quia id tanquam certissimū supponebat colligi ex jure antiquo. Id ipsum ego dico de absolutione à peccatis, quam Trident. quoq; supponebat debere intelligi ex jure antiquo; scilicet, ex defectu legitimi confessarij; maximè quia Trid. satis expressit utrūq; dicens. *Semper in Ecclesia Dei fuit custodiū.* Scilicet, se loqui juxta jura antiqua, & vsum antiquum Ecclesiæ.

Probatur. 3. quia optima interpretatio legis

Decisio Casuum Arti. Mortis.

legis sumitur ex ratione expressa in lege. Corasi. de jure civil. in artem redig. 4. p. cap. 1. in fine. & cap. 5. Matien. dialog. Relat. 3. p. cap. 15. in fine. Iason. leg. De quibus. ff. De legib. n. 5. Bald. lege. Si quis. C. de furt. n. 7. Sil. verb. Iex. q. 16. ibi Angel. n. 7. Segu. lege. Imperator. ff. Ad Trebel. n. 34. Cast. lib. 1. de lege. Poena. cap. 7. documento. 3. Panor. cap. fin. de rescriptis. n. 10. Navar. §. in Levit. de indulgentijs. notab. 25. n. 3. & communis. Sed in dicto Concilio ratio expressa est. *Ne hac ipsa occasione, aliquis pereat.* Quod obtinetur plenissimè, si quicumq; Sacerdos absolvat ex defectu legitimi: ergo tantum intelligendum est hoc modo. Immò non ita benè consequeretur talis finis; nisi hoc modo. Quia non expedit, ut confessio in articulo mortis cōmittatur sine electione cui-libet Sacerdoti, etiam idiotæ, quādo sine periculo, haberi potest legitimus. Plurimum enim refert, in illa hora, immò magis quàm in salute, habere confessarium idoneum, qui, & meliùs disponat morientem,

tem, & sufficiēter possit illum instruere, circa restitutiones faciendas; tam honoris, quā rerum alienarū: & circa prudentem sui testamenti dispositionem, & sine cujusq; præjudicio.

Probat. 4. quia non est credendum, 9
Ius novum corrigere antiquum, nisi exprimat. cap. Ecclesia vestra. 2. de electione: & leg. Si quando. §. 1. C. de in officio. testament. & ideo optima interpretatio est, quæ reducit jus novum ad antiquum: secundum Iuristas cōmuniter. Iason. leg. Omnes populi. ff. de just. n. 62. Sarmient. lib. 1. Select. cap. 12. n. 5. Mont. lib. 3. forireg. tit. 10. leg. 13. in verb. Por otro. Segur. de bonis lucratis cōst. Matri. n. 118. Nau. cap. 4. n. 1. Glo. leg. Præcipim⁹. C. de appe. in verb. Intelligāt. Gutie. lib. 3. q. Pract. q. 15. n. 34. (& addit, etiā si verba impropria da sint) Rebu. cap. Extirpāda, de præb. in 3. a. pag. 409. ver. 2. Conclusum. Marā. de ordi. judic. 6. p. de inquisi. Ludu. Gomez regula. de annali possessione. q. 9. versicul. Postremò. Cou. lib. 3. Vari. cap. 6. n. 4. & pa-

Decisio Casuum Arti Mortis.

& patet ex motu Pij. V. de consanguini; ubi dicitur: *In casu correctionis juris Veteris secundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum est.* Item leg. *Præcipimus.* citat. & leg. *Finali.* C. de *Ædific.* sed Trident. non dicit, se concedere licentiam absol- vendi cuilibet simplici Sacerdoti in arti- culo mortis, etiam si adsit, vel adesse pos- sit legitimus: ergo sine dubio, tantum lo- quitur juxta jus commune, & antiquum, in quo conceditur licentia simplici, in de- fectu legitimi confessorij: maxime cum Trident. exprimat usum antiquum Ec- clesiæ, dicens. *Ita semper custoditum fuisse in Ecclesia Dei.*

- 10 Probatur. 5. quia quorsum Bulla con- cedit absolutionem à reservatis in articu- lo mortis; & dicit requiri, ut fiat per ap- probatum ab Ordinario; si hoc habet qui- libet Sacerdos per Trident. ut dicunt ad- versarij? Confirmatur, quia simplex Sacer- dos absolvens morientem; quando habe- ri posset legitimus confessorius, pecca- ret mortaliter: exponit enim illum peri- culo

culo damnationis æternæ, si talis absolutio in re sit nulla; & aliàs infirmus nō habeat veram contritionem: cū tamen possit dari securè talis absolutio à legitimo confessario, si posset ad esse.

Probat̃ur deniq; quia sic possit dici; 12
posse laicum baptizare in articulo mortis in præsentiā Sacerdotis; vel cū posset commodè, & sine periculo expectari; quia jure Divino, & humano conceditur in illo articulo cuilibet baptizare: quod tamen est falsum: vt dixi supr. cap. i. dub. 15. dict. 2. §. Dixi ex defectu. Immo tene-
ret Baptismus, licet illicitè daretur. Non tamen hīc valeret absolutio, ex defectu jurisdictionis, quæ datur limitata pro necessitate tantum, ex defectu legitimi cōfessarij.

Nec tamen propterea, simplex Sacerdos multum scrupulizet; sed se inclinet 13
in eam partem, vt absolvat, quādo dubitat, an sit locus spectationi legitimi confessarij; vel, an sit ille articulus mortis. Enr. lib. 8. sum. cap. 11. n. 3. patet, quia ea pars
est

Decissio Casuum Arti. Mortis.

est tutior. (Vide infrà. dub. 5. & 6.) Ne nimis scrupulizando, infirmus moriatur sine absolutionis beneficio.

- 14 Dico. 2. pro casibus reservatis Summo Pontifici, recurrèdum est ad Episcopum pro secularibus; & ad Supremum (id est, ad Generalem, vel Provincialem) superiorem religionis, pro religiosiis, si commodè possit. Nava. cap. 27. nu. 88. & 89. Silu. Absolutio. 3. fin. & Absolut. 4. dub. 1. n. 2. Panor. in. cap. Monachi. n. 3. & cap. De cætero. n. 1. de sententia excommunicationis. Ibidem Innocen. Enrr. lib. 7. sum. cap. 10. nu. 1. Cordub. de casibus. q. 18. Et patet ex casu simili percussione Clerici in. cap. Monachi; & cap. Mulieres, & alijs, de sententia excommunicationis.

- 15 Et ideò, si in tali articulo infirmus habeat casum reservatum Episcopo, & Episcopus nolit ad eum venire: mittat ipse infirmus per literas, vel confessarius pro ejus licentia, non nominando personam poenitentis, vel sumat Bullam (quam si non habet infirmus, habens peccata reservata, & non

& non potens recurrere ad Episcopum: debet tunc sumere: nisi sit pauper: hæc enim est facillima diligentia) cum qua potest absolvi ab omnibus reservatis, etiam Pape sine recurſu ad aliquem, etiam si supervivat. B. de Medina. lib. 2. summ. cap. 12. fol. 304. contra Navar. cap. 26. n. 31. quia concessio Bullæ est absoluta, id est, sine recurſu, quem debet habere, qui sine privilegio absolvitur ab excommunicatione, in articulo mortis, ab eo, qui aliàs non paterat. Patet ex capite. Eos, qui de sententia excommunicationis. lib. 6. Excipitur tamẽ hæresis, de qua cū recurſu eadẽ est ratio, atq; d̃ alijs reservatis cū excommunicatione, quando non adest qui legitimè possit absolvere in articulo mortis, potest enim tunc à quolibet etiã simplici Sacerdote absolvi cū recurſu ad legitimum absolventem, si supervivat.

Dico. 3. in articulo mortis non potest simplex Sacerdos absolvere à reservatis, quando esset presens, vel commodè haberi posset cōfessarius approbatus;

Decisio Casuum Art. Mortis.

etiam qui alias non posset absolvere à re-
servatis. Enrr. lib. 6. sum. cap. 11. n. 4. Sua.
3. p. to. 4. disp. 26. lec. 4. n. 4. Etiā si alter sit
tātum approbatus, quia verbi gratia, est
Parochus alienus. Probatur, quia appro-
batus est absolutè cōfessarius per Eccle-
siam designatus: licet impeditus quoad
reservata: ergo illi potius facienda est cō-
fessio, quàm alteri, qui non est confessa-
rius designatus, nec ab Ecclesia appro-
batus.

- 7 Dico. 4. Censuræ, de quibus Trident.
dicit, posse absolvi quemlibet in articu-
lo mortis, non sunt irregularitas, nec sus-
pensio ab Ordine, vel officio; aut benefi-
cio, aut alia, quæ non impediatur receptio-
nem Sacramentorum Pœnitentiæ, Eu-
charistiæ, vel Vnctionis. Sunt vero. Exco-
municatio, & quæcunq; impediens re-
ceptionem Sacramentorum prædicto-
rum. Ut interdictum personale, & suspen-
sio à perceptione dictorum Sacramen-
torum; vel ecclesiasticæ sepulturæ. Patet,
quia hoc sufficit ad finem, ad quem con-
cedi-

ceditur prædicta licentia; scilicet, nè aliquis pereat in illo articulo. Item ex usu Ecclesiæ, quæ nunquam absolvit ab irregularitate in dicto articulo, quia non est necessarium; & quia Trident. non condidit jus novum, sed promulgavit antiquum, quod nullus explicuit, nisi isto modo à me dicto. Et ideò Concilium non limitavit, quia satis limitatur juri communi, ratione, & praxi; quas suo decreto affert, ut patet ex suprà probatis. dicto nostro. 1.

Hæc autem absolutio à dictis cœsuris, facienda est etiam si non possit absolvi à peccatis; ut possit recipere alia Sacramenta, & ecclesiasticæ sepulturæ mandati: ut infrà dicitur. cap. 5. dub. 2. §. Nota tamē.

Debet autē præmitti satisfactio juris, propositum obediendi Ecclesiæ; & se præsentandi ei, à quo aliàs debebat absolvi, à dictis censuris reservatis, si fortè convaluerit; de quibus partim suprà dicto. 4. & in principio hujus capituli. 4.

Dico. 5. verius, & tutius est, posse existentem in articulo mortis; ex defectu

Decissio Casuum Art. Mort.

legitimi, absolvi ab excōmunicato, etiā nominatim, suspensio, irregulari, degradata, etiam realiter, immò & ab hæretico, si non timeatur periculū perversionis, vel scandalum, quo credatur ejus hæresi consentire (quod, quia sæpè continget, ideò rarò potest recipi absolutio ab hæretico manifesto perduranti in sua hæresi.) Ita Sil. Confessor. 1. q. vlt. cum Archid. & Aureol. Angel. Confessio. 3. n. 2. Cano. relectione de Pœnitentia. 5. p. fol. 92. Gloss. cap. Non est, de sponsalibus. verb. Baptismus. Angles. 1. p. n. 4. q. de confessione, articul. penult. difficul. ante penul. conc. 2. Armil. Absolutio. Covar. cap. Alma. 1. p. §. 6. n. 8. Palu. in. 4. d. 25. q. 1. fin. Almain. ibi. d. 17. q. 1. art. 2. col. 13. Palat. ibidem disp. 7. cōc. 5. Lu. Lopez. 1. p. sum. cap. 58. ver. Ex quo. Rodr. in Bulla. §. 9. n. 29 Enr. lib. 6. sum. cap. 11. nu. 7. Pet. de Ledes. 1. p. sum. de Pœnitēt. cap. 14. dub. 4. Suar. 3. p. tom. 3. q. 82. art. 3. dispu. 72. sec. 4. in fine. Probat. 1. quia Trident. suprā absolute, & vniuersaliter dicit: *Omnes Sacerdotes.*

Pro-

Probatur. 2. quia credendum est: Ecclesiam eo tempore concedere licentiam hanc pro Sacramento summè necessario, quod ideò nunquàm negavit in articulo mortis; Immò commendat vt diligenter tunc ministretur, ne Sacerdos sit animarum re⁹. cap. Si Presb. & cap. Sequēte. 26. q. 6.

Denique probatur quia in jure ferè æquiparantur in necessitate Baptismus pro non baptizatis, & Pœnitentia pro fidelibus, qui post Baptismum peccauerunt mortaliter, vt cap. Multiplex, de Pœnitētia. d. 1. & cap. Non est, de sponsal. & Concilio Carthag. 3. can. 34. Sed Baptismus potest dari in necessitate, etiam ab hæretico, vt habetur cap. Si quem fortè, 24. q. 1. ergo & Pœnitentia. Vide suprà cap. 3. dub. ultimo, dicto 1.

Nec cooperatur malo ministri conferentis Sacramentum ægrotus illud recipiens, etiā si certò sciat esse animo pertinaci in sua hæresi, vel excommunicatione; quia ægrot⁹ petit quod licitè alter potest dare, si velit proponere obedire Ecclesie,

Decisio Casuum Art. Mortis.

& habet necessitatem, quæ dat illi jus ad petendam absolutionem; modò alter Sacerdos sit paratus dare, modò non.

22 Item observari debet, ut inter Catholicum quocunq, impedimento decenti, & hæreticum, vel schismaticum, præferatur Catholicus. Enrr. lib. 6. sum. cap. 11. n. 7. Et inter Catholicos, irregularis præferatur excommunicato. Enr. suprà. cap. 13. quia tum excommunicato nō potest participari, & suspensus, & interdictus præferatur irregulari; quia sunt majora impedimenta: & excommunicatus præferatur degradato; quia est maximè ineptus ad officia Sacramentorum præstāda.

23 Ex dictis sequitur, captivos, qui sunt apud infideles, posse audiri à quocunq; Sacerdote ex defectu legitimi confessorij, non solum in periculo mortis, quod est certum; sed etiam quando nulla, vel parva est spes redemptionis eorum; nec habebunt Sacerdotem in articulo mortis; ita quidā viri docti. Patet quia potest præveniri confessio ita necessaria.

Nota,

Nota, idem esse; non esse legitimum 24
confessarium; vel licet sit, nolle, vel non
posse audire confessionem, secundum om-
nes, & patet ex responsione Cardinalium.
citat. supra n. 3.

Nota deniq; , eum, qui absolutus est à 25
peccatis reservatis in articulo mortis, non
teneri postea, si supervivat recurrere ad
suum Superiorem pro absolutione casuum,
de quibus iam est absolutus in dicto pe-
riculo, ab eo qui alias non poterat; nisi
casus haberet annexam excommunica-
tionem. Nam si habeat, debet se præsenti-
tare, si supervivat sub pœna reincidentie
in eandem censuram. ut docent. B. de Me-
dina. lib. 2. sum. cap. vltim. regul. 2. Nava.
cap. 26. n. 26. Marg. Confess. fol. 44. Palu-
in. 4. d. 17. q. 3. art. 1. fine. Angles. q. de Cō-
fessione. art. 4. difficul. 5. Silu. verb. Con-
fessio. 1. q. 19. fine. Cordub. de casibus. q.
18. art. 2. dicto. 2. Rodr. in Bulla. §. 9. n. 56.
Enr. lib. 6. sum. cap. 9. n. 2. Nec obstat Cle-
ment. Inter cunctas, de privilegijs. citat.
§. Incendarios; quia loquitur tantum de

Decisio Casuum Arti. Mortis.

Mendicantibus; & præterea non est in usu; siquidem communiter Doctores tenent quod diximus.

EX DVBIO. V.

- 1 Sententia affirmativa ponitur. n. 1. Ius multum
4 fauet, ut rescripta perficiatur. ibi. Quæ, quando
sit satis probabilis, ponitur. n. 4.
Delegatus potest perficere causam ceptā, licet ces-
set sua jurisdictio. ibi. Simplex Sacerdos in præ-
sentia legitimi confessarij non potest audire
peccata omissa in confessione, quam ipse audi-
vit, & perfecit absoluendo. n. 2.
Ex defectu tamen legitimi potest, & tenetur au-
dire, & absolvere dicta peccata omissa. n. 3.
Tutius est, ut pœnitens legitimo confessario super-
venienti antè absolutionem dicat omnia pec-
cata, quæ prius simplici Sacerdoti, sine absolu-
tione erat confessus. n. 5. Et quid faciendum,
ut ager excuset molestiam repetendi peccata
dicta. ibid.
6 Interim dum simplex incipit audire confessionē,
mittat pro legitimo confessario, vel pro licen-
tia. nu. 6.

DUBIUM. V.

V. POSSIT SIMPLEX SACERDOS perficere confessionem cœptam, etiamsi superveniat legitimus confessorius.

Quidam affirmant, posse perfici, ita Enrr. lib. 6. sum. cap. 11. n. 3. & colligitur ex D. Ant. 3. p. tit. 17. cap. 9. fine. Palud. in 4. d. 17. q. 4. art. 3. conc. 3. & Marg. cōff. fol. 13. docētib⁹, cōfessionem cœptā posse perfici, licet cesset jurisdictio delegati, per mortem delegantis. Idem de confessione cœpta à religioso, à quo antè absolutionem tollitur facultas absolvendi, docet P. de Ledesm. r. p. sum. de Pœnit. cap. 12. conc. 5. dub. 2. Probatur, quia in jure sēper favetur perfectioni rei iā cœptæ, ne molestia, & labor accrescat alicui; & ideò decernitur, vt delegat⁹ prosequatur causam à se cœptā, licet cesset sua jurisdictio per mortē delegantis; vt habetur cap. Licet. fin. d. offi. dele. & .li. 6. cap. Si delegatus, eodē. tit. ergo à for.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

à fortiore, id habebit locum in confessione, cujus repetitio solet esse nimis laboriosa, & augere verecundiam.

2 Dico tamen. 1. Si quando supervenit legitimus confessorius, simplex Sacerdos iā absolverat; tunc necessario peccata omissa, sive ex oblivione (quæ tamen post dictam absolutionem memoriæ occurrunt.) Sive ex alia causa; scilicet, quia non sperabatur fore, ut posset antè mortem perfici integra confessio; dicenda sunt legitimo confessorio supervenienti; & non possunt dici simplici Sacerdoti. Probat, quia talis confessio prima est iam absoluta; & ita secunda potest, & debet fieri legitimo; quia adest, sine primæ repetitione.

3 Sitamen legitimus confessorius non superveniat, nec commodè venire possit; tunc simplex Sacerdos potest, & tenetur audire peccata, ex quacunque causa omissa in priore confessione, si adhuc perseveret articulus mortis; etiam si ipse absolvisset infirmum in prima confessione; quia

quia infirmus tenetur confiteri peccata omissa, si memoriæ occurrant: ergo Ecclesia creditur concedere omni Sacerdoti, ut possit eum absolvere, ut sic quoad omnia peccata reconcilietur Ecclesiæ, & subiciatur ejus clavibus. Suar. 3. p. to. 4. disp. 23. sec. 1. n. 2.

Dico. 2. probabile satis est, posse perficere ceptam confessionem à Simplici Sacerdote, etiam si antè absolutionem perveniat legitimus confessorius; dummodo tamen post absolutionem factam à dicto Simplici pœnitens dicat legitimo cōfessario aliqua peccata, saltem venialia. (etiā si fuerint alteri confessa; dolendo denuò de illis) ut ab illis absolvatur. Patet quia in articulo mortis tutior pars est eligenda; & ratione prædicta excusatur molestia repetitionis confessionis iam factæ, & securè obtineatur absolutio à legitimo confessario.

Tutius tamē est tunc dicere legitimo confessario omnia peccata, quæ simplici Sacerdoti dixerat, à quibus nōdum erat

absol-

Decissio Casuum Art. Mort.

absolutus; & satis probabile est, id esse necessarium. ita P. de Ledesm. supra fine. Probat, quia illa licentia non est simpliciter concessa simplici Sacerdoti, ut delegato; sed ob solam necessitatem, & defectum legitimi confessorij, in cujus presentia iam simplex non est confessorius. Deberet tamen tunc peti, & concedi licentia ab Episcopo, vel ab alio, qui posset eam dare simplici Sacerdoti, ut posset perficere confessionem coeptam. P. de Ledes. supra, ne grauetur infirmus repetitione confessionis: nisi tamen esset specialissima causa negandi dictam licentiam; ut quia merito timeretur, talem simplicem Sacerdotem non curaturum convenienter animam infirmi, nec ei explicaturum obligationes necessarias. Quo etiam casu inspicere debet, an sufficiat (obtentam prius facultate poenitentis) communicare dictas difficultates cum superueniente, vel cum alio idoneo, ad eas legitimè decidendas. Immo, cum eadem facultate poenitentis, posset dictus simplex Sacerdos, qui infirmum

num ex parte audierat, referre peccata audita in confessione, legitimo confessario coram ipso infirmo pœnitente, non potente cōmodè illa dicere (quia si posset, debet infirmus ipse illa dicere, vt diximus in principio huius §.) vt legitimus ipsum infirmum ab illis absoluat.

Ex dictis sequitur, curandum esse, vt dum incipitur confessio à non legitimo, mittatur pro licētia, vel pro legitimo cōfessario, vt fiat iuxtà proximè dicta quod fuerit necessariū. Ita tamen vt non scrupulizet multū; sed semper in dubio sese inclinet ad dandam absolutionem.

EX DVBIO VI.

Qui in articulo mortis vel vnum tantū veniale potest fateri, absolueudus est, si non possit amplius dicere. n. 1.

Absolutionis forma quæ est in Manualibus pro articulo mortis, non est sacramentalis. n. 2.

Curet Sacerdos, ne pœnitens periclitans discedat sine absolutione; & quomodo id præstandum sit. n. 3.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Confessarius moneat morientem; ut opportune explicet obligationes, quas habet. ibi.

4 Quid faciendum, quando moriens habet casum reservatum, etiam cum excommunicatione. num. 4.

5 Quid faciendum sit Sacerdoti, à quo, dum celebrat petitur confessio morienti. n. 5.

Missa interrumpi potest, ut baptizetur infans moriens. ibi. Pro Extrema Unctione potest interrumpi Missa, quando moriens solam eam potest recipere, & nullum aliud Sacramentum recepit in illo periculo mortis; nec potest recipere aliud. ibi.

7 Quid faciet Sacerdos, qui deferens Eucharistiam infirmo, inuenit eum indigere longissima confessione. nu. 6. & 7. Item de sano, qui indiget confessione longa, & iam accessit ad lintheum pro proxima Communionem. n. 7.

8 Parochi mittant qui roget infirmum petentem Communionem, an velit confiteri aliquid; ut confessio fiat antè quàm Communio feratur; nisi periculum urgeat. n. 8.

9 Confessarius curet, ne sit molestus in examinando infirmo. n. 9.

Expedit multum confiteri sæpè infirmum saltem 10
quotidie, vsque ad mortem, & ut adminus
actum veræ contritionis frequet. n. 10.

Quando multi sunt in periculo mortis, possunt, 11
& debent non integrè confessi simul, vel sigil-
latim absolui; etiam si posset vnus, vel al-
terius; omiſſis alijs confessio integrà audiri:
num. 11.

Vtrum tempore pestis possit audiri non integrè 12
peste infectus; quando confessarius timet me-
ritò sibi inde infectionem. n. 12. Saltem tunc
potest crasiori modo fieri confessio, quàm sine
peste. ibid.

Parochi tenentur tempore pestis ministrare Sacra- 13
menta; & ad id possunt ab Episcopo compel-
li. nu. 13.

In periculo mortis potest quis confiteri coram 14
multis, si non possit secreto; & quomodo id
faciendum; & in quibus casibus. nu. 14. Idem
de surdo. ibi. Licet publicè confiteri propter vti-
litatem. ibi.

In periculo mortis verius est teneri coram alijs; 15
sicut & per interpretem confiteri; quando non
potest secreto, vel sine interprete. n. 15.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

- 16 Audientes prædictam confessionem, monendi sunt de obligatione arctissima sigilli seruandi. n. 16.
- 17 Possunt omitti in confessione peccata, quæ inducerent audientes ad peccandum; vel ex quibus timeret pœnitens sibi injustum damnum inferendum. n. 17. Sic tamen omissa, tenetur quæ primum confiteri. ibid.

¶ DUBIVM. VI. ¶

V. SIT NECESSARIUM SERVARE integritatem confessionis in articulo mortis.

DIco. 1. Si quis existens in articulo mortis, vel propter infirmitatē, vel defectum sensus, vel loquelæ, vel eo quod mors valdè properat, nequeat integrè confiteri, absolvendus est necessariò; licet vnum tātum veniale sit falsus voce, vel nutu. Est communis, receptissima, & certa sentētia; quia iam est ibi materia sufficiens. De signis autē cōtritionis, dixi suprā. dub. 2.

Nec tamen propterea fallantur Sacer-
dores aliqui ignari credentes formā ab-
solutionis, quæ solet esse in Manualibus,
pro articulo mortis, esse sacramentalem;
illa enim tantum deservit pro indulgen-
tijs applicandis, & ad absolvendum à cē-
suris: vt benè Sot. d. 18. q. 2. art. 5. versicu.
Objicere. Nau. cap. 26. n. 28. Cord. lib. 5.
q. 39. punct. 2. pag. 476.

Dico. 2. curare summopere debet Sa-
cerdos, nè infirmus sine confessione dis-
cedat; & ideò in dubio conferat absolu-
tionem, auditis aliquo, vel aliquibus pec-
catis; licet pœnitens dicat, vt altera die,
vel tempore revertatur; eo quòd tunc ita
de fatigatus se sentiat, vt sinè gravi mo-
lestia nequeat confessionem cœptam
prosequi. Tunc enim Sacerdos mo-
neat pœnitentem, vt in genere saltem,
se accuset de alijs peccatis, quæ pro
tunc non valet dicere, explicando quo-
ad melius possit; scilicet, mihi resta-
bant dicenda aliqua alia; vel alia mul-
ta peccata in hoc, vel illo genere; vel

Decisio Casuum Art. Mortis.

tot, quot dixi, de quibus me accuso. Et Sacerdos faciat pœnitentem proponere, se illa confessurum die sequenti, vel alio opportuniore, vel propinquiore; in quo confessarius tenetur redire, si pœnitens adhuc vixerit. Monendo interim pœnitentem, ut explicet, etiam scriptura publica, si opus fuerit, obligationes, quas habet restitutionis. Ita Alcocer in sum. cap. 1. casu. 2. fol. 38. B. de Medi. libr. 2. sum. cap. 8. fol. 285. & cap. ultimo, regula 4. fo. 354. Lu. Lopez, 1. p. sum. cap. 18. cōditione 10. Graffis 1. p. decis. lib. 1. cap. 26. nu. 6. Enrr. lib. 5. sum. cap. 12. n. 3. litera M. & libr. 6. cap. 10. n. 6. Probat, quia ea pars est tutior; ne, sicut iam contigit, infirmus sine Sacramētis moriatur. Item quia ille confitetur integrè, quantū pro tūc commodè potest. vide D. Aug. tom. 9. lib. 2. de Visitatione infirmorum, col. penultima, & cap. Si Presbyter, 26. q. 6.

Idem est dicendum, si infirmus habeat casum reservatum, etiam cum excōmunicatione; si enim timeatur mors, antea
quàm

quàm confessarius possit petere facultatem ab eo qui potest eam dare, teneretur illum statim absolueret cum proposito, se presentandi quàm primùm suo Superiori. Graſis suprà, n. 7. patet ex dub. 4. dicto 1. & 4. Si tamen confessarius habeat aliquem, quem possit mittere pro licentia absolueret à tali casu (habita priùs licentia pœnitentis, si ab eo cognouit talẽ casum in confessione) mittat illum pro dicta licentia: interim ipse ne discedat ab infirmo, vt si fortè periculum vrgeat, eũ absoluat. Conarer ego ad maiorem securitatem, etiam post absolutionem dicti casus reſeruati cum excommunicatione in dubio collatam; petere facultatem à Superiore, si commodè possem, vt iterũ eum absoluerem legitimè: & denuò facta accusatione illius dicti peccati reſeruati cum excommunicatione; & nouorum peccatorum; noua etiam imposita pœnitentia. Itaque in his, & similibus casibus tutior pars est, quæ fauet absolutioni.

Dico 3. si quis Sacerdos, quãdo est cele

Decissio Casuum Art. Mort.

brans, petatur pro confessione alicujus
existentis in articulo mortis, si non sit
alius; potest Missam inchoatam, etiam
post consecrationem, relinquere: servan-
te interim aliquo Eucharistiam; & secū
deferat aliquam formam consecratam,
& Extremam Vnctionem, ad infirmum;
& audita ejus confessione, & data Eucha-
ristia, & Extrema Vnctione (remissis ta-
men Psalmis pœnitentialibus ad Eccle-
siam post Missam) revertatur ad perficiē-
dum Sacrum. Quod si confessio fuerit
ita longa, ut media hora perfici nequeat;
transacta dicta media hora faciat confes-
sarius pro reliquis peccatis diligentiam,
quam dixi faciendam esse in casu proxi-
mè posito dicto. 2. n. 3. monito pœniten-
te, ut cum accersat aliqua occasione post
dictum sacrum; vel ipse Sacerdos titulo
agnoscendi infirmitatis statum inviset
infirmum; ut perficiat omninò confes-
sionem. Quæ omnia tractanda sunt cum
ipso pœnitente; quando primò illum ab-
solvit. Hæc colliguntur ex Glossa. cap.
Nullus

Nullus Episcopus, de consec. d. i. verbo. Recedere. & Enrr. lib. 9. sum. cap. 30. nu. 4. cum Doctore Vera id asserentibus in casu, in quo est necessarium interrumpi Sacrum, vt infans baptizetur: cum tamen Baptismus validè ministretur à non Sacerdote: non autem absolutio sacramentalis. Quæ ratio etiam probat posse Missam interrumpi, pro sola Extrema Vnctione, quando ea posset dari infirmo; & non aliud Sacramentum; quia amisit sensum nullo alio recepto Sacramento in dicto periculo mortis. Nec est novum; Missam interrumpi, vt præ Concione, & in Ordinibus, & in urgentissima necessitate corporali; vt docent Enrricus. suprà, & Navarr. capite. Quando de horis Canonicis. capite. 16. num. 69.

Dico. 4. quando Sacerdos fert infirmo Eucharistiam; infirmusq; ei dicit, se velle vnum verbum reconciliare, & in reconciliatione, dicit se longo tēpore mentitū fuisse in confessione, vel ex alia causa, sit

Decisio Casuum Arti Mortis.

futura longissima confessio, præter intentionem; quia dixit, se tantum velle dicere vnum verbum: Tunc si infirmitas sit ita periculosa, vt merito timeri possit mors; si confessio, & absolutio differantur in aliud tempus; faciat confessarius diligentias, quas dixi. dicto. 2. & 3. audita confessione, per dimidiam horam, & crassa accusatione de alijs peccatis, modò ibi explicato, conveniat, vt dixi, cum pœnitente de ejus reditu ad perficiendam dictam confessionem; sumpta occasione alicujus negotij. Probatur quia sic occurritur omnibus incommodis: nam & subvenitur infirmo absolutione sacramentali; præmissa confessione possibili pro temporis opportunitate; & ministratur Eucharistia necessaria; & vitatur scandalum, & nota, quæ esset si longissimo tempore expectaretur à multis sanctissimum Sacramentum cōmitantibus perfectio exactæ confessionis.

7 Si autem infirmitas non sit periculosa: & confessionem per dimidiam horam, inte-

integrè fieri posse tolerabiliter non speretur: tunc curet cōfessarius: vt infirmus faciat actum veræ contritionis propter Deum super omnia dilectū, & det ei Eucharistiam, monens illum de obligatione, quā habet integrè confitendi, eo, vel sequente die, affercito confessario, prætextu alicujus negotij. Probatur quia tūc esset scādalum si non communicaretur: & ex alia parte, est minus inconueniens communicare sine cōfessione præmissa, quā ea facta præproperè, & non integrè. Sicut de eo, qui est proximus communioni, & iam accessit ad lintheū, dicunt aliqui Doctores, vt Angel. verb. Euchar. 3. n. 24 in fin. Nau. cap. 21. n. 49. Sco. in. 4. d. 9. q. 1. Marg. conf. in Quæstionibus moralibus. fol. 170. & Angles. 1. p. in. 4. q. 2. de de Euchar. a. 4. difficul. 4. conc. 2. & 3. qui etiā, & alij dicāt in suo casu esse quāprimum confitendū postea ex Trie. sess. 13. cano. 7. vide etiā Doctores citatos infrā. n. 17. hujus dubij.

Debent autē Parochi hæc incōmoda &

Decisio Casuum Art. Mortis.

Preuenire, mittendo prius quam ferant

Eucharistiam, aliquem, qui interroget ipsum infirmum, an velit aliquid reconciliare; vt confessio præmittatur antè quàm feratur Eucharistia, si per periculum liceat.

9 Dico 5. cōfessarius in articulo mortis nō debet cruciare pœnitētem; sed illum moneat, vt grauiora dicat prius, & pro posse commodò reliqua peccata. Ita B. de Medi. lib. 2. sum. cap. 8. fol. 285. Polancus in Directorio cōfess. cap. 2. §. 2.

10 Aduerte, expedire multū, vt infirmus vsque ad ipsam mortem fateatur sæpè; et si nihil nouerit quod remordeat eius conscientiam; dicendo aliqua peccata iam confessa; & saltem esset bonum cōsiliū quotidie cōfiteri in periculo mortis; quia delicta occulta quis intelligit? & posset esse aliquod mortale occultū commissum post vltimam confessionem; & vt augeatur gratia. Et saltem inducatur, vt sæpè faciat actum veræ contritionis, propter Deum dilectum super omnia, vt suprādicto 1. dub. 1.

Dico

Dico 6. quando sunt plures infirmi in 11
periculo mortis, vt in naufragio, vel in-
gressu prælij, quorum confessiones non
possunt integrè audiri; potest cōfessarius
audito vno, vel altero peccato, cuiusli-
bet, eos sigillatim, vel simul absolvere,
pro vt re necessitas postulaverit. En. su-
prà: etiam si tēpus suppeteret ad audien-
dam vnā, vel alterā integram confes-
sionē. Ita multi viri docti. Probat, quia
quilibet illorum indiget eo Sacramento:
ergo potest omnibus dari, licet non fiat
integra confessio. Immò tenetur Sacer-
dos ita tunc facere, nec potest ~~vnus~~ vel
alterius integram confessionem audire;
quia caritas obligat, vt illud Sacramentū
tantæ necessitatis, in illo periculo com-
municetur omnibus, quibus potest. Ita
quidam viri docti.

Dico 7. si quis nō audeat tēpore pestis, 12
audire infectum; quia timet probabiliter
sibi periculū mortis ex infectione, audiat
saltem non integrè, se accomodando o-
pinioni juniorum aliquorum, afferentiū

Decisio Casuum Art. Mortis.

id posse fieri licitè; quia sicut secundum omnes excusatur pœnitēs, ab integritate, quādo ex illa sibi timet damnum corporis, vel rei familiaris, vel honoris: quia, scilicet, cōfessari⁹ ille injustè pœnitēti inferret aliquod ex prædictis dānis, si illi integrè cōfiteatur: ita etiā excusatur confessorius ab audienda integra confessione, ex qua sibi mortem timet. In tali tamen casu remittat pœnitentem ad alium confessorium; si quis fortè sit, (vt aliqui solēt esse) qui velit, & possit integrè audire peste infectum, quia id est magis vtile pœnitenti, qui multum solatij accipit ex confessione integra. Et ideò confidat confessorius in Deo, & vt bonus pastor ponat animam suam pro ouibus Christi Domini, & audiat integrè, crassiore tamen modo, quā extra illud periculum, maxime cū rarò videamus, ex hac occasione periclitari cōfessarios; præsertim quādo audiunt peste affectos extra hospitale.

3 De reliquis casibus pertinentibus ad pestem,

pestem, vide latè Episcopum Lauretanū in tract. de hac materia, vbi latè examinat, qui, & quando teneantur ministrare Sacramenta peste infectis, & Suarez 3. p. tom. 4. dispu. 44. sec. 3. Sat sit nunc scire, ad id teneri Parochos, postque eos compelli ab Episcopo, ne absint à suis officijs. Vt docent Caiet. 1. 2. q. 26. a. 4. Bañez. 2. 2. q. 4. a. 1. dub. vltimo, conclus. 3. ibidem Arag. q. 62. a. 3. in 4. arg. dict. 1. Cord. de casibus, q. 1. versiculo, Desta razon. Sor. lib. 1. de Iustitia. q. 6. a. 4. & relectione de regendo secreto, memb. 3. q. 4. conclu. 1. resp. 3. & in 4. d. 22. q. 1. a. 4. col. antepenultima, & dist. 29. q. 1. a. 2. col. vltima. & Rodr. tom. 1. sum. cap. 194. concl. 4.

Dico vltimo, in periculo mortis si quis non potest secreto confiteri, potest id facere coram alijs, etiam si sint multi. Et idem est de periclite, & de periclitantibus in naufragio, bello, vel incendio; cum nō esset locus, vt possint sigillatim audiri. Idem est de infectis peste, quos expedit à loco distāte audiri. Nau. cap. 2. n. 5. Angl.

Con-

Decissio Casuum Art. Mort.

Cōfessio. 1. n. 29. ibidem Silu. q. 20. n. 23.
Armil n. 24. Enrr. lib. 5. sum cap. 3. nu. 8.
Patet, quia licitum est publicè confiteri,
propter vtilitatem, vt Trid. sess. 14. cap.
5. Ergo magis propter necessitatem, quæ
caret lege. Idem credo dicendum esse de
surdo, quando non posset solus audiri.

15 Not. 1. hominem non teneri sic confi-
teri, saltem extra articulum mortis; nam
in illo veriùs est teneri confiteri coràm
vno, vel altero, qui sint observatores se-
creti, si non posset aliter. Suar. 3. p. to. 4.
disp. 36. sec. 6. n. 5.

Sicut etiam licitè quis fatetur per in-
terpretem, secundùm omnes; non tamè
sic, id est, per interpretē, tenetur cōfiteri
extra illum articulum, secundùm cōmu-
nem sententiam: & ita confessarius di-
cāt pœniteni, an velit coram alijs confi-
teri.

16 Not. 2. audientes confessionem publi-
cam infirmi, esse monēdos diligenter de
obligatione arctissima, quam habeant ser-
uandi secretum de illis, quæ audierint.

Nota

Nota 3. peccata scandalosa confessionis publicæ, quæ inducerent ad peccata audientes, posse omitti; secundum regulas scandali. Item possent omitti ea, quæ pœnitēs timeret probabiliter divulganda esse ab audientibus; vel ex quibus aliquod damnum sibi probabiliter timeret; cum obligatione tamen dicendi omissa, quàmprimùm commodè potuerit. Sor. in 4. d. 18. q. 2. a. 5. arg. 3. in fine. Nau. cap. 7. n. 3. Gaiet. verb. Confessio, conditione 10. fine. Armil. verb. Circumstantia. n. 11. P. Sor. lecti. 10. de cōfessione, in princip. Cord. lib. de casib. q. 1. fol. 1. Lud. Lopez 1. p. sum. cap. 27. q. vltima. Enr. lib. 4. sum. cap. 4. n. 5. & lib. 5. cap. 12. n. 6. Immo Sua. suprà dicit nō teneri omnia confiteri coram alijs, sed sufficere dicere, quæ sunt minoris infamiæ; quia aliud esset nimis difficile.

EX DVBIO. VII.

Quæ tenetur confessarius rogare pœnitentem.

n. 1.

Quando etiam posset non rogare. n. 2. C. 3.

Non

Decisio Casuum Art. Mortis.

4 Non omnia ab omnibus roganda sunt; sed juxta statum cujusq; nec gravissima, nisi pro ut fuerit suspicio, quod ea poenitens comiserit ex circumstantiis personae; vel ex dictis in ipsa confessione. n. 4.

5 Peccata occultiora prudenter roganda sunt; & quo modo. n. 5.

6 Quo modo rogandae sint pollutiones à pueris, vel puellis. n. 6. Tutius est eas rogare, prudenter tamen, quam non rogare; ne eas ex verecundia omittant, & sacrilegè (ut aliquando solet) recipiant multo tempore Sacramenta. ibi.

7 A quibus roganda sit Doctrina Christiana. n. 7. Non tenetur confessarius esse diligentior in rogando poenitentem, quam debeat esse ipse poenitens in se examinando. n. 8.

9 Poenitens tenetur esse diligens, sed non diligentissimus in se examinando. n. 9. Idem de confessario in interrogando. ibi. Etiam si propterea ex oblivione omittenda sint aliqua peccata. ibi.

10 Non tenetur confessarius esse nimis exactus in rogandis circumstantiis tantum aggravantibus intra eandem speciem; maxime in venereis. nu. 10. Tantum tenetur quis confiteri circumstanti-

Cap. III. de Pœnitent. Dub. VII. 153

cunstantias manifestè aggrauantes notabiliter; non autem alias aggrauantes intrà eandē speciem. ibi.

Quomodo examinandus sit numerus peccatorū in confessione. nu. 11. 11

Quæ sint roganda in principio confessionis. nu. 12. & 13. 12

Maxima habenda cura; ut veritas in confessione dicatur; maximè à personis suspectis, quales sunt pueri, fœminæ, &c. Quomodo id sit præstandum. nu. 13. 13

Quæ roganda sint circa. 1. præceptum. n. 14. Circa. 2. n. 15. 16. & 17. Circa. 3. n. 18. Circa. 4. n. 19. & 20. 14

Confessarius & examinet pœnitentem de conscientijs erroneis, in præteritum, & tollat in futurum, docendo veritatem. n. 21. 21

Circa. 5. n. 22. Circa. 6. n. 23. Circa. 7. n. 24. & 25. Circa. 8. n. 26. & 27. roganda sunt præterea, quæ fuerint necessaria juxta statum Pœnitentis. n. 28. 22 23 23

Inspitiendū aliud interrogatoriū longius. ibi. Omnes Parochi deberent habere Memoriale ad Parochos. D. Frãcis. Blãco Archie. Compost. ibi.

Decisio Casuum Art. Mortis.

DVBIVM. VII.

QVÆ TENEATUR CON-
fessarius interrogare pœnitentem.

VISVM Est de hoc tractare du-
bio præsentî; ut quilibet Sacer-
dos possit pro articulo mortis ha-
bere instructionē ad examen pœnitētis.

1 Dico 1. Confessarius tenetur sub pec-
cato mortali rogare pœnitentem ea, quæ
omittere creditur ex verecundia, vel ex
ignorantia. ita D. Aug. de Pœnitentia. d.
6. cap. 1. §. Diligens, & omnes Doctores.
~~Probat, quia~~ aliter cōfessarius non co-
gnosceret, nec iudicabit benè pœnitentē.

2 Dico 2. si confessarius credat pœniten-
tē non omittere peccata ex verecundia,
vel ignorantia, non est cur eum roget;
sed potest præsumere, vel non comisisse
alia à confessis, vel dixisse illa in alia con-
fessione. Nau. cap. 5. n. 2. Angel. verb. In-
terrogationes, in princip. & Silu. Confes.
3. q. 14. n. 17. & patet ex dicto. 1.

3 Vnde sequitur, 1. non esse cur rogetur
ulterius

ulterius ille, qui bono iudicio præditus, & diligenti præmeditatione paratus, explicat per se sufficienter peccata: ita Soc. d. 18. q. 2. a. 4. versiculo, Igitur: nisi tamen clarè, aut nimis probabilius constet, aliquid necessarium ab illo in sua confessione omitti.

Sequitur 2. nō esse omnia ab omnibus 4
roganda; sed ea ab vno quoque petenda
esse, quæ homines ejusdem qualitatis, &
officij solent committere: ita omnes, &
provt ex confessione ipsius pœnitentis
habetur suspitio de aliquo peccato, maxi-
mè grauissimò, rogandus de eo est, &
non aliàs: sicut fit in iudicio exteriori.
Quare non roget pœnitentem, an fuerit
hæreticus, vel veneficus, blasphemus, so-
domita; & alia hujusmodi: nisi ipsius pœ-
nitentis cōfessio, vel qualitas suspitionē
de aliquo dictorū attulerit cōmisisse. Pro-
batur; quia aliter, & meritò exasperantur
pœnitētes, si ab eis crimina turpissima ro-
gentur, quæ nō nisi perditissimi homines
cōmittunt; maximè quia hæc ipsi pœnitē

Decisio Casuum Art. Mortis.

tes, etiā nō rogati solent explicare, quando ea commiserunt.

5 Idē est de peccatis occultioribus, quæ non sunt roganda, vel ita prudenter: ut dici queant à pœnitentibus: & ipsi nequeant edoceri: ut benè notat, Nau. cap. 5. n. 3. Incipiat ergo confessorius à minoribus culpis alicujus speciei, verbi gratia. Luxuriæ, an negligens fuerit in rejiciendis cogitationibus turpibus: si negaverit: non procedat ulterius rogādo de illa specie; si verò affirmaverit: roget de verbis turpibus; deindē de tactibus levioribus, ~~et postea~~ *et postea* suspitionis datæ, progredietur amplius rogando.

Idq; maxime necessarium est, in examinādis pollutionibus puerorū, & puellarū. nō, ut sæpè contingit ex ignorantia culpabili, nata ex verecundia, faciant confessiones in validas, & recipiant indignē Sacram Eucharistiam. Et quidem tutius est facere inquisitionem necessariam, cautē tamen: quia experientia docet plures deficere ex verecundia in veritate

ritate dicenda, quam cognoscunt, quàm in illa cognoscenda, vt testatur Gerson. 2. p. tractatu. de Arte cognoscendi confessiones, consideratione. 14. fol. 181. maxime consideratione. 17. & 20. & ex professo tract. sequenti: ex Sententia cuiusdem magistri experti, vel saltem ex ignorantia crassa pollutiones committere, & eas omittere in confessione. Qui tamen certi, & edocti de veritate harum pollutionum, abstinere ab illis.

Idem est de Doctrina Christiana, quæ non est roganda, nisi ab ijs, qui probabiliter creduntur eam ignorare, vt sunt pueri, rustici, & mancipia: Non verò ab hominibus polyticijs, nec à frequentantibus conciones, nec à confitentibus frequenter, nec à viris pijs, & doctis. nisi ex speciali circumstantia adhuc esset probabilis suspicio de ignorantia. Ita Cuestus Episcopus Legion. & aliqui viri docti.

Sequitur. 3. & ultimò, non debere confessarium esse magis diligentem in rogando: quàm teneatur esse pœnitens

Decisio Casuum Art. Mortis.

in se examinando. Patet quia confessarius supplet defectum diligentiae poenitentis. Secundo, quia examine, & interrogatione, tantum intenditur integritas confessionis; maxime, quia examen molestat poenitentem; interrogatio autem, & confessarium, & poenitentem.

- 9 Vnde, sicut poenitens non tenetur esse diligentissimus in se examinando; bene tamen diligens: Ita & confessarius debet esse diligens in examinando, & interrogando; non autem exactissimus, licet credat propterea poenitentem omitturum aliqua peccata ex oblivione: ut de examine ipsius poenitentis hoc expresse docent Cano. Relectione de Poenitentia. p. 8. fol. 107. in parvo volumine. Alcocer in summ. cap. 10. Doctrin. 4. fol. 35. Soto. dict. 18. quaest. 2. artic. 4. conclus. 2. Victor. summ. q. 178. Angles. 1. p. in. 4. q. 3. de Confessione. art. 4. diffic. 2. & Enrr. lib. 5. sum. cap. 4. n. 1.

- 10 Et ita non tenetur esse nimis exactus confessarius in rogandis circumstantiis aggra-

aggravantibus intrâ eamdem speciem:
maximè in peccatis veneris: quia rarò
gravant notabiliter manifestè. Quod re-
quiritur: vt hujuscemodi circumstantiæ
sint necessariò cōfitendæ. Vt docet Sot.
in. 4. dist. 18. q. 2. artic. 4. conclu. 7. Et Al-
tisiiod. lib. 4. tract. 6. cap. 3. quæst. 3. ad. 1.
Et planè Caietan. tom. 1. Opusculorum.
tractat. 5. de confessione. q. 3. & Gabri. 4.
dist. 17. q. 1. art. 2. conclu. 4. præter Do-
ctores, qui vniversaliter negant dictas cir-
cunstancias esse necessariò confitendas;
qui hoc modo intelligendi sunt. Nam
aliter falsum dicunt: & sic conciliandæ
sunt extremæ sententiæ de hoc.

Item fat est, vt crasso, licet sufficien-
te modo cognoscat confessorius nume-
rum peccatorum: nec sit exactissimè
in eo rogando. Ita vt grande ingerat
fastidium pœnitenti. Caietan. tom. 1.
Opusculorum. tractatu. 5. de Confessio-
ne. quæst. 5. versicul. Circà numerum.
Victoria suprâ. Angles suprâ difficulta-
te. 2. appendi. 5. Polan. capit. 2. fol. 30.

Decissio Casuum Arti. Mortis.

Armil. Cōfessor. n. 3. Gerson. 2. p. fo. 193. col. 1. P. Sot. de Confessione. lectione 9. versiculo, Primū, & communis. Ita tamen ut non sit negligens in rogando numerum sufficienter per dies, hebdomadas, mēses, vel annos, meliori modo, quo commodè possit; quid autem sit speciale in hoc, quando pœnitens est in articulo mortis; est visum sup. dub. præced. dict. 2.

INTERROGATORIUM pro Confessione.

PRIMO. Confessarius roget pœnitentem, a quo tempore non sit confessus, ut per menses, hebdomadas, vel dies post eā numerum examinet.

2. An impleuerit pœnitentiam impositā, ut eam mitiget; vel habita illius ratione, procedat in noua imponenda. Poterit etiam cū primū quis sibi fateretur, rogare, an sit satisfactus de præteritis confessionibus: maximè, an pueri, vel puellæ, vel mancipia, vel similes aliquid ex verē cundia

cundia omiserint in aliqua confessione. Premissa antè omnia exortatione ad declarandam veritatem, quæ semper in huiusmodi personis suauiter, & magna cum benevolentia significatione præmittatur. Et expectetur responsio. Solet enim id, si placidè fiat, multum prodesse, ut veritas aperiatur.

Circa primum præceptū nihil roget, nisi modo dicto in coroll. 2. 14

Circa secundum, roget de iuramentis tria: an falsò scienter iuraverit, verbi gratia, ad se excusandum. Item, an in dubio, scienter, vel indeliberatè. Item, an iurando, sine intentione adimplendi, vel si cum illa, quod malum fuerit minitatus. Item, an iuramento affirmaverit id, quod erat peccatum mortale. Item, an si dixit cum iuramento peccatum graue, vel defectum grauem proximi occultū, vel si iuraverit facere aliquod peccatum mortale: ut fornicari, vel furari. 1

Secundò, roget de votis, & iuramentis promissorijs, an ea impleuerit. 16

Decisio Casuum Art. Mortis.

- 17 Tertiò, roget de blasphemijs, sed modo dicto, coroll. secundo.
- 18 Circa Tertium, roget de auditione Sacri, observatione festorum, jejuniorum, & reliquorum præceptorum Ecclesiæ, tã à seipso; quã à domesticis, qui post septenniũ sunt sub eius cura. De præceptis Dei positivis, iuxta coroll. 2. vt de Cõfessione fidei ab eo, qui fuit inter infideles, &c.
- 19 Circa Quartũ, roget de injurijs verbis contra majores; vel de inobedientia, in re valdè graui. Item majores, an defuerint curæ suorum, tã in temporalibus, quã in spiritualibus. scilicet, in doctrina Christiana, & mysterijs nostræ Fidei docendis, vel improhibendis à peccatis, &c.
- 20 Huc refertur negligentia in elemosina spirituali, vt de correctione fraterna, vel temporali; sed iuxta corollarium secundum pro qualitate personarum.
- 21 Nota etiã in præceptis prædictis, sæpè peccari ex cõsciẽtia erronea, credẽdo esse peccatũ mortale, q̃ nō est; vt jurando verè; & idcò debet cõfessarius, & tollere præ-

prædictas conscientias erroneas in futurum, & examinare numerum præteritarum; & docere de illis ignorantes.

Circa Quintū roget, an se dānificauerit, 22
vel alios in corpore, vel in refamiliari, vel
in honore; vel se objecerit sine justa causa
probabili periculo dāni. Itē an verbis
contumeliosis affecerit, vel malū defiderauerit:
& quod malū: & si doluerit aduertenter de bono
proximi, vel cōplacuerit de ejus malo: & qđ fuerit
tale malū. Deniq; d̄ maledictionib⁹; & si cū
intētionē; & an subito, vel aduertenter; & qđ
malū imprecatus est, si cū intētionē maledixerit.

Circa Sextū roget de operibus turpib⁹,
de tactibus secum, vel cum alijs; cum intētionē
perficiendi opus; vel sine illa. Itē de pollutionibus
nocturnis, præmissis; & maximē de diurnis,
vel de periculo illarum. De verbis turpibus,
quibus se vel alium iactat, vel prouocat ad
peccandum alios, vel alias. Item de mandatis,
vel schedulis, quos misit, & si tertijs missis
fuit occasio consentiendi in peccata, in
quibus

Decisio Casuum Arti. Mortis.

quibus interveniebant. Item de concubinato in re, vel in desiderio, & cooperatione, qua alijs cooperati sunt in his turpibus. Denique de desiderijs, vel de complacentijs de præteritis peccatis turpibus: & quæ, & quot fuerint hujusmodi peccata, de quibus complacebat. Et an cum animo redeundi ad illa; rogatis in his omnibus tam circa tertium, cui ipsi fuerunt occasio peccandi; quàm circa personam, cum qua, re vel mente peccaverunt, necessarijs circumstantijs, sacrilegij, scilicet, inæstus, adulterij, stuprij, & contra naturam. Item tempore lōgo; vel numero personarū, & alijs, si quæ sunt hujusmodi circumstantiæ, notabiliter aggravantes manifeste.

Circa sententiā roget de debitis; maxime de Decimis, & an injuste, & infideliter munus suum præstiterit, unde teneatur aliquid restituere.

De ludis autem, & an fuerit occasio peccandi sibi subditis; saltem permittendo, cum possēt prohibere, vel alijs, roget
iuxta

iuxta coroll. secundum pro qualitate personarum, ut à Iudicibus, & habentibus familiam; & de Scribis, &c.

Circa octavū, roget de detractionibus; 26
& quid dixerit; & de falsis testimonijs.

Poterit etiam rogare de judicijs temerarijs, & de reuelatione secretorum iuxta coroll. secundum. 27

Poterit præterea rogare, quæ viderit 28
esse necessaria, vel iuxta statum confitentis, vel ex præterita interrogatione. Op^o etiam erit videre aliquoties aliud Interrogatorium longius in B. de Medi. libr. i. sum. cap. 16. ~~et in cap. 7. de in Ar-~~
~~cocer. à cap. 25. vsq; ad 32. vel Interroga-~~
~~torium D. Christophori Boxas Episcopi~~
pi Cordubs. Item in Blanco Memoriarum
ad Parochos ~~(quod in his Parochi inspi-~~
cere, & obseruare diligenter deberēt) &
deniq; Polancū in Direct. cōfes. à pag. 55.

EX DV BIO. VIII.

Aliqui negāt imponendā esse Pœniā. in articulo
mortis, quādo pœnitēs est inept^o admittēdo. n. i.

Semper

Decisio Casuum Art. Mort.

2. *Semper est imponenda Pœnitentia morienti; saltē modica, & quomodo id sit præstandū. n. 2.*
3. *Imponat autem, non tantum implendam modicam statim in illo statu, sed etiam maiorem implendam post plenissimam valetudinem, si fortē conualuerit. n. 3.*

❧ DVBIUM. VIII. ❧

V. CONFESSARIUS TE-

neatur imponere Pœnitentiam in articulo mortis.

Quidam negāt, quando non est
paratus ad faciendam
aliquam. Ita Nau. cap. 26. nu.

21. Armil. v. ~~Satisfactio~~
Saiet. Victo. de Pœnitē. q. 121. Enr. lib. 5.
sum. cap. 2. ~~non oportet~~ tunc decere
quidē imponere aliquā, licet modicam.

2. *Respondetur tamē, nunquā posse cōtingere casum, in quo confessarius non teneatur morienti, qui tunc cōfiteatur imponere aliquam Pœnitentiā saltē modicā. Probatur, quia semper infirmus potest*

est implere aliquā Pœnitentiam tunc, scilicet, ut recitet vnam Ave Maria, vel invocet nomē Iesu aliquoties, vel faciat dare aliquid Eleemosynæ. Licet non sint gravandi tunc infirmi gravi Pœnitentia; seu molesta, quæ statim adimplenda sit; loco ejus ponantur labores infirmitatis sine nova obligatione.

Debet tamen cōfessarius illi imponere, ut si convaluerit impleat talem Pœnitentiam accommodatam peccatorum gravitati, & qualitati personæ, adimplendam tamen post plenissimam convalescentiam. Ita ~~P. de Pœnitentia c. 1. §. 1. & c. 2. §. 1.~~ tione infirmorū sine. Enrr. sup. & colligi-
~~triplen. c. 1. §. 1. & c. 2. §. 1.~~ sup. Palu. in
4 d. 21. a. 2. conc. vlt. B. de Medi. li. 2. sup.
~~cap. vlt. fol. 1. & c. 2. §. 1.~~ maximè
Alexan. 4. p. q. 83. memb. 5. fin. dicētibus,
debere poni Pœnitentiam conditionali-
ter, id est, si sanitati restituatur. Et hoc
est, quod asseritur. capit. Ab infirmis. 26.
quæst. 7. vbi dicitur. *Non est infirmis in pœ-
viculo mortis imponenda quantitas Pœnitentie.*
id est,

Vnctiones. num. 6.

Vnctio fiat immediate manu. n. 7. Etiam tempore pestis. ibi. 7

Alter Sacerdos potest supplere Vnctiones ab alio omittas; dummodo respectu vnius parvis vnus simul dicat formam, & vngat. n. 8. 8

Valet Vnctio vnius tantum oculi, & manus, aut auris; vtraq; tamen vngenda est: nisi in casu vrgentissimo. n. 9. 9

Tempore pestis orationes, & psalmi dicantur in Ecclesia. n. 10. Similiter quoties vrget periculum mortis. fiant Vnctiones, & postea dicantur orationes. & psalmi. ibi. 10

Non est contra essentiam Sacramenti praeuener-
re Vnctiones, male tamen faceret qui praeuer-
teret scienter. n. 11. 11

Vnctio fieri debet in forma crucis; id tamen non
est de essentia Extreme Vnctionis. nec appu-
mi, nec Pœnitentiæ. n. 12. 12

Quando Extrema Vnctio danda sit sub condi-
tione puero, vel ei, de cuius vita dubitatur.
num. 13. 13

Extrema Vnctio in necessitate potest dari sine
ministro assistenti, à solo Sacerdote. n. 14. 14

Decissio Casuum Arti. Mortis.

15 Ex iusta causa potest Extrema Vnctio recipi ante Viaticum. n. 15.

CAPVT. V. DE Extrema Vnctione.

1 **N**Ota. i. Sacramentum Extremæ Vnctionis est Sacramentum Vnctionis infirmorum ad salutem animæ, & corporis. Sor. in. 4. d. 23. in litera.

2 Secundò Forma huius Sacramenti est deprecatio illa. *Per istam sanctam Vnctionem, & tuam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid peccasti per visum.* Et idem dicitur in alijs sensibus. Concilium Florent. de Extrema vñctione: & Ind. ac talem.

Cap. fin. In ore tamẽ dicitur: *Per locutionem, & gustu.* Manuale Fulpæ. de eadem.

Materia remota est oleum ab Episcopo benedictum. Florent. & Trid. proximè. Unde talis benedictio facta per Episcopum, vel per Sacerdotem excommisso-
ne Papæ, est de essentia huius Sacramenti;
quid

quidquid aliqui dixerint. Vt benè. Pe. de
Ledes. sum. de Extrema Vnctione. cap. 2.
conc. 3. dub. 1. & 2. & latè Suar. 3. p. tom.
4. disp. 40. sec. 1. à. n. 3. Materia autè pro-
xima est Vnctio actualis. Et quidè (quid-
quid aliqui dubitaverint) est de effètia, vt
fiant in quinq; sensibus; vt tenet commu-
nis Sententia Doctorum. Suar. sup. disp.
41. sec. 2. n. 13. & sec. 3.

Circa Vnctionem pedum, vel renum, 4
servanda est consuetudo vniuscujusq;
diœcesis. Vt notant Palud. in. 4. d. 23. q.
3. a. 3. conc. 1. n. 18. ibid. Sot. q. 2. a. 2. con.
2. D. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 15. §. vlt. & alii.
Immò expedit, & debet, ut reingens, aut
fœminis fiat Vnctio in renibus propter
pudicitiam. Sot. sup. Enr. no. 3. sum. cap.
12. n. 2. Angles etiam verb. Extrema Vn-
ctio. nu. 5. & Sa. verb. Extrema Vnction.
n. 12. id affirmât de fœminis. Et Sua. sup.
disput. 40. sec. 2. n. 6. dicit, plerunq; omit-
ti Vnctiones pedum, & renum, præsertim
in fœminis. Valentia. 3. disp. 8. q. 1. punct.
2. col. vltim. dicit renum solere, & debere

Decisio Casuum Art. Mort.

omitti in fœminis. Et Gabr. in Supplemēto 4. d. 23. q. 1. a. 2 conclus. 1. dicit, omitti Vnctionem in lumbis. Quæ salte omni-
nò omittenda est, quādo indè periculum
accelerationis mortis timeretur propter
motionem infirmi. Manual. Hisp. de Ex-
trema vnctione, can. 11.

- 5 Quoad vnctionem etiam Sacerdotū,
& Episcoporum infrà palmas manuum,
vel in ipsis palmis, seruanda est consuetu-
do cuiuslibet diœcesis. Palud. sup. conc.
3. n. 20. Nullum tamen est inconueniens
vngi in ipsis palmis, nisi obstat consuetu-
~~do quia est alterius rationis Extrema vn-~~
~~ctio, ab vnctione, quā in Ordine fuerunt~~
~~in ipsis palmis vncti. vt norant benè Pa-~~
~~ludan. supra. & Manual. Hisp. supra, can.~~

- 6 Intendat ministrans Vnctionem, ha-
bere intentionem Ecclesiæ quoad colla-
tionem Sacramenti, vel gratiæ, in prio-
ribus vnctionibus, aut in vltima non es-
sentiali: hoc est enim tutius. Suar. supra,
disp. 41. sect. 2. n. 13.

Vnctio fiat manu immediata ipsius ministri eam conferentis. Manua. Cordub. & Hispa. can. 1. Et hoc ita fiat etiam tempore pestis. Ita Concilium Mediolan. 5. Cardin. Borrom. p. 2. §. Cautio in sacerdote ministrante. quamvis peste infectis tolerari posset, ut detur medio instrumento decente. Suar. suprâ, disp. 44. sect. ultima, fine.

8
Possunt suppleri per alium Sacerdotem Vnctiones, quæ restant, quas primus Sacerdos ex aliqua causa non potuit perficere; dummodò idem Sacerdos, & vngat & dicat formam respectu eiusdem partis quam vngit. D. 1. n. 4. d. 23. q. 1. a. 1. quæst. iuncula 1. ad 3. Sil. Vnctio Extrem. q. 4. in fine. Enrr. libr. 3. num. cap. 12. num. 4. Ledesm. 1. p. de Extrema Vnctione 1. concl. 2. fine, & cap. 5. concia. 1. dub. 1. & communis Doctorum. Suar. etiam 3. p. tom. 4. disp. 43. sect. 2. num. 5.

9
Sufficit vnam manum, vel vnum oculum vngi, ut valeat Sacramentum: sequens tamen est usus receptus. Sa. suprâ,

Decisio Casuum Art. Mortis.

n. 12. Et Enrr. proximè. n. 1. Suar. sup. disp. 40. sec. 1. n. 5. quia salvatur materia, & forma sufficiens. Id tamen non est faciendū vllō modo, nisi in casu vrgentissimo, qualis solet esse tempore pestis, quando infirmus commodè non valet converti ad alterum latus: maximè concurrente periculo infectionis.

10 Quo quidē etiam tempore, pestis, scilicet, sufficit dicere necessaria ad solam essentiam Vnctionis, omissis alijs ceremonijs; vt de simili casu Baptismi, docet Rodri. to. 1. sum. cap. 26. concl. 4. tamen orationes illic omissæ, & psalmi debēt dici in Ecclesia: ibi enim cessat periculū infectionis. Immo quādocumq; videret acceleratio mortis, incipiendum est ab Vnctionibus; & postea dicentur orationes & psalmi. vt bene monet Manual. Hisp. sup. can. 9.

11 Non est contrā essentiam Vnctionis prævertere ordinē Vnctionū; licet malè faceret qui advertenter eas præverteret. Suar. sup. disp. 40. sec. 2. fin. n. 2.

Debent

Debent fieri Vnctiones in forma crucis, scilicet, simul dicendo formam, & vngendo in forma crucis. cap. Nunquid, de conse. d. 5. Sed id non est de essentia. Pe. de Ledel. supr. cap. 2. conc. 2. Enrr. lib. 3. sum. cap. 2. n. 3. Sot. d. 7. q. vnic. a. 4. ad. 1. Suar. supr. dispu. 40. sec. 2. nu. 3. (& addit non videri esse præceptum, sub Peccato mortali de hoc.) Sicut D. Thom. id dicit de Sacramento Pœnitentiæ, & Baptismi. 3. p. q. 84. a. 4. ad. 3.

Si dubitetur, an infirmus sit mortuus, i-
dentur Vnctiones quinque; priores sub cõ-
ditione, saltem mentali. Dixi. Quinq; Vn-
ctiones; quia ~~potest dari etiam sub cõ-~~
quendum; quia. 6. & 7. non sunt de essen-
tia. ~~ut dicitur in can. 1. b.~~ supr. can. 1. b.
Eadem conditio adhibeatur, quando
~~potest dari etiam sub cõ-~~
ditaretur de puero, an habet ~~etiam~~ ra-
tionis in casu, in quo juxtà dicenda infra
dub. 1. dicetur.

In necessitate potest dari Extrema Vn-
ctio à solo Sacerdote, sine ministro. Sa.
supr. nu. 9. Suar. 3. part. tom. 3. q. 83. art. 6.

Quando puer nullum Sacramentum posset recipere habens Usus rationis; nullo modo in Vlla Sententia relinquendus est, sine Extrem.Vnctio. ibi.

Quando est dubium. an puer habeat Usus rationis; est Vngendus sub conditione, si aliud Sacramentum nequeat recipere. Si autem posset recipere Pœnitentiam; tutius est tunc non Vngi: probabile tamen est posse Vngi, sub conditione tamen. nu. 7. Summo opere refert fœliciter vitam concludere. ibi.

Non est seruanda consuetudo, non dandi Vnctionem pueris habentibus Usus rationis. n. 8.

Ad Synod. Hispal. & Manual Hispal. Ry. nu. 9.
Secundū Suarez, omnis puer habens Usus rationis, & qui est capax Pœnitentiæ, in articulo mortis, est capax Euchar. & Vnctio. ibi.

Quando descenditibus ex Mauris, d. 1. t. 1. 16.
Extrema Vnctio. n. 10.

❧ DVBIUM. I. ❧

V. EXTREMA VNCTIO
possit dari pueris in eptis ad Eucharistiā.

Decisio Casuum Art. Mortis.

S Ot. in 4. d. 23. q. 2. a. 2. col. vltima, versiculo, Si quæras; dicit, non esse administrandam Vnctionem, nisi illis pueris, qui Eucharistiam recipiunt. Quæ sententia in aliquibus locis vltu recepta est. Imò videtur approbata in Manual. Hisp. de Extrem. Vnctione, & in Synod. Hispal. anni 1586. lib. 1. tit. de Sacra Vnct. cap. 3. vbi dicitur, regulâ circa etatem esse; vt Vnctio detur, cui Eucharistia.

2 Dico tamen 1. omnibus pueris capacibus Sacramenti Pœnitentiæ, atq; adeò omnibus post septennium, nisi constaret carere v'surationis dāda est Extrema Vnctio, licet no recipiant, nec sint idonei ad Eucharistiam recipiendam. Ita expressè Nau. cap. 22. n. 13. maxime in Hisp. Angl. cap. 1. q. 1. de Extrem. Vnct. a. 4. in princ. conc. vltima. P. de Ledel. de Extrem. Vnctione, cap. 6. conc. 5. Graf. 2. p. Decis. lib. 1. cap. 8. n. 16. Enrr. lib. 3. sum. cap. 11. nu. vltimo, litera C. Suar. 3. p. to. 3. q. 80. a. 11. disp. 70. sec. 1. in fin. Sa. verb. Extrema vnctio, n. 2. Idem planè tenent D. Ant. 3. p. tit.

tit. 14. cap. 8. §. 3. D. Bona. 4. d. 23. a. 2. q. 2. nu. 38. Ricard. ibid. a. 2. q. 4. corp. dicētes, dādā esse perveniētibus ad vſū rationis. Idē institutio Christiana Cōciliij Magūti- ni, de Extr. Vnct. & Mediola. 5. Borrom. Cardi. 1. p. in fin. de Extrema Vnct. versi. 1. tantū dicit: *Ne pueris, qui nondū vllū vſum rationis habent, Sacramentum Extremæ Vnctio- nis ministretur.* Probatur omnis capax effe- ctus alicujus Sacramenti, nisi impediatur indispositione, aut alia irreuerētia illius Sacramēti; est capax ipsiusmet Sacramē ti, sed omnis puer capax Sacramenti Pœ nitētię, est capax effectus Vnctionis: quā potest habere peccata, ac peccati reli- quias & eius anima allevari, & confirma- ri: vt & labores morbi leuius ferat, & ren- tionibus Dæmonis facilius resistat, & sanitatem corporis, si illi expedierit, con- sequatur: qui sunt effectus Extremæ Vn- ctionis, secundū Trid sess. 14. de Extre. Vnct. cap. 2. Et prætereā nō impeditur in- dispositione, nec irreuerētia; quia nō re- quiritur major cognitio, vel reuerētia ad

Extremam

Decisio Casuum Arti. Mortis.

Extremam Vnctionem, quàm ad Pœnitentiam; immò minor; quia Pœnitentia requirit maiorem cognitionem, & discretionem ad examen confessionis, & dolorem peccatorum: ergo omnis puer capax Pœnitentiæ, est capax etiam Extreme Vnctionis.

- 4 Confirmatur, quia Extrema Vnctio dicitur à Trid. suprâ, Sacramentum consummativum Pœnitentiæ: ergo debet dari, cum datur Pœnitentia; vt ista per illam consummetur, & perficiatur.

Probat. 2. quia nec ex Sacra Scrip. nec ex Conciliis, vel Decretis Pœtificum, vel Sanctorum, vel communi Scholasticorum habetur, esse ordinem necessarium inter Extremam Vnctionem, & Eucharistiam, vt Extrema Vnctio recipi non possit, si prius nō sit recepta Eucharistia: ergo sine fundamento ponitur, quod sit necessarius ordo inter illa Sacramenta. Immò olim dari aliquando solere Vnctionem antè Viaticum docet Durant. lib. 1. de Ritibus Ecclesiæ. cap. 20. n. 23. ex Pe. venerabil.

venerabil.lib.3.Epist.4.& cap. Ab infirmis.26.q.7.idem Suar.3.p.to.4.dilp.44.fec.1.nu.9.

Cōfirmatur, quia adultus potest communicare post vñctionem receptā. Concilium. 5. Mendiola. 1. p. de Eucharistia, versiculo, Pœnitentia; & potest recipere Vñctionem, etiam si non posset Eucharistiam; vt tetigimus suprā; & patet ex vsu receptissimo Ecclesię vbique: ergo nec in pueris est necessarium, vt sint capaces Eucharistię ad hoc, vt possint Vñctionē recipere. Immò ego non auderem relinquere sine Extrema Vñctione puerū, et incapacem Eucharistię, capacem tamen Pœnitentię quando nullum aliud Sacramentum posset recipere; quia tunc talis puer exponeretur periculo æternę damnationis. Nec credo in hoc casu, ab aliquo id negari, quia hęc pars est tutior, & in dubijs pertinētibus ad salutem, tutior pars est eligenda, etiam si varię sint opinionēs; vt sæpē vidimus in superioribus hujus tractatus.

In quo

Decisio Casuum Art. Mortis.

7 In quo etiam casu credo, dandam esse Vnctionem sub conditione, quando de puero dubitaretur, an haberet usum rationis sufficientē ad Sacramentū Pœnitentiæ; licet in tali casu dubij usus rationis, videatur esse tutius, non dare Vnctionem, quando dictus puer posset recipere Sacramentū Pœnitentiæ sub cōditione. Quanquā non sit omninō improbabile, etiam tunc posse dari Vnctionē sub cōditione (scilicet, si es capax) propter maximam ejus, utilitatem, & fructum, in tali articulo mortis; quem summoperē refert feliciter concludere.

8 Et ~~consecratio in contrariū nō dandi,~~ scilicet, Vnctionē, nisi capacibus Eucharistiæ, sicubi fuerit, non est observanda; quia ~~rationabilis,~~ & in præjudiciū puerorum; qui tantō magis indigent Sacramentis: quantō minūs valent proprio discernsu: & in hac diœcesi Hispal. multi dāt Vnctionem ante Eucharistiam.

9 Ad Synod. Hispal. R. ibi dari regulam certā, scilicet, dandā esse his, qui cōmunicant;

cant; quia cōstat, illos habere certū vsum
rationis, nō tamē negare, posse dari alijs;
sed id remitti doctoribus. Secūdo respon-
detur, fortē tenuisse sententiā Suar. supr.
cit. secundū quā, illa regula Synodi de-
servit pro omnib⁹ pueris, de quibus dixi-
mus posse dari: existimat enim Suar. in ar-
ticulo mortis dari debere omni puero v-
tēti ratione, absolutionē Sacramentalē,
Eucharistiam, & Vnctionem: quod quo-
modo sit verū respectu Eucharistiae, dixi
suprà cap. 3. dub. 2. dicto 7.

Dico 2. Neophytis descēdentibus ex
Mauris, dāda est Extrema Vnctio, quādo
admittuntur ad conversionem; nec non
admittantur ad Eucharistiam: ita multi
viri docti; & in simili de Indis tenet Aco-
sta lib. 6. de procuranda Indorum salute,
cap. 18. fin. Probatur rationibus pro dicto
1. Et est planum, quando eam peterent;
quia etiam tunc esset danda eis Eucha-
ristia, si eam petant, cum alijs requisitis
dictis suprā. cap. 3. dubio 3. §. Respon-
detur.

Decissio Casuum Arti Mortis.

EX DVBIO. II.

- 1 Adultis carentibus usu rationis, quem aliquando habuerunt, danda est Extrema Unctio. n. 1.
- 2 Etiam si sint ignoti, si non constat clarè amississe sensum in com. lacerantia peccati Mortalis. ibi. Extrema Unctio est valdè utilis, & aliquando per accidens necessaria. n. 2.
- 3 Phreneticus, & furiosus ligandus est, ut ungetur. n. 3.
- 4 Non est necesse, ut amentis in iudicio petierit unctionem. nu. 4. Non impedit in amentibus irreverentia resistentiæ: alia autè indecentia vix est, quæ possit contingere. ibi.
- 5 ~~Noterij peccatores aut publici excommunicati non sunt communicandi, nec ungenti, nisi constet signa pietatis. & Poenitentiae dedisse.~~ Absolvendus est prius, qui est excommunicatus, si ei detur Sacramentum, si tamen dedit signa doloris. nu. 6. Diaconus, ut ministraret morienti Eucharistiam defectu Sacerdotis, potest etiam morientem absolvere ab excommunicatione. n. 7.
- 8 Secretum excommunicatum morientem non tenetur vitare Sacerdos in ministratione Sacramenti.

mentorum, absolvens tamen eum à censuris.
n.8. Occulto peccatori publicè petenti Eucha-
ristiam, debet illam dare Sacerdos. ibi. Eadem
est. ratio in dandis Sacramentis de peccatore
occulto, ac de excommunicato occulto. ibi.
Energumenis, sicut amentibus danda est Extre-
ma Vnctio. n.9.

D V B I V M. II.
V. EXTREMA VNCTIO
sit danda furiosis, vel carentibus usu
rationis.

Responderetur affirmatè, si ali-
quando habuerunt usum ratio-
nis, etiam ante longum tempus,
& non constet clarè amisisse sensum
complacètia peccati mortalis, licet aliàs
sint ignoti. Ita Cord. lib. 5. q. 39. punct. 2.
dict. 2. pag. 480. Alcocer. sum. cap. 11. ca-
tu. 1. fol. 37. Nau. cap. 22. n. 13. & cap. 26.
n. 27. Silu. Extrema Vnctio. nu. 9. ibidem
Armil. nu. 7. Sa. nu. 1. Enrri. lib. 3. summ.
cap. 10. num. 1. & cap. 13. num. 1. Palu. 4

Decisio Casuum Arti. Mortis.

d. 23. q. 3. art. 2. conc. 1. i. ibidem Gabr. in
Supplemento. q. 1. art. 3. dub. 1. ad. 2. Pet.
Soto. de Extrema Vnctione. Lectione. 2.
§. Si quis vero. Pe. de Ledes. de eadē. cap.
6. conc. 5. & 6. D. Anton. 2. p. tit. 14. cap.
15. §. 6. propè fine. Rodrig. tom. 2. summ.
cap. 86. col. 2. Suar. 3. p. tom. 4. disput. 42.
sec. 1. nu. 5. & 6. Probatur ex cap. Qui re-
cedunt. 26. q. 6. dicente. *Amentibus qua-
cunque pietatis sunt, conferenda sunt.* Loqui-
tur autem de amentibus, qui aliquando
habuerunt iudicium; sed Extrema Vn-
ctio, est quid pium: ergo est conferenda
~~amentibus, qui aliquando habuerunt~~
~~usum rationis.~~ Probatur. 2. quia Eucharis-
tia requirit ~~maiorē reverentiam, & de-~~
~~tionem;~~ quā Extrema Vnctio: sed
~~hujus amentia non impedit recep-~~
tionem Eucharistiae, vt probavi. capit. 3.
dub. 4. dict. 2. (ad quod reliqua hūc expe-
ctantia remitto) ergo nec impedit recep-
tionem Vnctionis.

2 Nec refert, Extremam Vnctionem nō
esse necessariam; quia sat est esse valde
utilem;

utilem, ut ponderat Triden. sessio. 14. de Extrema Vnctione, in principio: & aliquando, posset esse necessaria, ex defectu receptionis aliorum Sacramentorum, & veræ contritionis, ut per Extremam Vnctionem, fiat quis de attrito contritus.

Immò placet mihi quod proxima ratione docent Palud. & D. Anto. suprâ, & P. de Ledes. sup. con. 4. Enrr. sup. cap. 13. n. 1. & Graffis. 1. p. Decissio. lib. 1. cap. 86. n. 28. scilicet, phreneticum, vel furiosum, si resistat, esse ligandum, vel fortiter tenendum; ut recipiat Extremam Vnctionem; exclusis tamen ~~laicis ad tollendâ scâdâ~~ lum: & sanè non dubito, id esse necessarium. ~~quando phreneticus non posset recipere aliud Sacramentum.~~

Ex quo patet. non esse necessarium, quod aliqui exigunt, ut amens petierit expresse Extremam Vnctionem, sicut id rejectum est. sup. cap. 3. dub. 4. dict. 3. respectu Eucharistiæ. Immò communis usus id non exigat tanquam necessarium. Itē nec requiritur, ut cum reverentia dari

Decisio Casuum Art. Mortis.

possit, ut aliqui alij requirunt, si intelligant de irreverentia resistantiæ: secus si esset alia indecens (quæ quomodo tunc possit in amentibus contingere, non video) ut benè Pet. de Ledesm. suprà.

5 Nota tamen, notorios peccatores, vel publice excommunicatos, excipi, ut eis non possit Eucharistia, nec Unctio ministrari, nisi de eorum Pœnitentia constet; aut de alijs signis pietatis, quibus credi possit, eos voluntatem perversam mutasse. Ita Cord. lib. 5. q. 39. pñct. 2. dict. 2. pag. 480. Alcocer. Navarr. Enrric. D. Anton. Gabr. Armil. Paludan. & Silvest. suprà. & Pet. de Ledesm. suprà. conclus. 6. Manual. Hispal. de Extrema Unctione, an. 7. Probatum ex regula juris, in. 6. it. malus semper præsumitur malus: specialiter de excommunicato patet; quia illi, dum est sub excommunicatione, non est ministrandum aliquod Sacramentum. Absolvi autem non potest ab illa excommunicatione; nisi signa Pœnitentiæ dederit, vel mutatæ voluntatis: nam hoc etiam

etiam requiritur, vt possit post mortem
à tali excommunicatione absolvi. cap. A
nobis. 2. & cap. Sacris, de sententia ex-
communicationis.

Si autem signa Pœnitentiæ dederit, vel
mutatæ voluntatis, etiam excommuni-
catus absolvi debet ab excommunica-
tione; atque adeò & ei dari Eucharistia,
& Vnctio, post absolutionem ab illa ex-
communicatione: nam de absolutione à
peccatis, dictum est suprà. cap. 4. dub. 2.
& 4. dict. 4.

Et si Sacerdos absit, nec possit habe-
ri, potest Diaconus, vt ministret Eucha-
ristiam morienti (juxta cap. 4. dub. 3. dub. ultimo fine.) absolvere ab excom-
municatione, reaccommodando senten-
tiæ Enrri. lib. 6. summ. cap. 9. num. 3. li-
bra. V. cum alijs, quos ibi refert: quia licet
us concedit simplici Sacerdoti absolu-
tionem ab excommunicatione, quan-
do ei concedit absolutionem à peccatis,
propter extremam necessitatem morien-
tis: vt patet ex Trid. sess. 14. de Pœnitentia

Decisio Casuum Art. Mortis.

cap. 7. ita & concedit jus Diacono eandem absolutionem ab excommunicatione, respectu morientis; cui propter necessitatem concedit ministrationem Eucharistiae.

- 8 Secretum autem excommunicatum, vel Sacerdos non debet credere, esse excommunicatum; vel credat esse iam absolutum, vel saltem poenituisse, & mutasse voluntatem, ut eum à censuris absolvat; & det Eucharistiam, & Extremam Vnctionem: colligitur ex Doctoribus proximè citatis; qui tantum loquuntur de publicè excommunicatis, & quia Sacerdos ~~non tenetur nec~~ post Concilium Constant.) excommunicatum privatim; & ita nec ~~tenetur eam vitare~~ præceptis positivis prohibentis communicationem cum illo; ut proxime videtur; nec jure Divino, nec cooperatur peccato alterius indignè recipientis Sacramenta: quia in nostro casu caret usu rationis, qui vngitur; & ita pro tunc, non est capax peccati; nec quia præsumitur malus, qui

qui semel fuit malus; hoc enim tantum
habet locum in nostro casu respectu eo-
rum, qui non tolerantur ab Ecclesia: ali-
ter vngi non posset quis, de quo scio se-
cretò aliquando comisisse peccatum
mortale; & non mihi constat, eum pœ-
nituisse. Quod est contra communem
usum. Debeo enim ad eum effectum
præsumere, pœnituisse. Item, quia vix po-
test certò constare, morientem esse ex-
communicatum privatim, aut non fuisse
absolutum. Item quia secundum om-
nes non potest negari Eucharistia, atque
adeò nec Extrema Vnctio, peccatori oc-
culto publice ~~ministrari~~ ^{ministrari} Con-
cilijs dicitur. cap. Si tantum; & cap. Pla-
~~cent. 2. q. 2. de Extrem. Vnct. c. 1. de Sacram. c. 1. de~~
cent. D. Thom. 3. p. q. 80. a. 6. C. Sot.
~~12. q. 1. a. 6. col. 3. & Suar. 3. p. tom. 5. disp.~~
67. sectio. 4. sed moriens eo ipso censetur
publicè petere Sacramenta; & esset no-
ta, si Parochus illi ea non ministraret,
cùm ad hoc teneatur ex officio: ergo te-
netur ea illi ministrare, quando moriens

Decissio Casuum Art. Mort.

nullibi est publicè excommunicatus. Confirmatur, quia cap. Placuit, cit. loquitur de excommunicato occulto. Denique nobiscum sentire videtur Enr. lib. 8. sum. cap. 60. n. 1. & 2. & clariùs Sot. suprà, col. 8. versiculo, Si autem occultus. P. de Ledes. in sum. de Eucharistia, cad. 12. conclus. 2. dub. 5. docentes, in dandis Sacramentis eandem esse rationem, de excommunicatis occultis, ac de peccatoribus occultis sine excommunicatione.

9 Quod dictum est de furiosis, dicendū quoque est de Energumenis, vt patet ex probatis suprà, cap. 3. dub. 5. dict. 5.

EX DVBIO. III.

1 Quibus infirmis ~~est necessarium in firmum esse in lecto; licet communiter decumbere debeat, vt ringatur. n. 2.~~

2 Non est expectandum, vt vita omninò desperata sit ad Vnctionem. n. 3.

4 Aliquādo potest quis vngi in principio morbi desperati, aut salte fallacis, vt in graui peste. n. 4.

Parochi

Parochi Extremam Vnctionem, & maximè Eu-
charistiam, opportunè: & sine dilatione mi-
nistrent, quando possunt statim dari. n. 5.

Adulto recenter baptizato, danda est Extrema
Vnctio. n. 6.

Mutilari vngendi sunt in partibus propiniori-
bus illis, in quibus alias erant vngendi. n. 7.

D V B I V M. III.

DE ALIIS, QUIBUS DAN-
da sit Extrema Vnctio.

D I C O primò, debet dari cuicun-
que infirmo, cuius mors timea-
tur, & creditur cito futurus; mo-
dò infirmitas nascatur ex morbo, vel ex
vulnere, vel veneno potato, vel ex
quacunque causa intrinseca, non tamen
proximo morti violentæ, vt suspèdendo
vel suffocando; quia nō infirmatur: vnctio
enim, Sacramentū infirmorū est. Ita om-
nes Doctores; & patet ex Cōcilio Florēt.
de Extrema Vnctione, dicente: *Cum time-*
tur mors. & Trid. scss. 14. de eadem, cap. 3.

Decisio Casuum Art. Mortis.

Cum in exitu Vitæ constituti videntur.

2 Non tamen est necessarium, ut sint in lecto. ut notat Gabr. in Supplemento. 4. d. 23. q. 1. art. 3. dub. 2. Enrr. lib. 3. summ. cap. 11. nu. 2. litera. G. Et ita solet esse in praxi tempore pestis, vel catarrhi periculosi, sublato tamen scandalo, docendo id fieri posse. Nec obstat Trid. proximè citat. cum dicit: *Qui decumbunt*. Loquitur enim de casu ordinario; quando potest infirmus commodè decumbere.

3 Dico. 2. non est multum scrupulizandum, nec expectandum, ut omninò sit desperata salus. nè vel mors, ut sæpè contingit, inopinatè adveniat, vel defectus sensus: ita ut non sic devotè ab infirmo recipiatur Sacramentum. Ita advertunt Enrr. proximè. n. 1. & 2. Gabri. proximè, vers. Per hoc. Sot. d. 23. q. 2. art. 2. conc. 2. propè finem, versiculo. Nihilominus. Et mirè Pet. Sot. de Extrema Vnctione. lectione. 2. §. Siquis verò, & Manual. Hisp. de Extrema Vnctione. canon. 2. & Synod. Hispal. anni. 1586. libr. de Extrema

Vnctione. capit. 3. colligitur ex Concilijs citatis ; quia tantum dicunt , cum timetur mors , vel videntur esse in exitu vitæ. Item quia aliter , vel infirmus carebit Vnctione , vel aliquo auxilio Sacramenti contrà tentationes ; quo non carebit , si illi detur Vnctio antè amissionē sensus.

Immò notat Enrr. benè proximè. n. 1. 4 posse in principio morbi desperati ministrari Vnctionem. Idem Pet. de Ledes. de eadem. cap. 6. conc. 3. fin. de morbo mortifero: saltem id credo, quādo simul morbus est fallax. ita vt, sicut sæpè contingit, in principio talis morbi iubite accidat mors, atque post aliquot dies; vt in peste gravi, in cuius principio statim esse dandā Vnctionē, decet Conciliū. 5. Mediolan. Cardina. Borrom. p. 2. de Cura pestis. §. Cura Spiritualis, &c. Vers. Quare Extremæ, &c. & versicu. vltim. Et Suar. 3. p. cō. 4. disput. 44. secio. vltima sine, vel phthi si iam confirmata , cum probabili dubio, an hodie, vel cras, vel brevi accidat mors.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

mors. Quia tunc eadem est ratio de principio, atque de medio.

5 Et ideo Parochi nō differant in aliud tempus Extremam Vnctionem, quando probabiliter credunt posse in præsenti dari, idque maximè obseruent circa administrationem Eucharistiæ, quæ nō requirit desperationem morbi; ne infirmū in æternum damnari cōtingat Parochorum negligentia; & ipsi sint animicidæ, strictissimamq; Deo rationē de ea reddiduri. vide cap. Si Presbyter, & sequent. 26. q. 6. & Durant. lib. 1. de Ritibus Ecclesiæ, cap. 20. n. 22. & Concil. 5. Mediola. p. 1. de Extrema Vnctione, §. At caueat.

6 Dico tertio, adultis recenter baptizati dari debet Extrema Vnctio. P. de Le-desm. proximè, conclus. 7. Silu. Extrema vnctio. q. 5. dict. 3. & communis. Patet, quia sunt capaces effectuum Extremæ Vnctionis.

7 Dico quarto, mutilati vngendi sunt in partibus propinquiiorib⁹ illis, quibus sūt mutilati; & in quibus aliās vngēdi essēt.

D. Tho.

D. Tho. in Additionibus, quæst. 32. art. 7.
& communis doctorum; verbi gratia, si
careat oculis, in eorum conchis, &c.

EX DVBIO. IIII.

Sententia affirmativa refertur. n. 1. 2. 3. & 4. 1

Quotannis renouandum est oleum, etiam in fir- 2
morum, & vetus comburendum. nu. 5. idque 5
latè probatur.

Quotannis Parochi petere debet ab Episcopo Chris- 6
ma, & oleum infirmorum. n. 6.

Decretum Fabiani Papæ loquitur etiam de oleo 7
infirmorum. n. 7.

Chrisma solet etiã accipi pro quocunque oleo San- 8
cto. n. 8. cap. I. de Cust. Eucharist. & loquitur
etiam de custodia olei infirmorum ibid.

Innocent. I. sumit expresse Chrisma pro oleo in-
firmorum. ibi. Et reijciuntur omnes solutiones
nu. 9. & 10.

Non valeret Vnctio Extrema cum Chrismate ex 10
oleo, & balsamo, si vera ratio olei propterea
mutaretur. n. 10.

Chrisma significat Vnguentum, vel Vnctionem. 11
n. 11.

Decissio Casuum Art. Mort.

- 12 Materia Confirmationis est Verum Chrisma, ex
oleo, & balsamo; & Unde hoc constet. n. 12.
13 Iam ab hinc multis annis Chrisma tantum su-
mitur pro confecto ex oleo, & balsamo. n. 13.
14 Peccat mortaliter, qui benedicit oleum infirmorum
alio die quam feria. 5. in cœna Domini, vel nõ
renovat illud quotannis, vel sine necessitate
15 Mutur Vetere. n. 14. Ex defectu olei novi, po-
test esse usus Veteris. n. 15. 16. & 17.
18 Ad argumenta primæ sententiæ respondetur. n.
18. 19. & 20.

DUBIUM. III.

V. POSSIT FIERI VNCTIO

Extrema cum oleo vetere, id est, conse-
crato ab Episcopo.

5. hebdomada sanctæ proximè
præteritæ; sed alterius
anni.

ENrr. libr. 3. sum. cap. 8. u. 2 in fin.
dicit, non esse præceptum reno-
uandi quotannis oleum infirmo-
rum,

rum, & lib. 2. cap. 29. nu. 3. litera V. dicit, non esse prohibitum, infirmum vngi veteri oleo; & ita post longā consultationē sensisse Theologos, & vtriusque juris peritos Salmanticæ. Idem Sa. verb. Extrema Vnctio, num. 6. & Petr. de Ledesm. de eādē, cap. 2. fine, dicit, non esse certum, esse præceptum de tali renouatione quotannis.

Probatur. 1. quia nullus Doctorū, quē ego viderim, asserit renouationem præcipi, aut prohiberi vsum veteris olei.

Probatur secundō, quia nullibi etiam in iure id habetur; nam cap. Si quis de alio; de consecr. d. 4. fit tantum mentio de Chrismate veteri, quo prohibetur clericus vngere baptizatū, nisi præoccupante morte. Et Fabianus Papa, epistola. 2. ad Episcopos Orientales, & habetur cap. Literis, de consecr. dict. 3. præcipit quotannis Chrisma renouari, & vetus cremari, nihil autem meminit de oleo infirmorum.

Probatur 3. quia nō omnis cōsuetudo obligat

Decisio Casuum Arti. Mortis.

obligat sub mortali; ut sæpè aduertunt Doctores: ergo quamvis sit consuetudo illud renouandi; si non renovetur, non erit mortale.

5 Dico tamen primò, renovandum est quotannis oleum infirmorum, & vetus comburendum in Ecclesia, vel in piscinā ieiiciendū. Ita Synod. Hispal. anni 1586. confirmata per Sixtum V. Sum. Pontif. lib. 1. titulo, de sacra Vnctione, cap. 2. & Concilium 4. Mediol. Borrom. 2. p. §. 2. & Pontificale Pauli 3. in benedictione Chris-
maris: & ibidem Pontificale Sanctissi-
mi Domini nostri Clementis Divina mi-
seratione Papæ VII. idem dicit in prin-
cipio: §. Hac die singulis annis benedicitur
oleum Catecumenorum, & infirmorum, & con-
ficitur in Chrisma. Et in fine. §. Vetus autem
& addit: Et si quod remanserit in ampullis po-
natur in lampadibus Ecclesiæ ante Sacramentū,
ut comburatur.

Probat, primò, quia ita habet cōsue-
tudo Ecclesiæ ubique; & ideò in regulis
Societatis Iesu, regul. 18. præfecti Eccle-

Cap. V. de Extre. Vnct. Dub. IIII. 177
sic dicitur, ut singulis annis renouent oleum
Sacrum; at huiusmodi regulæ, non solent
poni in dicta Societate circa huiusmodi
ritus, nisi, quâdo id quod præcipitur, ubi-
que, & maximè Romæ, observatur. Item
in Bulla Gregor. XII. concessa eidem
Societati die. 8. Septembris. anno. 1573.
n. 7. dicitur. Vt in Moluchis, Japonijs, & alijs
regionibus huiusmodi. possint dicti Sotij sine scrupulo
viri oleis Sanctis, ante consecratis per. 4. an-
nos; dummodo prius quotannis faciant debitam
diligentiam; vt habeant oleum nouum. At non
esset opus huiusmodi licentiâ limitatâ,
si jure communi, vel sufficiente consue-
tudinè Ecclesiæ id esset permissum.

Probat. 2. quia in Concilio Melden-
si, apud Burchardum. lib. 4. capit. 75. &
refert etiam Belarmin. tom. 2. de Extre-
ma Vnctione. cap. 4. colum. 2. jubetur.
Vt feria. 5. Domini, Parochi ab Episcopo acci-
piant ampullam olei Sancti pro infirmis in Un-
gendis juxta Apostolicam traditionem; idem
apud Ivon. p. 1. cap. 268. & refert Durant.
lib. 1. de Ritibus Ecclesiæ. cap. 20. nu. 2.
ergo ex Apostolis habetur traditio con-
secrandi

Decisio Casuum Art. Mortis.

secrandi oleū pro infirmis feria. 5. in cen.
Domini: sicut & oleū Catechumenorū;
& Chrisma: & renovandi illud quotan-
nis. Ideò enim jubetur tūc accipi oleum
infirmorum: sicut & tunc jubetur accipi
Chrisma, in Concil. Tolet. 1. cano. 20. &
Concil. Valent. & Martini Papæ, & habe-
tur. cap. Presbyteri, & capit. Omni tēpo-
re, de conse. d. 4. Itē in Concilio Vasensi.
canon. 1.

7 Probatur. 3. quia decretum Fabiani
Papæ. Epistola. 2. ad Orientales, & habe-
tur. cap. Literis de consec. d. 3. mandat
quolibet anno Chrisma renovari, & ve-
tus comburi, quo prohibet vti, idque ex
traditione Apostolorum: ergo idem est
de oleo infirmorum; de quo etiam po-
test, & debet intelligi hoc Decretum: si-
cut illud intelligit Turrecremata. ibi-
dem, & Suar. 3. p. tom. 4. disput. 40. secti.
i. nu. 10. Primò quia consuetudo Eccle-
siæ declarat, quod, sicut oleum Catechu-
menorum, infirmorum, & Crisma de-
bēt cōsecrari. d. feria. 5. in cœna Domini.

Ita

Ita & de his omnibus eamdem esse rationem, quantum ad renovationē, & vsum; cum enim non constet de initio hujus consuetudinis; quæ fuit etiam tempore D. Gregor. Papæ, vt constat ex hujus libro Sacramentorum feria. 5. hebdomadæ majoris (habetur inter ejus opera. to. 5.) credi potest fuisse ex tempore Apostolorum, qui die illo edocti sunt, oleum benedicere; sicut Fabianus supra asserit edoctos; fuisse Chrisma conficere. Et sicut hac ratione, quotannis præcipitur renovatio Chriftatis, & prohibetur vsus veteris; vt patet ex ~~dicto Decreto~~ ita ex eodē Decreto intelligitur præcipi renovatio oleorum; & prohiberi vsus veterum.

Secundò, quia sicut oleū Sacrum solet etiam accipi pro Chriftate; vt patet in D. Dionisio de Ecclesiastica Hierarchia. cap. 4. col. 4. & cap. Presbyteris, de consec. dist. 4. quod est Innocentij. I. & cap. Quod in dubijs, in fine, de consec. Ecclesiæ. Ita etiam Chrisma solet accipi pro quocunq; oleo Sacro; etiā infirmorū: vt

Decisio Casuum Arti. Mortis.

pater. cap. 1. De custodia Eucharistiæ: vbi
Chrisma præcipitur observari sub custo-
dia. Quod etiam habet locum in quo-
cunq; oleo Sacro. Item. cap. Presbyteri,
de consec. dist. 4. quod est. D. Gregor. lib.
3. Registri. epist. 9. propè fin. dicit, nè Pres-
byteri ungant in fronte Sacro Chrisma-
te, sed in pectore; vbi planè loquitur de
Chrismate, nè confusio fiat in paucis ver-
bis. At constat Vnctionem istam in pe-
ctore fieri oleo Catechumenorum; &
non vero Chrismate; & capit. Vnico. §.
Quia verò, de Sacra Vnctione. Item &
maximè ~~Innocentius Primus~~ epistola ad De-
centium. cap. 8. & partim. capit. Illud su-
perfluum. 95. dist. ~~expresse~~ Chrisma ac-
cipi pro oleo infirmorum; ibi enim lo-
quitur de Extrema Vnctione, ~~explicatq;~~
de ea ad literam id Iacobi. 5. cap. *Siquis*
infirmatur: ergo quod decretum est à Fa-
biano de Chrismate, etiam decretum est
de quolibet oleo Sacro; sed decretum est,
vt renouetur quotannis, & vetus com-
buratur, & quòd illo non vtatur: ergo idè
decre-

decretum est de Catechumenorum, & infirmorum oleo Sancto.

Nec satisfacit solutio aliquorum dicentium; Episcopos, propter sui excellenciam, posse ungere infirmos Chrismate: Id enim est expresse contrà ipsum Innocent. dicto. cap. 8. ubi etiam clarè, & manifestè loquens de Sacerdotibus, dicit ungere infirmos Chrismate. Paret etiam ex eisdem verbis, esse evidens, non posse intelligi dictum Innocentij de Confirmatione; vt aliqui falsò putarunt: quia ex professo loquitur de Extrema Vnctione.

Denique est maxime inconueniens solutio aliorum dicentium, olim infirmos vinctos fuisse Chrismate, loco olei. Non enim est dicendum, varias fuisse materias hujus Sacramenti in Ecclesia. Vt in simili benè impugnat Belarmi. tom. 2. de Confirmatione. cap. 9. argumen. 1. in 2. solutione. Maxime, cum aliqui dicant, non valere Extremam Vnctionem factam Chrismate ex oleo, & balsamo, si

Decisio Casuum Arti Mortis.

vera ratio olei propterea immutaretur.
Suar. *suprà*. n. 11. Immo Concilium Me-
diola. 5. Borrom. p. 1. de Extrema Unctio-
ne. §. 2. dicit, ut iteretur Unctio, si fortè
priùs fuerit facta oleo Catechumenorù,
vel Chrismate.

21 Et ideò melius est dicendum, Chris-
ma sumi pro oleo genericè, ex Innocen-
tio *suprà*, & ex alijs capitib⁹ citat. Quòd
Chrisma significet unctionem, seu ma-
teriam unctionis, vel unguentum ut ex
D. Augustin. & alijs probat Durantus *su-
prà*. nu. 4. & docet D. Isidor. lib. 7. Orige-
cap. 2. & Rabanus. lib. 1. Institut. cap. 30.
Magist. in ~~cap. 23. cap. 1.~~ apud D. Gre-
gorium in benedictione olei infirmorù,
suprà, vocat dictum oleum, unguentum.
It. Ordinarium Romanum, teste Du-
rant. *suprà*, Chrisma ex oleo, & balsamo,
appellat Chrisma principale. Et quòd
Chrisma apud nos sumatur sæpè pro om-
ni oleo Sacro, docet Glossa in dicto. cap.
Illud, verb. Chrisma, ibidem Archidiaconus.
nu. 2. Turrecre. & Geminianus. Suar.

3. p. suprà. sect. 1. n. 11. Valentia. 3. p. disp. 8. q. 1. punct. 2. col. 2. Item Sot. in. 4. d. 23. q. 1. a. 3. ad. 1. col. vltima.

Nec inde sequitur, non posse secundū dicta constare ad materiam Confirmationis requiri Chrisma confectū ex oleo, & balsamo, constat enim id requiri: quia ita asseritur expressè. cap. Vnico, de Sacra Vnctione. Et in Concilio Florent. de Confirmatione. Item quia Sancti agentes de tali materia, vel expressè explicant materiam Confirmationis, esse Chrisma ex oleo, & balsamo, vel vtuntur æquivalentibus verbis, id est, de oleo habēti fragantiā: vt benè nōtat ~~Beatus~~ de Cōfirmatione. cap. 8. propositione. 2.

Deniq; id constat ex vſu Ecclesiæ. Iam verò à tempore ad minus Innocentij III. semper tantū solet sumi Chrisma pro oleo cum balsamo, vt patet. cap. Vnico proximè citat. & cap. 1. de Sacramentis non iterandis.

Ex dictis sequitur esse peccatū mortale, vel oleum benedicere, alio die, quā dicta

Decisio Casuum Arti. Mortis.

dicta feria 5. vel illud singulis annis, non
renovare, vel veterere vti extra necessita-
tem: ea enim omnia de Chrismate (quod,
scilicet, includat alias olei Sacri differen-
tias, vt probatū est.) precipiuntur ex pre-
se à Fabiano suprà loquente de his, vt de
rebus gravissimis, & verbis manifestè im-
portantib⁹ obligationē, sub mortali: vido
glossam in cap. Quoniam, de sententia
excommunicationis, lib. 6. in verbo, Dubiū.

15 Dico 2. si non sit aliud oleum, nisi ve-
tus, potest instante morte fieri cum illo
Extrema Vnctio; & ad hunc finē servari
debet vetus, quovsq; novum habeatur.
Ita Synod. ~~Tridentina~~ ^{supra}, & Concilium 4.
Mediolan. Borrom. 2. p. §. 1. & in hoc ha-
bet verum primam sententia. Probatur.
Baptismus potest instante morte licite
fieri cum oleo veteri; vt dicitur expresse
cap. Si quis de alio, de consec. d. 4. ergo &
Extrema Vnctio, de cuius essentia est o-
leum; nō autem est de essentia Baptismi;
sed solum pertinet ad eius ceremoniam.
Si ergo necessitas mortis facit licitam
Vnctionis

Vnctionis ceremoniam cum oleo veteri in Baptismo, a fortiori faciet licitam Vnctionem Sacramentalem dicitur esse institutam pro morte in Extrema Vnctione, ad cavendas Dæmonis insidias, quæ secundum Trid. sess. 14. de Extrema Vnctione, in principio, magis urgere solent illo articulo.

Dices, accessorium sequi principale, 16
ut habetur in Regula juris, in 6. & Ideò, ut
perfectè, & solenniter ministretur Baptismus in morte, qui est Sacramentum necessitatis, cõceditur usus olei veteris, ex defectu novi, nõ sic in Extrema Vnctione, quæ non est necessaria. Sed responde-
tur, primò, rationem cõcessionis olei veteris in morte pro Baptismo esse necessitatem, quæ caret lege, cap. Sicut, de consec. d. 1. quæ ratio magis urget in Extrema Vnctione. Secundò, quia minoris utilitatis est, ut ceremonia fiat in Baptismo cum oleo veteri, quàm ut fiat Sacramentum Vnctionis. Denique, quia sicut fit extensio pœnalis illius capitis loquentis

de Baptismo ad alias vñctiones aliorum Sacramentorum: ita meritò fiet extēsiō favorabilis exceptionis, eius capitis de casu instantis mortis pro Baptismo, ad Sacramentum Vñctionis; cū fauores sint magis ampliādi, quā pœnæ: vt habetur in regula, Odia restringi, de reg. juris. n. 6.

17 Nec facit contra hoc privilegiū Greg. xiiij. de quo memini suprà; quia privilegiū concedit etiam vsum ordinarium, etiam pro Baptismo, extrā articulum mortis, quod sine privilegio fieri non potest.

18 Ad argumenta primæ sententiæ respōdetur, ad primum, nec etiā aliquem doctorem ex antiquis dicere contrā nos, & ideo potius esse pro nobis; nō enim tractarunt, quia supponebant, quod nos dicimus vt indubitatum ex usu Ecclesiæ.

19 Ad secundum patet ex dictis suprà, dicto 1.

20 Ad tertium respondetur, hīc non esse tantū consuetudinem, sed etiam præceptum collectū ex Decretis Pontificū, & consuetudine confirmatum; sicut &

præceptum confitendi antè Eucharistiã,
in eo, qui habet conscientiam mortalis,
vt habetur in Trid. sess. 13. cap. 7. Et licet
esset sola consuetudo sine præcepto ex-
presso; sufficeret ad obligandũ sub mor-
tali; quia est de re graui, & pertinenti ad
materiam Sacramenti; & vt de tali in si-
mili, immò in minori casu Baptismi, lo-
quitur. cap. Si quis de alio, de consecr. d.
4. citato.

EX DVBIO. V.

Oleum nõ benedictum potest misceri benedicto.

n. 1. Aliqui putant posse esse maiorem partem
olei non benedicti, quæ addatur benedicto. ibi.

Oleum benedictum potest in infinitum augeri.

dummodo qualibet vice minor pars olei non
benedicti addatur; secundum aliquos n. 2. Et

quando quis posuit vii hac sententia. ibi.

Oleo benedicto nec semel, nec varijs vicibus po-
test addi; nisi pars minor quantitate primæ

benedicta. n. 3.

Idem est de aqua benedicta. ibi. 4.

Altare enormiter lesum non manet consecratum.

n. 5.

DV.

DUBIVM. V.

V. OLEVM NON BENE-

*dictum possit misceri oleo benedicto; ita**ut totum maneat benedictum, &**sufficiens ad Extremam**Unctionem.*

Responderetur affirmatiue, & hoc est certum; quia ita tenent omnes Doctores: & habetur expresse cap. Quod in dubijs, §. ultimo, de consecratione Altaris. Sed quomodo hoc intelligatur, non constat inter Doctores. Nam Angelus, verb. Aqua benedicta; & ibidem Rosela, dicunt, hoc esse verum, etiam si major pars olei non benedicti addatur benedicto; quibus fauet gloss. in cap. cit. fine. & Palac. in 4. d. 12. q. 5. art. 3. in fine, afferentes rationem hujus esse, quia dignius trahit ad se minus dignum. D. Tho. etiam in 4. d. 12. q. 1. art. 2. questiuicula 6. ad 2. & 3. p. q. 77. art. 8. ad 3. qui sine limitatione loquitur.

Alij verò dicunt, posse semper in infinitum augeri oleum benedictum, ei addendo non benedictum; dummodò qualibet vice addatur minor pars non benedicti. Ita Siluest. verbo, Aqua benedicta. q. 3. & Enrr. cum alijs, lib. 3. sum. cap. 8. nu. 2. cui opinioni poterit quis se accommodare, quando non haberet aliud oleum, quod esset certius benedictum.

Nihilominus respondetur, ad hoc, quod oleum maneat benedictum, requiritur, ut quantitas olei in principio benedicta sit maior tota quantitate non benedicta superaddita; modò simul, modò successive, vel varijs vicibus fiat talis additio: verbi gratia, oleo vnius libræ benedicto, non potest fieri additio olei non benedicti, nisi in quantitate minore, libra; etiam si talis additio fiat vna, vel varijs vicibus. Ita planè docet Armil. & Supplementum, verbo, Aqua benedicta, absolute asserentes quantitatē aquæ, vel olei benedicti, debere esse maiorem. Probat, primò, quia aliter non curaret Ecclesia, nec consecraret

secraret magnam quantitatem olei; nec Dominicis diebus frequenter aquam benediceret, si media additione aquæ non benedictæ, vel olei, posset facilius haberi quantitas sufficiens aquæ, vel olei benedicti.

4 . Probat. 2. quia ideò manet totū oleū benedictum, nō quia dignius trahit ad se minus dignū; quod impugnant ferè omnes Doctores citati: sed quia in commixtionibus maior quātitas solet cōvertere in se minorem; & cōmunicare dictæ minori suas qualitates; & ideò voluit Ecclesia, aquā totā commixtā, quando additio fit in minore parte, eo ipso haberi benedictā, quo additio fit modo dicto. Probat. deniq; ex dict. cap. Quod in dubijs. §. 1. quia dicit Tabulā (id est, altare) debere denuò cōsecrari, quādo fuerit mōta, vel enormiter læsa: quia, scilicet, ratione talis læsionis enormis, sicut non censetur moraliter eadem permanere; ita nec remanere consecrata; sed oleum benedictum censetur enormiter lædi, & non manere

idem,

idem, quando non remanet maior eius pars in principio benedicta: ergo, si addatur illi maior pars olei non benedicti, non remanet benedictum.

EX DVBIO. VI.

In diuersis infirmitatibus potest repeti Extrema Vnctio. n. 1.

In eadem infirmitate potest repeti, quando est diuersum periculum mortis. n. 2.

Quæ regula tenenda sit in examinanda distantia necessaria inter vnâ & alterâ vnctionē. n. 3. 4.

DVBIVM. VI.

V. IN EADEM INFIRMITATE possit repeti Vnctio

NAM in diuersis infirmitatibus posse repeti, est omnino certum, vt decernitur in Trid. sess. 14. de Extrema Vnctione. cap. 3.

Dico ergo primò, in eadē infirmitate potest repeti Extrema Vnctio quando infirmus, cum semel incidisset in primum mortis periculum, illud evasit, in quod tamen postea se incidit: ita D. Thom. in

addi-

Decisio Casuum Arti. Mortis.

Additionibus. q. 33. art. 2. corp. dub. 4. d.
23. q. 4. art. 3. ibidem Ricard. art. 2. q. 6. D.
Bona. art. 2. q. 4. nu. 55. Palud. q. ult. conc.
3. n. 10. Gabr. in Supple. q. 1. art. 3. dub. 4.
Sot. q. 2. art. 3. conc. 3. Vict. in sum. de Vn-
ctione. q. 207. D. Anto. 3. p. tit. 14. cap. 15.
§. ultim. Silu. verbo. Extrem. Vnctio. q. 8.
ibidem omnino Angelus. Sum. Pisan. n.
9. Rosel. n. 8. Armil. nu. 9. Enrr. lib. 3. sum.
cap. 9. n. 4. Probat, quia Extrema Vn-
ctio non tam respicit infirmitatem (non
enim dari potest cuicumq; infirmo) quā
infirmitatis statum, id est, proximum pe-
riculum mortis. Ut patet ex Concilio
Florent. de Extrema Vnctione; & Trid.
de eadem. sess. 14. cap. 3. ergo sicut po-
test repeti in diversis infirmitatibus, qua-
do in vnaquaq; est proximum periculi
mortis: Ita, & in eadem infirmitate, si plu-
ries in ea contingat dictum periculum.
2. Probat, quia effectus Vnctionis, qui
est sanitas corporis, & mentis, nō est per-
petuus; ergo, quia in eadem infirmitate
potest deperdi, & de facto deperditur;
potest.

potest, & debet iterari Vnctio; vt eius dictus effectus recuperetur, & illo infirmus iterum ad mortē fatigatus confortetur. Sed Doctores non conveniunt de distantia requisita inter vnā & alteram Vnctionem. D. Thom. enim asserit, in eadem infirmitate breui non esse repetendam Extremam Vnctionē, & in hoc magis inclināt Summ. Pifa. significat Angel. quia requirit longum tempus distantia: Palud. D. Ant. Dura. & D. Bona. loquuntur de morbo diuturno; vt ethica, vel paralyphi. Sor. Victoria. Ricardus, absolute loquuntur. Alij, vt Michael Bononiensis, in 4. d. 23. q. vnic. art. 2. dub. 3. quos non reijcit Sum. Pisan. suprà dicunt, posse in eadem infirmitate post annū iterū dari; quia præsумitur, infirmū euasisse tanto tempore a priore periculo proximo mortis.

Dico tamen. 2. licet, vt benè dicunt D. Bonau. & Palac. suprà, non possit esse certa regula in dicta distantia temporis: certa tamen est, quantum fieri potest, quando

Decisio Casuum Arti Mortis.

judicio Medici, vel alterius in re illa periti censetur; infirmum evasisse primum proximum mortis periculū, & incidisse in aliud, etiam si sit eadem infirmitas brevis; ut benè Gab. suprà. Sicut si quis, liber à morbo, dum convalescit, reincidat in aliud proximū mortis periculū. Nihilominus distātia longitēporis, quam assignant aliqui Doctores vnius anni, potest deservire, ut in dubio censetur esse distinctum proximum mortis periculum, à primo; & vnius mensis, quā negat Enr. suprà sufficere, deserviet, ut in dubio tūc censetur durare idemmet proximum mortis periculum, & non esse aliud novum.

EX DVBIO. VII.

1 *Extrema Unctio dari non potest tempore Interdicti, sine privilegio, si possit infirmus recipere aliud Sacramentum. n. 1.*

2 *Cum Bulla Cruciana, vel simili privilegio, potest dari Extrema Unctio tempore Interdicti. num. 2.*

3 *Tempore Interdicti, licet jure communi dari Baptismus,*

isimus, Pœnitentia, Confirmatio, Matrimoniu
sine benedictione, & tunc in mortis articulo
Eucharistia. nu. 3. Et benedictiones nuptiales
habenti Bullam ibid.

Quando licet Extrema Vnctio tempore Inter-
dicti, licet etiam dicere orationes & psalmos
consuetos. n. 4. Vm. possint tunc adesse laici si-
ne privilegio. ibi.

Satis probabile est morienti, qui nullum aliud po-
test recipere Sacramentum, dari posse Extre-
mam Vnctionem tempore Interdicti, & Cess-
sationis, sublato tamen scandalo, & dum mo-
do consulto secure nequeat iudex, qui collat In-
terdictum illud. n. 5. 6. 7. 8. & 9.

In dicto casu est preceptum recipiendi, & mi-
nistrandi Extremam Vnctionem. nu. 6. d. d.
Quando uti liceat Epicheja. n. 8. Quando cessat
bit scandalum. n. 9.

D V B I V M. VII.
V. TEMPORE INTERDICTI
possit licite ministrari Extrema

Vnctio.

Dico. 1. si infirmus nō habeat Bullam Cruciatam, nec aliud privilegium ad recipiendum Sacramenta tempore Interdicti, & possit recipere aliud Sacramentū, non potest recipere Extremam Vnctionē tempore Interdicti. Ita omnes Doctores, & habetur cap. Quod inte. de pœn. & remis.

Dico. 2. qui habet Bullam Cruciatam, vel simile privilegium, potest licitè recipere Extremam Vnctionem tempore Interdicti. Ita Enrr. lib. 7. sum. cap. 13. nu. 4. & communis; & Manual. Cordub. de Extrema Vnctione dicit ita ubiq; praxi esse receptum. Probatur, quia Bulla dicit, ut habentes illam possint recipere Eucharistiam, & reliqua Sacramenta: ergo comprehendit Extremam Vnctionem. Pater, quia sine limitatione cōcedit reliqua Sacramenta: lex autē generaliter loquens, generaliter debet intelligi, secundū Iuristas communiter, quos retuli suprā cap. 3. dub. 5. nu. 4.

Probatur. 2. quia sub illis verbis, Et reliqua

liqua Sacramēta, solū possūt intelligi Ex-
 trema Vnctio, & Ordo: cū aliās jure cō-
 muni cōcessa sint tēpore Interdicti, Bap-
 tismus, Pœnitentia, Cōfirmatio, & Eucha-
 ristia in articulo mortis, & Matrimoniū,
 quantum ad contractū per verba de prę-
 senti; non autem quoad solennes bēne-
 dictiones; quas tamen possunt recipere
 desponsati, si habeant Bullam Cruciatā,
 vel privilegium, dum in eis seruetur for-
 ma tradita in cap. Alma. ma. tenent hoc
 Rodr. in Bulla. §. 5. n. 22. Enrr. lib. 13. cap.
 24. & planē Covar. cap. Alma. ma. 2. p. §.
 2. n. 7. versiculo, Matrimoniū, in impres-
 sionibus recentioribus. Sil. Interdictum.
 5. quæst. 2. dicto 3. Angel. Interdictum 6.
 n. 30. quia secūdum omnes, sunt Officiū
 Divinum: vt videre est in Nau. cap. 27. n.
 179. Covar. cap. Alma. ma. 2. p. §. 2. n. 7. &
 B. de Medi. lib. 1. sū. cap. 11. §. 13.) ergo etiā
 de Extrema Vnctione debēt intelligi illa
 verba, scilicet, Et reliqua Sacramenta, vt
 sint vera: vnum enim nō dicitur reliqua.
 Deniq; probatur, quia hæc interpretatio

est pia, & favorabilis animabus existenti-
bus in periculo mortis; quibus multum
prodest recipere Extremam Vnctionem, vt
docet Trid. sess. 14. de Extrema Vnctio-
ne, in principio.

4 Et possunt tunc etiam dici orationes,
& psalmi cōsueti in administratione di-
ctæ Vnctionis; vt benè notat Enrr. proxi-
mè citatus, litera Q. quia privilegiū con-
cedens, posse sumere Sacramentum; con-
cedit consequenter illa, sine quibus, non
debet, nec solet ministrari illud: vt docet
in simili de Eucharistia ministrata moriē-
ti. Silu. Interdict. 5. q. 7. exceptione 4. &
Calderin. de Interdicto. §. Viso, loquens
de eadē, & de Baptismo. Vult enim Sum.
Pontifex ministrari Sacramēta observa-
tis ritibus Ecclesiæ. Vm. autē tūc possint
adesse laici, qui nō habēt privilegiū. Enr.
affirmat, & significāt Sil. proximè & Cal-
derin. loquentes in simili de Eucharistia.

5 Dico 3. satis probabile est, licitè mi-
nistrari posse, & debere Extremam Vn-
ctionem morienti, carenti omni privile-
gio,

gio, etiam tempore Interdicti, & Cessationis à divinis, quando nullum aliud potest recipere Sacramentum; & maximè si tunc careret sensu. Ita Enrr. lib. 3. sum. cap. 10. nume. 3. litera F. Et quidam viri docti à me consulti. Item Petr. de Ledes. de Vnctione, cap. ultimo, conclu. 4. dicit, hoc non esse omninò improbabile. Probat, quia necessitas caret lege. cap. Sicut, de consecr. d. 1. Sed hìc est maxima necessitas, ne fortè infirmus attritus dānetur, nisi recipiat Extremam Vnctionē; cum qua potest fieri contritus: ergo potest licitè ministrari tempore Interdicti, in casu dicto: de quo nec Iura, nec Doctores loquuntur, cum negant tēpore Interdicti posse sine privilegio dari Extremā Vnctionē; agūt enim de casu ordinario. in quo moriēs recipit aliud Sacramentū, vel quando, licet non recipiat, potest tamen cōmodissimè adiri iudex, qui posuit illud Interdictū, vt tollat illud pro dicto casu: quod faciēdum esset, si per tēpus securissimè fieri posset.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

Confirmatur. i. quia ideò in iure conceduntur tempore Interdicti, & Cessationis, Baptismus, Pœnitentia, & morienti Eucharistia, quia sunt necessaria, & præcepta; vt patet ex communi Doctorum, & cap. Alma. mater. §. Quia verò. de Sententia excommunicationis. lib. 6. noluit enim Ecclesia prohibere receptionē Sacramentorum, quæ sunt necessaria necessitate finis; vel præcepti Divini: Sed in casu prædicto, Extrema Vnctio est necessaria necessitate præcepti, vt docent expresse Palu. in. 4. d. 23. q. 1. art. 3. concl. 3. n. 24. Enrr. proximè. D. Anton. 3. p. tit. 14. cap. 15. §. 4. in fine. Et id esse satis probabile tenet Suar. 3. p. tom. 4. disput. 44. sec. 1. n. 7. Et idē tenerent aliqui viri docti nostri tēporis; qui docēt, ratione propriæ charitatis morientem teneri confiteri, si nullum aliud posse recipere Sacramentum, in casu in quo aliàs non teneretur; vt per interpretem; & hoc nè exponat animā suam periculo damnationis æternæ, si non habeat veram contritionem, quæ

quæ non ita facile haberi solet; maximè ab omnibus parum deditis rebus spiritalibus: ergo potest tempore Interdicti ministrare Extrema Vnctio; cum aliud non potest recipi Sacramentum.

Confirmatur. 2. quia. cap. Alma. M. S. 7
Quia verò. citat. lib. 6. conceditur tempore Interdicti Pœnitentia viventibus, etiam sanis; eo quòd sit summè necessaria: sed in casu dicto, Extrema Vnctio est summè necessaria moriēti, nè in æternū fortè damnetur: ergo cōcedi debet tempore Interdicti, & Cessationis.

Deniq; quia credēdum est, Ecclesiam concedere id, quod quisq. pius meritò concederet in casu prædicto: nè fortè moriens damnetur: ergo est plana Epicheia, qua vti licet, quando non est recursus commodus ad Superiorem; & probabiliter creditur ita eum, vel legem velle: licet sit aliqua formido de opposito: vt docent. D. Thom. Caiet. 1. 2. q. 76. art. 6. corp. Soto. 1. libr. de Iustitia, & jure. q. 6. artic. 8. colun. 3. D. Anton. 1. part. tit. 17.

281 *Decisio Casuum Arti. Mortis.*

§. 20. circa principium, & Silu. verbo. Pa-
pa. q. 16. n. 6.

9 Nec obstat scandalum, quia in Hispa-
nia, nullam erit tempore Interdicti, cum
ferè omnes habere soleant Bullam Cru-
ciatam. Tempore autem Cessationis sa-
tis fiet scandalo, si publicè doceatur, id
licère, propter necessitatem, quod præ-
sumi debet à vulgo, cujus non est hoc sci-
re, vel credant, infirmum habere privile-
gium, vel dictam Cessationem esse revo-
catam, quoad illum effectum.

EX DVBIO. VIII.

1 Solus Sacerdos est minister *Extremæ Vnctionis*.

2 nu. 1. Isq; est Parochus, nisi in necessitate, ex
defectu illius, & Superioris, tunc enim quili-
bet Sacerdos non impeditus censura, potest,
etiam religiosus. nu. 2. & seq. Et est certum
hoc, quando infirmus non posset recipere aliud
Sacramentum. n. 3.

4 Eucharistia, & aliquando Pœnitentia, possunt
7 administrari ex rati habitione. nu. 4. Explica-
tar Clement. I. de privilegijs. n. 7.

DVBIUM. VIII.

QUIS SIT MINISTER EX-
treme Vnctionis.

Dico.1. Sacerdos est tantum mi-
nister. Habetur expresse in Trid.
sess. 14. de Extrema Vnctione.
cap. 3. & in Epist. Innocenti. I. ad Decen-
tium. cap. 8. & patet Iacobi. 5. Vide Du-
rant. libr. 1. de Ritibus Ecclesiæ. cap. 20.
nu. 23.

Dico. 2. extra casum necessitatis, pec-
cat Sacerdos mortaliter, qui sine licen-
tia Parochi, vel Superioris, ministrat Vn-
ctionem. Est certa, & omnium Docto-
rum.

Dico. 3. quando proprius Sacerdos ab-
est, vel non potest, aut clarè injustè non
vult ministrare Extremam Vnctionem;
nec est recursus commodus, & securus.
ad Superiorem, vt det licentiã (quã tamẽ
in isto casu Prælati deberet in suis Syno-
dis dare cuilibet Sacerdoti, sicut fecit
Cardi. Berro. in suo Cõcilio. 3. anni. 1579.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

de Extrema Vnctione. §. Ne alius.) potest
quilibet Sacerdos, etiam Religiosus, qui
sit Catholicus, & non excommunicatus
nominatim, nec publicus clerici percus-
sor, nec suspensus, nec irregularis nomi-
natim, nec degradatus, conferre Extre-
mam Vnctionem in tali casu. Ita Sot. in
4. d. 25. q. 2. art. 2. conclus. 1. Gaiet. verb.
Excommunicatio cap. 64. ibidē Armil.
excommunicatione 39. Enrr. lib. 3. sum.
cap. 13. nu. 4. & lib. 8. cap. 54. n. 2. Grafs.
2. p. Decisio. lib. 1. cap. 8. n. 15. Sa. verb. Eu-
charistia. nu. 4. P. de Ledesm. d. p. sum. de
Vnctione. cap. 4. conclus. 1. dub. 3. Angl.
1. part. in 4. q. de Vnctione, art. 3. conclu.
2. Archidi. cap. Si presbyter, nume. 1. 26.
quæst. 1. cum Ioan. Andr. Item Ledesm.
2. 4. q. 33. artic. 3. fol. 402. & Victoria. in
sum. de Vnctione. q. 220. in fine; & Dura.
suprà. Est tamen contra Nau. cap. 27. nu.
102. Silu. verbo. Excommunicatio. 7. ex-
communicatione 14. dub. 3. nu. 32. Bonifac.
in Clementin. Religiosi, de privilegijs. n.
85. & D. Ant. 3. p. tit. 24. cap. 54. col. 1. li-

cet Silu. postea verb. Extrema Vnctio. q.
4. concedat nostram sententiam (exci-
piens tamen, licet immerito, Religiosos)
quæ tamen mihi est certa, quando infir-
mus nõ posset recipere aliud Sacramen-
tum.

Probat, quia secundum communem 4
Doctõrũ, etiam Sacramentũ Pœnitentię
requirens essentialiter jurisdictionẽ, po-
test in necessitate ministrari ex ratihabi-
tione de præsenti, modo explicando suo
loco. Item Eucharistia ex ratihabitione
valde probabili potest etiã administrari;
ergo à fortiori Extrema Vnctio in articu-
lo mortis potest ex ratihabitione admi-
nistrari, ex defectu proprii Sacerdotis.
Quis enim dubitet, saltem Summum
Pontificem velle, vt in articulo mortis,
ab alieno ministraretur Extrema Vnctio,
quando haberi non potest cõmodẽ pro-
prius?

Confirmatur, quia necessitas caret le-
ge. cap. Sicut, de consecr. distinct. i. ergo
in casu vltimæ necessitatis nulla est lex,
quæ

De iussio Casuum Art. Mort.

quæ prohibeat alienum ministrare Sacramenta in absentia proprii, qui propter urgentis periculum mortis haberi commodè non potest. Denique, quia nostra Sententia est pia, & animabus favorabilis: ergo sequenda.

6 Nec refert, Extremam Vnctionem, non esse necessariam, nam est necessaria, quando infirmus non potest recipere aliud Sacramentum, ut vidimus dub. præcedenti, & licet extrà hunc casum, non sit necessaria, est tamen valdè utilis contra impugnationes Dæmonis; quæ in illo articulo, in quo totum concluditur negotium salvationis æternæ, solènt esse aciores; ut docet. Trident. sess. 14. de Extrema Vnctione in principio.

7 Nec obstat Clemētina prima de privilegiis; quia ibi Pontifex punit factū aliās in casu prohibito: non autem punit casum aliās licitū; qualis est dare Extremam Vnctionem in necessitate, modo suprà exposito.

EX CAPITE. VI.

*Quid sit Ordo. num. 1. Quæ sunt ejus mate-
ria. num. 2.*

CAPVT. VI. DE
Ordine.

Sacramentum Ordinis est Sacra-
mentum, quo potestas spiritualis
significatur, & traditur in Ordine,
ad Sacrosanctum Corpus Christi consecrandum. Soto. in. 4. distin. 24. in principio.

Est autem ejus forma, verba illa imperativi. Accipe, &c. per quæ ordinans dat potestatem illis, qui ordinantur, quando eis tradit illud, per cuius traditionem confertur Ordo. Illud autem, quod traditur, est materia. Ita Concilium Florenti. de Ordine. De hoc autem Sacramento vnicum tantum dubium proponam.

EX DVBIO VNICO.

Decisio Casuum Art. Mort.

- 1 Curandum est diligenter, ut instrumenta in quibus imprimuntur character, tangantur. n. 1. Quæ sint illa instrumenta. ibi. Quidam repeti conueniat tactum. ibi.
- 2 Tactus est de essentia, Secundum communem Sententiam. n. 2.
- 3 Ordinantes debent esse diligentissimi, & curare, ut ordinati tangant instrumenta, ut excusent certa incommoda, quæ referuntur. n. 3.
- 4 Episcopi peccant mortaliter dicentes Vnam formam simul omnibus, saltem in Presbyteratu. n. 4.
- 5 Et idem est quotiescunq; omitterent in Ordinis essentialibus aliquid necessarium, etiam si sit opinio in contra. n. 5.
- 6 Quomodo tollatur scrupulus ordinatorum dubitantium, an tetigerint. n. 6. Et ultimo; Aliqui dicunt non esse de essentia Ordinis tactum, modo fiat traditio, & acceptatio signo exteriori. n. 6. & seq.
- 7 Aliquando possessio acquiritur per solam Ostrationem. n. 10.
- 8 An sit necesse tangere in Presbyteratu, etiam Patenam, & Hostiam. n. 11.

✠ DVBIUM VNICVM. ✠

V. TACTVS INSTRVMENTO-

rum, in quorum traditione confertur

Ordo, sit de essentia hujus Sa-
cramenti.

Comunis Sententia affirmat.

Dico tamen. i. curandum est

diligentissimè tam ab ordinan-
te, quàm ab ordinato, vt tragentur reali-
ter instrumenta, in quorum traditione
imprimitur character. Vt in Subdiacona-
tu, Calix cū Patena; in Diaconatu, Liber
Euangeliorum; & maximè in Presbyte-
ratu, Calix cum vino, patena, & hostia.

Nec est inconueniens repetere tactum;
si constaret, non tetigisse priùs: Immo ita
faciendum est: Et in dubio, si tetigit, vel
non tetigit, non erit inconueniens, tactū
repetere sub conditione, monendo Epif-
copum, de dicto dubio: vt benè docet
Enrr. lib. 10. sum. cap. 3. n. 3.

Probatur, quia tactum requirunt quasi
de essentia Palud. in. 4. d. 24. q. 1. artic. 1.

Decisio Casuum Art. Mort.

D. Thom. in Additionibus. q. 34. art. 5. ad 3. D. Ant. 3. p. tit. 14. cap. 16. in principio. Cajet. tom. 1. Opusculorum tract. 26. de Collatione Ordinis. art. 1. Rainerius. 2. p. Pantheologiæ. verbo. Ordo. capit. 15. Rosar. aureum. libr. 4. verbo. Ordo. 1. §. 7. Angel. ibidem. num. 7. Silvest. Ordo. 2. quæst. 5. Summ. Pisan. ibidem in principio. Rosel. ibi. nu. 1. & omnes fateantur, id esse tutius.

3. Et certè ordinatores deberent esse in hac re diligētissimi, & designare aliquos Sacerdotes diligentes, aptos, ac nimis timoratos, qui tempore ordinationis tautui benefaciendo ab ordinatis specialiter attenderent; saltem in Presbyteratu: quia præterquam, quòd sic ordinati certius ministrarent plura Sacramenta, quæ à caractere sacerdotali essentialiter dependent: qualia sunt Ordo, Eucharistia, Pœnitentia, Cōfirmatio, & Extrema Unctio: excusaretur etiam certissimum inconueniens, quod sæpissimè expertus sum: scilicet, sic ordinatos, etiam cum minimo

nimo scrupuli dubio, angi, & defatigari perpetuò scrupulis, an, scilicet, tetigerint, vel non: & ea via inquietè celebrare, & non audere ministrare Sacramentalijs, maximè in articulo mortis; viros aliàs nimis idoneos, & sufficientissimos.

Vnde etiam patet, vix excusari posse 4 à mortali, Episcopos, qui contra Pontificale, saltem in Presbyteratu, dicunt vnā tantū formā pro omnibus ordinatis simul. Quia sic vix potest saluari simultas necessaria materiæ, & formæ, etiam moralis. Et tantò minùs excusantur, quantò in re magis necessaria prætermittunt hanc diligentiam, quam faciunt in tradendis vestibus Sacris; in quibus esset multò minùs inconueniens dicere verba simul omnibus: Nihilominùs tamen debent seruire, in omnibus Pontificale.

Et quod dictum est de tactu, & forma intelligendum quoque est, de quacūq; alia diligentia necessaria: vt certò tradatur Ordo: maximè Presbyteratus: in quo

Decisio Casuum Att. Mortis.

certò, & nō per opiniones est procedendū, propter summam rei gravitatem: etiam in Sententia eorum, qui sentiunt aliquando in Sacramentis posse procedi cum opinione; qui non loquuntur de casu præsentis Presbyteratus; propter rationem suprā dictam. Vide Caiet. suprā.

Nihilominus Dico. 2. ad tollēdos scrupulos iam ordinatorum, an sufficienter tetigerint instrumenta tempore ordinationis; de servire potest Sententia eorū, qui docent tactum illum, non esse de essentia Sacramenti Ordinis; sed sat esse, porrectionem vassorum, & eorum acceptionem ab ordinatis signo externo. Enrr. lib. 1. sum. cap. 9. n. 11. & lib. 10. cap. 10. n. 1. Sa. verbo. Ordo. n. 3. Ledesm. 2. 4. 19. 36. art. 5. fol. 411. colu. 3. Armik. verbo. Ordo. n. 4. cum Alberto. Item Soto. in. 4. d. 24. q. 1. art. 2. col. penult. Cajet. verbo. Ordo. Victoria in sum. de Ordine. q. 211. D. Thom. etiam suprā non rejicit omnino hoc: immò in. 4. ad Hanibaldum. d. 24. art. 1. corpore, recitat vtramq. Sententiam,

tiam, & nihil addit. D. Ant. suprà ultimo loco refert Sententiam Alberti, nec eam rejicit. Maior. in. 4. d. 24. q. 1. col. 3. tantū dicit, esse tutius tangere; & vt tale esse sequendum. Sum. Pisan. suprà dicit, esse hoc penitus ambiguum; tutius tamē esse sequendum id esse probabile, licet oppositum verius, & tutius, docet, Pet. de Ledesm. p. 1. sum. de Ordi. cap. 3. cōc. 2. dub. 1. dict. 2.

Probatur. 1. quia Concilium Florent. 7 de Ordine nihil meminit. de contactu, sed tantū de traditione, cū tamen exactissimē egerit de necessarijs pertinentibus ad essentiam Sacramentorum.

Probatur. 2. quia traditio instrumentorum tantū deservit ad determinandam potestatem, quæ datur. At ad hoc non requiritur contactus; sed ostensio præsens cū signo acceptativo. Vndē nō est eadem ratio, quæ in Baptismo, Confirmatione, & Vnctione, non enim dicitur quis lavari, vel vngi, nisi aqua, vel oleū attingat ejus corpus.

Decisio Casuum Art. Mort.

9 Cōfirmatur, quia verè dicitur quis accipere equum, vel numos in suos, licet illos non tangat, modò sit ostensio præsens, qua tradantur, & ab ipso acceptentur.

10 Deniq; aliquando potest acquiri possessio, & esse vera traditio, sine apprehensione reali modò sit aliquod signum exterius loco illius apprehensionis realis. Ut patet. cap. 2. de Consuetudine, & lege. Quod meo. §. Si venditorem. ff. de acquirenda possessione: ubi dicitur, fundum verè posse possideri per solam ostensionem, sine ingressu in illum.

11 Hoc præsertim locum habet; quando esset merus scrupulus, quòd non tetigerit; vel quando tetigit certò Calicem; sed non ita certò Hostiam, ut benè notaverunt Sot. suprà. Valentia. 3. p. disput. 9. q. 1. punct. 5. col. vltima. Enrr. lib. 10. suprà; & dicit communem esse recentiorum. Item admittit Silu. suprà. Item Pet. de Ledesm. difficultate. 2. asserit, sufficere tetigisse Calicem, licet non sit tacta Patena,

Patena, nec Hostia; quamvis curandum sit omnia tangere. Probatur, quia sicut vinum sufficienter tangitur, tacto Calice, in quo est; ita & Hostia sufficienter tangitur, tacta Patena, in qua est; vel etiam tacto Calice in quo est Patena cum Hostia: nam etiam in alijs rebus humanis non solent specialiter tangi omnia, quæ traduntur, quando vnum eorum est in alio.

Proderit etiam ad tollendos huiusmodi scrupulos, credere Episcopos esse diligentes in hac re; maximè si sint pii, & docti; & assistere clericos ad id deputatos; & facile homines oblivisci solere, etiam statim, nisi curam specialem habeant commendandi aliquid advertere memorix; vt de celebranti notat. D. Thom. 3. p. q. 83. art. vlti. ad. 5. Immò timor, & anxietas; an tetigerit, vel non; potest esse in causa, vt facile meminisse nequeat, an verè tetigerit; etiam si verè, & realiter tetigerit.

Decissio Casuum Arti. Mortis.

EX CAPITE. VII.

- 1 *Quid sit Matrimonium. num. 1.*
- 2 *Quæ sint ejus forma, & materia, etiam proxima. ibi. & num. 2. & 3.*

CAPVT. VII. DE
Matrimonio.

1 **M**ATRIMONIUM Est viri mulierisq; maritalis cōjūctio individuum vitæ consuetudinem retinens. Ita Alex. Papa. cap. Illud. de præsumptionibus. Forma hujus Sacramenti, sunt verba, vel signa, quibus ipsi contrahentes exprimunt suos consensu
n Matrimonium de præsentī.

2 Et licet de Materia sint variæ Sententiæ, & communior teneat esse signa, quæ exprimit primus conjux: verius tamē est, ipsasmet personas legitimas contrahentes, esse materiam: & verba, quibus exprimitur cōsensus interior, esse formam, vt docet. D. Thom. 4. d. 42. q. 3. a. 2. corpore.

Palud.

Palud. d. 26. q. 4. n. 23. ad. 2. Cova. in. 4. de sponfal. 2. p. cap. 1. §. Vnico. nu. vlt. & Adria. in. 4. q. 1. de Matrimonio, vers. Ad rationes. ad. 2. principale. Sicut, inquit, contingit in quolibet alio contractu, in quores, quæ transferuntur per cõventionem, & pactum, sunt materia; & ipse cõsensus expressus transferendi est forma.

Quòd si dicas; quid ergo erit materia proxima? Respõdetur, ipsæ personæ quatenus agunt de contrahendo in futurum seu inchoatio ipsius contractus Matrimonij, antequã ultimò perficiatur, seu quaten⁹ intelligitur ultimò subjici ipsas personas consensibus explicatis de præsentin Matrimonium præsens.

EX DVBIO. I.

Quales Parochi, & Curæ possint delegare, vel subdelegare alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio. n. 1. & seq.

Delegatus ad vniuersitatē causarum potest subdelegare. n. 3.

Delegatus potest subdelegare; quando ei hoc ex-

Decisio Casuum Art. Mortis.

- 5 preſſe committitur à principali. n. 4. Quid au-
6 tem Synodus Hiſpal. in hoc diſponat. nu. 5. Et
7 Vtrum valeat Matrimonium factum à non
Cura, contra Synodum. nu. 6. Conſuetudo eſt
optima voluntatis interpres, quando eſt ſcita
& clara. n. 7.
- 8 Vicarij temporales, quales ſunt Curæ non proprie-
tarij, non poſſunt jure communi ſubdelegare.
9 nu. 8. Nec habent Vniuerſitatem cauſarum,
10 etiam pro foro conſcientiæ. nu. 9. Non debet in
11 hoc procedi in dubio; ſed certo. nu. 10. licentia
pro Matrimonio, non ſufficit generalis; ſed
debet eſſe ſpecialis. n. 11.
- Quis Parochus debeat aſſiſtere, ſponſi, an ſponſæ?
nu. 12.

¶ DVBIUM. I. ¶

V. CURÆ POSSINT ALIIS
Clericis dare licentiam, vt aſſiſtant con-
tractui Matrimonij loco ipſorum.

CERTVM eſt id poſſe Episco-
pos, & Parochos proprietarios
facere, quales ſunt in Episcopa-
tibus,

ribus Toleti, & Gienienfi; quia ita habetur expresse in Trid. sess. 24. de Reformatione Matrimonij, cap. 1.

De alijs verò, qui subduntur alicui Parocho proprietario; quales sunt in eisdem Episcopatibus, illi qui subduntur Parochis, dictis Prioribus, Enr. lib. 6. sum. cap. 7. n. 3. dicit, non posse subdelegare: atque adeò nec dare licentiam alijs Sacerdotibus, ut assistant cum testibus Matrimonio contrahendo. Possè verò subdelegare Curas, qui non habent supra se alium Parochum, sed immediatè subsunt Episcopo, licet non sint proprietarij; quales sunt Hispali, Cordubæ, Granatæ, Gadibus, & omnes Vandalix præter Gienienfes. Idem dicit lib. 11. cap. 3. n. 5. Et ita esse in praxi Cordubæ, & Hispali.

Probat, quia hi Curæ sunt delegati ad universitatem causarum, ac si essent proprietarij: ergo possunt subdelegare. Delegatus enim ad universitatē causarū potest subdelegare aliquā causam, ut docet Panor. cap. Cū Belcoldus. n. 19. & 20.

Decissio Casuum Art. Mortis.

de sententia, & re judicata. Gloss. in cap. Cum causa, de appellationibus, verb. De legatus à Principe, ibidem Innocent. & communis.

- 4 Dico tamen. i. si huiusmodi Curæ delegati, quicunque sint, etiam Gienenses, habeant expressè potestatem concessã ab Episcopo, vel ab ijs, qui possunt eis cõcedere subdelegandi licentiam, administrandi omnia Sacramenta, vel specialiter Matrimonium; poterunt dare licentiam alijs Sacerdotibus pro Matrimonio. Patet, quia delegatus potest subdelegare, quando id illi specialiter committitur, secundum Silu. Delegatus. q. 8. dict. 6. & communẽ, & habetur, cap. Is, qui. & cap. Finali, §. Vices suas, de officio delegati, lib. 6. vbi Gemini. n. 3. & latè glos. in dict. cap. Is, qui, in verb. Per alium.

Hispani autẽ in Synod. anni 1586, libr. 1. tit. de Offic. Rectoris, cap. 1. §. 5 decernitur, Curas hujus diocesis ex legitimo impedimẽto, & causa posse subdelegare licentiã administrandi Sacramenta, illis Sacer-

Sacerdotibus, qui ab Archiepiscopo, vel
ejus Provisore habuerint in scriptis facul-
tatem administrandi Sacramenta. Et lib.
4. de Spōsalibus, cap. 4. dicitur, ut possint
committere facultatē benedicendi nup-
tias.

Vndē meritō dubitari potest, an valeat 6
Matrimonium, quod fieret præsente ali-
quo Sacerdote, etiam ex licentia Curæ:
si dictus Sacerdos non haberet prædictā
licentiam in scriptis; quia potest credi,
eam limitationem pertinere ad formam
commissionis: at certum est secundū
jura, & Iuristas, nō tenere factum, in quo
requiritur certa forma; nisi servetur ipsa
forma. Molin. lib. 2. de Primog. cap. 7. nu.
4. Covar. cap. Alma. mar. 1. p. §. 9. num. 8.
Nau. cap. 27. num. 37. quod alio longius
disputandum remitto; quia nō est huius
loci.

Dico 2. si sit clara consuetudo scita, &
approbata à Prælatis, ut dicti Curæ dele-
gati dent licentiam administrandi Ma-
trimonium, poterunt illam dare. D. Ant.

Decisio Casuum Arti. Mortis.

3. p. tit. 17. cap. 1. §. 18. B. de Medi. de Pœnitentia, tractatu de cōfessione. q. 36. de licentia Vicecurati ad confitendum. fol. 85. Adrian. in 4. de confessione. q. 5. dub. 2. Silu. verbo, Vicarius. q. 5. & communis; quia consuetudo est optima voluntatis interpretres. Debet tamē hęc consuetudo esse clara, vt dictum est.

8 Dico. 3. extrā prædictos casus, non est tutum, nec vllō modo faciendū, vt Curę non proprietarij, etiā qui immediatē subduntur Episcopo, dent licentiam alteri Sacerdoti, vt assistat Matrimonio contrahendo. ita Sil. suprā, ibidem Angel. n. 8. Sum. Rosela. n. 11. & cōmunis; docent enim Vicarium temporalem, quales sunt omnes prædicti Curę, non habere iure cōmuni potestatem subdelegādi. Probat̃ur ex cap. Clericos, de offic. Vicarij, vbi dicitur, Vicarios Ecclesiarū nō posse sibi Vicariū substituere. Secūdō, ex lege. More. ff. de iurisdictione omnium iudicum, dicenti, eum posse iurisdictionē demandare, qui eam habet iure non alieno.

Tertiō,

Tertiò, quia verè non habent vniver-
sitatem caufarum, etiã pro foro cõfcien-
tiæ, cùm non soleant approbare pro Sa-
cramentis ministrandis; fed hoc fibi re-
servant Episcopi: ergo non habent vni-
versitatem caufarum, cujus vna est sub-
delegare licẽtiã pro Sacramentis. De-
nique, quia Trid. suprã requirit licentiam
Parochi; at substitutus non est Parochus,
sed vice Parochus.

Ex quibus constat non esse æquum in
re tã gravi procedere in dubio; sed opus
esse habere expressã cõmissionẽ, vt pos-
sint subdelegare licentiã assistẽdi Matri-
monio; aliter, vel ipsi Curæ per se assistãt,
vel petẽtes prædictã licentiã remittãt ad
Episcopũ, vel ad Parochũ proprietariũ.

Debet autem ea licentia esse specialis
pro Matrimonio, & nõ sufficit generalis
ad Sacramenta administrãda. Enrr. lib. 1.
sum. cap. 3. n. 5. propè fin. & patet ex Sy-
nod. citat. & ita habet vsus, qui satis con-
sonat Tridẽtino suprã: & meritò, nè facile
fiant Matrimonia ignorante Parocho.

Denique,

Decisio Casuum in Arti. Mortis.

- 12 Denique, nota debere contrahentes vocare Parochum sponsæ ut assistat Matrimonio, si celebretur in Parochia sponsæ; sin minus Parochus sponsi vocetur, si in eius Parochia contrahatur: sic enim sine scrupulo contrahetur. Quod curandum est ad tollendas lites, ita Segura in direct. 2. p. cap. 15. n. 47. Navar. lib. 4. consiliorum, tit. de spons. cons. 1. & 52. folio 395. & cap. 25. nu. 144. Enrr. libr. 11. sum. cap. 3. nu. 2. Rodrig. tom. 1. sum. cap. 219. concl. 5. 4. & 6. & decreuerunt expressè Cardinales responsione 441. Reliqua remitto ad Doctores, maximè ad juniores.

EX DVBIO. II.

- 1 Pars affirmativa secundum aliquos ponitur. n. 1.
2 Secunda contraria refertur. n. 3.
3 Si impedimentum sit publicum, vel dispensatio fiat pro foro exteriori, necessaria est presentia Parochi, & testium in ratificatione Matrimonij. n. 4.
4 Idem est quando ex tali assistentia non sequitur inconueniens. n. 5.

Et quomodo id fiet sine incommodo. n. 6. Non est
autem necesse denuò, quando timetur incom-
modum ex assistentia, non autem ex non assi-
stentia, & impedimentum est oculum. n. 7.

Quomodo eliciendus sit consensus pro Matrimo-
nio remissive. num. 10.

¶ DUBIUM. II. ¶

V. SIT NECESSARIUM
assistere Parochum, & Testes Matrimo-
nio denuò ratificato, quando prius in
facie Ecclesiæ contractum fue-
rat nullum.

Quidam asserunt, esse necessa-
rium tunc adesse testes cū Pa-
rocho. Ita Gutier. in Quæstio-
nib⁹ Canoniciis. cap. 18. n. 8. & de Iuram.
confirmat. 1. p. cap. 5. n. 22. Seguar. in Di-
rector. Iudicium Ecclesiasticorū. 2. p. cap.
15. n. 4. Lu. Lopez. 1. p. sum. cap. 85. fin. &
hoc esse verius docet Cord. de Casibus.
q. 51. opinione. 2. Probat. 1. quia in dis-

Decisio Casuum Arti. Mortis.

pensationibus solet apponi, ut prædicti conjuges coram confessario contrahant, si sit periculum ex testibus: ergo.

2 Secundo probatur, quia non cessant omninò causæ, quibus Trident. sess. 24. de Reformatione Matrimonii. cap. 1. inductum fuit, ut exigeretur ad Matrimonium præsentia Parochi, & testium, posset enim alter conjugum, qui secretò denuò ratificaret Matrimonium, quod prius invalidè contractum fuit nullum, allegare, se denuò non contraxisse, & primū Matrimonium fuisse nullum: & ita vellet ad aliud Matrimonium convolare: ergo etiā in ratificatione est necessaria præsentia Parochi, & testium; ut possit Matrimonium comprobari.

3 Sententia. 2. docet non esse necessarium in tali Matrimonio denuò contracto adesse iterum Parochum, & testes, si adfuerunt in primo, quod fuit invalidum. Ita Navarr. cap. 22. nu. 70. & dicit sic esse in Praxi apud Pœnitentiariā, & ita declarasse Pium. V. item Enrr. lib. 7.

sum.

sum. cap. 13. nu. 5. propè finem, & lib. 11. cap. 3. n. 6. Rodri. in Bulla §. 13. n. 6. Vera Crux in appēdice Speculi conjugiorum. dub. 10. conc. 3. & Gutierr. suprà. nu. 21. dicit, tenere Marcū Antonium Cuchiū. lib. 5. de Institutione majoratus. tit. 11. de Matrimonio. n. 65. & dicitur, Guerterum, Blancum, Sāctium, Gallum, & alios Episcopos, qui interfuerunt Cōcilio Tridentino, testatos fuisse, ita dictum Concilium sensisse.

Dico tamen. 1. Si impedimentum sit publicum, vel dispensatio fiat in foro exteriori, adesse necessariò debent denuò Parochus, & testes, licet adfuerint in primo invalido; & oppositum non est probabile, vt benè docēt Cordu. Vera Crux suprà, & planè Navarr. in vltima editione. cap. 16. num. 37. quia dicit interpretationem Pij. V. fuisse pro foro conscientie. Patet ex rationibus pro prima Sententiā & quia Doctores, secundæ Sententiæ loquuntur tantum de Matrimonio nullo, ex impedimento occulto.

Decisio Casuum Art. Mortis.

5 Dico. 2. si nullum timeatur incommodum alicujus momenti, ex eo quod Parochus, & testes denuò assistant Matrimonio contrahendo, id servandum est necessariò, scilicet, ut assistant. Ita Cordub. suprà; & patet rationibus pro prima Sententia. Et quia id proderit utriq; conjugì, nè possint vllò tempore, nec vlla via allegare aliquid contra Matrimonium contractum.

6 Est aut commoda via, ea, quam docet Segura suprà, ut confessorius ex licentia Parochi, vel Episcopi assistat Matrimonio contrahendo, & vocentur testes, vel omninò ignoti, vel amicissimi, & secreti observatores; & nihilominus sub censuris gravissimis præcipiatur illis secretum de illo Matrimonio; habita potestate ad hoc præcipiendum ab Episcopo, cui non erit necesse explicare in specie personas contrahentes; satis erit in genere.

7 Dico. 3. si grave timeatur incòmodum ex tali assistentia; & impedimentũ sit occultum, nec timeatur postea publicandũ esse,

esse: potest tunc securè esse locus Secundæ Sententiæ, contrà quam, tunc nō probant rationes primæ sententiæ.

Ad.1. pro Prima Sententia dicitur, id fieri: quod ita sit melius juxta dictū.2. & ad tollendas opiniones. 8

Ad.2. Respondetur, ita esse; cessare tamē magna ex parte, quādo impedimētū est occultū, præsertim quādo vix probari potest impedimentum: sicut cōtingit, quādo fuit Matrimonium invalidum ex defectu consensus interioris. Vel dicatur clariùs, fundamentum potissimum, Secundæ Sententiæ esse, Concilium non loqui in tali casu juxtà interpretationem. Pij. V. & Episcoporum, qui dicto Concilio interfuerunt: licet non cessent omninò incommoda. 9

Quomodo autē eliciendus sit cōsensus alterius cōjugis ignorātis impedimētū, quando habita dispensatione dicti impedimenti, denuò celebrandum est Matrimonium secretò juxta dicta. Vide Cajet. tom.1. Opusculorū. tract. 12. de contractu. 10

Decissio Casuum Arti. Mortis.

Matrimonij. q. 2. Gutierr. de Iuram. confir. 1. p. cap: 5. n. 21. Sor. d. 28. art. 2. conc. 3. Segura in Direct. 2. p. n. 40. & Entr. lib. 7. sum. cap. 13. nu. 5. propè finem, & lib. 11. cap. 3. num. 6.

EX DVBIO. III.

- 1 Quando possint omitti denuntiationes, ut ex aliqua causa contrahatur Matrimonium in articulo mortis. n. 1.
- 2 Nunquam ex dispensatione Episcopi potest contrahi sine Parocho & testibus, etiam in articulo mortis. num. 2. & 3.

DVBIVM. III.

V. SIT NECESSARIUM

adesse Parochum, & Testes, quando contrahitur Matrimonium in articulo mortis, ex aliqua causa necessaria.

Dico. 1. si in articulo mortis quis velit contrahere cum aliqua, vel ad legitimandam prolem, ex ea
suf-

susceptam vel ad tollendam infamiã, & dedecus fœminæ, vel simile incommodum, possunt licitè omitti monitiones, ex licentia Parochi; si Ordinarius adiri cōmodè nequeat. Ita Segura in Directo. 2. p. cap. 15. n. 4. Sarmiento. lib. 1. Select. cap. 6. n. 7. Matien. lib. 5. novæ recopilat. tit. 1. leg. 1. verb. Clandestino. cap. 3. n. 5. lite. X. & n. 8. Cova. in. 4. despōs. 2. p. cap. 6. in principio. n. 12. & Nau. cap. 6. nu. 37. Probatur, quia tunc est evidens Epicheia intentionis Concilij pro dicta necessitate illius articuli.

Dico. 2. nō tamen propterea licebit in articulo mortis vnquā cōtrahere sine Parocho, & testibus; etiam ex dispensatione Episcopi. Ita Nau. cap. 22. n. 70. Sarmien. & Enrr. sup. Segura. sup. n. 44. Matien. suprà, & Gutier. de Iuram. conf. 1. p. cap. 51. n. 23. & 24. quia hoc nunquam concessit Concilium Trid. Episcopo; immò tacitè negavit, dum concessit posse remittere denuntiationes; & nihil concessit circa præsentiam Parochi, & testium.

Decissio Casuum Arti. Mortis.

Quod est verum, etiamsi prius Matrimonium fuerit contractum invalidè coram Parocho, & testibus; si impedimentum est publicum, vel dispensatio est obtenta in foro exteriori, ut docent Matien. supr. & Navar. proximè, quod dicit in Hisp. n. 69. & patet ex dicto 1.

EX DUBIO. IIII.

- 2 In casibus periculosis procedendum est cautè & maturè, maximè in Matrimonio. n. 2.
- 3 Quomodo monèdi, vel non monèdi sint conjuges bona fide existètes in Matrimonio nullo. n. 3.
- 4 & seq. Nunquam licet cooperari positivè alterius errori. n. 4. Licet tamè permittere ex causa. nu. 5. & 6. Permitti potest aliquando ignorantia invincibilis Matrimonij invalidi, licet inde sequatur damnum tertij, quod non sit multò maius n. 7. Quid si fuerit olim mala fides, nunc autem sit bona? nu. 8. Quid sit faciendum in dubio, an sequatur, vel non damnum, si veritas doceatur. num. 9. Consilium est obtinere prius dispensationem, quam moneantur. n. 10.
- 11 Similis regula servanda est in alijs materijs similibus. num. 11.

¶ DUBIVM. III. ¶

V. *QUI SCIT, ALIQUOS
esse in Matrimonio invalido, ex ignorantia
invincibili, teneatur illos monere
de impedimento.*

Quidam affirmant, vt Adrian. in
4. de Confessione. q. 5. dub. 7.
& quolibet. 5. a. 2. versic. Cir-
cà dicta. P. Sot. lectione 10. de confessio.
versiculo, Circà.

Dico tamen. 1. in hoc, & similibus ca-
sibus periculosis procedendum est cautè
& maturè; & ita non est acceleratè inij-
ciendus scrupulus, nec ex tēpore respon-
dendum pœnitēti; sed si roget, differatur
responsio in aliud tempus: si tamen nihil
roget de impedimēto, sed solum confes-
sus sit suum impedimentum, vel aliquas
causas ipsius impedimenti; nihil tūc pœ-
nitenti dicatur de dicto impedimento,
nec de nullitate sui Matrimonij; sed sub
alia occasione occupationis, vel simili,
dilata absolutione, sumatur tempus, ad.

examinandum, per se, vel ex cōsilio aliorum, quid oporteat fieri in tali casu: alias tæpè pœnitebit confessariū facti, quādo velit reparare damnum à se factum, & nō possit.

3 Dico. 2. si ex meo silentio sequatur dānum commune, vel scādalum publicum de tali facto, q̄ alia via reparari nequeat; monere quisque debet p̄dictos conjugēs existentes bona fide in Matrimonio invalido; etiam si ex illorum separatione, timeatur malum privatum. ita Ledes. 2. 4. q. 8. a. 4. dub. 9. col. 3. & multi viri docti. Patet, quia p̄ferendum est bonum publicum bono privato. Idem est quotiescunque multò majus damnum sequeretur ex silentio, quā ex illorum separatione.

4 Dico. 3. quando confessarius, vel quicumque alius, si taceat veritatem, fuerit occasio positiva, & non tantum permissiva, ut alter conjugum permaneat in errore; quia, scilicet, ab illo rogatur, an illud sit impedimentum sui, vel alterius Matrimonij;

monij; teneretur tunc, cum veritatē de illo casu docere. Ita Sor. d. 18. q. 1. a. 4. ad 2. B. de Medi. lib. 2. summ. cap. 3. regul. 2. fine, fol. 263. Angles 1. p. in 4. q. 3. de confessione, a. 4. difficultate 8. conc. 1. Ledesm. suprà, dub. 8. fine, fol. 70. col. 3. L. Lopez, 1. p. summ. cap. 27. versiculo. Ad prudentiam Pater, quia nunquam licet alterum decipere positivè cooperando eius errori.

Si tamē pœnitens proponeret, non rē 5
 probabilem, vel dubitabilem probabiliter, sed tantū scrupulū; quia non habet cognitionem rationis, ob quam meritō probabiliter dubitari poterat: verbi gratia, si proponat, se habere scrupulum de suo Matrimonio, eo quòd viderit vxorē suam allocutam fuisse cū Petro eius consobрино: vel si proponat, an possit stare dicto alicuius viri gravis, p̄j & docti, qui docuit ipsum, ne curaret scrupulum, quoangebatur circà Matrimonium; tunc potest licitè confessarius, vel alter rogatus, dicere, illū esse scrupulū, & ita de illo nō curandum;

Decisio Casuum Arti. Mortis.

curandum; & circà reliqua verba, quibus casum illum retulit, tacere; quia interrogans tunc non intendit de casu, nec de eius facto interrogare; sed tantum, an illi sit iecurū stare dicto illius viri docti, quē de illo casu consuluit: in casu tamē dicti 4. infrā ponēdi, scilicet, quo debet se prudenter gerere, nihilque respondere, nisi rogaretur: ita Cordub. de casibus. q. 189. punto 5. Enr. lib. 6. summ. cap. 17. nu. 5. & alij viri docti. Probatur. 1. quia rogās adhuc in illo casu habet ignorantiam invincibilem; cū scrupuli non sint curandi. Probatur. 2. quia rogatus docet tunc positivè veritatem, respondens dubio proposito ut proposito: & in reliquis, de quibus nō interrogatur, permittit errorem. quod licitum est ex justa causa, secūdum Doctores.

Dico. 4. extrā casus dictorum. 2. & 3. nullus, nec confessarius, tenetur docere veritatem conjugī invincibiliter ignorantī impedimentum sui Matrimonij iā contracti invalidè, quando ex tali monitione

rione non sperat fructum, vel quando ti-
 met valdè probablliter scandalū grave:
 ita Sot. & B. de Medi. suprà. Angles suprà,
 concl. 3. Ledes. proximè. concl. 1. & 2. fo.
 70. Lopez suprà. Cordub. suprà. & lib. 1. q.
 11. col. penult. a. 2. dict. 2. pag. 126. Ioan.
 de Medin. de Pœnitentia. q. de confesio-
 ne dimidiata iteranda. fol. 69. dict. 3. ver-
 siculo, Similiter. Rodrig. in Bulla. §. 13. n.
 6. Enrr. sup. nu. 4. & cap. 26. nu. 1. litera C.
 Quod extēdunt aliqui Doctores, quādo
 sequeretur notabilis infamia. Probatur
 ex D. Aug. & habetur, cap. Si quis autem,
 de Pœnitentia. d. 7. §. Item dicente: *Si sci-
 rem non tibi prodesse, non te admonerem, non te
 terrerem*, ergo illa admonitio esset impru-
 dens; cū tunc noceret, & nō prodesset.
 Probatur. 2. ex cap. Quia circa. de con-
 sang. & affinitate: vbi dicitur Episcopo,
 vt permittat remanere quosdā in Matri-
 monio invalido, q̄ ex separatione grave
 scandalū immineret. Denique, quia gra-
 ve damnum est iusta causa permittendi
 errorem invincibilem.

Decisio Casuum Art. Mortis.

- 7 Hæc dicta hujus quarti dicti sunt vera, etiā quando ex meo silentio sequeretur damnum tertij, (saltem si non esset multò majus, quàm scādalum, quod sequeretur ex illorū separatione) ita Sot. Io. de Medi. Cordub. supr. Enr. proximè. Ledes. suprā. dub. 9. col. 3. & Cano. relect. de Pœnit. p. 5. fol. 110. vers. Atque. Probat, quia nō est cur faveam magis tertio, quàm ignorantibona fide impedimentū sui Matrimonij, quādo cōcurrit damnū vtriusque.
- 8 Item eadem est ratio, quando, licet in principio fuerit mala fides cōjugibus, de præsentitamen est bona, ex omnimoda oblivione, vel ex alia causa: ita quidā viri docti. Patet, quia iam pro tunc habet ignorantiam invincibilem.
- 9 Quid autem faciendum sit in dubio, scilicet, quia est æqua ratio tam cōmodi, quàm damni, ex vtraque parte docendo veritatem, vel illam tacendo? Respōderi potest ex regulis, quæ dantur in tractatu de conscientia, scilicet, inclinādum esse in partem, in qua, perspectis omnibus circumstantijs

constantijs damni, & commodi, & certitudinis illorum, sit minus periculum.

Denique, nota esse consiliū, quod prius obtineatur dispensatio, si fieri possit, quā admoncantur conjuges bona fide perseverantes in Matrimonio invalido; ut notant quidam viri docti; ne turbentur, & exponantur periculo incontinentiæ.

Ex dictis in casu hoc Matrimonij invalidi, potest colligi regula servanda in alijs huiusmodi pertinetib⁹ ad alias materias.

Et hæc ad Dei Optimi Maximiq; gloriam, & fideiū animarum salutē de hoc Tractatu dicta sint; siqua deesse videbuntur ad mortis articulum expectantia, in Appendice requirātur. Quicquid in hoc tractatu, & alibi dixero, Sanctæ Romanę

Ecclesiæ, & melius sentientium correctioni subjicio: animus enim

fuit attingere aliqua, quæ

viri docti latius postea

prosequantur.

IO RD A N E M.

IN B A C V L O

T R A N S I B O

Per Iesum Christū Do:
minum nostrum.

INDEX VNI-
VERSALIS RERVM, QVÆ
in his septem Capitibus hujus Decis-
sionis casuum in Articulo Mortis oc-
currentium reperiuntur, ordi-
ne alphabetico di-
gestus.

Absolueret qui tā-
tum diceret, ab-
soluote; & tene-
ret Sacramētum; li-
cēt malè faceret. ca.
4.n.4.&.9.fol.89.

Absolutio ab excōmu-
nicatione præmitta-
tur à peccatis. cap.
4.nu.5.&.9.fol.89.
&.90.

Absolvote, in vrgente
necessitate, posset
& à cēsuris, & à pec-
catis absolutionem

cōprehendere. ibid.

Absolutionē recipiens
extra articulū mor-
tis, cum attritione
etiam cognita, non
peccat. cap. 4. dub.
1.n.5.fol.94.

Absolutio sacramenta-
lis priuata, intelli-
gitur per Pœnitentiā:
cap.4.dub. 2.n. 15:
fol.104.

Absolutio olim du-
plex; priuata de pec-
catis secretis, & or-

A dinarijs;

INDEX.

dinarijs; & publica,
pro publicis, & gra-
vibus. ibi. n. 17. fol.
106.

Absolutio sacramenta-
lis, quando danda sit
sub conditione, la-
tè, ex Doctoribus,
& Concilijs. ibi. n.
19. & 30. fol. 113.
& 114.

Absolutio nunquā po-
test fieri in absentia.
ibidem.

Cōtra Absolutionem
in absentia, præci-
pua ratio. ibi. nn. 31.
fol. 114.

Quādo Absolvitur qui
signa dedit cōtritio-
nis. Indictis signis re-
peritur vera cōfes-
sio. ibi. n. 34. fol. 116.

Quādo Absolutio sub
conditione impraxi
danda sit in art. mor.
signa cōtritionis ex

hibētibus; & hoc ef-
se tutius. ibi. n. 37. &
38. fol. 118.

Absolutio, etiā sub cō-
ditione dari nō debet
extra articulū mortis
nō cōfidenti peccata
in specie; quāvis qui
confitetur sit mutus.
ibi. n. 42. fol. 121.

Quomodo Absolvēdi
sint qui, quoad aliqua
habēt judiciū, & quo-
ad alia, nō. cap. 4. dub.
3. n. 14. fol. 130.

Quando Absolvitur
quis in art. mort. ab
excōmunicatione; à
nō legitimo iudice,
recurrēdum erit ad
legitimū iudicē. ca.
4. dub. 4. n. 7. & 15.
fol. 135. & 137.

Absolutio à censuris fa-
ciēda est, etiā si mō-
riens absolvi nō pos-
sit à peccatis, si non
habet

INDEX.

habet impedimētū.
ibi.n.18.fol.139.

Absolvi quādo possit
quis ab Hæretico.
ibi.n.20.fol.139.

Absolutionē recipiens
in art. mort. à mini-
stris censuris impe-
ditis, aliquando non
peccat. Licet minis-
trās pertinax peccet
M. ibi.n.21.fol.140.

Absolutus legitimē à
simplici Sacerdote
in art. mort. à reser-
vatis, nō tenetur po-
stea pro illis recurre-
re ad Superiorē, nisi
habēat annexā excō-
municationem .ibi.
n.25.fol.141.

Absolvēdus est in art.
mort. qui fateri non
potest, nisi vnum tā-
tum veniale. cap. 4.
dub.6.n.1.fol.145.

Absolutionis forma,

quæ est in Manuali-
bus pro art. mor. nō
est Sacramētalis. ibi.
n.2.fol.146.

Absolvendus est prius
ab excōmunicatio-
ne, quā detur excō-
municato Sacramē-
tū, si dedit signa do-
loris. cap. 5. dub.2.
n.6.fol.171.

Quādo Absolvēdus est
aliquis in art. mort. à
ministris cēsuris im-
peditis, qui ordo sit
servādus in dictis mi-
nistris præferendis.
cap. 4. dub.4.n.22.
fol.140.

Absurdus intellectus vi-
tādus est; etiā si opus
sit recedere à pro-
prietate verborum.
cap.1.dub.18.n.12.
fol.49.

Ad Accelerationis mor-
tis, si vè parvæ, si vè

A 2 magnæ

INDEX.

magnæ permissionē,
requiritur causa iusta
pro quantitate acce-
lerationis. capit. 1.
dub. 12. n. 12. fol. 34.

Adultus secundum ali-
quos confitens ve-
nialia dubia, est ab-
solvendus sub con-
ditione. Sed quid sit
melius. cap. 4. dub.
3. n. 9. fol. 129.

Adulto recenter bapti-
zato, si in articulum
mortis incidat, dan-
da est ei Extrema
Unctio. cap. 5. dub.
3. n. 6. fol. 174.

Amentiz periculū ali-
quando facit idē, q̃
periculū mortis præ-
lud. 1. n. 10. fol. 4.

Amentes à natiuitate
sunt baptizandi, si-
cut & pueri. cap. 1.
dub. 8. n. 1. fol. 24.

Perpetuò Amētes pos-

se confirmari, piūm,
& probabile est. cap.
2. dub. 5. n. 3. fol. 59.

Perpetuò Amentibus
non est dāda Eucha-
ristia. cap. 3. dub. 4.
n. 1. fol. 74.

Amentibus qui aliquā
do habuerunt vsum
rationis dāda est Eu-
charistia; & quomo-
do, & quando. ibi. n.
2. & 6. fol. 73. & 74.

Amentes nō est opus,
vt in vfu rationis pe-
tierint Eucharistiā.
ibi. n. 7. fol. 74.

Amentibus, qui aliquā
do habuerunt vsum
rationis dāda est Eu-
charistia tantum in
articulo mortis. ibi.
n. 8. fol. 74.

Amens, vt vngatur, nō
est necesse, vt in ju-
dicio petierit Vn-
ctionem. c. 5. dub. 2.

INDEX.

- n.4.fol.170.
Amentiu irreverentia
 resistētiæ non impe-
 dit repetitionē Sacra-
 mēti Vnctionis.ibi.
Altare enormiter læ-
 sum, non manet con-
 secratū..cap.5. dub.
 5.n.5.fol.183.
Apostoli an baptizave-
 rint eisdem diebus,
 omnes, qui dicuntur
 credidisse Actuum.
 2.&.4.&quomodo.
 cap.1.dub.4.n.3.&
 4.fol.8.&.9.
Aqua artificialis nō est
 materia Baptismi.ca-
 pit.1.n.2.fol.5.
Aqua nō quæcunq; suf-
 ficit ad Baptismum;
 sed in tanta quanti-
 tate, in qua possit di-
 ci aliquis lavari.cap.
 1.dub.4. nu.1. &.2.
 fol.17.&.18.
Aqua non benedicta,

quo modo misceri
 possit benedictæ.ca-
 pit.5. dub.5.n.4. &
 5.fol.183.

Articulus mortis quid
 sit.Prælud.1.nu.1.
 fol.1.

Articulus, & Periculū
 mortis non differūt
 cōmuniter in jure.
 Prælud.1.n.7.&.8.
 fol.2.&.3.

Articulus, & Periculū
 mortis, non differūt
 pro Sacramentis, &
 absolutione à censu-
 ris, & cōcessione in-
 dulgentiarum.Præ-
 lud.1.nu.9.fol.3.

In Articulo extremo
 mortis, non differūt
 velle cōfiteri, & actu
 confiteri. Sicut nec
 incipere confessio-
 nem, & eam perfice-
 re.cap.4.dub.2.nu.
 45.fol.123.

INDEX.

Afsistentia Parochi, & testium, in ratificatione Matrimonij est necessaria, quando impedimentū est publicū, & dispensatio fuit expedita pro foro exteriori, & quando nullū sequitur incōmodū. cap. 7. dub. 2. n. 1. 2. 3. & 4. fol. 201. & 202.

Afsitentia Parochi, & testium non est necessaria, quādo timeatur incōmodū; & impedimētū est occultū. ibi. n. 7. fol. 203.

Attritio quæ sufficiat cū Sacramēto Pœnitētiæ. ca. 4. dub. 1. n. 5. fol. 96.

Audientes confessionē publicam monendi sunt de obligatione ad secretum. cap. 4. dub. 6. n. 16. fo. 151.

(S) B (S)

Baptismus quid sit. capit. 1. n. 1. fol. 5.

Baptismus est sub cōditione repetendus, de quo meritò dubitatur an valuerit. ca. 1. dub. 1. n. 1. fol. 7.

Baptismus est repetendus sub conditione, quādo est opinio docēs nō valuisse, licet alia doceat, valuisse ca. 1. du. 1. n. 2. fol. 7.

Baptismus est sub cōditione repetendus, quando nō est certitudo, quòd valuerit primus Baptismus. ibi. n. 5. fol. 8.

Baptismus nō est repetendus, quando non est probabilis & discreta ratio dubitandi. ibi. n. 8. fol. 9.

Baptismus quomodo securius fiat. cap. 1. dub. 2. nu. 3. fol. 11.

In Baptismo requiritur

INDEX.

& sufficit, vt concurrant simul aliqua pars formæ cum materia. ibi. n. 4. & 5. fol. 12.
 Baptismus ille est sub conditione repetendus, in quo non fuit aliqua simultas physica materiæ cū forma. ibi. n. 6. fol. 13.
 Baptismus fieri debet in capite. cap. 1. dub. 3. n. 1. fol. 14.
 Baptismus factus in solo capite, nō est repetendus. ibi. n. 2. fol. 14.
 Baptizari debet puer in minima parte, si sine periculo expectari non possit major pars, sub cōditione tamē; sub qua etiā debet repeti in capite, quando postea posset fieri. cap. 1. du. 3. n. 3. fo. 15.
 Baptismus factus in pectore, vel scapulis, vel humeris valet se

cūdum aliquos. ibi. n. 4. fol. 15.
 Baptismus non factus in capite est sub cōditione repetendus. ibi. n. 5. fol. 15.
 Baptizari potest puer in vtero, si ibi abluī possit, quādo natiuitas eius expectari nequit. ibi. n. 6. fol. 15.
 Baptismus in capillis, quomodo, & quando fit faciendus, & repetendus postea si supervivat Baptizatus. ibi. n. 7. fol. 16.
 Baptismus fieri nō potest impelle secūdinā; nisi sub conditione, in necessitate: & sub eadem est repetendus, sublata dicta pelle. ibi. n. 8. fo. 16.
 Ad Baptismum quāta aquæ quantitas sufficiat. cap. 1. du. 4. n. 1. & 2. fol. 17. & 18.

INDEX.

Baptizandus non est expositus afferēs schedulam sui Baptismi, vel quando de illo, certò testificatur aliquis; & quomodo. capit. 1. dub. 5. n. 2. fol. 20.

Baptizandus est expositus inquacunq; ætate sub conditione, quando de ejus Baptismo sufficienter non constat. ibi. nu. 3. fol. 20.

Baptizandus est sub cōditione puer suppositus à Dæmone. ibi. n. 4. fol. 21.

Baptismus valet, quando quis mente in eū consentit, licet quocunq; metu. cap. 1. dub. 6. n. 1. fol. 21.

Baptismus non valet, in quem aliquis non consensit mente po-

sitive; sed repugnāvit. Et alia circa hoc ibi. n. 2. fol. 22.

Baptismus receptus cū volūtate neutra est repetendus. ibi. nu. 3. fol. 22.

Baptismus Nigrorum non valet, quando omninò ignorantes illū receperūt. cap. 1. dub. 7. n. 1. fol. 23.

Baptismus Nigrorum, qui de illo habuerūt aliqualem notitiam, sufficit. ibi. num. 2. fol. 23.

Baptismus Nigrorum in dubio, ex speciali causa est repetendus sub conditione. ibi. n. 3. fol. 24.

Baptizandi sunt Amētes à nativitate, sicut & pueri. cap. 1. dub. 8. n. 1. fol. 24.

Baptizari debet Amēs
in

INDEX.

in articulo mortis,
qui aliquādo habuit
vsum rationis ; &
quomodo, & quan-
do ; & etiam extrā
illum articulum. ibi.
n. 2. fol. 24.

De Baptismo infidelium
vide verbo Infidelis.
cap. 1. dub. 11. nu. 1.
fol. 27.

Baptismus ejus, qui cer-
tò scitur suffocandus
esse, missus in pu-
teum; secundum ali-
quos valet. cap. 1.
dub. 12. n. 1. fol. 12.

Vt Baptizetur infans,
non licet scindere
ejus matrem, quan-
vis, sit ad mortē dā-
nata. Et quid sit fa-
ciendum. ibi. nu. 3.
fol. 31.

Baptizās eo modo, vt
per se, & certissimè
inferatur mors, pec-

cat. M. estq; irregu-
laris; & non valet ta-
lis Baptismus. ibi. n.
5. fol. 32.

Baptismus est differē-
dus, quando potest
sine animæ pericu-
lo, & si non differ-
retur, posset esse cor-
pori nocivus, ibi. n.
6. & 7. fol. 33.

Quoties ex Baptismo
provenire potest ali-
quod damnum cor-
pori baptizandi, cu-
randū est debitis di-
ligētis, vitare illud.
ibi. n. 8. fol. 33.

Baptizandus est puer
indubio, an ejus cor-
pori nocebit Baptis-
mus, quādo sine illo
timeretur ejus mors
ibi. n. 9. fol. 33.

Baptizari debet puer,
quando scitur aliās
moriturus sine Bap-

A 5 tismo;

INDEX.

tismo; licet Baptismus esset causa parva, vel magnæ accelerationis mortis illius. ibi. n. 10. & 11. fol. 34.

Baptizare quicumq; tenetur, etiam cū proprio periculo utiæ infantem iam morientem. ibi. n. 14. fol. 35.

Baptizare licet tempore Interdicti, & Cessationis. cap. 1. dub. 13. n. 1. & 2. fol. 37.

Baptizandus adultus extraneceffitatem est instruendus per aliquos menses: in neceffitatem tamen, breviter, ut potuerit. capit. 1. dub. 14. nu. 1. fol. 37.

Baptismus valet datus à quocunq; etiā hæretico, modò prestat necessaria. cap.

1. dub. 15. n. 1. fol. 38
Baptismus in art. mortis licetè datur à quocunq; ex defectu Parochi, & commodioris ministri. ibi. n. 2. & 3. fol. 38.

In Baptismo ministrando Parochus omnibus est præferendus; & eius defectu, qui sit præferendus alijs. ibi. n. 3. fol. 39.

Sacerdotem Baptizare sine licentia proprii Parochi illum, qui securè expectare posset, esset. M. Et in quo casu sit foemina omnibus præferenda. ibid.

Baptizare debet parēs in neceffitatem proprium filium; extraquam esset. M. vel suscipere eū in Baptismo, vel Cōfirmatione,

INDEX.

- tione, & esset puniē
 dus. ibi. n. 4. fol. 39.
- Baptizet quicumq; , à
 quo petitur in neces-
 sitate Baptismus, in
 dubio an sit, vel nō
 articulus mortis. Et
 an veniat idoneus mi-
 nister. cap. 1. dub. 15
 n. 5. fol. 39.
- Baptizet idiota pro-
 prio idiomate; ita vt
 semper retineat ver-
 bum Baptizo. ibi. n.
 7. fol. 40.
- Baptizās Baptismo pri-
 vato contrahit affi-
 nitatem. cap. 1. dub.
 18. n. 3. fol. 44.
- In Baptismo privato
 Patrinus non est ne-
 cessarius, & potest
 omitti, secundū ali-
 quos; quod rejici-
 tur. ibi. nu. 5. 6. & 7.
 fol. 45.
- Baptismus pro non ba-
 ptizatis, & Pœnitē-
 tia pro baptizatis la-
 psis in. M. in neces-
 sitate ex jure æqui-
 paratur. cap. 4. dub.
 4. n. 20. fol. 139.
- Benedictiones nuptia-
 les possunt dari tē-
 pore Interdicti ha-
 bentibus Bullā, vel
 privilegium. cap. 5.
 dub. 7. n. 3. fol. 187.
- Bona fides excusat à
 novo peccato, in ne-
 cessarijs necessitate
 finis: non tamen po-
 nit medium necessa-
 rium. c. 4. dub. 1. nu.
 4. fol. 94.
- Bulla requirit confes-
 sarium approbatum
 ab Ordinario. capit.
 4. dub. 4. nu. 10. fol.
 136.
- Cum Bulla potest quis
 sine recurſu absolvi in
 art. mort. ab omnibus
 refer-

INDEX.

reservatis Papæ excepta hæresi, à qua etiã potest tunc absolvi, ex defectu legitimi absolventis; sed cum recurſu, ad illum, si supervivat. ibi. n. 15. fol. 137.

C

Caput. Si vir, de cognitione spirit. non agit de separatione Matrimonij, nisi tantum quoad usum. cap. 1. dub. 18. n. 17. fol. 50.

Carēti usu rationis Eucharistia dat gratiã recipienti sine obice. cap. 3. dub. 4. n. 4. fol. 73.

Carēs usu rationis probetur prius, an decenter possit recipere Eucharistiam. ibi. n. 5. fol. 73.

Cautio juratoria a pos

fit omitti aliquando ob urgentem necessitatem articuli mortis. cap. 4. nu. 6. fol. 90.

Cautio juratoria sufficit pro conscientia; quando re ipsa non potest fieri satisfactio. ibi. n. 7. fol. 90.

Capitis, Qui recedunt & aliorum. 26. q. 6. verus intellectus. capit. 4. dub. 2. nu. 16. fol. 103.

Cano, & Ledesma contendunt indictis Capitibus tantum agi de poenitentibus solenniter: sed rejicitur. ibi. n. 19. & 20. fol. 107.

In Capitibus dictis agitur de casibus contingētibz in artic. mort. circa Sacramēta. ibi. n. 21, fol. 107.

Capit-

INDEX.

Capitibus dictis nō tā-
tū agitur de his, qui
iam petierāt Recō-
ciliationem, sed de
ijs, qui denuo pete-
bant. cap. 4. dub. 2.
n. 23. fol. 107.

Canones pœnitentia-
les etiam ad sacramē
talem confessionem
pertinebāt. ibid. fol.
107.

Capti ab infidelibus
quando possint cui
libet Sacerdoti con-
fiteri etiam extrā ar-
ticulū mortis. cap.
4. dub. 2. nu. 23. fol.
107.

Capax effectus Sacra-
menti, est de se ca-
pax illius Sacramen-
ti. cap. 5. dub. 1. n.
3. fol. 166.

Carentibus vsu ratio-
nis, quem aliquan-
do habuerunt, quā-

do danda sit Extre-
ma Vnctio. cap. 5.
dub. 2. n. 1. fol. 169.

Caput primum de cu-
stodia Eucharistiæ
loquitur etiā de cu-
stodia Olei infirmo-
rum. cap. 5. dub. 4.
n. 8. fol. 178.

A Censuris faciēda est
absolutio aliquādo;
etiam si moriens nō
posita peccatis ab-
solvi. cap. 4. dub. 2.
n. 18. fol. 104.

Censuræ non incurrū-
tur ob conscientia
erroneam, nisi in re
sit verè illud factū,
pro quo imponun-
tur. cap. 1. dub. 12.
n. 16. fol. 36.

Clericus deponitur ob
negligentiam Bapti-
zandi aliquem in ar-
ticulo mortis. cap.
1. dub. 15. n. 6. fo. 40

Cleri-

INDEX.

Clericis non impone-
batur Pœnitentia so-
lennis. cap. 4. dub. 2.
n. 19. & 20. fol. 108.

Certiori periculo cõ-
muniter magis est
occurrentiũ. cap. 4.
dub. 2. n. 38. fol. 119.

Celebrans Sacerdos
quid sit facturus, quã-
do tũc petitur ab eo
Pœnitẽtia moriẽti.
c. 4. du. 6. n. 5. fol. 147

Clemẽtina. 1. de privi-
legij explicatur. ca.
5. du. vlt. n. 7. fol. 191.

Circà communionem
infirmorum pericli-
tantiũ, non est mul-
tũ scrupulizadũ an
sit jejunus, vel nō. ca.
3. dub. 5. n. 1. fol. 96.

Chrisma solet accipi
pro quocunq; oleo
sancto. capit. 5. dub.
4. n. 8. fol. 178.

Circumstantias nō my-

stantes speciẽ, tãtũ
tenetur quis cõfite-
ri, quãdo manifestè
gravant notabiliter,
& non alias. cap. 4.
dub. 7. n. 10. fol. 155.

Chrisma pro oleo in-
firmorũ sumit Ino-
centius Primus, &
rejiçiũtur omnes so-
lutiones. ca. 5. dub.
4. n. 9. & 10. fol. 179.

Chrisma significat vn-
guentũ, vel vnctio-
nẽ. ibi. n. 11. fol. 179.

Chrisma ex oleo & bal-
samo est materia Cõ-
firmationis, & vn-
dè hoc constet. ibi.
n. 12. fol. 180.

Chrisma tantum sumi-
tur pro cõfecto ex
oleo & balsamo. ibi.
n. 13. fol. 180.

Cõflictus belli, est pe-
riculũ mortis. Præ-
lud. 1. n. 3. fol. 2.

Con-

INDEX.

Conjeturæ dubitandi
probabiliter de Bap-
tismo, etiam adulti,
quæ sint. cap. 1. dub.
1. n. 9. fol. 9.

Corrigere proximum
in extrema neces-
sitate animæ, etiā cū
proprio periculo vi-
tæ, tenetur quicun-
q; , etiam si non sit
Prælati. ca. 1. dub.
12. n. 14. fol. 35.

Cōjux baptizās in ne-
cessitate, vel bona
fide post Matrimo-
niū propriū filium,
non impeditur à pe-
titione debiti. cap.
1. dub. 18. n. 17. fo. 51.

Cōmunis sentētia po-
test aliquādo relin-
qui, quādo pro sin-
gulari, est textus ex-
pressus, vel ratio cla-
rè convincens. cap.
1. du. 18. n. 20. fo. 52

Conjuges quando se-
cundū jus impediū-
tur à petitione debi-
ti, & quādo possunt
reddere. ibi. n. 21. &
22. fol. 52.

Conjuges baptizātes,
vel suscipientes etiā
ex malitia, & extrā
necessitatē filiū legi-
timū, satis probabile
est nō impediri à pe-
titione debiti, vide
alia. ibi. n. 24. fol. 54

Confirmatio quid sit.
cap. 2. n. 1. fol. 54.

Confirmationis Mate-
ria, & Forma, & Mi-
nister. ibi. n. 2. & 3.
fol. 54. & 55. dub. 2.
n. 2. fol. 55.

Nō Cōfirmatus Episco-
pus peccat tātū venia-
liter cōfirmās. valet ta-
mē Sacramētū. cap. 2.
dub. 2. n. 4. fol. 56.

Sine Cōfirmatione nō
debet

INDEX.

debet quis ordina-
re, nec ordinari: va-
let tamen Ordo cola-
tus, cap. 2. dub. 3. n.
1. fol. 56.

Confirmantur antè æ-
tatem idoneâ ad Eu-
charistiam. ibid. fol.
56.

Ante Cōfirmationem
recipere alia Sacra-
menta, præter Bap-
tismum & Ordinē,
non est. P. M. ibi. n.
2. fol. 57.

Non Confirmatū or-
dinari nō est. P. M.
sed tantum. V. ibi.
n. 3. fol. 57.

Confirmationem reci-
piendi, nullum est
præceptum, subla-
tis contemptu, &
scādalo. cap. 2. dub.
4. n. 1. fol. 58.

Confirmationē omit-
tere, quandò potest

cōmodè recipi, est
P. V. ibid. fol. 58.

Confirmationem ite-
rans, licet peccet.
M. non incurrit cē-
suram. cap. 2. dub. 3.
n. 4. fol. 57.

Cōfirmatio data bap-
tizatis carētibus vsu-
rationis valet, & dat
illis gratiam. cap. 2.
dub. 5. nu. 1. fol. 59.

Confirmari communi-
ter pueros antè vsu-
rationis, non expe-
dit, licet non esset.
M. ibi. nu. 2. fol. 59.

Confirmari posse per-
petuò Amentes, fa-
tis pium, & proba-
bile est. ibi. n. 3. fol.
59.

Non Cōfirmatus mo-
riens, est Confirmā-
tus inquacunq; æta-
te, etiā ante vsu-
m rationis. ibi. n. 4. fo. 59

Con-

INDEX.

Confirmandi habentes. M. præmittere debent contritionem, & ad hoc sunt inducendi à Confirmante, vide alia. cap. 2. dub. 5. nu. 5. fol. 60.

Confirmationis Patrinus, si fieri potest, debet esse alius à Patrino Baptismi. ca. 2. dub. 6. n. 1. fol. 60.

Confirmans, & Confirmatus sine Patrino peccant. M. ibi. nu. 2. fol. 60.

Non Cõfirmatus Patrinus in Confirmatione peccat. M. ibi. n. 3. fol. 60.

In Cõfirmatione omittere cereum, vel alapa nō est. M. ca. 2. dub. ult. n. 1. fol. 61.

Confessarius concedat morienti indulgentias Bullæ, nec tenetur

servare tenorē Bullæ; ad absolvendum. cap. 4. n. 8. fol. 92.

Cõfessarius qua forma utatur. ibi. n. 9. fol. 92.

Confessio obligat in artic. mort. ibi. nu. 11. fol. 93.

Cõfessarius debet poenitentem movere ad veram cõtraditionē. cap. 4. dub. 1. n. 1. fol. 94.

Cõtritio vera, quæ sit. ibi. fol. 94.

Ad Contritionē motiva proponēda morientis. ibi. nu. 2. & 3. fol. 95.

Cõfessarius tenetur excitare morientem ad veram contritionē. ibi. n. 4. fol. 95.

Confessio facta bona fide cum attritione cognita etiam in artic. mortis non est repetenda. At est repetenda;

B quando

INDEX.

quādo nullus sit dolor.
ibi.n.6.fol.96.

Cōfessio peccatorū
facta Sacerdoti est sem-
per necessaria ad absolu-
tionem Sacramentalē.
cap.4. dub.2. nu.9.fol.
101.

Cōcilia & Capita, hīc
citata non agunt de ab-
solutione ab excōmuni-
catione, probatur,ma-
ximè ex D. Leone.ibi.
n.18.fol,104.

Communicare nun-
quam licet non celebrā-
ti;nisi semel eadem die,
etiam in art. mortis.ca.
3.dub.1.n.1.fol.63.

Cōmunicare potest in-
firmus in periculo mor-
tis,etiam non jejunus,si
sit opus;licèt pridie cō-
municaverit non cogi-
tās de tali periculo. ibi.
n.6.fol.65.

Cōmunicare dictus

infirmus non tenetur;
quando paulò antea cō-
municaverat; licèt e-
xortandus sit vt com-
municet. ibidem. fol.
65.

Nè Communicent
pueri antè. 12. vel. 14.
annum; potest consue-
tudo illos excusare, vel
ratione scandali. ca-
pit. 3. dub. 2. nu. 1. fol.
67.

Communicandi sunt
pueri à decimo anno, si
sint apti, & aliquando
antea. ibid. nu. 6. fol.
68.

Ad Communionem
foemina in. 12. & vir in
14. anno admitēdi sunt;
licèt debilem habeant
vsum rationis; instructi
tamen sufficienter pro
eorum captu. ibi. nu. 5.
fol. 68.

Communicādus est
omnis

INDEX.

omnis fidelis qui non habet obicem in articulo mortis, etiam si in usu rationis Eucharistia non petierit. ibidem. fol. 68.

Communicare potest infirmus jejunos quoties decuerit, modo non pluries eadem die. cap. 3. dub. 5. nu. 1. fol. 78.

Communicare potest non jejunos in periculo mortis semel, si non possit secure jejunos. ibidem. fol. 78.

Qui Communicat infirmum non jejunum valentem secure expectare, ut sit jejunos, peccat. M. ibidem. fol. 78.

Communicare potest non jejunos, qui existens in articulo mor-

tis, non potest omittere medicinam, vel cibum; nisi cum gravi damno. ibi. nu. 2. fol. 79.

Communicare non tenetur quis media nocte, ut sit jejunos; sed potest postea, si periclitetur, communicare non jejunos. ibi. nu. 3. fol. 79.

Communicare potest iterum non jejunos, licet prius communicaverit etiam non jejunos, & quomodo. ibi. n. 4. fol. 79.

Communicare debet morti damnatus, etiam non jejunos, quando, & quomodo. ibi. n. 6. fol. 81.

Ut Communice alius in articulo mortis existentem non caret probabilitate posse celebrare

INDEX.

Sacerdotem non jejunum. cap. 3. dub. 6. n. 4. fol. 79.

Confessio Sacramentalis facta Sacerdoti reperitur in signis contritionis. cap. 4. dub. 2. n. 24. fol. 110.

Contritio quid sit. ibid. fol. 110.

Confessio quid sit. ibid. fol. 110.

Confessio peccati in genere, quando in specie fieri non potest, sufficit in art. mort. ibi. n. 26. fol. 112.

Confessio per interpretē licet, quando poenitentis linguam ignorat Confessarius. ibi. n. 35. fol. 117.

Conciliū Tridenti. sess. 14. de Pœnitentia. cap. 7. non condidit jus novum, sed promulgavit antiquum. capit. 4.

dub. 4. nu. 4. fol. 133.

Concilium Trident. æquē loquitur de peccatis, ac censuris, quæ tantum absolvuntur ex defectu legitimi. ibi. n. 6. fol. 134.

Concilium Trident. à quibus censuris concedit quemlibet absolvi in art. mortis. ibi. n. 17. fol. 138.

Non esse Cōfessariū legitimum, & eum non posse, aut nolle audire cōfessionem, est idem. ibi. n. 24. fol. 141.

Cōfessario legitimo superveniente, quid sit faciendum à simplici Sacerdote audiente Confessionem in art. mort. cap. 4. dub. 5. nu. 5. fol. 143.

Confessarius curet, nè infirmus discedat sine absolutione, & quo modo,

INDEX.

modo, id sit prestandū.
cap. 4. dub. 6. nu. 3. fol.
146.

Confessarius moneat
morientem, vt oppor-
tunè explicet obliga-
tiones, quas habet. ibid.

Confessarius curet,
nè sit molestus in exa-
minando infirmo. ibi.
n. 9. fol. 149.

Confessarius nō tene-
tur esse diligētior in ro-
gando pœnitentē; quā
debeat esse ipse pœni-
tens in se examinando.
cap. 4. dub. 7. nu. 8. fol.
155.

Confessarius tenetur
esse diligens in interro-
gando, sed non diligen-
tissimus, etiamsi prop-
terea sint omittenda ali-
qua peccata ex oblivio-
ne. cap. 4. dub. 7. nu. 9.
fol. 155.

Confessarius quomo-

do se debeat habere in-
rogandis circumstantijs
aggravatibus; maximè
in veneris. ibi. n. 10. fol.
155.

Confessarius exami-
net pœnitentē de conf-
cientijs erroneis in præ-
teritum, & tollat in fu-
turum. ibi. nu. 21. fol.
157.

Consuetudo non dā-
di Extremam Unctio-
nem Pueris habētibus
vsum rationis nō est ser-
vanda. cap. 5. dub. 1. n.
8. fol. 167.

Confirmationis ma-
teria. cap. 5. dub. 4. nu.
12. fol. 180.

Consuetudo est opti-
ma volūtatis interpret,
quando est scita & cla-
ra. cap. 7. dub. 1. n. 7. fo-
199.

Conjuges bona fide
existentes in Matrimo-

INDEX.

nio nullo ; quomodo
monendi, vel non mo-
nendi sint . capit . 7.
dub . 4 . numer . 3 . fol.
205.

Cooperari positivè
nunquam licet alterius
errori; licet tamen per-
mittere ex causa . ibi.
num . 4 . 5 . & , 6 . fol.
206.

Concilium Triden-
tinum circa peccata cō-
fitenda . cap . 4 . dub . 2 . n.
43 . fol . 121.

Curæ qui sint , qui
possint dare licentiam
alteri Sacerdoti vt, as-
sistat Matrimonio . ca-
pit . 7 . nu . 1 . & . 2 . fol.
198.

Curæ temporales nō
propriarij , qui vo-
cantur vicarij , non pos-
sunt jure communi sub
delegare . ibi . nu . 8 . fol.
199.

(§) D (§)

Damnatus mortī, e-
tiam non jejunos debet
communicare; quando;
& quo tempore . cap . 3 .
dub . 5 . n . 6 . fol . 81.

Dans signa contritio-
nis potest recipere Eu-
charistiam, & Extremā
Vnctionē . cap . 4 . dub .
2 . n . 10 . fol . 102.

Circā Dantem signa
contritionis proponun-
tur tres præcipuæ dif-
ficultates . ibid . nu . 11 .
fol . 102.

Dans signa contritio-
nis in art . mort . quādo,
& quomodo sit absolvē-
das . ibi . n . 12 . fol . 102.

Dantem signa cōtri-
tionis in articulo mor-
tis non absolvere ; po-
tius est scrupulus . ibi .
n . 47 . fol . 124.

Deponitur Clericus
ob negligentiam bap-
tizan-

INDEX.

tizandi in art. mortis.
capit. 1. dub. 15. nu. 6.
fol. 40.

Doemoniacis vel E-
nergumenis quādo de-
tur Eucharistia. cap. 3.
dub. 4. nu. 9. 10. & 11.
fol. 77.

Delegatus potest per
ficere causam ceptam,
licet cesset sua jurisdic-
tio. cap. 4. dub. 5. nu. 1.
& 4. fol. 142. & 143.

Decretum Fabiani.
cap. Literis de conse. d.
3. loquitur etiam de O-
leo infirmorum. cap. 5.
dub. 4. n. 7. fo. 177.

Delegatus ad vniver-
sitatem causarū potest
subdelegare. cap. 7. du.
1. n. 3. fol. 198.

Delegatus potest sub-
delegare quando habet
expressam facultatem.
ibi. n. 4. fol. 198.

Denuntiationes quā

de possint omitti in art.
mort. ex dispensatione
Parochi. cap. 7. dub. 3.
n. 1. fol. 204.

Dispensare potest E-
piscopus cum legitimis
conjugibus in petiti-
one debiti ex cognatio-
ne spiritali superveniē-
ti Matrimonio legiti-
mē cōtracto. cap. 1. du.
18. n. 18. fol. 51.

Discretio sufficiens pro
Eucharistiæ receptione
ca. 3. dub. 2. n. 19. fo. 72

Diaconus ex defectu
Sacerdotis, potest de-
ferre Eucharistiā moriē-
ti. ca. 3. du. vi. n. 6. fo. 87

Ad Dispensationem
voti æquantur in adul-
to indeliberatio, & ali-
quē esse Puerum. cap.
4. dub. 3. n. 2. fol. 126.

Diaconus potest ab-
solvere ab excommu-
nicatione morientem.

INDEX.

vt det ei Eucharistiam,
defectu Sacerdotis. ca-
pit. 5. dub. 2. nu. 7. fol.
171.

Dispensare non potest
Episcopus vt contraha-
tur Matrimonium sine
praesentia Parochi, &
testium, etiam in artic.
mort. cap. 7. dub. 3. n. 2.
5. fol. 204.

Doctrina Christiana
a quibus fit roganda. ca-
pit. 4. dub. 7. nu. 7. fol.
155.

Dubium aliquando
in iure sumitur pro opi-
nione. cap. 1. dub. 1. n.
5. fol. 8.

In Dubijs tutius est
eligendum in necessa-
rijs necessitate finis. ca-
pit. 4. dub. 2. nu. 39. fol.
119.

In Dubijs sequenda
est opinio quae favet a-
nimae. ibi. fol. 119.

(§) E (§)

Ecclesia summe com-
mendat administratio-
nem Sacramentorum in
art. mort. cap. 4. dub. 2.
n. 40. fol. 120.

Vt Aeger excuset mo-
lestiam repetendi pec-
cata iam Simplici cleri-
co confessa; quid faciē-
dum. cap. 4. dub. 5. n. 5.
fol. 143.

Energumenis, sicut
& Amentibus, quando
detur Extrema Unctio
cap. 5. dub. 2. nu. 9. fol.
172.

Episcopus quando pos-
sit dispensare in petiti-
one debiti conjugū, qui
sunt impediti ex cogna-
tione spiritali. capit. 1.
dub. 18. n. 18. fol. 51.

Episcopus proprius
est minister Confirma-
tionis; & quando sine
licentia proprii alienus
peccet.

INDEX.

peccet. M. licet nō incurrat censuram. cap. 2. dub. 2. nu. 2. fol. 55.

Episcopus alienus ordinans non subditū ex licētia sui Episcopi, potest eū confirmare. ibi. n. 3. fol. 56.

Episcopus non confirmatus, confirmans, peccat tantū venialiter, & valet Sacramentum. ibi. n. 4. fol. 54.

Episcopi, & Sacerdotes vngendi sunt in pal-
mis manuum, nisi ob-
tet consuetudo. cap. 5.
n. 5. fol. 162.

Episcopus nunquam potest dispensare, etiā in arti. mort. in asisten-
tia Parochi, & testium.
cap. 7. dub. 3. n. 2. & 3.
fol. 204.

Eucharistia est neces-
saria, non tantum neces-
sitate praecepti, sed etiā

finis in re, vel in voto.
cap. 3. dub. 1. nu. 2. fol.
63.

Eucharistiae effectus
est conservatio gratiae.
cap. 3. dub. 1. nu. 3. fol.
64.

Eucharistiae votum,
plures sunt casus in qui-
bus sufficit, quā Baptis-
mi, & Pœnitentiae.
ibi. n. 4. fol. 64.

Eucharistiā ministrā-
di summa cura sit Paro-
chis in periculo mor-
tis, in quo nulli verē
pœnitenti negat Eccle-
sia. ibi. n. 5. fol. 64.

Eucharistia noctu dā-
da est in casu necessita-
tis infirmo; debet tamē
Parochus praevenire
hoc tempus. ibi. nu. 5.
fol. 64.

Eucharistia quid sit.
cap. 3. fol. 62.

Eucharistia non est
B 5 dan-

INDEX.

dāda pueris antē vsum
rationis. cap. 3. dub. 2.
n. 8. & 17. fo. 69. & 72.

Eucharistia nō ita fre-
quenter est conceden-
da pueris, ac adultis. ibi.
n. 13. fol. 71.

Eucharistia dāda est
omni puero post septē
niam in periculo mor-
tis, qui nō sit nimis pue-
rilis ingenij, etiam si ei
in salute non daretur.
capit. 3. dub. 2. nu. 14.
fol. 71.

Ad Eucharistiā quæ
censeatur discretio suf-
ficiens. ibi. n. 19. fo. 72.

Eucharistia quando
danda sit Neophytis, id
est, Moriscos, tam His-
pali, quā alibi. cap. 3.
dub. 3. n. 1. & 2. fol. 73.

Eucharistia non est
danda perpetuò Amen-
tibus. cap. 3. dub. 4. nu.
1. fol. 74.

Eucharistia quando,
& quomodo danda sit
Amentibus, qui aliquā-
do habuerunt vsum ra-
tionis. cap. 3. dub. 4. nu.
1. fol. 74.

Eucharistia dat gratiā
carenti vsum rationis, qui
illam recipit sine obice
ibi. n. 4. fol. 75.

Eucharistia dāda est
Amentibus qui habue-
runt vsum rationis, tā-
tum in art. mort. ibi. n.
8. fol. 76.

Eucharistia dāda est
Energumenis non ha-
bentibus obicem. ibi.
n. 9. 10. & 11. fol. 77.

Eucharistia potest
dari morienti, etiam si-
ne privilegio, quoties
expedierit, tempore
interdicti, & cessatio-
nis. ibi. dub. 5. nu. 5. fol.
80.

Eucharistia quando
dica-

INDEX.

dicatur viaticum. ibid.
fol. 80.

Eucharistia non ministratur à laico, nec sibi, nec alijs, etiā in art. mortis. cap. 3. dub. 6. n. 6. fol. 83.

Eucharistiam non licet communiter recipere articulo mortis ab impeditis censura. cap. 3. dub. vltim. nu. 1. fol. 85.

Eucharistia potest recipi in articulo mortis ab impeditis censura, quando infirmus nullū aliud Sacramētum posset recipere. ibi. nu. 2. fol. 86.

Eucharistiam potest quicumq; Sacerdos iure censura non impeditus etiā Religiosus, ex defectu proprii ministrare, in art. mort. ibi. n. 4. fol. 87.

Inter Eucharistiam, & Extremam Vnctionē nō est ordo necessarius. cap. 5. dub. 1. n. 5. & 6. fol. 166.

Eucharistia, & Pœnitentia aliquando posunt administrari ex rati habitione. cap. 5. dub. vlt. n. 4. fol. 191.

Examen quod tenetur quis in dubio facere, vt cognoscat veritatem, maximè in casibus articuli mortis. Prælud. 2. nu. 1. & 2. fol. 4.

Excōmunicatus publicè, & notorius peccator, quando sint communicandi & vngendi: & quando non. cap. 5. dub. 2. n. 5. fol. 170.

Excōmunicatus si dedit signa doloris, prius est ab excommunicatione absolvendus, quā eideatur

Sa-

INDEX.

Sacramentum. ibi. n. 6.
fol. 171,

Ab Excommunicatio-
ne potest absolvere Dia-
conus, vt ministret mo-
rienti Eucharistiam, de
fectu Sacerdotis. capit.
5. dub. 2. n. 7. fol. 171.

Excommunicatū se-
cretum morientem nō
tenetur vitare Sacerdos
in ministratiōe Sacra-
mentorum, absolvens
eum à censuris. ibi. n. 8.
fol. 171.

Excommunicato oc-
culto petenti Sacramē-
tum, tenetur Sacerdos
illi dare. ibid.

Expositus afferens se
cum schedulam sui Bap-
tismi, vel quando testis
non suspectus certò af-
ferit fuisse baptizatum,
non est baptizandus.
cap. 1. dub. 5. nu. 2. fol.
20.

Expositus est bapti-
zandus inquacunq; æ-
tate sub cōditione, quā
do de eius Baptismo nō
constat. cap. 1. dub. 5. n.
3. fol. 20.

Extrema Vnctio po-
est recipi ab impeditis
censura, quando nullū
aliud Sacramentum po-
test recipi. cap. 3. dub.
vlt. n. 3. fol. 87.

Extrema Vnctio quid
sit. cap. 5. n. 1. fol. 161.

Extremæ Vnctionis
materia est oleum, de
cujus essentia est bene-
dictio ab Episcopo, vel
ab alio Sacerdote, ex co-
missione Papæ. ibi. nu.
3, fol. 161.

Extrema Vnctio quan-
do danda sit sub condi-
tione puero, vel illi de
cujus vita dubitatur.
ibi. n. 13. fol. 164.

Extrema Vnctio in
neces-

INDEX.

necessitate potest dari
sine ministro assistenti
à solo Sacerdote. ibi. n.
14. fol. 164.

Extrema Vnctio po-
test recipi antè viati-
cū, ex iusta causa. ibi.
n. vlt. fol. 164.

Extrema Vnctio est
Sacramentum consum-
mationum Poenitentiae
cap. 5, dub. 1. nu. 4. fol.
166.

Extrema Vnctio quā-
do danda sit descenden-
tibus ex Mauris. ibi. n.
10. fol. 168.

Extrema Vnctio dā-
da est adultis carenti-
bus vsu rationis, quem
aliquando habuerunt.
cap. 5. dub. 2. nu. 1. fol.
169.

Extrema Vnctio est
valde utilis, & aliquan-
do necessaria per acci-
dens. cap. 5. dub. 2. nu.

2. fol. 169.

Extrema Vnctio qui-
bus infirmis danda sit.
cap. 5. dub. 3. nu. 1. fol.
173.

Extrema Vnctio dā-
da est adulto recenter
baptizato. ibi. n. 6. fol.
174.

Extrema Vnctio nō
valeret cum Chrisma-
te, ex oleo & balsamo,
si vera ratio olei prop-
tereā mutaretur. capit.
5. dub. 4. n. 10. fol. 179.

Extrema Vnctio po-
test recipi in diversis in-
firmitatibus. capit. 5.
dub. 6. n. 1. fol. 184.

Extrema Vnctio quā-
do potest repeti in ea-
dem infirmitate: & re-
gula in examinanda dis-
tantia inter vnā & al-
teram Vnctionem. ibi.
n. 2. 3. & 4. fo. 185.

Extrema Vnctio nō
potest

INDEX.

potest dari tempore Interdicti, sine privilegio, si possit infirmus recipere aliud Sacramētū. ca. 5. dub. 7. n. 1. fo. 186.

Extrema Vnctio potest dari cū Bulla Cruciatā, vel aliō privilegio tempore Interdicti. ibi. nu. 2. fol. 186.

Quādo licet dari Extrema Vnctio tempore Interdicti; licet etiā dicere orationes & psalmos, & an tunc possint interesse laici sine privilegio, dubitatur. ibi. n. 4. fol. 187.

Extremam Vnctionem sine privilegio posse dari morienti non valenti recipere, aliud Sacramentum; est probabile, & quomodo. ibi. n. 5. 6. 7. 8. 9. fol. 188.

Extremam Vnctionem; quando sit prae-

ceptum illam ministrandi & recipiendi, & quo casu. ibi. nu. 6. fol. 188.

In Extrema Vnctione recipienda, quando liceat vti Epicheia. ibi. n. 8. fol. 189.

In Extrema Vnctione ministranda, quomodo cessabit scandalum tempore Interdicti. ibi. nu. 9. fol. 189.

Extremae Vnctionis minister est solus, Sacerdos, isque Parochus. cap. 5. dub. ult. n. 1. fol. 190.

Extremae Vnctionis minister potest esse defectu Parochi, & Superioris quicunq; Sacerdos censura non impeditus, etiam Religiosus, & quando hoc esset certum. ibi. nu. 2. & 3. fol. 190.

Examina

INDEX.

(§) F (§)

Fœmina in anno. 12.
& vir. in. 14. admitten-
di sunt ad communio-
nem, licet debilem ha-
beāt vsum rationis; in-
structi tamen pro eo-
rum captu. cap. 3. dub.
2. n. 5. fol. 68.

Forma Baptismi. ca.
1. n. 1. fol. 5.

Forma Confirmatio-
nis. cap. 2. n. 2. fol. 55.
Forma Pœnitentiæ, quæ
semper fieri debet vo-
ce. cap. 4. n. 4. & 9. fol.
91. & 92.

Forma Ordinis, quæ
fit. cap. 6. n. 2. fol. 192.

Phreneticus, & furio-
sus ligandi sunt, vt vn-
gantur. cap. 5. dub. 2.
n. 3. fol. 170.

(§) I (§)

Incipire cōfessionē,
& eā p̄ficere nō differūt
in a. mo. sicut nec velle

cōfiteri, & actu cōfiteri
c. 4. dub. 2. n. 45. fo. 123

In dubio inclinandū
est in fauorem animæ
baptizādi. cap. 1. dub. 1
n. 10. fol. 10.

Idiota baptizet pro-
prio idiomate; retineat
tamen verbū, Baptizo.
cap. 1. dub. 15. n. 7. f. 40

Indulgētias Bullæ cō-
cedat confessarius mo-
rienti, nec tenetur ser-
uare formam absolutio-
nis Bullæ. cap. 4. n. 8.
fol. 92,

Ieiunus infirmus po-
test cōmunicare quo-
ties decuerit, modo nō
sit pluries in eadem die
capi. 3. dubium. 5. n. 1.
fol. 78.

Non Ieiunus in pe-
riculo mortis potest se-
mel cōmunicare, si non
possit securè ieiunus.
ibidem. fol. 78.

Circa

INDEX.

Circa Iejuniū, in dubio non est multū scrupulizandum in communicando infirmo periclitanti. *ibid.* fol. 78.

Non Iejunus potest communicare, qui existens in periculo mortis non potest omittere medicinam, vel cibū ante communionē, sine damno gravi corporis. *ibi*, n. 2. fol. 79.

Nō Iejunus jam morti proximior potest post aliquot dies iterū cōmunicare, licet prius etiam non jejunus in eadem infirmitate communicaverit. *ibi*. nu. 4. fol. 79.

Non jejunus damnatus morti debet cōmunicare etiam tempore Interdicti, & sine privilegio, & quando. cap. 3. dub. 5. n. 6. fol. 81.

Non Iejunus Sacerdos, si securè non possit expectare jejunus, potest celebrare vt se ipsum existētem in periculo mortis communicet; nō tamen, vt alium; secūdum Doctorum sententiam. cap. 3. dub. 6. nu. 1. & 2. fol. 82.

Iejunus Sacerdos potest in necessitate bis tantū celebrare, vt morientem communicet. *ibi*. n. 8. fol. 84.

Infidelium filius illicitè baptizatur in vitroq; parente, sub cuius cura est, quando caret usu rationis. cap. 1. dub. 11. n. 1. fo. 27.

Infidelium filius habens vsum rationis nō dependet à Baptismate à parentibus. *ibi*. nu. 2. fol. 27.

Infide

INDEX.

Infidelium, vno parente consentiente potest eorum infans baptizari, etiam altero renitente. ibi. n. 3. fo. 28.

Infidelium fervorū pueri possunt ex consensu Dominorum baptizari, etiam in vitis parentibus; & licet tunc vendi illos, vt dicti pueri baptizati ab eorum conversatione separentur. ibi. n. 4. fol. 28.

Infidelibus parentibus in vitis, licet in art. irreparabili mort. baptizare puerū, dum non sit scandalum grave contra fidem. ibi. nu. 5. fol. 28.

Infirmus existens in periculo mortis potest etiam non jejunos, si id opus sit communicare licet pridie communicaverit nō cogitans de

tali periculo. ca. 3. dub. 1. nu. 6. fol. 65.

Infirmus non tenetur communicare, quādo paulo antea communicaverat: licet exhortandus sit, vt communice. ibid. fol. 65.

Qui Infirmum non jejunum communicat, quando securē poterat jejunū, peccat. M. ibi. fol. 65.

Infirmū expedit sēpe cōfiteri saltem quotidie vsq; ad ipsam mortē; & ad minus vt actūs contritionis frequētet. cap. 4. dub. 6. n. 10. fol. 149.

Infirmus quibus dāda sit Extrema Vñctio. cap. 5. dub. 3. nu. 1. fol. 173.

Infirmū, vt vngatur, nō est necessarium esse in lecto. ibi. n. 2. fo. 173.

C Infr-

INDEX.

Infirmorum oleum
quotannis renovandū,
& vetus comburēdum.
ca. 5. dub. 4. n. 5. fo. 176
Ingressus maris tem-
pestuosi, vel itineris pe-
riculosi, est periculum
mortis. Prælud. 1. n. 3.
fol. 2.

Innocētē nunquā li-
cet occidere directē. ca.
1. dub. 12. n. 16. fol. 36.

Non est Irregularis
baptizās in casu licito,
ex quo sequitur mors,
etiam si ex conscientia
erronea credat malē fa-
cere. ibi.

Interpretatio opti-
ma legis sumitur ex ra-
tione expressa in lege.
cap. 4. du. 4. n. 8. fo. 135
Interdicti tēpore nō po-
test dari Extrema Vn-
ctio sine privilegio quā-
do infirmus potest reci-
pere alia Sacramēta. ca.

5. dub. 7. n. 1. fol. 186.

Interdicti tēpore po-
test recipi Extrema Vn-
ctio cum Bulla, vel pri-
vilegio. ibi. n. 2. fo. 186.

Interdicti tempore
jure licet Baptismus
Pœnitētia Cōfirmatio.
& Matrimonium; & in
art. mort. Eucharistia.
ibi. n. 3. fol. 187.

Interdicti tēpore pos-
sunt dari benedictiones
nuptiales habentibus
Bullam, vel privilegiū.
ibidem.

Quando Interdicti
tempore licet dari Ex-
tremā Vnctionē; licet
etiā tunc dicere oratio-
nes, & psalmos. ibi. nu.
4. fol. 187.

In Interdicti tempo-
re possint laici sine pri-
vilegio interesse oratio-
nibus, & psalmis, qui
dicuntur in vnctione in-
firmo-

INDEX.

firmorum. ibidem.

Interdicti, vel Cessionis tēpore satis probabile est posse dari Extremam Vnctionem in firmo sine privilegio, quando non posset recipere allud Sacramentum. i. c. i. nu. 5. 6. 7. 8. & 9. fol. 188.

Interrogatorium confessionis. cap. 4. dub. 7. n. 12. fol. 156.

In Iure nullibi habetur, nec est verū, quod omne impedimentum superveniens Matrimonio, quod impediret futurum, impediat à petitione debiti. ca. 1. dub. 18. n. 21. & 22. fol. 52.

Iura, quæ impediunt cōjuges à petitione debiti, & quæ concedunt posse reddere, ponuntur. ibid.

Iudicium, & vsum

rationis aliqui habent quoad aliqua, & quoad alia, non; & quò modo hi sint absolvendi. cap. 4. dub. 3. n. 14. fol. 130.

Ius antiquum tantū permittit ex defectu legitimi confessarii, & licetia Superioris, posse quemlibet Sacerdotē simplicē absolvere, idq; multis locis. cap. 4. dub. 4. n. 4. fol. 133.

Ius novū non creditur corrigere antiquū, nisi expresse constet. ibi. n. 9. fol. 136.

Ius multum favet, ut res cepta perficiatur. c. 4. dub. 5. n. 1. fol. 142.

(§) L (§)

Laicus nunquam; nec sibi, nec alijs, ministret Eucharistiam etiam in articulo mortis. capit. 3. dub. 6. num. 6. fol. 84.

INDEX.

(§) M (§)

Materia Baptismi.
cap. 1. n. 1. fol. 5.

Malo certiori de se
occurrendum est. cap.
1. dub. 1. n. 4. fol. 8.

Materia Confirmationis. cap. 2. n. 2. fo. 54

Materia remota Pœ
nitentiæ sunt peccata
commissa post Baptis-
mum, & Materia pro-
xima sunt cōtritio, vel
attritio, confessio, & sa-
tisfactio. capit. 4. nu. 2.
fol. 90.

Materia necessaria
Pœnitentiæ sunt. P. M,
post Baptismum com-
missa nondū legitimè
absoluta. ibid.

Materia sufficiens Pœ-
nitentiæ sunt. M. iam
absoluta, & V non ab-
soluta, & si millies repe-
tantur. ibi. n. 3. fo. 91.

Matrimonium con-

tractum per procurato-
rem est in vfu Ecclesiæ,
& verum Sacramētum.
cap. 4. dub. 2. n. 35. fol.
117.

Ex Mauris descen-
dentibus quando danda
sit Extrema Vnctio, &
Eucharistia. ca. 5. dub.
1. n. 10. fol. 168.

Materia Confirma-
tionis est verum Chris-
ma ex oleo, & balsamo;
& vnde hoc cōstet. ca.
5. dub. 4. n. 12. fol. 180.

Materia proxima vn-
ctionis, quæ est de esē-
tia ipsius est vnctio in
quinq; sensibus. cap. 5.
n. 3. fol. 162.

Materia Ordinis. ca.
6. n. 2. fol. 192.

Matrimonium, quid
sit, quæ ejus forma &
materia. cap. 7. n. 1. 2. &
3. fol. 197.

Circà Matrimonij li-
centiam,

INDEX.

centiam, quid Synodus
Hispalensis disposuit.
cap. 7. dub. 1. nu. 5. fol.
199.

An Matrimonium va-
leat factum à non Cura
contra Synodi disposi-
tionem. ibi. n. 6. fol. 199.

Pro Matrimonij licen-
tia danda non est in du-
bio procedendum, sed
certo. ibi. n. 10. fo. 200.

Pro Matrimonij li-
centia non sufficit gene-
ralis, sed debet esse spe-
cialis. ibi. n. 11. fo. 200.

In Matrimonij rati-
ficatione necessaria est
praesentia Parochi, &
testium, quando impe-
dimentum fuit publi-
cum, vel dispensatio pro
foro exteriori. capit. 7.
dub. 2. n. 4. fol. 202.

In Matrimonij rati-
ficatione est necessaria
praesentia Parochi, &

testium, quando ex hoc
non sequitur inconve-
niens. ibi. n. 5. fo. 202.

In Matrimonio, quo
modo assistentia Paro-
chi, & testium fiat sine
incommodo. ibi. nu. 6.
fol. 202.

In Matrimonio in va-
lido quomodo extor-
quendus sit consensus
conjugum. ibi. nu. 10.
fol. 203.

In Matrimonij diffi-
cultatibus est responde-
dum cautè, & mature.
cap. 7. dub. 4. nu. 2. fol.
205.

Matrimonij invali-
di ignorantia invincibi-
lis, aliquando permitti-
tur, licet inde sequatur
damnum tertio, quod
non sit multò majus. ibi.
n. 7. fol. 207.

Si in Matrimonio cō-
jux olim habuit malam
fidem,

INDEX.

fidem, & modo bonā,
quid faciendum. ibi. n.
8. fol. 207.

In Matrimonio si ve-
ritas doceatur, quid fa-
ciendum sit in dubio, an
sequatur, vel non dam-
num. ibid. num. 9. fol.
207.

Matrimonij dispen-
sationem prius obtinē-
dam, quā conjux bo-
na fide existens monea-
tur de invaliditate sui
Matrimonij. ibi. n. 10.
fol. 208.

Medici, & Parochi
tenentur monere infir-
mos de periculo mor-
tis in quo sunt. Prælu. l.
1. n. 7. fol. 2.

Medicus tenetur mo-
nere infirmum de peri-
culo mortis imminen-
tis. cap. 1. dub. 16. nu. 3.
fol. 41.

Medici deberent ob

servare caput. Cum in-
firmitas, & quando ex-
cusentur, & quantum
hoc referat, explicatur.
cap. 4. n. 11. fol. 93.

Minister Confirma-
tionis quis. cap. 2. n. 3.
fol. 55.

Minister Pœnitentiæ
quis sit, & quæ appro-
batio requiratur pro se-
cularibus pœnitentibus
absolvendis. cap. 4. nu.
10. fol. 93.

Missæ potest inter-
rumpi, vt infans mo-
riens baptizetur. cap. 4.
dub. 6. n. 5. fol. 147.

Missæ potest inter-
rumpi pro receptione
Extremæ Vnctionis,
& quando. ibid.

Minister Extremæ
Vnctionis quis. cap. 5.
dub. vlt. n. 1. fol. 190.

Minister Extremæ
Vnctionis defectu Pa-
rochi,

INDEX.

rochi, & Superioris qui
fit. ibi. n. 2. fo. 190.

Morbus gravis est pe-
riculum mortis. Præ-
lud. 1. n. 4. fol. 2.

Motiva ad contritio-
nem. cap. 4. dub. 1. n. 2.
& 3. fol. 95.

Motus proprius Do-
mini nostri Clementis
VIII. circa confessio-
nem, & absolutionem
in absentia. cap. 4. dub.
n. 3. fol. 114.

Moriens habens cas-
sum reservatum etiā cū
excommunicatione quid
faciendum. cap. 4. dub.
6. n. 4. fol. 146.

Moriēs vt oportu-
nè explicet suas obliga-
tiones. ibi. n. 3. fo. 146.

Multi quādo sunt si-
mul in periculo mortis
possunt, & debent non
integrè confessi simul,
vel sigillatim absolvi,

quando sigillatim quili-
bet non posset integrè
audiri. cap. 4. dub. 6. n.
11. fol. 150.

Coram Multis licet
in periculo mortis con-
fiteri, quando non po-
test secretò; & in qui-
bus casibus. ibi. nu. 14.
fol. 151.

Mutilati sunt vngēdi
in partibus propinquo-
ribus illis, in quibus e-
rant aliās vngendi. cap.
5. dub. 3. n. 7. fol. 174.

(§) N (§)

Naufragium est peri-
culum mortis. Prælu-
d. 1. n. 2. fol. 2.

Neophytis, aliās Mo-
riscos, quando dāda sit
Eucharistia, tam Hispa-
li quā alibi. cap. 3. dub.
3. n. 1. & 2. fol. 73.

Necessitas & pericu-
lū damni gravis facit o-
pinionem probabilem,

INDEX.

quæ aliàs vix esset talis. cap. 4. dub. 2. n. 40. fol. 120.

Nigrorū Baptismus. Vide. V. Baptismus. capit. 1. dub. 7. n. 1. 2. & 3. fol. 23.

Notorij peccatores, aut publicè excommunicati non sunt communicandi, nec vngendi, & quando sint. capit. 5. dub. 2. n. 5. fol. 170.

Numerus peccatorū quomodo examinādus sit in confessione. cap. 4. dub. 7. n. 11. fol. 156.

(§) O (§)

Obstetrix tenetur scire formam, & modū Baptismi, contrā quosdam. cap. 1. dub. 16. nu. 1. & 2. fol. 40.

Occurrēdum est de se malo certiori. cap. 1. dub. 1. n. 4. fol. 3.

Occulto peccatori

petenti Eucharistiam, tenetur Sacerdos dare. cap. 5. dub. 2. nu. 8. fol. 171.

Occulto excommunicato petenti Eucharistiam, debetur illi dare. ibidem.

Omittere cereū, vel alapam in Confirmatione, non est. M. capit. 2. dub. vlt. n. 1. fol. 60.

Omitti possunt peccata, in confessione publica, quæ, & quando. cap. 4. dub. 6. n. 17. fol. 152.

Omissa peccata ex iusta, & sufficienti causa debent quāprimū confiteri. ibid.

Oleum infirmorum quotannis renovandū, & vetus comburendū. cap. 5. dub. 4. nu. 5. fol. 176.

Oleum infirmorū,
qui-

INDEX.

quicumq; benedixerit alio die, quàm Iovis sancti, vel non renovaverit illud quotannis, vel sine necessitate fuerit usus veteri, peccat. M. ibi. n. 14. fol. 180.

Oleo infirmorum veteri, potest uti, defectu novi. ibi. nu. 15. 16. & 17. fol. 181.

Oleum non benedictum potest misceri benedicto, & quomodo late. cap. 5. dub. 5. n. 1. 2. & 3. fol. 183.

Opinionem probabilem non licet sequi omissa probabiliore, in susceptione Presbyteratus, nec quando sequitur grave scandalum, vel damnum, & non est iusta causa illud permittendi. capit. 1. dub. 1. nu. 3. fol. 7.

Opinionum variarum

humanior est sequenda. cap. 1. dub. 18. n. 19. fol. 51.

Opinio singularis sufficiens Matrimonium, est præferenda, communi illud separanti, etiam quoad usum; & quando non. ibi.

In Opinione probabili, omissa probabiliore de se, dari cebet in art. mortis Sacramentum remissum peccati, & necessarium necessitate finis. cap. 4. dub. 2. n. 39. fol. 119.

Ordo quomodo securius recipiatur. cap. 1. dub. 2. n. 3. fol. 11.

Ordo servandus in præferendo ministros, defectu proprii. cap. 4. dub. 4. n. 22. fol. 140.

Ordo necessarius non est semper inter Eucharistiam, & Extremam

INDEX.

Vnctionem. ca. 5. dub.
1. n. 5. & 6. fol. 166.

Ordo quid sit. cap. 6.
nu. 1. fol. 192.

Ordinis inateria, &
forma. cap. 6. nu. 2. fol.
192.

Ordinis instrumen-
ta, in quibus imprimi-
tur caracter, curandum
est diligenter, vt tangā-
tur. cap. 6. dub. vnic. n.
1. fol. 193.

Ordinis instrumen-
ta quæ sint. ibid.

Ordinis tactū quādo
cōueniat repeti. ibid.

Ordinis tactus secun-
dum cōmunem senten-
tiam est de ejus essentia
ibi. n. 2. fol. 193.

Ordinans debet esse
diligentissimus, vt tan-
gantur instrumenta, vt
excusentur in commo-
da hic relata. ibi. nu. 3.
fol. 193.

Ordinans peccat. M.
dicēs vnā formā si-
mul omnibus saltem in
Presbyteratu, & circa
alia, quæ vide. ibi. n. 4.
& 5. fol. 194.

Ordinatorum scru-
pulus, an tetigerint, vel
non, quomodo tolla-
tur. ibi. nu. 6. & ult. fol.
194. & 195.

Ordinis tactum ali-
qui dicunt non esse de
essentia, modo fiat tra-
ditio, & acceptatio in-
strumentorum signo ex-
teriore. ibid.

In Ordine Presbyte-
ratus, an sit necesse tan-
gere patenā, & hostiā.
ibi. nu. 11. fol. 195.

(§) P (§)

Parochi tenentur mo-
nere infirmos de peri-
culo mortis, in quo
sunt. Prælud. 1. nu. 5. &
6. fol. 2.

Parochi

INDEX.

Parochi doceāt suos parochianos, maximè obſettrices, formam Baptiſmi, & modum baptizandi. cap. 1. n. 3. fol. 5.

Parochi inquirent factum, quando puer baptizatus eſt ab alio, maximè ab obſettrice. capit. 1. dub. 1. n. 10. fol. 10.

Parens in neceſſitate debet baptizare proprium filium; extrà quam eſſet. M. baptizare, vel ſuſcipere in Baptiſmo, vel in Confirmatione; eſſetq; puniendus. cap. 1. dub. 15. n. 4. fol. 39.

Patrinus nō eſt neceſſarius in Baptiſmo privato, & q̃ ſine peccato poſſit omitti ſecūdam aliquos; quod rejicitur. capit. 1. dub. 18. nu. 5.

6.7. fol. 45.

Pares quicunq; baptizans ex malitia proprium filium ex ſententia cōmuni impeditur à petitione debiti, licet poſſit reddere. ibi. n. 8. fol. 46.

Parentem baptizare vel ſuſcipere, etiam ex malitia, & extrà neceſſitatem propriū filium ex vxore legitima; nunquā impediri à petitione debiti. ibi. n. 9. fo. 47

Patrinus Confirmationis, ſi fieri poſſit, debet eſſe diſtinctus à patrino Baptiſmi. cap. 2. dub. 6. n. 1. fol. 60.

Patrinus non confirmatus in Confirmatione peccat. M. ibi. nu. 3. fol. 60.

Parochis ſit ſumma cura miniſtrandi Euchariftiam in peri-

INDEX.

periculo mortis. cap. 3.
dub. 1. n. 5. fol. 64.

Parochi debent sci-
re, qui infirmentur in
sua Parochia, illosq; in-
visere. ibid.

Parentes, & tutores
remittant puerum exa-
minandum ad confessa-
riū, cujus iudicio stent.
cap. 3. dub. 2. nu. 4. fol.
67.

Parochus qua hora
possit celebrare, ad con-
secrandam formam pro
communione infirmi.
cap. 3. dub. 6. nu. 8. fol.
84.

Parentes tenentur, vt
pueri etiam quinq; an-
norum examinentur in
art. mortis, an sint apti
ad confessionem. cap.
4. dub. 3. n. 6. fol. 128.

Parochi mittant qui
roget infirmum peten-
tem communionem, si

velit aliquid confiteri,
vt fiat confessio, ante-
quam feratur Euchari-
stia; nisi periculum vr-
geat. cap. 4. dub. 6. n. 8.
fol. 149.

Parochos habere de-
bere Memoriale ad Pa-
rochos. D. Frācis̃ci Blā-
co Archiepis. Com-
post. cap. 4. dub. 7. nu.
18. fol. 159.

Parochi ministrent
Eucharistiam, & Vn-
ctionē opportunē, quā-
dō possunt statim dari.
cap. 5. dub. 3. nu. 5. fol.
174.

Parochi quotannis
petere debent ab Epif-
copo Chrisma, & Oleū
infirmorū. cap. 5. dub.
4. n. 6. fol. 177.

Parochi, qui possūt
dare licentiam Sacerdo-
ti, vt possit assistere Ma-
trimonio. cap. 7. dub. 1.

INDEX.

nu. i. & 2. fol. 201.

Parochus, qui debet
Matrimonio assistere,
an sit sponsi, vel spō-
sæ. ibi. n. 12. fol. 200.

Periculum mortis
quid sit. Prælud. 1. n. 2.
fol. 2.

Periculum, & articu-
lus mortis non differūt
cōmuniter in jure. Præ-
lud. 1. n. 7. & 8. fol. 3.

Periculum, & articu-
lus mortis non differūt
pro Sacramentis, & ab-
solutione à censuris &
concessione indulgen-
tiarum. ibi.

Periculum mortis fa-
cit aliquando idē, quod
periculum amētiæ. ibi.
n. 10. fol. 4.

Permittere mortem
in se, vel in alio licet
pro majore bono; nun-
quam tamen directē in-
terficere se ipsum. cap.

1. dub. 12. n. 13. & 15.
fol. 35. & 56.

Permittere potest
quis in naufragio pro-
prium mortem, vt ser-
vet Regem, vel patrē.
ibid.

Pœna indubio juris
non est asserenda. cap.
1. dub. 18. nu. 10. fol. 47.

Pœnæ non excedūt
proprium casum. ibid.

Pœnitentia quid sit.
cap. 4. n. 1. fol. 90.

Peste nimis grassan-
ti, vel quādo subitō mul-
ti moriuntur, tenentur
omnes confiteri. capit.
4. n. 11. fol. 93.

Pœnitens tenetur in
articulo mortis conari
ad veram contritiōē,
& confessarius ad illam
eū excitare. cap. 4. dub.
1. n. 4. fol. 95.

Pœnitens moriens
conandū est, vt expii-
cet

INDEX.

et voce, vel nutu peccatum in specie. cap. 4. dub. 2. n. 8. fol. 101.

Per Pœnitentiam intelligitur absolutio Sacramentalis privata. ibi. nu. 15. fol. 102.

Pœnitentia publica olim, aliquando imponebatur in confessione secreta. ibi n. 17. fo. 103

Pœnitentia in jure nūquā sumitur pro absolutione ab excommunicatione. ibi. n. 18. fo. 136

Pœnitentia solennis erat manusimpositio in pœnitentia. ibi. nu. 20. fol. 107.

Pœnitentia solennis non imponebatur clericis. ibid.

Peccata oblita dicta in genere post sufficiens examē sunt materia Sacramenti Pœnitentiæ. ibid.

Peccatū. M. in genere cognitū est materia necessaria Sacramenti Pœnitentiæ in a. mor. c. 4. dub. 2. n. 27. fol. 112.

Peccatum V. in genere dictū est materia sufficiens Sacramenti Pœnitentiæ. ibid.

Peccatum in genere est objectum virtutis Pœnitentiæ. ibi. n. 18. fol. 113.

Ad Peccata eadē commissā post Baptismum extenditur Sacramentum Pœnitentiæ, ad quæ virtus Pœnitentiæ. ibid.

Pœnitentia in quo differat ab alijs Sacramētis in ratione judicij. ibi. n. 36. fol. 117.

Periculum, & necessitas damni gravis facit opinionem probabilem, quæ aliās vix esset probabilis

INDEX.

habilis. ibi. n. 40. fo. 120

Pestis tēpore an pos
sit audiri nō integrē pe
ste infectus, quando ti
metur infectio. cap. 4.
dub. 6. n. 12, fol. 150.

Pestis tempore po
test fieri confessio cras
sioe modo, quam alio
tempore. ibid.

Pestis tempore tenē
tur Parochi ministrare
Sacramenta, & ad id cō
pelli. ibi. n. 13. fol. 151.

In Periculo mortis
quando teneatur quis
cōfiteri publicē, & per
interpretem. ibi. n. 15.
fol. 151.

Peccata, quæ con
fessarius tenetur roga
re. cap. 4. dub. 7. nu. 1.
fol. 153.

Peccata, quæ con
fessarius possit non ro
gare. ibi. nu. 2. & 3. fol.
153.

Non omnia Peccatā
ab omnibus rogāda sūt,
sed quæ. ibi. n. 4. fo. 154.

Peccata occultiora
prudēter roganda sunt,
& quomodo. ibi. nu. 5.
fol. 154.

Pœnitens tenetur ef
se diligens, sed non di
ligentiſsimus, in se exa
minando. ibi. nu. 9. fol.
155.

Peccatorum nume
rus quomodo examinā
dus sit in confessione.
ibi. n. 11. fol. 156.

Pœnitentiam quidā
negant imponēdam in
art. mort. quando pœ
nitens est ineptus ad il
lam implendam. cap. 4.
dub. vlt. n. 1. fol. 159.

Pœnitentia quando
est imponenda morien
ti, & quanta, & quomo
do id fieri debeat. ibi. n.
2. fol. 159.

Pœni-

INDEX.

Pœnitentia imponatur non tantum modica implenda in arti. mor-
tis, sed debita implenda,
si convaluerit. ibi. n. 3.
fol. 160.

Peccatori occulto pe-
tenti Eucharistiam, dā
dā esse. cap. 5. dub. 2. n.
8. fol. 171.

Peste gravi affectus,
vel morbo fallaci po-
test in principio morbi
ungi. cap. 5. dub. 3. n. 4.
fol. 174.

Prægnans damnata
ad mortem, est differē-
da usque ad partum, nec
potest torqueri, nec alia
pœna corporali puniri
cap. 1, dub. 12. n. 4. fol.
31.

Nullum Præceptum
est recipiendi Confirma-
tionem. capit. 2. dub. 4.
n. 1. fol. 58.

Prælati dent licentiā

generalem in suis Syno-
dis cuilibet Sacerdoti
ministrandi morienti Eu-
charistiam defectu pro-
prij. cap. 3. dub. ult. nu.
7. fol. 89.

Proxima partui, quā-
do sit in periculo mor-
tis. Prælud. 1. n. 2. fo. 2.

Potest Sacerdos obji-
cere se morti, ut audiat
cōfessionem illius, quē
aliās scit moriturum in
M. cap. 1. dub. 12. n. 15.
fol. 36.

Pollutiones quomo-
do in confessione sint
rogandæ, à pueris, &
puellis, nè ob verecun-
diam omittantur. cap.
4. dub. 7. nu. 6. fol. 154.

Possessio aliquando
acquiritur per solam of-
tensionem. cap. 6. dub.
vnic. n. 10. fo. 195.

Publicè confiteri li-
cet propter utilitatem.

cap.

INDEX.

cap. 4. dub. 6. n. 14. fol. 151.

Publicam confessionem audientes monendi sunt de arctissimo secreto. ibi. n. 16. fol. 151.

Publici excommunicati, & notorii peccatores non sunt communicandi, nec vrgendi, & quando sic. cap. 5. dub. 2. n. 5. fol. 170.

Puer suppositus à Dæmone est sub conditione baptizandus. ca. 1. dub. 5. n. 4. fol. 21.

Pueri quando possint consuetudine excusari à cōmunionē. ca. 5. dub. 2. n. 2. fol. 67.

Pueri quando excusari soleant à cōmunionē. ibi. n. 3. fol. 67.

Puer ante. 12. annū est admittendus ad cōmunionem, si ad illam sit aptus: anno. 10. mul-

ti sunt apti, & ante illū. ca. 3. dub. 2. n. 6. fol. 67.

Pueris ante vsum rationis non est dāda Eucharistia. ibi. n. 8. & 17. fol. 69. & 72.

In Puerorum cōmunionē non reperitur scandalum. ibi. n. 9. fol. 70.

Pueri apti non prohibentur consuetudine communicari; quæ non est seruanda sicubi fuerit. ibi. n. 10. fol. 70.

Pueri quomodo sint docendi, nè in cōfessione mentiantur, sed vt veritatem fateantur. ibi. n. 12. fol. 70.

Pueris nō ita frequenter est cōcedenda Eucharistia, ac adultis. ibi. n. 13. fol. 71.

Puero quādo in art. mortis danda sit Eucharistia. ibi. nu. 14. fol. 71.

D Pueros

INDEX.

Pueros peccare prius venialiter, quam. M. est probabile. ca. 4. du. 3. n. 2. fol. 126.

Puer, de quo constat non habere vsum rationis, nō est absolvendus. ibi. n. 4. fol. 127.

Puer antē septenniū completum non presumitur habere vsum rationis; nisi constet; & itā antē illud tēpus nō est absolvendus communiter. ibid.

Puer post septenniū p̄sumitur habere vsum rationis; nisi de opposito cōstet, & ita est absolvendus; maximē in art. mort. ibid.

Puer quinq; annorum damnatus. ibi. n. 5. fol. 128.

Puer in quacunq; ætate, qua constet habere vsum rationis, est

absolvendus. ibi. nu. 6. fol. 128.

Pueri, maximē Hispalenses, habent sapē vsum rationis antē septennium. ibid.

Si Puerū habere vsum rationis sit magis probabile, absolute est absolvendus, si confiteatur, vel vnum veniale. ibi. n. 7. fol. 128.

Puer in artic. mortis est necessario absolvendus sub conditione, si dubitetur de ejus vsum rationis confitens etiā. V. & etiā extrā articulum. ibi. nu. 8. & 9. fol. 129.

Puer tenetur confiteri, quando est capax Sacramento Pœnitentiæ, & habet aliquod M. saltem dubium. ibi. n. 10. fol. 129.

Puer cōmuniter excusa-

INDEX.

cusatur à confessione, nisi à parentibus, & tutoribus moneatur. ibid.

Pueri non comprehenduntur censuris, cōtra non confitentes, nisi sint. 11. vel. 12. annorum. ibi. n. 11. fol. 130.

Pueri licet non sint apti absolutioni, possunt audiri in confessione, ut illi assuescant, nō ut absolvantur. ibi. nu. 12. fol. 130.

Quæ de dubitatione usus rationis puerorum dicuntur, habent locum in adultis, de quorum iudicio dubitatur. ibi. n. 13. fol. 130.

Puer habēs usum rationis, non est relinquendus sine Extrema Vnctione. cap. 5. dub. 1. n. 6. fol. 167.

Puer de quō dubitatur, an habeat usum ra-

tionis, est sub conditione vngendus: & quando hoc fiat. ibi. n. 7. fol. 167.

Puer habens usum rationis secundum Suar. est capax Eucharistiæ in artic. mort. ibi. nu. 9. fol. 167.

In Pueris licet facere, quæ ipsi, si esset adulti, aut saltem ipsi tenerentur facere. capit. 1. dub. 12. n. 15. fol. 36.

(§) Q (§)
Quotannis renovandū est Oleum infirmorum, & vetus comburendum. cap. 5. dup. 4. n. 5. fol. 176.

Quotannis Parochi debent petere ab Episcopo Chrisma, & Oleū infirmorum. ibi. nu. 6. fol. 177.

(§) R (§)
Repetendus est Baptismus

INDEX.

tismus sub conditione;
de quo dubitatur an va-
luerit. cap. 1. dub. 1. nu.
1. fol. 7.

Repetendus est Bap-
tismus, siue dubium sit
juris, vel facti. cap. 1.
dub. 1. n. 7. fol. 9.

Repetendus est sub
conditione Baptismus,
quādo est opinio quod
non valuerit, licet alia
doceat valuisse. ibi. nu.
2. fol. 7.

Rebaptizatio in ca-
sibus necessarijs fiat se-
cretò propter scanda-
lum; nisi aliter conue-
niat fieri. cap. 1. dub. 9.
n. 1. fol. 26.

Rebaptizans in casi-
bus necessarijs, non in-
currit irregularitatem.
cap. 1. dub. 10. n. 1. fol.
26.

Rebaptizans sine ne-
cessitate cum conditio

ne tamen non incurrit
irregularitatē, licet pec-
caret gravissimè. cap. 1.
dub. 10. n. 2. fol. 26.

Rebaptizans sine ne-
cessitate, & sine condi-
tione peccat gravissi-
mè, & est irregularis.
ibi. n. 3. fol. 27.

Reconciliatio quā-
re; & vnde dicatur. cap.
4. dub. 2. n. 17. fol. 105.

Pro reservatis Sum-
Pontif. ad quem sit re-
currendum in art. mor-
tis? cap. 4. dub. 4. n. 14.
fol. 137.

Pro Reservatis Epif-
copo, ad Episcopū est
recurrendum, vel sum-
atur Bulla. ibi. n. 15. fol.
137.

Sine Recursu in art.
mor. postest quis Bulla
absolvi ab omnibus pec-
catis etiā Papæ reserva-
tis, excepta hæresi. ibi.

Reci-

INDEX.

Recipiēs in art. mortis absolutionem à ministro censura impedito, non peccat. ibi. n. 2. fol. 140.

A Reservatis in art. mortis absolutus, à simplici, nō tenetur recurrere ad Superiorem, nisi habeant annexam excommunicationem. ibi. n. 25. fol. 141.

Ritus Baptismi omisi in necessitate, sunt adhibendi extrā illam. ca. 1. dub. 17. n. 1. fol. 41.

Ritus non sunt omitendi extrā necessitatem. ibi. n. 2. fol. 42.

Recente baptizzato adulto danda est Extrema Unctio. cap. 5. dub. 3. n. 6. fol. 174.

Repeti potest Extrema Unctio in diversis infirmitatibus. ca. 5. dub. 6. n. 1. fol. 184.

Repeti potest Extrema Unctio in eadem infirmitate, & quando. ibi. n. 2. fol. 184.

In Repetenda unctio-
ne regula servanda. ibi. n. 3. & 4. fol. 185.

Roganda in principio confessionis. cap. 4. dub. 7. nu. 12. & 13. fol. 156.

Roganda circa Decem præcepta. ibi. nu. 14. fol. 157. & infra.

Roganda necessaria iuxta statum poenitentis. ibi. n. 28. fol. 159.

(§) S (§)

In Sacramentis omnibus, maxime in Baptismo, & Ordine, concurrent omnino simul materia, & forma. cap. 1. dub. 2. n. 3. fol. 11.

In Sacramentis, maxime in Baptismo, sufficit, & requiritur ut

INDEX.

concurrat aliqua pars
formæ cū materia. ibi.
n. 4. fol. 12.

Sacramentorū quod
dicatur necessarium ne
cessitate finis. capit. 3.
dub. 1. n. 2. fol. 63.

Sacerdos, ne inducat
nouum ritum in Sacra-
mentis ministrādis. ca.
3. fol. 62.

Sacerdos nō jejunos,
si securè expectare nō
potest jejunos; celebra-
re potest, vt se ipsum
communicet in pericu-
lo mortis, nō tamen vt
alium. cap. 3. dub. 6. n.
1. & 2. fol. 82.

Sacerdotem non je-
junū est probabile pos-
se celebrare, vt alium
cōmunicet in art. mor-
tis, & quando. ibi. n. 4.
fol. 83.

Sacerdoti licet cele-
brare, vt se, vel alium

communicet sine minis-
tro, in art. mortis. ibi. n.
5. fol. 83.

Sacerdos quando ex-
tra Missam possit se ip-
sum cōmunicare in ar-
tic. mortis. ibi. n. 6. fol.
83.

Sacerdoti licet dare
partem hostiæ, tantū
ex defectu formæ con-
secratæ illi, qui est in
artic. mortis. ibi. nu. 7.
fol. 84.

Sacerdos jejunos in
necessitate potest bis
celebrare, vt communi-
cet morientem. ibi. nu.
8. fol. 84.

Sacerdos, etiam Re-
ligiosus, potest dare Eu-
charistiam peregrinis,
qui per quindecim dies
alicubi sunt. ca. 3. dub.
7. n. 5. fol. 88.

Satisfactio quomo-
do præmittenda absolu-
tioni

INDEX.

tionem ab excommunicatione, etiam in art. mortis. cap. 4. n. 7. fol. 92.

Sacerdos debet examinare dispositionem recipientis quodcumque Sacramentum. cap. 4. dub. 2. n. 36. fol. 117.

Sacerdos absolvat eum, quem invenit sine sensu, cuius peccata, antequam audierat, dilata absolutione. ibi. num. 41. fol. 124.

Sanctissimus potest confiteri venialia. ibi. n. 44. fol. 122.

Sacerdos quicumque in art. mortis potest absolvere à quibusvis peccatis, & censuris, defectu legitimi confessorij, & licentiae Superioris. cap. 4. dub. 4. nu. 1. fol. 132.

Sacerdos quicumque potest ex Sententia alio

rum id prestare, etiam coram parochio; quod rejicitur ex Decensione Cardinalium. ibi. nu. 2. fol. 133.

Sacerdos Simplex etiam ante Tridentinum, nunquam potuit in art. mortis absolvere, nisi defectu legitimi, & licentiae Superioris. ibi. nu. 5. fol. 134.

Sacerdoti Simpliciter non expedit, ut detur licentia absolventi in art. mortis, nisi ex defectu legitimi, ne in multis erretur. ibi. n. 8. fol. 135.

Satisfactio, & reliqua necessaria praemitti debent absolutioni à censuris. ibi. num. 19. fol. 139.

Sacerdos etiam nominatim censura impeditus potest absolvere.

INDEX.

ex defectu legitimi in
artic. mortis. ibi. n. 20.
fol. 139.

Sacerdos celebrans
quid factururus, quando
tunc ab eo petitur con-
fessio morienti. cap. 4.
dub. 6. n. 5. fol. 147.

Sacerdos deferens Eu-
charistiā infirmo, quē
invenit indigere lon-
gissima confessione,
quid faciet. ibi. nu. 6. &
7. fol. 148.

Sacerdos qui inve-
nit fanum ad linteum
ut communicet, & in-
digentem confessione,
quid faciet. ibi.

Sacramentum Extre-
mæ Vnctionis quid sit.
cap. 5. n. 1. fol. 161.

Simultatem punctua-
lem omnimodam ali-
qui requirunt ad valo-
rem Baptismi. capit. 1.
dub. 2. n. 1. fol. 11.

Simultatem moralem
aliqui credunt sufficere,
absq; simultate phy-
sica. ibi. n. 2. fol. 11.

Si nō sit Simultas ali-
qua physica materię cū
forma, repetendus est
Baptismus sub condi-
tione. ibi. n. 6. fol. 13.

In Synodis detur li-
centia generalis cui li-
bet Sacerdoti ministrā-
di morienti Eucharis-
tiam, in defectu pro-
prij. cap. 3. dub. 7. n. 7.
fol. 89.

In Signis contritio-
nis reperitur confessio
Sacramentalis facta Sa-
cerdoti ad absolutio-
nem. cap. 4. dub. 2. nu.
24. fol. 110.

Signa cōtritionis da-
re, est idē ac petere con-
fessionem & absolutio-
nē à Sacerdote, qui oc-
currir. ibi. n. 25. fo. 109.

Ref=

INDEX.

Respectu Signorum
contritionis in art. mor-
tis, nostra sententia sal-
vat institutionē Sacra-
menti Pœnitentiæ, sa-
tis piè, & consonè Con-
cilijs. ibi. n. 28. fol. 113.

Signa cōtritionis ex-
trā necessitatem artic.
mortis non sufficiunt
ad absolutionem: & ibi
probatur non esse con-
tra Trident. sed illi con-
sonare. ibi. n. 33. & 44.
fol. 116. & 123.

Testem Signa con-
tritionis, quæ infirmus
dedit; referentem, non
esse credendum menti-
ri. cap. 4. dub. 2. nu. 34.
fol. 116.

Signa exteriora con-
tritionis sunt cōfessio,
& manifestatio pecca-
ti, & contritionis inte-
rioris. ibi. n. 46. fo. 124.

Dantem Signa con-

tritionis in art. mortis,
non absolvere; potius
est scrupulus; quam si
absolvatur. ibi. na. 47.
fol. 124.

Signa ad cognoscen-
dum vsum rationis. ca.
4. dub. 3. n. 1. fol. 126.

Simplex Sacerdos
absolvens morientem,
quando est copia legiti-
mi confessarij, peccat.
M. exponens periculo
moriētē, & Sacramen-
tum. cap. 4. dub. 4. n. 11.
fol. 136.

Simplex Sacerdos nō
magis potest absolve-
re, quando est copia le-
gitimi; quàm laicus ba-
ptizare in presentia Sa-
cerdotis; imò multò mi-
nus. ibi. nu. 12. fol. 137.

Simplex Sacerdos nō
debet multum scrupu-
lizare in dubio, si ve-
niet, vel nō legitimus.

D 5 ibi.

INDEX.

ibi. nu. 13. fol. 137.

Simplici est præferendus approbatus necessario, etiam quoad reservatorum absolutionem.

ibi. n. 16. fol. 138.

Simplex in presentia legitimi non potest audire peccata omissa confessionis, quam ipse audivit. cap. 4. dub. 5. n. 2. fol. 142.

Simplex defectu legitimi tenetur audire peccata omissa, & absolvere. ibi. n. 3. fol. 142.

Dum Simplex incipit in art. mort. audire confessionem, mittat pro legitimo, vel pro licentia. ibi. n. 6. fo. 144.

Spōsalia possunt contrahi post septēnuium. ca. 4. dub. 3. n. 4. fo. 127

Suppositus puer à Dæmone est sub conditione baptizandus. cap.

1. dub. 5. n. 4. fol. 2 r.

Susceptor in Baptismo privato, non contrahit affinitatem secundum quosdam, quod rejicitur. cap. 1. dub. 18. n. 3. & 4. fol. 44.

(§) T (§)
Tempore Interdicti, & Cessationis potest dari morienti Eucharistia quoties decuerit, etiam sine privilegio. cap. 3. dub. 5. n. 5. fol. 80.

Tempore Interdicti, vel Cessationis licet baptizare. cap. 1. dub. 13. n. 1. & 2. fol. 37.

Testem referentem signa contritionis infirmi non est credendum mentiri. cap. 4. dub. 2. n. 34. fol. 116.

Tutior pars est semper sequenda in rebus necessarijs ad salutem. cap. 1. dub. 1. n. 3. fol. 7.

Velle

INDEX.

(§) V (§)

Velle confiteri, & cōfiteri non differunt in art. extremo mortis; sicut nec incipere confessionem, & eam perficere. cap. 4. dub. 2. nu. 45. fol. 123. n. 1. id. 31179 iv

Veritas vt in confessione dicatur, est inaximè curandum, præsertim à pueris, & personis suspectis, & quomodo. ibi. dub. 3. nu. 112. fol. 70. n. 1. id. 31180 i A

Viaticum quando dicatur Eucharistia. cap. 3. dub. 5. n. 5. fol. 80. n. 1. id. 31181 i

Vitā fœlicitec cōcludere summo peccato refert cap. 5. dub. 1. n. 7. fo. 167

Vnctio in Confirmatione debet fieri immediate dextro pollice Episcopi. cap. 2. dub. 1. n. 1. fol. 55. n. 1. id. 31182 i

Circā vnctionem re-

num, & pedū quid. cap. 5. n. 4. fol. 162. n. 1. id. 31183 i

Vnctionē renū in Sacerdotibus, & foraminis, quid, & in alijs. ibid.

Vngēdi sunt Episcopi, & Sacerdotes in palmarum manuū, nisi obstat consuetudo. ibi. n. 5. fo. 162

Vnctiones quādo fiat, quā intentionē habere debeat minister. cap. 5. nu. 6. fol. 162. n. 1. id. 31184 i

Vnctiones possunt suppleri ab alio Sacerdote, dūmodo respectu vnius partis, sit vnus & idē minister. ibi. n. 8. fol. 163. n. 1. id. 31185 i

Vnctio tantū vnius oculi, &c. valet: licet vterq; sit vngēdus; nisi in casu vrgētissimo. ibi. n. 9. fol. 163. n. 1. id. 31186 i

Vnctiones tēpore pestis, vel quoties vrgēt periculum, fiant prius, & orationes, & psalmi, dicantur.

INDEX.

dicatur in Ecclesia. ibi.
n. 10. fol. 163.

Vnctiones perverte
re non est contrà essen
tiam Sacramenti; malè
tamen faceret, qui sciē
ter id faceret. ibi. n. 11.
fol. 163.

Vnctio fieri debet
informa crucis, quod
non est de essentia vn
ctionis, nec Baptismi,
nec Pœnitentiæ. ibi. n.
12. fol. 164.

Vnctio danda est om
nibus post septennium,
etiam ineptis ad Eucha
ristiam, nisi constet ca
rere usu rationis, & etiā
ante septennium si cō
stet illum habere. cap.
5. dub. 1. n. 2. fol. 165.

Vt Vngatur phrene
ticus, & furiosus, est li
gandus. capit. 5. dub. 2.
n. 3. fol. 170.

Vt Vngatur quis nō

est expectandum, vt vi
ta omnino, sit despera
ta. cap. 5. dub. 3. nu. 3.
fol. 173.

Vngi poterit quis in
principio morbi despe
rati, vel fallacis, & gra
vi peste. ibi. nu. 4. fol.
174.

Vngendi sunt muti
lati in partibus propin
quioribus illis, quæ e
rant vngendæ. ibi. n. 7.
fol. 174.

Ad voti dispensatio
nem æquantur in adul
to in deliberatio, & ali
quem esse puerum. ca.
4. dub. 3. n. 2. fol. 126.

Vsus rationis tria
sunt tempora in homi
nibus; quæ distingun
tur. cap. 4. dub. 3. nu. 1.
fol. 126.

Vsus rationis nunc
citius acceleratur, quā
olim, maxime in pue
ris

INDEX.

ris bene educatis. ibi. n. 3. fol. 126. test contingere antè septennium. ibi. num. 5. fol. 128.

AD GLORIAM DEI
Optimi Maximi.

FINIS.

HISPALI.

Apud Franciscum
Perez.

